

**Bond van Melkveehouders
Crisis-Wetgeving
Melkfederatie's
CMMC naar MAP SD**

Zeeland 1899-1969

*Melkfederatie Walcheren en Buiten Walcheren
C.M.M.C. Schouwen Duiveland*

Inhoud

	Onderwerp MF-W / MF-BW / Z-MF / Melksanering / Crisis /	blz
Bond v Melkveehouders		
1917-05-19	Middelburg Oprichtingsverg. <i>Bond van Melkveehouders Zeeland</i> – 18 mei	
1917-06-09	Middelburg Vergadering B.v.M voorz. Ton	
1917-09-20	„Productiekosten” van 1 L melk – aldus BvM	
1917-09-25	Middelburg Verslag – slecht bezochte vergadering - ‘t Zand	
1917-10-03	Middelburg ZLM Vergaderingen met Zwagerman ook over B.v.M.	
1918-07-17	„De melkvoorziening” mogelijk door overheid opgelegde voorschriften!	
1919-05-06	Vergadering over de Melkprijs	
1919-12-06		
1920-07-13	Middelburg Verslag verg. <i>Commissie van tijdelijke distributie</i> ????	
1920-07-27	Middelburg Vergadering B.v.M. Bespreking melkprijs – voorz. Theune	
1921/'22	Nieuwerkerk Liquidatie Coöp. Zuivelfabriek <i>De Duif</i> BvM. neemt fabriek over	
1925-11-25	Middelburg Verslag verg. BvM en slijters te Middelburg	
1927-02-02	Tholen krijgt ein Bond van Melkveehouders	
1927-08-23	Middelburg <i>Melkoorlog</i>	
1951-02-15	Zuid-Beveland oprichting Melkafzetorganisatie...(zonder slijters!)	
Melkfederatie's	Algemeen	
Walcheren		
Tholen		
Schouwen-Duiveland		
Zuid-Beveland	Oprichting Melkafzetorganisatie.....(geen slijters!)	
MF-Walcheren		
1932-10-25	Eerste bijeenkomst met Zwagerman - suggestie voor meer samenwerking	
1932-11-29		
1946-01-26	Mededeling voor melkveehouders – verplichte levering e.d. - algemeen	
1946-02-19	BDZ. Overschakelen naar andere fabriek mogelijk	
1948-01-08	Alchemeen verhaal over de – Walcherse - Melkfederatie	
1950-06-16	Jaarvergadering Walcheren verbruikte in 11 mln. liter melk	
1951-11-21		
1951-12-20	Walcherse melkfederatie contra de vakgroep	
1952-02-09	Wemeldinge ZB. Verslag vergadering Vakgroep Cons. melkvereniging	
1953 februari	MAP Schouwen-Duiveland / Ramp	
1954-05-26		
MF- Buiten Walcheren		
1937-12-02	Oproep Zwagerman voor Melkfederatie buiten Walcheren	

1940-04-09	Goes Verslag vergadering	
1951-02-15	Plannen voor Melkverkoop og op ZB	
1951-11-21	Pogingen MF af te breken mislukt.....	
1951-12-15	Op ZB onderzoek naar melkafzetorganisatie	
1951-12-19	Toelichting op melkafz. Org door zuivelcons. ir. Harmsen	
1952-04-09	Wemeldingen Verslag verg. <i>Consumptiemelkvereniging (vakgroep)</i>	
1952-11-05	Fusie Coöp. <i>Walcheren</i> Middelburg en Coöp. <i>Het Hart</i> wemeldingen	
1952-11-28	Taak voor Melkfederatie als max prijs Cons. -melk wordt opgeheven - 2X	
1953 februari	MAP Schouwen-Duiveland / Ramp	
1953-04-16	Consumtiemelk in Zeeland wordt maandag duurder - Vergadering	
1953-07-03	Goes en Middelburg Zeeuwse <i>Melkfederatie W en BW</i> bijeen	
1954-04-01	Goes Vergadering over melksanering en één melkfederatie in Zeeland	
1954-05-26	Goes Middelburg Verslag algemene verg. Streven van één Melkfederatie	
1954-05-26	Middelburg Nog geen besluit over Melksanering Walcheren	
1954-06-05	Drie ingezonden stukken: 2 tegen en één voor melksanering.....	
1954-12-26	Goes MF-BW algemene najaarskringvergadering	
Zeeuwse Melkf.	Samenvoeging an alle Melkfederaties in Zeeland – Zeeuwse Melkfederatie	
1955-05-05	Een van de eerste vergaderingen van de ZMF	
1956-06-05	Verslag vergadering ZMF	
1957-02-13	Protest ZMF over afschaffing subsidie	
1957-09-10	Standaardisatie en samenwerking op Walcheren en Zuid Beveland-1	
1957-09-11	Standaardisatie en samenwerking op Walcheren en Zuid Beveland-2	
1958-04-04	Jubileum 25 Jr. Secr. C. vd. Zee	
1958-04-28	Schoolmelk in Zierikzee	
1958-05-14	Belangstelling voor vettere melk niet groot	
1958-06-25	Verslag verg. Melkstandaardisatie in Zeeland is meegevallen, nw voorz.	
1958-12-10	Vergadering ZMF. Afd. Zuid-Beveland - Vakorganisaties in Zeeuws MF. ??	
1959-09-30	Verslag vergadering - Goes	
1960-03-01	Nieuwe landelijke regeling melkbezorging !	
1960-09-15	Goes Verslag vergadering	
1961-09-21	Noord-Beveland nog vijf jaar <i>vollemelkgebied</i>	
1961-09-21	Goes Verslag vergadering	
1961-09-23	Goes Verslag vergadering	
1962-02-02	Goes Melkslijters N-B ontevreden over melkprijs	
1962-06-27	Goes Verslag vergadering	
1963-06-28	Goes Verslag vergadering	
1964-10-29	Gegevens Jaarverslag 1963	

1965---	Uitvoerig gezocht nog niets gevonden	
1966-06-23	Vlissingen Verslag vergadering	
1966-09-22	Melkhandelaren Schouwen-Duiveland op bijeenkomst ZMF	
1967-06-05	Ingezonden door Secr v Zee verslag Jaarverslag 1967 Nog opzoeken	
1968-04-13	Lezing Zee over <i>Einde melkfles</i>	
1969-05-22	Knipsel: volle melk gebied	
1970-07-16		
1970-1972	Nog opzoeken Problemen met zoeken	
1971-01-28	ZMF tegen stuntmelk	
1973-05-10	Secretaris C. vd Zee vierde 40 Jarig Jubileum	
1973-06-07	Opheffing van Zeeuwse Melkfederatie gaat op in AVM Zuid-Nederland	
Crisis wetgeving Jr-30	Ook als bijlage naar Verzamelmap PenM	
1932-04-22	Steun aan melkveehouders -wetsontwerp ingediend	
1932-04-25	Crisis-Zuivelwet en Crisis-Zuivelcentrale	
1932-06-17	Hulp aan melkveehouders – 2,25 gld. Per melkkoe	
1932-06-22	Over de Crisis-Zuivelcentrale	
1932-07-04	Over Crisis-Zuivelwet – Oprichting bond van producenten v. Boerenboter	
1932-07-15	Iets over Crisis-merken – Boerenboter - verdeling	
1932-09-08	De Crisiswet en haar – voorlopige - resultaten	
1932-10-01	Over de Crisiszuivelwet	
1933-03-17	Vergunning nodig voor verkoop consumptiemelk	
1933-05-09	Voorbeeld van twee Rechtzaken bij overtreding crisiswetgeving	
1934-06-15	Reorganisatie Crisis-organisatie	
1934-12-05	Serie vergaderingen ZLM. Over crisismaatregelen	
1934-12-18	Verslag van één zo'n vergadering in Middelburg	
1936-10-05	Crisis-publicatie – Minimum prijs consumptiemelk	
1936-12-15	De nw. regeling voor de consumptie-melk	
1937-03-01	Voorstel, met ingrijpende aanpassing consumptiemelk-regeling	
1938-04-02	Consumptiemelkregeling Wettelijk gebied nog uitwerken	
Slijters vereniging	De samenwerking	
Melksanering		
CMMC	Naar MAP SD 25-11-2011	
Vroege melkinrichting		
Amsterdam		
Arnhem		

‘s-Gravenhage		
Leiden		
Rotterdam		
Utrecht		

Bond van Melkveehouders Zeeland

LANDBOUW. Oprichtingsvergadering

Melkveehouders.

In het café „*Pax Intransibus*” op ‘t Zand (Middelburg) werd gistermiddag een vergadering gehouden, waartoe alle melkveehouders op Walcheren waren opgeroepen, die in grote getale aan die oproep hadden gehoor gegeven.

De vergadering werd geopend door de heer P. Ton die allen welkom heette, in het bijzonder de heren A. V. Vaandrager, voorzitter van de *Zuid Hollandschen Bond van veehouders*, A. Hochat, *secretaris van de algemene bond van veehouders* en de jurist, die op verzoek de vergadering bijwoonde.

Vervolgens verkreeg de heer Vaandrager het woord, die begon met mee te delen, dat in afwijking met het plan van de voorlopige commissie, die de vergadering bijeen riep, op zijn verzoek ook de pers was uitgenodigd en dat ook telefonisch aan de heren Reijmijerse en de Lange was verzocht te komen, omdat spreker de grieven, die hij tegen die heren heeft, het liefst in hun tegenwoordigheid wilde zeggen.

Spr. wijst er vervolgens op, dat men al meer en meer naar het socialisme gaat en dat organisatie daartegen hoogst noodzakelijk is. Hij citeert uit redevoeringen van Minister Posthuma, den heer Den Boer, lid der Eerste en den heer Schaper, lid der Tweede Kamer en meent in die citaten argumenten voor organisatie der veehouders te vinden,

Toen men tegen de boeren zei: al werk je in de winter met verlies, in de zomer heb je het gras in de weiden, dat toch niet duurder is geworden, is de Bond zich gaan weren Een jaarrekening werd opgemaakt en men kwam tot de conclusie, dat de melk 12½ cent als jaarproduktieprijs moet opbrengen. In de zomer is 11½ cent voldoende. Dit is ook nodig om steeds voldoende consumptiemelk te hebben. De minister heeft thans ook die prijs aangenomen. Spr. constateert dat de winter 1915-1916 voor de melkboeren slecht is geweest.

Dat hier de particuliere prijs zolang 11 cent was, is het gevolg van het niet georganiseerd zijn; dit heeft de boeren reeds veel geld gekost Men heeft hier met de belangen der veehouders gespeeld. Dit laatste durft spr. tegen ieder debater verdedigen Dat de minister thans voor Zeeland de prijs aan de boerderij op 11 cent bepaalde, is eveneens de schuld van het ontbreken ener organisatie. Waar de bond afdelingen heeft, is de prijs overal 11½ cent.

Er is gezegd, dat de boeren zich zolang laten drukken tot zij niet meer kunnen en dan de hoofden opsteken; spreker hoopt en vertrouwt, dat de Walchersche boeren dit ook zullen doen. De heer Vaandrager noemt het treurig dat de fabrikanten de prijzen voorschrijven; dit moeten de veehouders voor zich zelf opeisen, evenals alle kooplieden zelf hun prijzen vaststellen. Bijna alle artikelen zijn opgeslagen in prijs, zelfs ook artikelen, waarbij daartoe geen aanleiding bestaat Dit laatste is alleen mogelijk bij goede organisatie der betrokkenen, zoals bijv. de zaadte-
lers.

Spreker wees er op, dat hier in de afgelopen winter de melktoeslag niet voldoende is uitgekeerd, en dat dit ook in andere streken het getal zou zijn geweest als men niet georganiseerd

was geweest. Alleen in Zuid-Holland wist de Bond voor de leden ruim f24.000 toeslag te red-
den.

Algemeen is het gezegd, dat het beter is duur, dan niet te koop, maar voor melk schijnt dit niet te gelden En dit niet omdat de melk steeds zo goed is betaald. Scheikundigen hebben uitgerekend, dat vergeleken bij de voedingswaarde van andere producten, een liter melk 29 cent moest kosten.

Als men iets in zijn belang te vragen heeft moet men dit niet alleen doen maar bereikt men zijn doel eerder door organisatie.

Spr heeft goede moed, dat binnenkort geen veehouder meer ongeorganiseerd zal zijn, maar dan mag men geen misbruik van macht maken. Men mag de tussenschakel niet wegwerken, maar als de fabrikanten niet willen meewerken tot het verkrijgen van een behoorlijke prijs, dan moet men hun tonen, dal de producent zich direct met de consument in verbinding kan stellen. Spr. meent, dat men zal moeten geraken tot een bureau, bestaane uit melkveehouders, fabrikanten en slijters, waar de gemeenschappelijke belangen kunnen worden besproken.

De boeren komen terecht tussen hamer en aambeeld, tussen de georganiseerde fabrikanten en de georganiseerde arbeiders.

Door de heer Vaandrager werd daarna de vraag gesteld of men zich in beginsel voor organisatie verklaarde, en werd aan hen, die daarmee niet akkoord, gingen verzocht op te staan. Niemand verhief zich van zijn zetel. De ruim 100 aanwezige veehouders verklaarden zich dus voor de oprichting van een *Zeeuwsche Bond van Melkveehouders*.

Thans ging de heer Vaandrager, daar tot zijn spijt de heren de Lange en Reijnierse nog niet waren gekomen, zonder hun tegenwoordigheid over tot de bespreking van de brandende kwesties op Walcherem, waarbij hij persoonlijk moest worden.

Aan de hand van een door de heer de Lange geplaatste advertentie wees spr. er op, dat deze zich het recht heeft toegeëigend om te zeggen, dat 11 cent een behoorlijke melkprijs is. Met zulke mensen zou spr. nooit willen samenwerken. Het zal een grote toer zijn om uit de handen van deze heren te komen, maar spreker begrijpt ook niet hoe men zich voor een jaar heeft kunnen verbinden, waar de winterprijs wellicht 6 of 17 cent zal worden.

Na wat spr. thans te Middelburg gezien en gehoord heeft is hij overtuigd, dat de zaken van de heren de Lange en Reijnierse één zijn; hij keurt het af, dat de heer de Lange de boeren voor-
spiegelde, dat zij toch 11 cent zullen maken, al contracteren zij voor 9; dit is niet waar.

De verdere besprekingen over hetgeen aan de thans gedagvaarde niet leverende contractanten van beide genoemde heren verder te doen staat, zou in besloten vergadering behandeld worden.

De heer A. Geschiere verklaarde zich voor oprichting van een bond, mits die vrij zal zijn van socialistische dwang.

De heer Vaandrager zei, dat de bond juist tegen het staatsocialisme, wordt opgericht.

De heer L. Dekker zette nog de bedoeling van de bond uiteen en zei o.a. dat nu de leveranciersvereniging geen reden van bestaan meer heeft

De heer Hochat wees er op, dat de verhoging van de melkprijs met een halve cent voor de boeren, een vermeerdering van inkomsten betekent van meer dan ruim 5 miljoen gulden.

De heren P. Ton, C. verhage, J. Sturm en K. Abrahamse, samen vormende de voorlopige commissie, werden tot leden van het voorlopig bestuur gekozen, terwijl dat nog werd uitgebreid met de heren D. J. Visser, A. Janse en A. de Feijter.

De vergadering ging hierna over in een beslotene.

H. H. MELKVEEHOUDERS IN ZEELAND.

**Op 18 Mei l.l. is opgericht DE
PROV. BOND VAN MELKVEE-
HOUDERS IN ZEELAND.**

Deze Bond heeft zich ten doel gesteld
de belangen van de Melkvee-
houders te behartigen.

Sluit u allen aan bij dezen Bond,
thans is organisatie van alle Melk-
veehouders een gebiedende eisch
des tijds.

Meldt u voor het lidmaatschap van
dien Bond aan bij den heer **K.
ABRAHAMSE**, N. Vliessingsche weg
C 178 bij *Middelburg*.

HET VOORLOPIG BESTUUR.

LANDBOUW.

Bond van Melkveehouders Zeeland

MIDDELBURG: In het café „*Pax Intranstibus*” werd gisteren wederom een vergadering gehouden van de onlangs opgerichte. „*Bond van melkveehouders in Zeeland*”. De druk bezochte vergadering werd geopend door de heer P. Ton, voorzitter van het voorlopig bestuur, die de leden en niet-leden van de Bond welkom heette, inzonderheid de Iaanwezige leden van het *Centraal Bestuur*

De heer Brinkman, voorzitter van het *Centraal Bestuur*, verkreeg daarop het woord, en wees er o.a. op, dat een audiëntie bij de minister niet veel heeft uitgewerkt, en dit was te verwachten, want de minister heeft wel een maximumprijs vastgesteld, maar het kan hem niet schelen of een deel der boeren de melk goedkoper wil geven.

Er is dus maar één mogelijkheid in om aan te lage betaling te ontkomen, dat is organisatie, vaste aansluiting.

Spr. ontkent, dat de Bond is een bond van anarchisten; het is een neutrale bond, die zich met geen politiek of godsdienst inlaat; het is een bond, die ijvert voor vakbelang. Spr. wil met klem de politiek buiten de vakorganisatie houden; anders wordt het vakbelang, ondergeschikt aan de politiek.

Een boer is tevreden als hij maar betalen kan en er nog wat overschiet; maar als men maakt, dat hij niet kan betalen, komt hij in opstand. Als er geen bond was geweest, zou de melkprijs niet zo hoog zijn. De meeste houden geen boek en kunnen niet zeggen, wat zij aan het melkbedrijf winnen of verliezen, maar spr. ontkent, dat voor 9 cent de melk kan worden geleverd, en als er iemand is, die wel meent, hoopt spreker, dat men het hem met jaarcijfers zal aantonen.

Spr. is zelf reeds veertig jaar koeboer en hij kan vele exploitatierekeningen over leggen. De boeren worden de dupe van het kapitaal; zij worden uitgebuit, al klinkt dit ook socialistisch.

Spr. wil de boerenstand hogerop brengen; thans gaat het er naar toe dat de boeren nog minder verdienen dan een fabrieksarbeider. Men moet de vakorganisaties ontwikkelen, het vakonderwijs der kinderen bevorderen

De heer Brinkman besprak daarop de organisatie, zoals die thans reeds bestaat. Er zijn provinciale bonden in Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland, die ieder bestaan uit afdelingen.

Na de grote melkoorlog in 1912 in Amsterdam, dien spreker een zeer billijken strijd noemde en die, eindigde met een overwinning der melkveehouders, is de federatie van bonden opgericht.

De oorzaak hiervan was het leveren van melk uit andere delen van het land aan Amsterdam, dat de boeren wilden „*droog leggen*”. Uit laatste zou nu niet gaan, doordat men geen baas is over zijn eigen producten.

Het *Centraal Bestuur* adviseert alleen in zaken van algemeen belang. Zo is aanvang en beëindiging van het contract overal op dezelfde data gebracht Bij melkstrijd in een deel van het land, beoordeelt het Centraal Bestuur of de eisen billijk zijn en zo ja, dan geeft het zijn steun

Van de gelegenheid om vragen te stellen maakte gebruik de heer J. H. Geschiere, die meende, dat sommige boeren met gemengd bedrijf, zoals hij zelf, wel zouden kunnen leveren voor 9 cent, maar in het algemeen kan het niet en daarom is hij ook voor krachtige organisatie, mede omdat het een eis des tijds is.

De heer L. Dekker zegt ook van mening te zijn, dat 9 cent te laag is en hij verdedigt dit ook steeds tegenover het publiek; maar dan hoort hij meermalen er zijn boeren, die zelf zeggen, dat het wel kan, en daarom hoopt spreker, dat die boeren dat thans eens zullen aantonen.

De heer Kl. Abrahamse, secretaris, vraagt de voorzitter de productiecijfers eens te noemen, die zij samen hebben opgemaakt.

De heer Ton voldeed hieraan en meent, dat 12 cent een jaarprijs moet zijn

De heer Brinkman gaf toe, dat iemand, die in zeer gunstige positie verkeert, niet voor 9 cent zou kunnen leveren; maar toch trekt hij in twijfel of de heer Geschiere dit kan, en hij gelooft dat te weinig rekening gehouden wordt met *alle posten*, die op het veebedrijf drukken. Zeker, er zijn nog enkele gevallen dat men een witte raaf van pachtheer heeft, die de pacht nog op de oude prijs houdt. Als de boeren met gemengd bedrijf de mest niet nodig, hadden, zou hij zeggen: doe het vee gauw weg, want het heeft u reeds veel geld gekost.

Spr. wijst er nog eens op, dat de toestand niet goed is; de boeren moeten zich niet door de burgemeester bang laten maken; de minister zal nooit te vinden zijn om de maximumprijs hier op 11 cent te brengen. Als een boer in het belang van zijn medemensen op de melk wil verliezen, is dit ten slotte zijn zaak, maar degene, die dit niet wil, moet zich organiseren.

De heer A. Geschiere, zou gaarne een goede prijsberekening willen gepubliceerd zien; opdat te boeren zich bij de burgerij kunnen verdedigen willen gepubliceerd zien; opdat de boeren zich bij de burgerij kunnen verdedigen en bewijzen, dat de aantijgingen van onnodige prijsopdrijving ongemotiveerd is.

De heer Hochart lid van het centraal bestuur was verheugd dat de heer Geschiere dit eens te berde bracht.

Door het centraal bestuur is reeds een productie prijsregeling aan de Minister, de Kamerleden en de autoriteiten op zuivelbereiding gezonden, en er is op een prijs van 12,5 cent door niemand aanmerking gemaakt. Daarom betoogt spr. dat geen rechtschapen mens de boeren kan dwingen goedkoper te leveren; de minister, de burgemeester zou ook niet één jaar voor niets willen werken. De boeren zijn te lang los van elkaar geweest, zij moeten voorbeeld nemen aan de directies van de melkfabrieken en aan de arbeiders.

De directies van de melkfabrieken, in casu de twee die hier de prijs drukken, moeten voelen, dat zij zonder de boeren niet kunnen bestaan. Zover moet het komen, dat de organisatie der boeren krachtig staat tegenover , de afnemers en hen zo nodig, zonder melk kunnen zetten.

De heer Ton zette nog eens uiteen, dat op de melk geen oorlogswinst mag worden gemaakt, ten koste van de burgerij, speciaal niet ten koste van de minder bedeelde; vooral niet door de bouwboeren, die reeds meer profiteert hebben van de oorlog dan bedoelde burgers.

Ook wees spr. er nog eens met klem op, dat er geen dwang zal uitgeoefend worden, maar voorlichting gegeven.

Er werd geprotesteerd tegen een ongetekende advertentie waarin de Bond beklad wordt, en besloten werd er bij de administratie van het betrokken blad tegen te protesteren.

De heer Reijnierse wees erop, dat de melkoorlog niet ontstaan zou zijn, als de slijters zich aan hun besluit om 13 cent te vragen, hadden gehouden.

De heer Ton zei, dat dit juist de oorzaak is, dat hij aan de slijtersvereniging de rug toedraaide. De heer Dekker zei, dat ook hij gaarne een duidelijke uiteenzetting voor het publiek zou hebben van de billijkheid van de melkprijs. Spr. ontkent niet, dat de coöperatie klanten verloor, maar de oorzaak hiervan is de houding der eigenmelkverkopers, van wie ook de slijters veel te lijden hebben. Spr. is daarom ook voorstander van een hechte organisatie van de melkveehouders.

Hierna werden in een huishoudelijke vergadering statuten en huishoudelijk reglement vastgesteld

In de huishoudelijke vergadering werden ook de leden van het definitief bestuur gekozen, dat thans bestaat uit de heren P. Ton, A. Janse, A. de feyer, D. de Buck en J. Sturm, terwijl het secretariaat buiten het bestuur om werd opgedragen aan de heer Kl. Abrahamse.

Bond van Melkveehouders in Zeeland.

Alle Melkveehouders, zoowel die zelf boter bereiden als melk-leveranciers, worden in hun eigen belang aangeraden, alsnog als lid van bovengenoemden Bond toe te treden. Ieder wordt gelegenheid geboden de Vergadering op **Maandag 24 September**, des namiddags 1½ uur, in Pax Intransitibus op 't Zand bij te wonen.

Het Bestuur:

A. DE FEIJTER, Voorzitter.
D. DE BUCK, Secretaris.

Landbouw en Veeteelt.

Productiekosten van 1 Liter melk. *De Bond van Melkveehouders* heeft het noodig geacht, een commissie te benoemen, om den productieprijs van melk over een heel jaar onder de tegenwoordige omstandigheden te berekenen. Van de conclusies, waartoe zij is gekomen, geeft de commissie het volgende overzicht:

Bij de zeer geringe toewijzing van krachtvoer zal de inrichting van het bedrijf heel anders moeten worden. Wil echter nog van eenige productie sprake zijn, dan zal het krachtvoer, in de rantsoenen opgenomen, ook moeten worden verstrekt. Eveneens zal, omdat dezelfde, oppervlakte tegenwoordig voedsel geeft voor minder vee gezorgd moeten worden, dat het onproductieve vee verdwijnt, opdat voor het overblijvende meer productievoer beschikbaar blijft.

Aangenomen is dat op hetzelfde bedrijf van 25 H.A., dit jaar niet meer dan 33 koeien en een stier kunnen worden gehouden. (v. j. 38 koeien en 1 stier.) De huurwaarde is (evenals het vorig jaar) op f 120 per H.A. Gesteld.

De verdeling van het land omvat 15 H.A. weiland en 10 H.A. hooiland (v. j. resp. 17 en 8.) Deze vermeerdering van 't hooiland en vermindering van het aantal dieren is noodig omdat door het minder toegediende krachtvoer belangrijk minder mest van van mindere kwaliteit zal worden verkregen.

De melkgift voor dit jaar wordt geschat op 3000 L. per koe wat in verband met den langen tijd van droogstaan en het mindere voer zeker niet te laag is.

De uitgaven voor dit bedrijf berekent de commissie in totaal op f 13,678, de woninghuur op f 350, zoodat de productiekosten van 90 000 L. melk bedragen f 13,328 en de productiekosten per L. op pl.m. 13,4 cent.

Bij dezen productieprijs van 13,4 cent per liter is nu nog absoluut geen winst berekend. Neemt men daarvoor aan f 45 per koe, dan wordt daardoor de productieprijs met 1,5 cent per liter verhoogd, dus 14,9 cent.

Bond van Melkveehouders in Zeeland.

MIDDELBURG: Maandagmiddag werd in „Pax Intransitibus” op het Zand een algemeene vergadering gehouden van bovengenoemden Bond, welke vergadering slechts matig bezocht was.

De heer A. de Feijter, waarnemend voorzitter van den Bond,, betreurde de slechte opkomst; deelde mede, dat de heer K. Abrahamse gemeend heeft te moeten bedanken als secretaris; verder, dat het Centraal bestuur bericht heeft verhinderd te zijn en dat ook de heer C. Zwagerman uitgenoodigd is, doch niet aanwezig is.

Naar aanleiding van de gelezen notulen deelde de heer P. Ton Jr. mee, dat hij in overleg met den voorzitter van de Z.L.M., op de vergadering der Maatschappij niet over de houding van den burgemeester van Middelburg tegenover de melkleveranciers heeft gesproken.

De voorzitter der Z.L.M. zeide bij eventueele klachten steun toe thans, heeft de burgemeester toch zijn zin niet gekregen.

Bij de mededeelingen werd o.a. medegedeeld, dat Dinsdag 2 October te Goes en Woensdag 3 October te Oostburg propagandavergaderingen voor aansluiting bij den Bond zullen worden gehouden, terwijl iemand op Tholen daar persoonlijk aan het propaganda maken is gegaan.

Het bestuur stelde voor de statuten te wijzigen, zoodat het bestuur onderling de functies verdeelt en niet, zoals nu, bepaald is, de algemeene vergadering den voorzitter aanwijst. Dit voorstel werd echter verworpen.

Alsnu werd overgegaan tot de verkiezing van een voorzitter in de vacature, ontstaan door het wegens drukke werkzaamheden aftreden van den heer P. Ton Jr. Gekozen werd de heer D. de Buck te Koudekerke, die, na aandrang van verschillende leden, op zijn aanvankelijke weigering terugkwam en de functie aannam.

Daar de heer De Buck reeds lid van het bestuur was, moest alsnu een bestuurslid gekozen worden en werd als zoodanig gekozen de heer C. Wisse Pz. te Ritthem.

Op de agenda kwam vervolgens de bespreking van de toeslagregeling voor, doch deze bespreking werd van de agenda afgevoerd, omdat het bestuur der Federatie van de Bonden van Melkveehouders in Nederland bericht had, dat die toeslag alleen voor de slijters bedoeld is.

Bij de rondvraag vroeg een der aanwezigen of het bestuur er wel op gelet heeft, dat met 1 October weer enkele contracten voor melkleverantie afloopen.

De voorzitter merkte op, dat de Bond zich moeilijk in de persoonlijke zaken der leden kan mengen. Wel voelde men voor een algemeene waarschuwing aan de veehouders om niet te teekenen voor een bepaalden tijd en een bepaalden prijs; zeker niet vóórdát een ministerieele beschikking is afgekondigd, en ook dan nog kunnen de amstandigheden telkens wijziging van zulk een beschikking noodzakelijk maken.

Een waarschuwing in dezen geest zal worden gericht tot de melkleveranciers.

In de bestuursvergadering na de algemeene vergadering van den *bond van melkveehouders in Zeeland* zijn de functies als volgt geregeld: A. de Feijter Jz., vice-voorzitter en secretaris-propagandist; C. Wisse Pz., Ritthem, penningmeester; A. Janse, Biggekerke, vice-penningmeester; Jac. Sturm, Vrouwepolder, vicesecretaris.

LANDBOUW:

Afdeling Middelburg der Z. L. M.

MIDDELBURG: In de sociëteit *St. Joris* had heden de algemene najaarsvergadering plaats van bovengenoemde afdeling onder voorzitterschap van jhr. P. J. Boogaert

De melkkwestie

Door de heer Zwagerman, werd toegelicht de vraag „Is de melkproductie rendabel geweest op Walcheren gedurende de oorlogsjaren?”

Spr. meent, dat in de landbouworganisaties tot nu toe de melkproductie wel wat te veel als een gering onderdeel van het landbouwbedrijf is behandeld.

Op Walcheren zijn alleen reeds 5200 melkkoeien.

De berekening der kosten van de melkproductie voor Zeeland waar men gemengde bedrijven heeft, is zeer lastig. Toch zijn van genoemde bedrijven berekeningen gemaakt.

Voor de oorlog werd f5.50 per 100 Liter berekend. In 1915 stegen de kosten tot f6.09; in 1916 tot boven de f9 en in 1917 tot f11.30

Zij die dit niet willen geloven, wijst spr. op de houding van de minister, die de prijs met meer dan 100 % verhoogde.

De heer Zwagerman komt tot de conclusie, dat de productie niet rendabel was.

De melkprijzen. Vervolg MC. 04-10-1917

Na de inleiding van de heer Zwagerman volgde een gedachtenwisseling.

Een paar sprekers verenigden zich met dit standpunt; niemand verzette zich er tegen.

Een tweede vraag, of de boeren wel met voldoende eensgezindheid voor hun belangen zijn opgekomen, ontkende de voorzitter en de heer Zwagerman zei, dat de Minister wilde voorkomen, dat door de melkproductie oorlogswinst gemaakt werd, maar anderzijds, dat de productieprijs te laag zou zijn.

Vele landbouwers zijn de regeling van de Minister vooruit gelopen en hebben zich door belanghebbenden bij een lagen melkprijs verkeerd laten inlichten; de melkproducenten hadden meer, eensgezindheid moeten tonen en de lage opbrengst is niet te verwijten aan de Minister, doch aan die veel te geringe eensgezindheid.

De heer De Feijter wijst op de oprichting van de *Zeeuwsche Bond van Melkveehouders*, maar ook daarbij sloten zich lang niet allen aan en men luisterde niet naar de waarschuwing, geen contracten af te sluiten zonder overleg met het bestuur van de Bond.

De heer P. Ton Jr. was bij het onderhoud over de melkkwestie met dr. Swaving, die o.a. zei dat men liever te doen heeft met landbouwverenigingen dan met een bond van melkveehouders. Spr. vraagt of er bij de reorganisatie der Maatschappij ook rekening gehouden word met de melkveehouders.

De heer Zwagerman zei, dat het in het voornemen ligt, om aansluiting der dorpsverenigingen mogelijk te maken en daardoor alle grote en kleine landbouwers bij de Maatschappij in te lijven en dan commissies van voorlichting voor verschillende onderdelen aan te stellen; dan zullen afzonderlijke belangenbonden en verenigingen niet meer nodig zijn.

Ook de derde vraag, of de plaatselijke autoriteiten voldoende hebben meegewerkt om de bedoelingen van de Minister goed uit te werken, beantwoordde de voorzitter beslist ontkennend; hij zei, dat burgemeester en wethouders van Middelburg alles gedaan heb om de boeren hun toeslag te onthouden.

De heer Zwagerman zei dat de Minister bedoelde, de producent behoorlijk te betalen en de consument niet te veel te laten betalen. Van de toeslag moest de gemeente 10 pCt. voor haar rekening nemen. Dit laatste nu hebben burgemeester en wethouders van Middelburg steeds tegen gehouden; dit is een fout, die de productie van melk doet verminderen, want betaling beneden de productieprijis leidt de landbouwers er toe de melkerij in te krimpen. Er zijn bij het optreden van B. en W. motieven, die niet goed zijn.

De heer K. Abrahamse zegt, dat ook hier de schuld neer ligt bij de slechte samenwerking der melkveehouders.

De heer Chr. Verhage meent, dat het gewenst is, dat de toeslagregeling buiten de burgemeesters omgaat; hij roemt de houding van het gemeentebestuur van Vlissingen in dezen. De heer Van de Putte zegt ook; dat de burgemeester van Middelburg een anderen kijk bleek te hebben op de toeslagkwestie als die van Vlissingen. Spr. deelde verschillende bijzonderheden mee over de onderhandelingen tussen de districtscommissie en de Minister. Eerst werd door de Minister 1 á 1½ cent toegezegd; later werden enkele bezwaren gemaakt maar thans is het vrij wel zeker, dat voor Vlissingen een toeslag zal worden gegeven.

Bij de verdere discussie deelde de heer Ton mee, dat de heer Swaving gezegd heeft, dat de burgemeesters niet gedwongen kunnen worden; was dit wel zo, dan zou de toeslag wel gegeven worden.

De heer Verhage zegt, dat daarom de burgemeesters er buiten gehouden moeten worden.

De vierde vraag was, hoe zal de toestand in de komende winter zijn. De heer Zwagerman zei, dat officieel nog niets bekend is, maar herinnerde aan de jongste officiële berichten ten deze. De heer A. de Feijter deelt mee, dat de *Federatie van Melkveehoudersbonden* een audiëntie met de Minister heeft gehad en nog zal hebben en dat er nog wel verhoging van de melkprijis te verwachten is.

De heer Ton wees er op, dat de commissie van bijstand rekening houdt met de productierekening van verleden jaar en niet met de nieuw ingediende productierekening.

De melkvoorziening.

Van welingelichte zijde deelt men aan het Haagsche Correspondentiebureau het volgende mede :

In de „Staatscourant” van Zaterdag jl. komt voor een besluit van den minister van landbouw, waarbij alle melkveehouders, wonende in de verschillende gemeenten rond en in Groningen, verplicht zijn in den vervolge de in hun bedrijf geproduceerde melk te leveren aan de zelfde afnemers vóór 1 Mei 1918. Een dergelijke maatregel wordt ook voor andere streken des lands overwogen. Zooals blijken zal, is dit niet in overeenstemming met de consumptiemelkregeling, welke de minister in het voorjaar heeft gepubliceerd, en waarbij bepaald was, dat de producenten van consumptiemelk de vrije keuze van afnemer mochten behouden. Het besluit tot dezen nieuwen maatregel - voorloopig alleen voor de genoemde gemeenten - is echter genomen, omdat vele der bedoelde melkveehouders van afnemer verwisselen, terwijl daarvoor geen andere reden kan bestaan dan het clandestien overschrijden van den maximumprijs. Uit vrees anders van melk verstoken te zullen zijn, betaalden de melkinrichtingen melkslijters den te hoogen prijs, doch aangenomen nog worden, dat thans, nu zij van aanvoer verzekerd zijn, hiermede zal worden opgehouden.

In de provinciën Noord- en Zuid-holland zullen belanghebbenden trachten dezen misstand geheel uit den weg te ruimen. De Nederlandsche Melkhygenische Vereeniging, waarbij nagenoeg alle melkinrichtingen zijn aangesloten, tracht met de Bonden van melkslijters en den Bond van Melkveehouders in Nederland te komen tot een regeling, waarbij de leveringscontracten collectief worden afgesloten waardoor men voldoende waarborg denkt te krijgen tegen overschrijding van den maximumprijs voor consumptiemelk. Mochten deze pogingen echter niet slagen dan is het ook voor deze provinciën te voorzien, dat maatregelen getroffen worden. zooals in Groningen thans is geschied.

Middelburgsche Courant, 03/08/1918; p. 4/6

H.H. Landbouwers en Veehouders.

In verband met het te verwachten karnverbod roepen ondergeteekenden **U allen ter vergadering** op Vrijdag 9 Augustus a.s., des middags ten twaalf ure, in de Societeit St. Joris, Balans, Middelburg.

Bespreking en protest van en tegen het karnverbod.

Komt in Uw eigen belang ter vergadering.

Bond van Melkveehouders,
D. DE BUCK, Voorzitter,
Koudekerke.
A. DE FEIJTER, Secretaris,
Biggekerke.

Het karnverbod.

Te Middelburg is een vergadering van veehouders gehouden, bijeengeroepen door den Bond van Melkveehouders in Zeeland ter bespreking van het karnverbod. Men was van oordeel, dat de regering maatregelen neemt, die niet met de praktijk in overeenstemming zijn. Krachtig werd geprotesteerd tegen het kleine rantsoen, dat de producenten van boter mogen houden, en het niet laten van boter voor de vaste arbeiders. Men meende, dat als men de boeren milder behandelde, de burgerij ook meer voedsel zou hebben. Nadat de heer De Smidt, directeur voor Zeeland van het rijksboterinzamelingskantoor, beloofd had te trachten het verstrekken van boter aan de arbeiders direct door den producent tegen inneming van de vetbons te verkrijgen, werd afgezien van een eerst voorgenomen protest bij den minister.

Verzocht zal worden geen melkvee uit te voeren.

De melkprijs

— Te Middelburg is Zaterdag een vergadering gehouden van den Bond van Melkveehouders op Walcheren, waarin werd opgekomen tegen het besluit van de fabrikanten en melkslijters om de boeren 11 cent per liter melk te betalen en deze voor 15 cent te verkoopen. Men achtte die winstmarge te groot en meende dat de boeren minstens 12 cent moeten hebben. Gedurende de maand Mei zal de melk voor niet minder dan 12 cent worden geleverd, terwijl voor de volgende maanden nader de prijs zal worden bepaald.

Bond van Melkveehouders.

De Bond van Melkveehouders brengt ter kennis van Leveranciers, Slijters en Fabrikanten, dat in Algemeene Vergadering gehouden 3 Mei besloten is den melkprijs vanaf 1 Mei tot 1 Juni a.s. te stellen op 12 Cent per liter, geleverd franco inrichting.

Het Bestuur :

D. DE BUCK, Voorzitter.

CHR. POLDERMAN, Secretaris.

P.S. Alle leveranciers worden aangeraden zich beslist aan dien prijs te houden, mochten zij daardoor in moeilijkheden komen dan wenden zij zich tot bovengemeld bestuur.

DE MELKPRIJS.

MIDDELBURG: Onder voorzitterschap van den heer D. de Buck had Zaterdagmiddag in het *Militair Tehuis* een vergadering plaat, van den *Bond van melkveehouders*, waartoe ook niet-leden waren uitgenodigd en welke belegd was met het doel de melkprijs te bespreken.

Een 70-tal melkveehouders waren ter vergadering opgekomen.

De voorzitter opende de vergadering en zag in de drukke opkomst een bewijs van het belangrijke der vergadering.

Spr. wees er op, dat, al zag men gaarne vele crisismaatregelen opgeheven, dit niet zo het geval was met de maatregelen inzake den melkverkoop. Spr. geeft toe, dat de melk de laatste anderhalf jaar een goed product is geweest voor de melkveehouders.

In afwijking met de agenda van de ledenvergadering van de Bond, werd nu eerst de melkprijs besproken.

Op een vraag van een der leden werd gezegd, dat de voorzitter der slijtersvereniging, de heer Sanderse,¹ toegang tot de vergadering heeft verzocht en verkregen.

De heer De Buck deelde mede, dat de slijters en de fabrikanten Dinsdag te Vlissingen de prijs voor het publiek op 15 cent brachten, doch slechts 11 cent aan de leveranciers willen geven; deze winstmarge acht spreker veel te groot; gewenst ware geweest 16 cent voor het publiek en 13 cent te betalen aan de leveranciers.

Spr. leest nu het verslag voor van een vergadering van de Bond, te Rotterdam gehouden, waarin een motie werd aangenomen, in welke een prijs van 14 cent wordt geëist, onder bedreiging met staking der leverantie, terwijl in Noord-Holland 14½ en 15½ cent zijn gehandhaafd. De Bond in Utrecht bepaalde 14 cent vanaf boerderij en 15 cent franco stad.

De heer Verlare meent, dat men niet te zoetsappig moet wezen en wil, dat de vergadering zich uitspreekt in den geest van bedoelde motie met een prijsbedinging van 14 cent.

De heer Sanderse geeft toe, dat het verkeerd is, dat de slijters de prijs bepalen. De directeur en de secretaris der coöperatie zijn de oorzaak van hetgeen gebeurd is, de slijters hadden zich bij 13 en 16 cent gaarne neergelegd, en namens alle slijters te Middelburg verklaart hij, dat men tot gemeenschappelijk overleg bereid is, een eis van 14 cent zou echter tot moeilijkheden aanleiding geven.

De voorzitter zegt, dat hij juist de slijters van Vlissingen voornamelijk heeft bedoeld, hij geeft toe, dat het niet gemakkelijk gaat nu de verkoopprijs weer op 16 cent te brengen.

De heer Sanderse zegt niet zo zeer bedoeld te hebben dat de Coöperatie de schuldige is; Vlissingen heeft ook 12 cent willen geven en 15 cent verkoop, maar de heer De Lange was de man, die alleen voor 15 cent wilde verkopen, als hij 11 cent kon inkopen.

De heer De Nood wil 15 cent handhaven als de boeren 12 cent krijgen.

---

¹ Er waren op de vergadering twee Sanderse; hier bedoelde Voorzitter van de Slijtersvereniging en Sanderse melkleverancier.

De voorzitter meent, dat men daarmee tevreden zal zijn, gezien de hoge prijzen van de vorige periodes.

De heer De Nood komt op voor de belangen der minder goeude consumenten.

De heer Jansen, lid van het bestuur, kan met deze woorden niet meegaan, en waarschuwt dat men, gezien de hoge boterprijs, meer zal gaan karnen.

De voorzitter zegt, dat de melkslijters voorspeld hebben dat de boter donderdag jl, wel 75 cent zou zakken, naar dat is niet gebeurd.

De heer P. Koole zegt, dat de roomboter voor *f* 1.50 zal worden aangeboden; dit komt doordat de uitvoer voor deze maand zal worden stop gezet Spr. zou 12 cent af boerderij eisen willen, en dit met kracht doorzetten. Men zou dan over 14 dagen weer kunnen vergaderen en zien hoe de zaak dan gelopen is. Men had nu eerder moeten vergaderen en niet wachten op de slijters.

De voorzitter zegt, dat hij niet eerder kon vergaderen, daar de toekomst nog zo onzeker was en eerst kort officieel bekend is, dat de melk vrij kwam.

De heer A. de Feijter zegt, dat de boeren in Walcheren zich door één man laten ringeloren.

De prijs van 12 cent vindt hij te laag nu, hij stelt 13 cent voor gedurende één maand, maar dan franco stad.

De heer Arendse acht het voorstel Koole in de praktijk onuitvoerbaar; de slijters zijn ontwend de melk te halen van de boerderij. Hij meent, dat men moet rekening houden met de omstandigheden zo zij nu gelopen zijn, en voor 12 cent franco stad moet leveren. Spr. wil dan trachten met slijters en fabrikanten voor het vervolg voeling te krijgen; de belangen lopen toch parallel.

De heer De Reijter kan met de vorige spreker niet meegaan, omdat de slijters en fabrikanten de boeren niet gekend hebben. De fabrikanten moeten, naar de boeren komen.

De heer Jansen gelooft niet, dat er één boer zal komen op een vergadering waar De Lange aanwezig is.

De heer Arendse geeft toe, dat de slijters verkeerd hebben gehandeld, maar daarom wil hij liever overleg dan een eeuwigdurende strijd. Men zal elkaar, in de toekomst toch nodig hebben en men moet trachten elkaar te bereiken.

De heer Sanderse zegt, dat de slijters tot het uiterste hebben gewacht of er van de leveranciers een prijsopgave zou inkomen; dit is echter niet gebeurd, Hij gelooft zeker, dat 12 cent door de slijters zal worden geaccepteerd; met de heer De Lange zal men toch in ieder geval strijd krijgen. Ter wille van de goeden gang van zaken raadt hij aan. 12 cent franco stad te vragen.

De voorzitter zegt, dat de Minister in het geding is gehaald in de advertenties, maar dat dit onrechtvaardig is, want de Minister grijpt alleen in als de particuliere prijs hoger wordt dan 18 cent.

De heer De Feijter zegt, dat dit een handigheid van „minister” De Lange is. De boeren kunnen zo nodig zelf de melk doen uitventen.

De heer De Nood acht dit onmogelijk.

De heer De Buck acht dit wel mogelijk, gelijk, maar wellicht niet wenselijk.

De heer Koole is nu ook voor 12 cent franco stad: hij zelf zal daar niet van af gaan en zo nodig zal zijn melk toch onder de burgerij komen.

De heer Verlare wil de markt aan de boeren laten die toch eigenaars van het product zijn.

De voorzitter zegt, dat er een besluit genomen moet worden waar men aan vast houdt en dat niet uit angst voor de vrouwen de boeren weer laks moeten worden.

De heer Arendse zegt, dat de besluiten der melkvergaderingen, gewoonlijk toch niet worden gehandhaafd; hij wijst er op, dat het aantal aanwezigen maar een klein onderdeel is der producenten. Welk middel moet worden toegepast om het besluit door te zetten? Zou het niet gewenst zijn van den Landbouw, van de plaatselijke landbouwverenigingen steun te krijgen?

De heer Jansen gelooft niet, dat een besluit gehandhaafd zal worden, want toch zal men weer voor 11 cent gaan verkopen.

De heer Verlare meent ook, dat men bij de landbouwersorganisaties moet aankloppen om steun.

De heer De Buck zegt, dat bij de organisatie der Z.L.M. de oprichting van een afdeling melk in het zicht is gesteld; dit is echter nog niet gebeurd.

De heer Verlare zegt, dat men daarop nu moet aandringen.

De heer Sanderse, melkleverancier, zegt dat, als De Lange niet wil, men hem niet leveren moet.

De voorzitter waarschuwt, geen contracten af te sluiten.

De heer Sanderse, melkleverancier, wijst op de handelswijze van de heer De Lange en waarschuwt met deze man niet meer in connectie te treden, evenmin als met de heer Reijnierse.

Namens het bestuur der coöperatie wordt gezegd dat, als men van De Lange geen 12 cent kan krijgen, men de melk dan aan de coöperatie kan brengen.

De heer Sanderse, slijter, deelt mee, dat de heer De Lange zal gaan werken met melk van 13 cent en hij roept alle leveranciers op 12 cent met kracht te handhaven.

Het voorstel, 12 cent franco stad van 1 mei tot 1 juni wordt ten slotte aangenomen met algemene stemmen; slechts één lid stemde blanco.

Nog wordt gezegd, dat men bij de coöperatie lid kan worden of een jaar los leverancier.

De aanwezige niet-leden gaven zich voor een deel als lid op, waarna de vergadering overging in een huishoudelijke.

De melkprijs op Walcheren.

MIDDELBURG: Gisterenmiddag had de Melkveehoudersbond op Walcheren te Middelburg een vergadering belegd, ook toegankelijk voor melkeveranciers, niet-leden.

De voorzitter, de heer Theune, deed mededeeling over het onderhoud dat het bestuur heeft gehad met de levensmiddelencommissie te Vlissingen, welk onderhoud tot resultaat had, dat de voorzitter adviseerde een persoonlijk onderhoud te hebben met den minister en de hulp in te roepen van den heer Zwagerman, die evenals de commissie van overtuiging was, dat de melkprijs voldoende is; al is het wellicht voor een 20 % der boeren niet het geval, door hoge pacht en hoge koopprijzen.

Voor deze 20 % acht hij verwerken tot boter raadzaam; maar de voorzitter vreesde dan gebrek aan consumptiemelk. De voorzitter meent, dat het niet opgaat, dat men toelegt op een deel van het bedrijf, al verdient men op een ander deel.

Vervolgens verkreeg de heer Zwager het woord, die mededeelde, dat hij als zuivelconsulent en als vertegenwoordiger der consumentenvereniging aanwezig is; maar dit is geen gevaar, daar hij juist als zuivelconsulent rapport aan de consumentenvereniging uitbracht over den melkprijs.

In den breede besprak de heer Zwagerman daarop de melkkwestie en onderscheidde hij vier soorten van melkproducenten, de zandboeren, de boeren uit de weidestrecken, de boeren, die melk leveren aan de groote steden, en de boeren met het gemengde bedrijf, zooals hier in Zeeland.

Het is onmogelijk, dat de minister melk, boter en kaas thans reeds weer vrij geeft, en zelfs scherp ingrijpen was noodig.

In verband met de zandboeren, die de meeste boter produceeren, werd de boterprijs vastgesteld, en dat maakt, dat zij 15 cent in den zomer en 13 cent voor de melk maken, welk bedrag voor deze boeren noodzakelijk is; in die streken is 20 cent voor de melk noodzakelijk. De boeren in de weistrecken, die meest kaas bereiden, en die voor hun wei, die men hier laat wegloupen, 2 cent rekenen, gaven den grondslag voor de kaasprijzen, en deze krijgen voor hun melk 15 cent en voor die streek, zou spreker adviseeren 19 cent voor den consumptieprijs.

Voor de derde categorie is 20 cent vastgesteld als consumptieprijs, met een toeslag van ten hoogste 3 cent, waardoor de boer 17½ cent maakt of 3 cent meer dan de boeren hier.

De productiekosten zijn echter in bedoelde bedrijven veel hooger dan hier, o.a. door de verplichting om in den winter evenveel te leveren als in den zomer en omdat men daar niet zelf vee opkweekt en genoodzaakt is om afgemolken vee door nieuw aan te koopen vee te vervangen. Het verschil van 3 cent is echter wel wat groot. Toch is het noodig om het tekort aan melk in de groote steden te voorkomen, wat kostbaren aanvoer noodig maakt, waarbij de melk nog lijdt.

Wat betreft de prijzen voor Middelburg en Vlissingen zegt spreker, dat deze niet te hoog zijn en hij heeft dat ook aan de consumentenvereniging medegedeeld, die zijn argumenten over nam

Verhoging is echter niet noodig, de prijzen dekken de productiekosten, en de winstmarge van 3½ cent is voor de fabrieken wellicht wat aan den lagen kant en voor de slijters wat aan den hoogen kant.

Spreker meent, dat men de kosten van de productie over het geheele jaar moet omslaan, en niet beslist beschouwen een zomer- en een winter-halfjaar nemen.

De gemiddelde prijs is thans 13½ cent en dit acht spreker voldoende. Vóór den oorlog was deze prijs 6½ cent, dus thans 108% hooger; terwijl in doorsnede de prijzen van pacht, arbeidsloon, kunstmest enz. niet zoo hoog zijn gestegen.

De melkfabriek kan met boterbereiding het tekort op de winstmarge weer goed maken. Spreker heeft niet juist kunnen nagaan 1 1 gaan hoeveel boeren op Walcheren sluitend melk-vee houden, of die heele kleine bedrijven of dure gronden hebben. Het percentage van 20 % is een raming.

Het betalen van hooge pachten acht spreker zeer verkeerd en voor de landbouwers zelf zeer gevaarlijk. Met maken van boter kan de boer meer maken dan 14½ cent, en wel volgens berekening 16.6 cent. Als echter ieder boter maakt, is er gevaar voor gebrek aan melk, maar dit zal niet gebeuren en er is melk genoeg voor de consumenten en er kan nog wel iets meer boter gemaakt worden. Ook de slijters en de fabrieken kunnen helpen door in den winter iets meer te betalen en anders moeten de boeren in den winter maar wat minder melk produceeren.

Een der aanwezigen meende, dat de moge pachten in de gemeente Vlissingen een gevolg zijn van de volkstuintjes en van de hooge prijzen en daardoor zijn de pachtprizen met veel meer dan 100% gestegen.

De heer Zwagerman geeft dit toe, maar het gaat niet op, met bijzondere gevallen rekening te houden, men komt dan tot onhoudbare toestanden en men moet naar normale toestanden terug.

De heer P. Koole meent, dat het meerendeel der boeren slechts 14 cent kregen, wat onbillijk is. Ook ontkent hij, dat de gemiddelde prijs is 13½ cent. De melklevering moet rendabel zijn, groote winst is niet noodig. Het botermaken heeft bezwaar, ieder is niet in staat en heeft geen bedrijf voor karnen. Spr. meent, dat de heer Zwagerman de boeren in den steek gaat laten.

De heer Zwagerman protesteert tegen dit laatste, de boeren moeten het nu wat moeilijk hebben, dat is hun belang voor de toekomst. Het opdrijven der prijzen der melk en andere artikelen zal later den terugslag, die zeker komen zal, des te grooter doen zijn.

Aan de hand van cijfers toonde spreker aan, dat een koe, die 10 liter melk geeft, in den staltijd f 1,30 a f 1,40 per dag kost, en niet 25 cent per liter, zooals de heer Koole gezegd heeft.

De heer Koole meent, dat de boeren over het algemeen veel te weinig in staat zijn te rekenen, zij hebben de gelegenheid dit te leeren te veel laten voorbijgaan.

De heeren Zwagerman en Koole zetten het debat nog eenigen tijd voort, waarbij ieder bij zijn standpunt bleef en ook enkele andere heeren maakten korte opmerkingen.

Ten slotte werd besloten eerst met den burgemeester van Middelburg en zoo noodig met den minister te onderhandelen over verhoging van den consumptieprijz tot 20 cent. Aan den voorzitter en den heer Koole werd opgedragen dit onderhoud te hebben.

1920

Vlissingse Courant, 01/03/1920; p. 3/4

Bond van Melkveehouders

—o—

Bovengenoemde Bond maakt bekend, dat hij in zijne vergadering van 27 Februari 1920 besloot den bestaanden prijs voor de melk **TOT 1 MEI TE BLIJVEN HANDHAVEN.**

HET BESTUUR.

AGENDA VAN HET DISTRIBUTIEBEDRIJF: (?)

WOENSDAG 14 JULI:

Verslag van de vergadering van de Commissie van het tijdelijk distributiebedrijf op maandag 12 juli 1920, des avonds ten 3 ure.

Door de heren L. Dekker, Jac. L. A. de Lange en J. A. Visser was een schrijven gezonden er op wijzende, dat er groot gevaar bestaat voor de melkvoorziening van deze stad in de komende tijd, zulks tengevolge van de absoluut onjuiste verhouding tussen de boter- en de melkprijzen. De boerenboter toch wordt in Middelburg en Vlissingen grit verkocht tot de prijs van f3.40 per K.G., terwijl de melk wordt verkocht tot de maximumprijs van 15 cent.

Alhoewel de bezwaren door bovengenoemde heren aangevoerd, in enkele opzichten juist zijn, schijnen zij evenwel niet van zulk een ernstige aard te zijn aangezien er nog fabrieken zijn welke zelf nog boter maken. De teruggang in de hoeveelheid aangevoerde melk vindt zijn oorzaak ook wel in het toenemen van mond- en klauwzeer.

Hoewel in de nabuurschap van Vlissingen daarvan nog niet veel te bespeuren is, komt deze ziekte dieper Walcheren in, veelvuldig voor en in meerdere gevallen bij hetzelfde beest dat de ziekte had in voorgaande jaren, hetgeen vroeger niet zo dikwijls voorkwam. In Zeeuwsch-Vlaanderen bestond ook de vrees voor besmetting, waardoor men er over dacht om geen hoornvee op de tentoonstelling te brengen. Aangeraden wordt om de melk na het koken, niet direct af te nemen bij het opborrelen, maar steeds volle tien minuten te laten doorkoken, wil men verzekerd zijn van kiemvrije melk te hebben. De melk kan overigens goed zijn, want er is veel gras en het gras is goed.

Van de melkveehouders was geen klacht ingekomen omtrent de melkprijs en ook ontvingen wij, noch de gemeente Middelburg, enigerlei schrijven van de zijde der melkslijters. Waar de gemeente Middelburg ook van oordeel is om de prijs van 15 cent per liter onveranderd te laten, vermeent de levensmiddelen-commissie voornoemd om het gemeentebestuur dezer gemeente niet te moeten adviseren om in te gaan op het voorstel der bovengenoemde heren om de prijs nader te doen vaststellen op 17 cent per liter.

.....

De Melkprijs.

MIDDELBURG: Gisterenmiddag werd in het Militair Tehuis te Middelburg opnieuw een vergadering gehouden van de *Bond van melkveehouders*, waartoe ook nu weer niet-leden waren uitgenodigd. Er waren een 10-tal personen meer vertegenwoordigd dan op 17 juli.

De voorzitter, de heer Theune, zei dat het doel weer is bespreking van de melkprijs. Verleden week is er aanmerking op gemaakt, dat de leveranciers zo'n korte termijn namen tussen de vaststelling van een verhoging en de dag van ingaan van de verhoogde prijs. Dit is geschied omdat vooraf reeds overleg met de autoriteiten was gepleegd en men deze nu voor een definitief besluit moest plaatsen.

Nu wil het bestuur echter wat langer termijn nemen en stelt voor met ingang van 1 Augustus den prijs opnieuw te verhogen.

Naar aanleiding van het genoemde doel, ontspoon zich een zeer uitvoerige discussie, waarbij het in de eerste plaats ging over de vraag of de vergadering de verkoopprijs in het klein zou vaststellen of wel de prijs door de leveranciers van fabrikanten en slijters te vragen, terwijl een niet minder brandende kwestie was of het juist is, dat alle maximumprijs van de melk is opgeheven of alleen de bijzondere voor Middelburg en Vlissingen. Is de algemene prijs niet opgeheven, dan zou deze nog 18 cent zijn en zullen de slijters en fabrikanten moeten kunnen bewerken, dat deze 20 cent mag worden, welke verkoopprijs door alle aanwezigen, ook door de directeur der Coöperatieve Melkfabriek billijk en noodzakelijk werd geacht.

De heer Dekker, de meerderheid van het bestuur en verschillende leden meenden, dat men, evenals dit de laatste jaren is geschied, de kleinhandelprijs moet vaststellen - in casu dus 20 cent - en dan aan ieder leverancier overlaten zich met zijn afnemer over de winstmarge te verstaan.

Van meer dan een andere zijde werd daar echter tegen aangevoerd, dat de leveranciers niets te maken hebben met de kleinhandelprijs, voor hen geldt alleen de vraag wat zij van hun melk maken, en deze mening kreeg de overhand, men vreesde niet voor de genoemde gevaren van concurrentie door slijters, die te weinig berekenen of van eigen-melkverkopers.

Ofschoon het bestuur aanvankelijk meende, dat 15 cent voldoende was, werd besloten 16 cent te bepalen, ingaande 2 Augustus, daar 1 augustus op zondag valt.

Een voorstel, om in het vervolg het bestuur te laten beslissen als prijsverhoging nodig blijkt, vond geen instemming, ook niet bij het bestuur, dat vreesde voor veel moeilijkheden.

Een opwekking tot de aanwezige niet-leden om zich aan te sluiten had het succes, dat enkele zich als lid opgaven.

Het publiek zal vanaf a.s. Maandag dus wel 20 cent voor de melk moeten betalen.

1921/'22 Nieuwerkerk, Schouwen-Duiveland, problemen met de Coöp. Zuivelfabriek. Deze word geliquideerd. De Bond van melkveehouders – in oprichting (?) - neemt de fabriek over.

Viissingse Courant, 29/06/1921; p. 4/4

Bekendmaking.

Ondergeteekenden maken bekend, dat met ingang van 1 JULI 1921 de **MELKPRIJS** is **verhoogd** met **2 cent** per Liter en aldus is gebracht op 18 cent per L.

Bond van Melkveehouders.
Coöo. Zuivelfabriek „Walcheren“.
Bond van Melklijters.

MIDDELBURG, 28 Juni 1921.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/03/1922; p. 5/6

RENESE. De heer C. Zwagerman hield op 28 Febr. eene lezing over „De economische betekenis van den Zeeuwschen Rundveestapel; iets uit de geschiedenis der rundveeverbetering in Zeeland en de voorwaarden voor een rendabele veehouderij. Vooral beval spreker aan gebruik te maken van beste stieren, om zodoende de rundveestapel te verbeteren. Spreker raadde beslist aan geen duur vrouwelijk fokvee uit den vreemde te halen. Alleen door uitstekend mannelijk fokvee aan te schaffen moet men trachten verbetering te brengen. Op die wijze kost het in ieder geval niet veel geld. Ook raadde spreker aan, indien men de melk zelf niet op de boerderij kan verwerken, zich aan te sluiten bij den Bond van Melkveehouders. Dat is zeker de beste weg om goeden en geregelden afzet van ons product (de melk) te krijgen. Ook beval de heer Z. de controle aan. Met een woord van dank sloot de voorzitter de vrij goed bezochte vergadering.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 07/04/1922; p. 1/10

NIEUWERKERK. Naar wij uit goede bron vernemen, en naar aanleiding van de in dit nummer voorkomende advertentie, zal onder leiding van den Bond v. Melkveehouders in Schouwen-Duiveland de nu stopgezette coöp. zuivelfabriek „de Duif” alhier omgezet worden in een speculatieve boterfabriek, geheel voor rekening van den tegenwoordigen eigenaar. De bedoeling is om desverkiezende aan de leveranciers de ondermelk terug te geven.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 07/04/1922; p. 1/10

H.H. Melkveehouders!

De BOND VAN MELKVEEHOUDERS geeft vrien toegang aan allen, die Melkvee houden in Schouwen en Duiveland, tot het bijwonen der

Vergadering
op **DONDERDAG 13 APRIL,**
te half twee (N.T.),
op de GROOTE BOVENZAAL van het „HUIS VAN NASSAU”.

Agenda:
Wederopenstelling der Boterfabriek „DE DUIF” te Nieuwerkerk.
Directeur aanwezig

H.H. Melkveehouders!

De BOND VAN MELKVEEHOUDERS geeft v r i j e n toegang aan allen, die Melkvee houden in Schouwen en Duiveland, tot het bijwonen der

Vergadering

op **DONDERDAG 13 APRIL,**
te half twee (N.T.),

op de GROOTE BOVENZAAL van
het „HUIS VAN NASSAU“.

Agenda:

Wederopenstelling der Boterfabriek
„DE DUIF“ te Nieuwerkerk.

Directeur aanwezig.

— Donderdag 27 Juli werd in het „Huis van Nassau“ alhier eene vergadering gehouden van de leden van den Bond van Melkveehouders. De voorzitter opende de bijeenkomst; de notulen werden voorgelezen en onveranderd goedgekeurd. De voorzitter deelde mede dat de Koninklijke goedkeuring op de statuten van den Bond was verkregen. In de plaats van den heer van Oeveren werd tot bestuurslid gekozen de heer J. C. van As te Oosterland. In de controle-commissie voor de fabriek „De Duif“ te Nieuwerkerk werden benoemd de heeren J. C. van As te Oosterland, J. Dalebout te Duivendijke en M. den Boer te Ellemeet.

MELK.

Met ingang van **Maandag 17 November** is de straatprijs volle Melk **16 cent per Liter.**

Bond van Melkveehouders.
Coöp. Melkinrichting
„Walcheren“.

Bond van Melkslijters.
Melkinrichting
JAC. L. A. DE LANGE.

Bond van Melkveehouders.

Jaarvergadering

op **DONDERDAG 26 FEBRUARI a.s.,**
nam. 1 uur, in het „Huis van Nassau“
te Zierikzee.

HET BESTUUR.

De melkprijs op Walcheren.

MIDDELBURG: Tegen gisterenmiddag had de *Bond van Melkveehouders* zijn leden en verdere melkleveranciers, melkslijters, en verder bij de melkhandel betrokkenen uitgenodigd tot het bijwonen ener vergadering in het Militair Tehuis te Middelburg, ter bespreking van de melkprijs.

De voorzitter, de heer D. de Buck heette de talrijke aanwezigen welkom en zei dat het bestuur de bedoeling heeft te trachten te komen tot een verhoogde melkprijs voor de winter. Een conferentie der betrokken organisaties leidde niet tot het gewenste resultaat en toch meent spr. dat een verhoogde melkprijs wel te motiveren is, ten eerste door de veertien dagen vroegere stal-tijd dan verleden jaar, ten tweede door de hoge prijs van boter en zuivelproducten gedurende de laatste maanden en ten derde gezien de hoge melkprijzen in andere streken van ons land. Maar ook door de hogere eisen van zindelijkheid, die de regering aan de melk stelt, o.a. het gebruik van *wattezeeften* kost veel tijd.

Het is zeer moeilijk in de praktijk geheel de theorie der melkbehandeling te volgen. Het bestuursvoorstel zou dan ook zijn gedurende de maanden december en januari, om dan in februari weer tot de huidige prijs terug te keren.

Van de zijde der coöperatieve melkfabriek *Walcheren* werd direct instemming, met het plan betoond, doch van de zijde der melkslijters werden uitvoerig ernstige bezwaren geopperd. Men was niet ongenegen de melkleveranciers ter willen te zijn, maar men meende dat het publiek er nu helemaal niet voor gestemd is meer voor de melk te gaan betalen en wat nog meer klemde, men meende reden te hebben te verwachten dat een fabrikant van melkproducten² te Middelburg, bij straatprijs- verhoging onmiddellijk met goedkopere melk zou laten leuren, om zo, de prijs te drukken en gedurende het gehele debat over het voorstel, hetwelk ruim 2 uur in beslag nam, werd de gevreesde concurrentie als een groot, bezwaar naar voren gebracht.

Het is natuurlijk niet doenlijk de gehele discussie weer te geven en willen wij slechts nog enkele punten noemen, die wij van belang achten. Zo werd door de voorzitter en enkele leden van de bond opgemerkt, dat de Walchersche boeren toch niet steeds in de hoek moeten worden gedrukt, maar erkend dat het dikwijls hun eigen schuld is omdat vele nog nalaten zich te organiseren, waardoor men niet krachtig genoeg staat.

De mening, dat de Coöperatie makkelijk mee kan gaan, omdat de leden toch alleen maar uitbetaald krijgen, wat na aftrek der onkosten uitbetaald wordt, kon niet worden tegengesproken, maar het bestuur der coöperatie verzekerde dat men bona fide zou meewerken.

Over de juistheid dat de boter duurder wordt, bleek men het niet allen eens te zijn. Ook werd gewaarschuwd dat men moet oppassen niet onder de duim van de bedoelden fabrikant te komen zitten. Als die fabrikant goede prijzen voor zijn melkproducten kan maken, dan kunnen de andere melkmensen het ook, bijv. door vervoer van de overproductie naar streken, waar te weinig melk is en de prijs veel hoger dan hier.

---

2 Melkinrichting J. De Lange

Namens de Vlissingse melkfabriek werd meegedeeld, dat zij niet aan verhoging van de prijs kan meewerken, terwijl de melkslijters te Vlissingen zich homogeen verklaarden met die te Middelburg.

Nadat opgemerkt was, dat verhoging van de straatprijs met 2 cent nog niet betekent, dat ook de melkleveranciers 2 cent meer krijgen en het best kan dat er ook iets van de verhoging ten goede komt aan de slijten, verklaarden deze ten slotte wel bereid te zijn, als de veehouders besloten tot de verhoging met hun eigen leveranciers verder te onderhandelen.

Nog kwam ter sprake of het daarvoor niet gewenst was de prijsverhoging te doen gelden van 8 december tot 8 februari maar het resultaat was, dat de melkleveranciers met 44 tegen 3 stemmen besloten op 1 december de prijs met 2 cent te verhogen. De voorzitter sprak de hoop uit, dat het lukken zal een compromis te treffen tussen melkleveranciers en slijters en sloot daarop de vergadering, waar het af en toe nog al warmpjes was toegegaan.

Het publiek zal nu moeten afwachten of het a.s. dinsdag al of niet 2 cent meer zal moeten betalen.

Op Tholen komt ook een Bond v Melkveehouders

Voornaamste doel is zo hoog mogelijke melkprijs bij de verkoop melk aan Brabantse zuivelfabrieken (Oud-Gastel, later ook Wouw) Zie meer in de *MAP Zeeland Tholen*

Zierikzeesche Nieuwsbode, 02/02/1927; p. 1/4

— Woensdag 26 Jan. werd in hotel Boogaard onder leiding van den heer H. J. Dorst van Stavenisse een vergadering gehouden tot oprichting van een Bond van Melkveehouders te St.-Annaland, als onderafdeeling van een op te richten Bond op het eiland Tholen. Van de ruim 20 aanwezige personen gaven 21 zich op als lid, welke 73 stuks koeien opgaven. In de vergadering werd een bestuur gekozen, t.w. dhr. J. Brooijmans, voorz., A. C. Geluk, vice-voorz., W. A. Boogaard, secretaris, en verder als leden van het bestuur, dhr. P. J. Nelisse en Anth. van Luijk.

Middelburgsche Courant, 26/02/1927; p. 2/8

Vereeniging tot verbetering van het Rundvee in Zeeland.

In de societeit de Vergenoeging alhier werd gister eene algemeene vergadering gehouden van bovengenoemde vereeniging, onder voorzitterschap van

.....

Op zuivelgebied is er meer leven dan gewoonlijk. Het plan bestaat in dit jaar eene excursie te organiseeren naar zuivelfabrieken in Friesland, Groningen en Brabant.

Op Tholen wordt getracht een vereeniging te stichten van de pl.m. 100 boeren, die melk naar Brabantsche fabrieken leveren. In Kloosterzande werd de eerste roomverwerkingsfabriek in ons land opgericht.

.....

Zierikzeesche Nieuwsbode, 06/04/1927; p. 1/4

OUD-VOSSEMEER. Bij de plaatselijke coöperatie voor melkverkoop aan een fabriek hebben zich 22 leden aangesloten met ruim 100 koeien. Deze plaatselijke vereeniging maakt deel uit van een hoofdvereeniging in het eiland Tholen, waarbij ook de vereenigingen in de andere gemeenten zijn aangesloten. Het doel is betere regeling te krijgen van uitbetaling voor de melk, en, naar wordt gemeld, is een verbintenis daartoe aangegaan met de Oud-Gastelsche coöperatieve Boterfabriek. Alhier is van de plaatselijke vereeniging voorzitter geworden de heer B. G. Friderichs en secretaris C. D. Ampt M.Jz.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 04/05/1927; p. 1/6

POORTVLIET. Alhier is opgericht een bond van melkveehouders voor melkcontrole. Aanvankelijk zijn 50 koeien aangegeven. Tot controleur is benoemd J. J. Monteau.

Verhoging van de melkprijs ?

Er is op Walcheren sinds enigen tijd een melkoorlog aan de gang. De *Bond van Melkveehouders* op Walcheren heeft den eis gesteld dat de consumptieprijs van de melk, welke 12 cent bedraagt, zou worden verhoogd tot 14 cent. Deze Bond heeft reeds weten door te zetten dat deze prijs voor Middelburg werd vastgesteld, waar de melk dan ook sedert de vorige week 14 cent per liter kost.

De melkleveranciers te dezer stede hebben in een vergadering besloten de prijs voorlopig niet te verhogen, omdat zij dit nog niet nodig achten.

Het gevolg hiervan is dat sedert donderdag jl. door de Walchersche Bond te *dezer stede* geen melk meer geleverd wordt.

Door deze maatregel zou hier ter stede spoedig een tekort aan consumptiemelk ontstaan, doch de melkhandelaren alhier wisten de benodigde melk van elders te betrekken, zodat er hier voldoende melk werd aangevoerd.

De *Bond van Melkveehouders* wist evenwel te bewerken dat de van elders aangevoerde melk niet meer naar onze gemeente zal worden gezonden.

Als de melkhandelaren te dezer stede er nu niet in slagen het tekort te kunnen aanvullen, dan zal het gevolg hiervan zijn dat de *Bond van Melkveehouders* op Walcheren zegevierend uit de strijd komt en ook hier binnenkort de prijs met 2 cent per liter zal moeten worden verhoogd.

Wij hebben van deze melkoorlog een meer uitvoerige uiteenzetting gegeven, opdat de ingezetenen weten waaraan deze verhoging is toe te schrijven.

De tegenwoordige prijs van 12 cent is absoluut niet te laag. Te Bergen op Zoom wordt de melk van maart af zelfs voor 10 cent per liter verkocht.

[onbekende krant], 08/10/1937; p. 2/4

SLUIS.

Bond van Melkveehouders opgericht.

Alhier is opgericht een Bond van Melkveehouders tijdens een vergadering gehouden bij den heer B. Cammaert. Staande de vergadering werd een bestuur gekozen, bestaande uit de heeren: J. Plasschaert Voorzitter; Adr. de Bruijne-Verhage secretaris; Em. de Badts penningmeester; Jac. Cuelenaere en W. du Fossé gewone bestuursleden.

Omstreeks half November zou de eerste algemeene vergadering worden gehouden.

Middelburgsche Courant, 15/01/1938; p. 2/10

VERHOOGING MELKPRIJS.

SLUIS. Met ingang van 15 Januari heeft de Bond van Melkveehouders alhier besloten den melkprijs te verhoogen van 8 cent op 10 cent per liter.

lerseksche en Thoolsche Courant, 12/11/1937; p. 3/4

— Door den Bond van melkveehouders is de prijs van de consumptiemelk gebracht van 8 op 9 cent per liter.

Middelburgsche Courant, 08/11/1940; p. 3/8

De boeren zullen 1½ ct. meer voor de melk ontvangen.

In hotel Krasnapolsky te Amsterdam werd gisterenavond een vergadering van den bond van melkveehouders gehouden onder voorzitterschap van den heer J. van Meerveld.

De heer Kortlever, directeur van de consumptiemelkcentrale, deelde op deze bijeenkomst o.a. mede, dat 't terugloopen der melkproductie heeft geleid tot standaardisatie met ingang van 24 November a.s. De bedoeling hiervan is duidelijk: men wil dat zooveel mogelijk vet vrij komt voor de consumptie. De standaardisatie brengt ook mede, dat de veehouders hun melk betaald zullen krijgen naar vetgehalte.

Spr. stelde verder den boer een melkprijsverhooging van 1½ cent in het vooruitzicht.

Melkfederatie's

Zeeuwse Melkfederaties.

Walcherse Melkfederatie:

Opgericht 1 november 1932

Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren:

Opgericht 7 maart 1938

Melkfederatie Zuid-Beveland

opgericht 1951 ??

Melkfederatie Walcheren

Voor een kort overzicht zie het knipsel van 1948-01-08

Melkfederatie Zeeland buiten Walcheren

Zeeuwse Melkfederatie

Ontstaan uit samen gaan van beide melkfederaties

LANDBOUW.

KRING WALCHEREN DER Z. L. M.

Gistermiddag vergaderde in de sociëteit St. Joris te Middelburg de kring Walcheren der Z.L.M. onder voorzitterschap van den heer mr. M. C. van der Minne, die allen aanwezig, maar inzonderheid de ere-voorzitter jhr. P. J. Boogaert, den algemene secretaris, ir. Dorst en de rijks-zuivelconsulent, den heer Zwagerman, welkom heette.

De prijs der consumptie-melk op Walcheren.

De inleider, de heer Zwagerman, begon met er op te wijzen, dat het niet in orde is als een grote oogst als een ramp moet worden beschouwd. Verschillende taken van bestaan verkeren in grote moeilijkheden, maar vooral is dit het geval met de landbouw. De opbrengsten zijn laag, de lasten hoog en er is steeds grote vrees, vooral bij de hypotheekboeren. Alom zoekt men naar middelen om verbetering te brengen. De weg der overheid is dikwijls moeilijk en lang, maar het is reeds een gelukkig verschijnsel, dat de overheid van de noodzakelijkheid er van overtuigd is dat zij helpen moet.

Vooraf is dit 't geval met de minister van economische zaken, de heer Verschuur, die reeds bracht de suikerbietensteunwet,³ de crisiszuivelwet, de varkenswet, de vlaswet en nu de steun aan de tuinbouw. Zeker moet men nog wel eens critiek laten horen. Men moet echter niet in alle gevallen 100 pct. verlichting vanwege de overheid verwachten, de landbouwers kunnen ook veel zelf medewerken. Bij de uitvoering van de crisis zuivelwet doet zich een dier gevallen voor.

Spr. wijst er dan op, dat op Walcheren de melkveehouderij 'n hoofdbron van bestaan is, er zijn 1050 melkveehouders met tezamen 5500 melkkoeien, die per jaar 20 miljoen kg, melk leveren. De inkomsten van deze melkveehouders bestaan ten eerste uit veeafzet en ten tweede uit de melkopbrengst. De vee prijzen zijn tot zeer laag gedaald en ook van de zuivelproducten herinneren zelfs de oudsten zich niet zulke lage prijzen. O.a. wijst spr, op een boterprijs van 40 cent per pond. Er zijn 500 melkveehouders, die zelf boter bereiden en de rest van de melk voor het mesten van kalveren gebruikten. Dit laatste is nu grotendeels stop gezet tengevolge van de lage prijzen, die voor kalveren kunnen worden verkregen. De zelf bereidende boeren genieten een groten steun door de crisiszuivelwet. Terwijl de prijs der fabrieksboter nog 40 cent is, krijgen zij 80 tot 82½ cent, waarvan dan het bij hen beruchte, maar volgens spr. beroemde, zegeltje van 7 cent moet worden afgetrokken.

De opbrengst der zegeltjes komt in een pot en daaruit wordt in de eerste plaats steun aan de export verleend en de rest als toeslag op de industriemelk lopende van 1½ tot 2 cent per liter. Voor de fabrieksboter wordt toeslag gegeven, en voor de boerenboter niet, maar toch is de zelfbereider nog 4 ct. voordeliger per kg uit.

³ *Onderstreept door ZHN.*

Spr. komt dan tot de melk der 550 boeren, die niet zelf bereiden en die met ongeveer 3300 koeien 10 tot 11 miljoen kg melk leveren.

Over de prijs van deze melk zijn de gemoederen op Walcheren de laatste weken zeer in beroering. Ieder weet dat de toestand niet in orde is en de prijs het laatste half jaar veel te laag. Dit had veel beter kunnen zijn. Zoals het nu gaat is het noch in het belang van de handel noch in dat van de boeren. Er zijn 50 boeren, die de melk zelf uitventen 100, die aan slijters leveren en de overige leveren aan de verschillende fabrieken. Er is 'n marge tussen de prijzen, die gemaakt worden van 'n halve cent en dit maakt dat de best betaalde zich daarop beroepen. Er is geen saamhorigheid en daar maakt de handel gebruik van. Dit alles leidt tot grote concurrentie, die weder leidt tot zeer lage prijzen, tot schade ook van den handel.

Er moet een grote actie ontstaan voor betere prijzen, maar ook voor een beter bestaan voor de reële handel. Een particuliere prijs van 7 cent is te laag en als de consumenten de toch niet onredelijke prijs van 10 cent zouden betalen, betekent dat f 50 meer opbrengst per koe en per jaar. Spr. is van mening, dat Walcheren, wat de melkvoorziening betreft, geheel voor zichzelf kan zorgen en een betere prijs voor de melk kan krijgen, maar alleen bij eensgezindheid is dit te bereiken.

Men zal dan kunnen zorgen dat alle boeren hetzelfde voor de melk krijgen. Een prijs van $4\frac{1}{4}$, tot $4\frac{3}{4}$ is veel te weinig, dit kan zes cent industrie en consumptiemelk door elkaar worden. Daarvoor moet ook de reële handel meewerken, de overmelk moet zoveel mogelijk naar één centraal punt worden gebracht en het publiek moet men reëel behandelen.

Spr. meent, dat men moet komen tot een vereniging van alle melkveehouders, die hun melk verkopen, - zij kunnen dit blijven doen aan de Coöperaties, aan Visser, aan „Samenwerking”, aan Meinen, aan slijters of zij kunnen ze zelf uitventen. Reeds ruim 90 pCt. dezer melkvee-houders hebben zich aangesloten, met de handelaren is ook reeds onderhandeld, al zijn nog niet allen tot samenwerking bereid. Voor elk dorp kan voor de plaatselijke verkoop een regeling worden getroffen. 't Is voldoende dat men tekent zich aan de afspraken te houden, geld wordt niet gevraagd.

Het bestuur zal moeten bestaan uit 3 leden der Coöperatie, 3 van de andere leden der nieuwe vereniging en zo mogelijk een onpartijdig voorzitter. Dit bestuur moet dan beslissen over de straatprijs, over de winstmarge, over de verwerking van de overmelk. De leden moeten alleen verkopen aan als reëel erkende handelaren. Het consumptiemelk-besluit is thans nog alleen uitgevaardigd voor Holland en Utrecht, maar enkele bepalingen moet men ook voor Walcheren van toepassing trachten te krijgen, om eventuele onderkruipers tegen te houden.

Daarvoor moet men trachten medewerking van Den Haag te krijgen. Op bijna alle reeds bewerkte plaatsen zijn maar een of twee personen, die geen lid wenste te worden, maar spr. schat er 95 pct. wel toe is getreden. Ook de handel is grotendeels zeer gunstig gestemd voor de plannen. De Coöperatie is ook bereid iets van haar eigen zelfstandigheid prijs te geven en heeft haar volle medewerking toegezegd. Het is 'n moeilijk werk dat alles voor elkaar te krijgen en spr. heeft daarbij niet alleen de steun nodig van 100 pct. der betrokken landbouwers, maar ook niet minder van de organisaties, welke hulp spr. ten slotte inroept. (Applaus).

Naar aanleiding van deze uiteenzetting zei de voorzitter, dat hij van de kwestie tot nu toe niet veel wist, maar het is hem nu duidelijk en hij meent, dat er ook geen reden voor de consument is om er zich tegen te verzetten. Spr. hoopt, dat het plan van de inleider volkomen zal slagen.

Bij de nu volgende discussie ontkende de heer Zwagerman, het vertolkte idee van tegenstanders, die menen, dat het te doen is om de positie van de coöperatie te versterken, spr. zegt dat deze sterk staat en hij ziet het juist als een overwinning, dat hij toezegging van volle medewerking van die zijde kreeg. Ook ontkende spr, dat de coöperatie duurder werkt dan de andere fabrieken. Ten slotte moet het hoofddoel zijn te zorgen dat de veehouder een redelijke prijs voor zijn melk krijgt. De coöperatie zal zeker met het vetgehalte der melk blijven rekening houden maar toch gemiddeld 6 cent betalen.

Een der aanwezigen vroeg of er geen gevaar zal bestaan voor invoer van melk uit Zuid-Beveland, waarop de heer Zwagerman zei, dat men juist bij de regering moet trachten daar maatregelen tegen te nemen. De toekomst zal, gezien de voortekenen, nog donkerder worden en dan is eensgezind optreden van nog veel meer betekenis.

LANDBOUW.
ALGEMEENE VERGADERING Z. L. M.

De Zeeuwsche Landbouwmaatschappij hield Maandag een algemene vergadering op de bovenzaal der sociëteit *de Vergenoeging* te Middelburg.

De voorzitter, de heer mr. *P. Dieleman*, opende de zeer goed bezochte vergadering.

.....
De melkprijs op Walcheren.

De Voorzitter zei, dat een van, de allerbelangrijkste vraagstukken voor Walcheren een behoorlijke melkprijs is. Het is bekend, dat deze al bijna een jaar zeer onvoldoende is. Bovendien is de opbrengst van de vroege aardappelen en van de tuinbouwproducten zeer gering geweest en waren de vee prijzen uiterst laag. Dit maakt, dat speciaal het kleine en middelgrote bedrijf op Walcheren in grote nood verkeert.

Nu worden in overleg en medewerking van de Z. L. M. sedert ongeveer 2 maanden zeer ernstige pogingen aangewend om op Walcheren te komen tot betere melkprijzen voor de boer. De mogelijkheid daartoe is aanwezig, omdat ongeveer 55 pct. van de op Walcheren geproduceerde melk dient voor de menselijke consumptie. Om die mogelijkheid in het belang van de boerenstand ook te kunnen benutten is nodig, dat de consumptiemelk op een redelijk prijspeil staat; dat de belanghebbenden, samenwerken om gemeenschappelijk de last van de te weinig opbrengende industriemelk te dragen en samen de voordelen te genieten van de meer opbrengende consumptiemelk en dat er wettelijke sanctie komt om mogelijk te maken, dat de redelijke uitvoering van het stelsel verzekerd is.

Reeds hebben zich 95 pCt. van de boeren en 85 pCt, van de handel verenigd om samen de maatregelen toe te passen, die nodig zijn om het doel te bereiken, Ook de wettelijke sanctie, dus invoering van de z.g.n. melkstabilisatie is mogelijk. Daarin voorziet art. 14 van de Crisis-Zuivelwet.

Het schijnt, dat de invloed van twee particuliere handelaren, die nog geen 15 pCt. der melk omzetten zeer groot is. Er schijnt achter de schermen hard te worden gewerkt om de pogingen van de grote meerderheid der belanghebbenden te doen mislukken. De Z.L.M. is waakzaam in het belang van de Walchersche boeren en schreef aan het bestuur der Crisis-Zuivelcentrale en de Z. L. M, zal zeker het gewicht van zijn gehele invloed in de schaal leggen om een redelijke oplossing in het belang der boeren te verkrijgen.

De heer H. J. Dorst uit Stavenisse vroeg of dit ook niet voor andere delen der provincie van toepassing kan zijn.

De Voorzitter zeide, dat men voorlopig alleen voor Walcheren werkt, maar gezien ook het werken van de heer Zwagerman, zal dit ook voor elders wellicht kunnen.

De heer Zwagerman wilde er hangende de onderhandelingen niet te veel van zeggen. Alleen dat de grote van het percentage van groot belang is om de sanctie te kunnen krijgen, maar voor Tholen is het zeker geenszins uitgesloten.

Flissingse Courant, 05/07/1939

**Vereeniging van belanghebbenden
bij de productie van den handel
in consumptiemelk in Walcheren**

(Walchersche Melkfederatie).

Door dezen roepen wij namens het Bestuur van voornoemde vereeniging alle leden op tot het bijwonen der **Algemeene Ledenvergadering op Maandag 24 Juli 1939** des avonds te 7 uur (w.t.) in het gebouw „Sint-Joris”, Balans 23 te Middelburg.

O.m. wordt op deze vergadering voorgesteld de Statuten van de vereeniging te wijzigen. In dit verband is opkomst der stemgerechtigde vertegenwoordigers der ledengroepen noodzakelijk.

De agenda ligt vanaf heden ter inzage op het kantoor Rouaansche Kaai 61, Middelburg. Kantoor-uren : 8—12 ; 13.30—17.30 uur.

Namens het Bestuur
voornoemd,

C. ZWAGERMAN, Voorzitter.

C. ZEE, Secretaris. *feb.*

Zierikzeesche Nieuwsbode, 11/11/1939; p. 2/4

— De melkerscursus, welke in deze wintermaanden in deze gemeente zal plaats hebben, zal worden geleid door dhr. van der Zee, voorzitter van de melkfederatie te Middelburg.

Hr. Zee was geen voorzitter maar secretaris

Zierikzeesche Nieuwsbode, 16/11/1939; p. 3/4

— In de Tuinbouwschool kwamen Dinsdagavond 14 November een aantal personen bijeen die bij den verkoop in consumptiemelk betrokken zijn. Het doel van deze bijeenkomst was, te trachten een cursus in melkwinning in het leven te roepen. Nadat de heer Zee, secr. van de Commissie voor consumptiemelkers, het doel en het nut dezer cursus had uiteengezet, werd besloten een cursus te organiseeren. Er gaven zich direct 14 deelnemers op, zoodat de cursus doorgaat. Deze cursus is zeer nuttig, omdat men daar een en ander leert omtrent het winnen van melk en het in den handel brengen van dit product. In de toekomst zal wellicht van ieder die consumptiemelk wil verkoopen een bewijs van vakbekwaamheid verlangd worden. Wij raden dan ook een ieder, doch vooral de jonge menschen aan, deze cursus te volgen, waarvan de eerste les zal gegeven worden op Dinsdag 28 Nov., des avonds van 7—9 uur in de Tuinbouwschool.

Flissingse Courant, 19/04/1940; p. 4/12

**„Vereeniging van belanghebbenden bij de productie
van en den handel in consumptiemelk in Walcheren”**

De minimum-verkoopprijs van losse consumptiemelk is bij Bestuursbesluit No. 12 d.d. 17 April 1940 voor Walcheren vastgesteld op 11 CENT PER LITER met ingang van Zondag 21 April 1940.

WALCHERENSCH E MELKFEDERATIE.

1940

Mei 1940 Bombardement Middelburg
Uitzoeken

Vlissingse Courant, 25/05/1940; p. 8/8

Het Dagelijksch Bestuur der **Vereeniging van Belanghebbers bij de productie van en den handel in consumptiemelk in Walcheren**, maakt aan haar aangeslotenen bekend, dat voor de periode 19 Mei t.m. 15 Juni '40 :

a. De minimum-verkoopprijs van 1 L. consumptiemelk voor het werkgeb. der vereeniging (Walcheren) gehandhaafd blijft op 11 cent ;

b. De inkoopprijs van de melk franco huis voorloopig is vastgesteld op 6 cent per L. of 5.82 cent per Kg, verminderd met 0.05 cent per L. contributie ;

c. De afdracht op de in consumptie gebracht melk is vastgesteld op 2 cent per L., vermeerderd met 0.05 cent contributie.

Hoogachtend,

Walcherensche Melkfederatie

Vlissingse Courant, 22/08/1940; p. 8/8

Stichting Getroffenen Oorlogsgeweld Zee.land

ALGEMEENE VERGADERING

van Getroffenen door Oorlogsgeweld in Middelburg en Omgeving op **WOENSDAG 28 AUGUSTUS 1940**, te 19.30 uur precies in de groote zaal van het Schuttershof, Middelburg.

Spreker : de Heer C. ZWAGERMAN.

 Alle gedupeerden, ook niet-leden der Stichting, zijn welkom !

Vrije Stemmen uit de Ganzestad, 08/05/1945; p. 1/4

1e JAARGANG

VRIJE STEMMEN

DAGBLAD VOOR ZEELAND

NUMMER 155

Dinsdag 8 Mei 1945

Algemeene Leiding:
B. G. Kloosterziel en
S. L. Boerma

Hoofredacteur:
J. Koekbakker

Redactie en Administratie
Goca, Beestenmarkt 2
Telefoon 2665

ONS VRIJE NEDERLAND

Het ongedacht heerlijke, dat wij vijf lange jaren als een schoone droom in ons hart hebben bewaard, is plotseling een feit geworden. Nederland is weer vrij!

Vijf jaar geleden brak op den tien-
den Mei een verschrikking over ons
los, die al onze geestelijke en maatschappelijke vrijheden ons beroofde, en ons economisch tot den ondergang deed. Al zwaarder, al meedoogen loozer werd het juk, ons opgelegd. En toen een klein deel van ons land nu een half jaar geleden bevrijd werd, bleef het grootste deel nog in diepe ellende, die al troostelooser werd. Zelfs toen nu voor kort ook het oosten en het noorden van ons vaderland van de vrijheid mochten gaan genieten, bleef schrijven bij ons allen, dat meer dan de helft van onze landgenooten onder bitteren geestelijken druk den hongerdood tegemoet gingen.

Duitschland heeft onvoorwaardelijk gecapituleerd

De capitulatie van ALLE Duitse strijdkrachten vond gistermorgen om 2.41 uur plaats in een klein schoolgebouw, waarin Generaal Eisenhowers hoofdkwartier is gevestigd. Voor Duitschland teekende de nieuwe Chef van den Staf van het Duitse leger Jodl. Het werd voor de geallieerden ondertekend door Lt. Generaal William Bedell Smith.

VICTORIE-DAG.

Officiël wordt te Londen medegedeeld dat het heden V. E.-dag zal zijn. Minister Churchill zal heden middag om 3 uur het einde van den oorlog aankondigen, de Engelsche Koning zal om 5 uur spreken.

In verband met Victory-Day, de dag der overwinning, zal ons blad Woensdag niet verschijnen.
Op Donderdag (Hemelvaartsdag) komen wij eveneens niet uit.
Redactie.

Vrije Stemmen van Schouwen-Duiveland, 03/11/1945; p. 2/4

Melkfederatie
Afd. Zierikzee

ALGEMEENE
LEDENVERGADERING
op Woensdag 12 December,
's avonds 8 uur, in het „Huis
van Nassau”

1. Verkiezing bestuursl. afd.
2. Verkiezing 2 afgév.
3. Vraagstuk melkprijsregeling

Opkomst gewenscht

Het Bestuur:
S. J. bij de Vaate, voorz.
G. A. Kloet, secr.

Eerste adv. met woord *Melkfederatie*, met hieronder een lijst met MF-BW /
Opmerking: op Z-B was – nog - geen MF!

Vrije Stemmen, 18/01/1946; p. 2/2

**MELKFEDERATIE
VOOR ZEELAND BUITEN WALCHEREN**

Melkvechouders, melkslijters en fabrieken, bezoekt in Uw gebied de vergadering van den Kring:

Schouwen en Duiveland op Maandag 21 Januari, 14 uur, in „Het Huis van Nassau”, te Zierikzee.

Tholen en St. Philipsland op Dinsdag 22 Januari, 14 uur, in „De Gouden Leeuw”, (Nelisse) te St. Maartensdijk.

Noord-Beveland op Woensdag 23 Januari, 14 uur, in het café van den heer De Regt te Kortgene.

West-Zeeuwsch-Vlaanderen op Donderdag 24 Januari, 14 uur in het café van den heer De Vuyst te Oostburg.

Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen op Vrijdag 25 Januari, 14 uur, in „Het Centrum” te Axel.

Behandeld zullen o.a. worden de voorstellen der Afdeling omtrent melkprijsverhooging, winstmargeverhooging en uitkeering toetslag op melk.

HET BESTUUR.

Medeelingen voedselvoorziening

Melkveehouders

Het Bedrijfschap voor Zuivel Afd. Zeeland vestigt er nogmaals de aandacht van de Veehouders op dat elke melkveehouder op grond van de wettelijke bepalingen verplicht is alle op zijn bedrijf gewonnen melk af te leveren aan een fabriek of aan een melkslijter, behoudens de hoeveelheden die met inachtneming van de desbetreffende bepalingen mogen worden gebruikt voor eigen gezin (½ liter per gezinslid per dag) ; voor eigen personeel dat bij de distributiedienst als zelfverkoper voor melk staat ingescheven (½ liter per persoon per dag) voor opfok van kalveren (tot 3 maanden de vastgestelde hoeveelheden) voor aflevering op A-vergunning tegen inname van bonnen (burenplicht) en voor aflevering op B-vergunning (tegen inname van bonnen, of verkarnd met toestemming van het BZ (karnvergunning).

Veehouders die door bepaalde bijzondere omstandigheden niet in staat zijn om aan bovenbedoelde verplichtingen te voldoen, dienen zich in verbinding te stellen met het Bedrijfschap voor Zuivel Afd. Zeeland, Groote Markt G28 te Goes, of met de betreffende Zuivel-controleur, teneinde aanwijzingen te ontvangen betreffende de volledige verantwoording van melk.

Veehouders die ten aanzien van bovenstaande in gebreke blijven, zullen daarvoor ten volle verantwoordelijk gesteld worden.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 31/01/1946; p. 2/4

* Dit voorjaar zullen de plaatselijke zuivelfabrieken zooveel mogelijk worden ingeschakeld.

AFLEVERING VAN MELK DOOR VEEHOUDERS AAN ZUIVELFABRIEKEN

Het bedrijfsschap voor Zuivel maakt bekend:

Veehouders melkleveranciers, die hun melk aan een andere fabriek wenschen te leveren dan zij tot op heden doen, kunnen daartoe een verzoek richten tot de provinciale afdeeling van het bedrijfsschap. Dit verzoek moet mede ondertekend worden door de melkfabriek aan welke men zijn leveranties voortaan zou willen doen.

Vermeld dienen voorts te worden: naam, woonplaats, adres en aantal melkgevende koeien van den veehouder-melkleverancier, naam en adres van de fabriek aan welke thans geleverd wordt en van de fabriek aan welke men wenscht te gaan leveren. Aan deze verzoeken zal zooveel als mogelijk is worden voldaan, behoudens die gevallen, waardoor als gevolg van de inwilliging van het verzoek economisch niet verantwoorde transporten zouden moeten plaats hebben.

Veehouders, die behoorden tot de leveranciers van een indertijd gesloten fabriek zullen als regel verplicht zijn bij heropening van dit bedrijf tot en met 11 Mei 1946 hun levering te hervatten. Een door hen aangevraagde verandering zal eerst op 12 Mei 1946 kunnen ingaan.

Voor het westelijk consumptiemelkgebied (1e en 2e zone) geldt het volgende:

- a) melkveeouders, die aan een bedrijf in de z.g. eerste zóne afleveren, kunnen nog niet van afnemer veranderen;
- b) melkveeouders, die aan een bedrijf in de z.g. tweede zóne afleveren, kunnen nog niet overgaan naar een bedrijf in de eerste zóne;
- c) melkveeouders buiten het westelijk consumptiegebied kunnen nog niet overgaan naar een bedrijf in 3e eerste of tweede zóne.

Zonder toestemming van het bedrijfsschap mogen geen wijzigingen in de melkleveringen worden gebracht

Vrije Stemmen, 1946-03-16;

**OFFICIEELE PUBLICATIES
DISTRIBUTIE GOES**

De Directeur van den Distributiedienst te Goes vestigt er de aandacht op, dat de distributiebescheiden van personen, die in gemeenschappelijke vxxxxg zijn opgenomen, in het buitenland verblijven, of naar het buitenland vertrekken, bij den Distributiedienst moeten worden ingeleverd.

Zij, die ten onrechte gebruik maken van de distributiebescheiden van personen, die deze hadden moeten inleveren, zijn strafbaar.

MELK

Het Hoofd van het Bedrijfschap voor Zuivel. Aldeeling Zeeland te Goes, maakt bekend, dat per 17 Maart 1946 het rantsoen volle melk voor de houders van D en E kaarten, dus van kinderen van 0 tot en met 5 jaas verzoegd wordt van 5 tot 6 liter per week.

FABRIEKSKEUZE DOOR MELKVEEHOUDERS.

Nu de melkveehouden voldoende tijd hebben gehad, om zich te beraden, omtrent de keuze van het Zuivelbedrijf, waaraan zij de melk willen afleveren, acht het Bedrijfschap voor Zuivel het noodzakelijk, den toestand, welke door inwilliging der aangevraagde vergunning, is ontstaan, voor eenigen tijd te bestendigen.

De gelegenheid voor het indienen van aanvragen, tot levering aan een andere fabriek, wordt i.v.h. op 23 Maart 1946 gesloten.

Wie op dien datum nog geen verzoek tot wijziging van levelingenplicht bij de Prov. Afdeeling van het Bedrijfschap voor Zuivel heeft ingediend, moet tot nader order, blijven leveren aan de fabriek, waaraan hij thans verplicht is te leveren. Op de ingediende aanvraag zal als regel gunstig worden beslist.

De melkveehouders, die tot en met 11 Mei a.s. tot levering aan een heropend, tijdelijk stilgelegd bedrijf, verplicht zijn, en die aan een ander bedrijf willen gaan leveren, moeten in afwijking van het bovenstaande, vóór 28 April 1946 een verzoek tot verandering hebben ingediend.

Voor de landbouwers

Bevriezingsverhouding Veehoudersfabriek vervalt

Van 29 September af vervalt het voorschrift van het Bedrijfschap voor Zuivel, dat de melkveehouders verplicht zijn om de gewonnen melk af te leveren aan een daartoe door de overheid aangewezen zuivelbedrijf. De in zuivelkringen bekende z.g. „bevriezing van de verhouding veehouder/fabriek” is per die datum dus opgeheven en toestemming tot verandering van afnemer behoeft niet meer aan het Bedrijfschap te worden gevraagd.

Gehandhaafd blijft het voorschrift, dat de melkveehouders verplicht zijn de gewonnen melk aan de zuivelfabriek of standaardisatiebedrijf af te leveren.

Binding melkveehouders voorloopig gehandhaafd

Het blijkt niet mogelijk de per 29 September aangekondigde opheffing der 'z.g. bevriezing van de verhouding veehouder/zuivelfabriek in het Westelijk Consumptiemelkgebied met ingang van dien datum doorgang te doen vinden, terwijl ook de afschaffing van den z.g. „vasten” melkprijs voor den veehouder tot nader order niet kan doorgaan. Om de consumptiemelkvoorziening, met vermindering van zeer belangrijke extra-onkosten voor de gemeenschap, te kunnen verzekeren ziet het Bedrijfschap voor Zuivel zich genoopt, voorloopig den ouden toestand te handhaven. Er zullen derhalve in het Westelijk Consumptiemelkgebied voorloopig geen veehouders van fabriek kunnen veranderen. In dat gebied blijven dus tot nader order de gebondenheid tot melklevering aan het daartoe door het Bedrijfschap aangewezen zuivel- of standaardisatiebedrijf en een „vaste” uitbetalingsprijs bestaan.

Officieele Publicaties

MEDEDEELINGEN VOEDSELVOORZIENING MELKPRIJS VERHOOGD.

Het Hoofd van het Bedrijfschap voor Zuivel, Afdeling Zeeland te Goes, maakt de consumenten van volle melk er op attent, dat de prijs van deze melk, met ingang van 17 Februari 1946 wordt verhoogd van f 0.16 op f 0.17 per liter. De prijs voor een blikje condens wordt eveneens per dezen datum tot f 0.17 verhoogd.

De melkslijters zullen per circulaire met deze nieuwe prijzen verder omtrent de winstmarge enz., worden ingelicht.

De Zeeuwse Melkhandel

RATIONALISATIE IN DE BEZORGING

Vooruitgang door combinatie.

De tijd is voorbij dat men in de ochtenduren in één straat soms vier, vijf melkkarretjes zag staan. In tal van Nederlandse gemeenten voert de melkhandel thans een rationalisatie in de bezorging door, die hierin bestaat, dat iedere slijter een bepaalde wijk krijgt te bedienen, terwijl er naar gestreefd wordt het aantal contribuanten, wanneer dit onevenredig groot is, op peil te brengen. Voor de slijter heeft dit tal van voordelen: besparing van arbeidstijd en materiaal, vergroting van de omzet. De consumenten zijn over een dergelijke regeling, waardoor zij praktisch geen vrijheid meer hebben in de keuze van hun melkboer, echter niet altijd te spreken en in Wassenaar, Hoorn, Veenendaal, Den Helder en andere gemeenten zijn hierover dan ook reeds stormen opgestoken.

Ook in Zeeland, waar men met de sanering van de gehele melkhandel reeds jarenlang veel verder is dan elders in den lande, heeft de wijkverdeling de aandacht van de betrokkenen. In Vlissingen, Terneuzen, Zierikzee en Goes worden hiertoe voorbereidingen getroffen. In laatstgenoemde stad stuit men echter op grote bezwaren, omdat hier veel „boerenmelk” wordt verhandeld. In Souburg zal binnenkort de wijkverdeling worden toegepast; een schema hiertoe is in overleg met de burgemeester opgesteld. Daarentegen bestaat er in Middelburg nog geen overeenstemming in deze materie, omdat de slijters ongaarne de vrijheid van het publiek willen aantasten.

DE EERSTE STAPPEN.

De sanering van de melkhandel dóór de melkhandel begon in Zeeland omstreeks 1933, toen er tengevolge van de crisis moeilijkheden in de prijsstelling optraden. Op Walcheren werd toen de *Walcherense Melkfederatie* geboren, gebaseerd op vrijwillige deelname. Het bestuur hiervan vergaderde regelmatig, stelde onder voorwaarde van ministeriële goedkeuring de melkprijzen vast en streefde er naar zowel de veehouder als de fabriek en de slijter goede bestaansmogelijkheid te garanderen. De regering gaf haar sanctie op deze regeling, waardoor de Federatie bevoegd werd prijsregelend op te treden en vergunningen af te geven.

Voor de consument was dit ook van betekenis, o.m. omdat de voedingswaarde van de melk aanzienlijk steeg, terwijl nauwlettend op de hygiëne in de stallen en bij de door- en aflevering acht werd geslagen. De boeren werden uitbetaald op het vetgehalte en de kwaliteit van de melk, hetgeen in die dagen een noviteit was. Bovendien werden voor prima melk premies uitgereikt in totaal tot aan de inundatie voor plm. f 30.000.-. Het vergunningsstelsel werd verbeterd, de actie tegen T.B.C.-vee geopend én in 1938 werden vestigingseisen ingevoerd. Ook het vakonderwijs werd behartigd; honderden zijn onder de vleugelen van de Federatie opgeleid.

SLIJTERS VERENIGD

De Middelburgse slijters verrichtten enige jaren geleden pionierswerk door de oprichting van een vereniging, die de rationalisatie van de melkbezorging in de Zeeuwse hoofdstad gedeels doorvoerde en tevens een inkoopcombinatie van de slijters is. Ook de melkslijters van St. Laurens en Souburg zijn hierbij aangesloten.

Waren er aanvankelijk in totaal ongeveer 100 slijters, thans is dit aantal gedaald tot ruim 55. De omzet bedraagt thans in de drie gemeenten gemiddeld 1500 liter per week per slijter.

Allereerst werden de zelfslijtende veehouders uitgeschakeld, daarna de zaken, die geruime tijd na de oorlog nog niet heropend waren. Zaken, die onrendabel waren of door de eigenaar werden opgegeven, werden uitgekocht, indien de eigenaar hiertoe althans genegen bleek. De melkslijtersvereniging heeft in totaal bijna f20.000.- aan uitkoop besteed. Bij overname van een zaak krijgen de kleinere slijters voorkeur en daardoor kans op uitbreiding: Willen zij hiervan gaarne gebruik maken, doch zijn zij niet volledig kapitaalkrachtig, dan kunnen zij een lening sluiten bij de combinatie.

De *Coöp. Zuivelinrichting Walcheren* heeft het zelf-slijten in 1944 vrijwillig opgegeven. In ruil daarvoor betrekken echter alle slijters hun melk bij deze fabriek. Alle leden van de vereniging zijn aangesloten bij de stichting „Ondersteuningsfonds”, waarvan het bestuur gevormd wordt door het verenigingsbestuur. De leden kunnen dit lidmaatschap van de stichting niet opzeggen. Wanneer een lid 60 jaar wordt heeft hij recht op een ondersteuning uit het Stichtingsfonds. Hij geeft echter zijn zaak over aan de Stichting. Wel kan hij deze verkopen, maar dan vervalt zijn recht op ondersteuning.

INKOOP- EN AFZETCOMBINATIE.

In de toekomst zal de sanering verder worden voortgezet. Er zijn plannen ontworpen voor het stichten van een inkoop- en afzetcombinatie voor geheel Zeeland, waarin veehouders en fabrieken één belangengroep vormen en de melkslijters een andere. Melkvervoer in bussen zal zoveel mogelijk vervangen worden door transport per tank, terwijl het in de bedoeling ligt in de toekomst uitsluitend flessenmelk aan de consument te verkopen. De melkfabriek te Middelburg zal hiermede beginnen, zodra deze hersteld is.

Het is jammer, dat door de oorlogsgevolgen en het feit, dat de grote bouwboeren hun veestapel verminderen, zoveel melk uit andere delen van het land naar Zeeland moet worden gebracht. De laatste paar jaar was dit 8 á 10 miljoen liter per jaar, d.w.z. 25-30 %. Dat dit zeer oneconomisch is, behoeft geen betoog

Walcheren gebruikte in 1949 ruim 11 miljoen liter melk. Jaarvergadering van de Walcherse melkfederatie

De heer C. Zwagerman heeft als voorzitter van de *Walcherense Melkfederatie* in de gisteren te Middelburg gehouden jaarvergadering dezer organisatie enkele interessante cijfers bekend gemaakt over de melkproductie en de -consumptie op Walcheren.

Na een openingswoord van de voorzitter kreeg de secretaris, de heer C. Zee, het woord voor het jaarverslag. Aan dit verslag ontleen we, dat 1949 voor de melkveehouders een goed jaar is geweest. In de droogteperiode van 20 Juni tot 11 Sept. zakte de melklevering met ongeveer 19 %.

De Zeeuwse boeren leverden in 1949 plm. 51 % meer melk aan de fabrieken dan in 1948. Wat nog nimmer was geschied gebeurde vorig jaar, n.l. dat de consumptiemelkprijzen niet mee konden komen met de industriemelkprijzen. Vrijwel tot het eind van 1949 ondervonden de Zeeuwse fabrieken nadelen van de te lage toewijzing van flessen voor de fabricage van consumptiemelkproducten. Het percentage flessenproducten bedraagt in Holland ruim 30 %, in Zeeland nog geen 4 %. Daar de winstmarge per eenheid voor de melkslijters nog slechts weinig groter is dan in 1940 kan niet worden gezegd, dat vorig jaar voor de slijters een bepaald gunstig jaar is geweest, vooral daar de omzet van losse melk daalde en slechts ten dele werd gecompenseerd door een grotere verkoop van consumptiemelkproducten.

Aangetoond werd verder, dat de toeslag regeling van het *Bedrijfschap voor Zuivel* voor de Zeeuwse fabrieken nadeliger is dan de regeling, die voor de overige provincies, waar de melk gestandariseerd wordt. In Januari 1949 startte o.l.v. de Czf. „*Eensgezindheid*” te IJzendijke de eerste Zeeuwse Coöp. Machine-Melkerij met zes melkveehouders-aandeelhouders.

Op Schouwen en Duiveland werd vorig jaar de kwaliteitscontrole op melk ingevoerd. In September j.l. werd Zeeland met terugwerkende kracht toegevoegd aan de z.g.n. melktekortgebieden, waardoor verschillende fabrieken financiële schade hebben geleden.

Enkele cijfers.

Het aantal leden-melkdistribuanten en ledenproducenten, thans resp. 136 en 18 bedragende, verminderde met 50 %. De melkveestapel op Walcheren bedroeg op 1 Jan. 1950 5433 stuks tegen 6363 in Mei 1939. In 1949 werden door de melkvergunninghouders in Zeeland omgezet: 36.700.000 L. consumptiemelk, 37.000 L. room, 372.000 L yoghurt, 1.020.000 L. pap en 801.000 L. karnemelk, in totaal 38.930.000 liter.

Wat de financiën betreft bleek uit de exploitatierekening over 1949, dat de *Walcherense Melkfederatie* een nadelig saldo had van f 1014.70, terwijl de exploitatierekening van de *Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren* een verlies van f 4278,02 aangaf. Nadat beide rekeningen waren goedgekeurd hield de heer Zwagerman zijn lezing over „*De organisatieproblemen op het melkterrein*”.

Spr, zei, dat de melkproductie geldelijk gezien van de grootste betekenis is. De voorzitter verwachtte voor dit jaar een aanvoer van 20½ miljoen kg. melk, hetgeen zou betekenen een opbrengst van f 4100.-- per boer. Bovendien, dien, zo vervolgde spr., wordt nog f 2.3 miljoen ontvangen bij de verkoop van jong vee.

Het melkverbruik door de inwoners van Walcheren schatte de heer Zwagerman op 11¼ miljoen liter. Hieraan is door de slijters in totaal f 478.000 verdiend, hetgeen f 4000.- per slijter betekent. Uitvoerig ging de voorzitter in op de verhouding van de organisatie tot de komende Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie.

Tenslotte zei de heer Zwagerman, dat men moest zoeken naar een nieuwe basis voor nauwe samenwerking.

Aan het eind van de vergadering werd nog gesproken over de reclameactie 1950. De heer Zee deelde mee, dat door de vorig jaar gevoerde reclameactie het melkverbruik niet verder is gedaald. Daar de reclameactie thans landelijk geschiedt, werden alle melkslijters verzocht 1 ct. per 100 l. af te staan voor het hiertoe gevormde fonds.

COÖPERATIEVE INSTELLING

BEVELANDSE MELKVEEHOUDERS STICHTEN AFZETORGANISATIE

Landbouworganisaties namen hiertoe het initiatief.

Zuid-Bevelandse melkveehouders hebben thans een eigen *coöperatieve melkafzetorganisatie* gesticht. De commissie, welke ongeveer anderhalf jaar geleden door de Z.L.M., de C.B.T.B. en de L.T.B. werd ingesteld met als taak zo spoedig mogelijk een dergelijke organisatie te vormen, vergaderde in verband daarmee met de melkveehouders, die tevoren de oprichtingsacte hadden ondertekend. Naar men ons mededeelde hebben zich tot nu toe enige honderden melkveehouders bij de coöperatieve afzetorganisatie aangesloten.⁴

De vergadering, welke in besloten kring werd gehouden, stond op speciaal verzoek van de commissie onder leiding van de heer C. Zwagerman, oud-zuivelconsulent voor Zeeland. Zij werd voorts bijgewoond door vertegenwoordigers van de Z.L.M., de C.B.T.B. en de L.T.B., de Coöperatieve Melkcentrale in Den Haag en het Landbouwcoöperatief Centrum.⁵

Namens de commissie bracht de heer Jac. P. Lindenbergh verslag uit van haar werkzaamheden. Hij deelde ondermeer mede, dat de leden der commissie unaniem hun afkeuring hebben uitgesproken over de actie, welke een betrokken melkfabriek tegen de plannen tot stichting van de *coöperatieve afzetorganisatie* voert en hij sprak de wens uit dat alle melkveehouders zich achter hun organisatie zullen scharen, waardoor, volgens de heer Lindenbergh wordt voldaan aan de wens van de landbouworganisaties: „*Boerenmelk in boerenhanden.*”

Nadat enkele voorstellen tot wijziging der statuten behandeld waren en de statuten waren vastgesteld, werd overgegaan tot de verkiezing van het bestuur, de voorzitter en de raad van commissarissen. Ir. A. E. Bruijning te Goes werd tot voorzitter benoemd en tot bestuursleden werden voorts gekozen de heren Joh. Krijger te Driewegen, D. M. Rouw te Goes, A. H. Zandee en C. Verdonk te Lewedorp, D. Boonman te Ovezande L. Verdurmen te Schore, Jac. P. Lindénbergh te 's-Heer Arends_ lterke en P. H. A. Polderman te Kruiningen.

Tot leden van de raad van commissarissen werden benoemd de heren J. C. van Hoven te 's-Heer Arendskerke, H. Wolfert te Waarde, M. Steijn te Hoedekenskerke J. A. Duijvestijn te 's-Heerenhoek M. Dijn te Waarde en W. Minnaard de Graag te 's-Heer Abtskerke.

Aan het slot van de vergadering richtten de heren P. Scheele-de Putter namens de Z. L. M., drs. J. J. Knibbe namens de C.B.T.B.; M. Steijn-Goense namens de L.T.B. en v. d. Griend namens de C. M. C. dankwoorden tot de commissie. Zij spraken de hoop uit, dat de melkafzetorganisatie in het belang van de Zuid-Bevelandse melkveehouders zal mogen bloeien.

4 Merk op dat er ongeveer 1100 veehouders waren op Z-B. Zie knipsel 1951-12-15 (ZHN.)

5 Merk op dat de Melkfederatie BW - v. Zee - niet werd genoemd!

MELKSANERING IN HET GEDING

CONSUMENT TOCH, NIET AAN EEN MELKSLIJTER GEBONDEN?

„Walcherense Melkfederatie” nam nog geen beslissing

Tijdens de algemene ledenvergadering van de Walcherense Melkfederatie die gisteravond in een der zalen van het Middelburgse Schuttershof onder voorzitterschap van ir J. D. Dorst werd gehouden is uitvoerig gesproken over de melksanering. Aanleiding tot deze discussie was een terzake uitgebracht advies van de interne studiecmissie, die ter bestudering Van het saneringsprobleem door de verschillende plaatselijke saneringscommissies is ingesteld. In deze commissie hebben o.a zitting vertegenwoordigers van de saneringscommissies en Ir W. L. Harmsen, de Rijkszuivelconsulent voor Zeeland. Het advies is thans aan de saneringscommissies uitgebracht.

Ter vergadering werd het advies ter sprake gebracht door de heer S. A. Abrahamse , lid van de Middelburse saneringscommissie.

In het advies wordt de saneringscommissies in overweging gegeven, het publiek in de betrokken Zeeuwse gemeenten mede te delen, dat het niet langer aan één slijter is gebonden, maar keus heeft tussen een aantal melkhandelaren voor betrekken van de consumptiemelk.

Ter goed begrip dient, dat een gesaneerde gemeente verdeeld is in kringen. Binnen deze kringen vinden 5 á 6 melkslijters hun broodwinning, De studiecmissie wil het publiek er van op de hoogte brengen, dat het binnen deze kringen kan kiezen tussen dit aantal slijters. hetgeen uiteraard een grotere vrijheid voor de consument betekent.

De heer Abrahamse vreesde, dat door deze maatregel de melksanering, die in Zeeland goed voldoet, stuk zou gaan, doordat vele consumenten van handelaar zouden veranderen, met name in de z.g. buitenkringen.

Vertrouwenscommissie exit ?

De heer C. Zee, secretaris van de federatie, antwoordde hierop, dat de studiecmissie het voorgaande in haar rapport heeft opgenomen, voornamelijk op aandrang van het Bedrijfschap Zuivel, dat het publiek een grotere vrijheid wenst te geven. Spreker geloofde niet, dat de maatregel een ernstige bedreiging voor het voortbestaan van de sanering betekende. Hij merkte op, dat in enkele andere plaatsen van ons land een en ander zich reeds heeft voltrokken, zonder dat de slijters schade leden.

Voorts werd er de aandacht op gevestigd, dat hiermee de logische consequentie getrokken kan worden dat de gemeentelijke vertrouwenscommissies, tot welke de consument zich kan wenden, indien verandering van slijter wordt gewenst, geen betekenis meer zullen hebben. Zij krijgen bij deze ruimere keuze geen werk meer te verrichten.

De voorzitter verklaarde, dat het zijns inziens juister zou zijn, indien niet de saneringscommissie - die onder de federatie ressorteert zich rechtstreeks met deze circulaire tot het publiek wendt, doch de federatie als geheel. Hiermee bleek de vergadering het eens. Er werd nog geen beslissing genomen, doch de kwestie zal in de eerstvolgende vergadering opnieuw ter sprake worden gebracht.

Op Walcheren

De *Walcherense Melkfederatie* kwam gisteravond in een der zalen van het Middelburgse Schuttershof in algemene vergadering bijeen ter bespreking van hetzelfde onderwerp. Het bestuursvoorstel dat hier ter tafel kwam, bedoelde de *Walcherense Melkfederatie* als kring onder te brengen bij de *Vereniging van belanghebbenden bij de productie en de handel in consumptiemelk in Zeeland, buiten Walcheren*. Zodoende ontstaat een lichaam, namelijk de *Zeeuwse Melkfederatie*.

Het voorstel werd door de voorzitter, ir J. D. Dorst, en de secretaris, de heer C. Zee, toegelicht. Behoudens ten aanzien van enkele details ontmoette de voorgenomen wijziging weinig kritiek. Ir Dorst kon tot slot van de discussie dan ook de conclusie trekken, dat men in principe het voorstel steunde.

Een statutenwijziging dient echter ook hier met een twee-derde meerderheid van het aantal leden te worden genomen. Er zal dus nog minstens één vergadering nodig zijn om de wijziging door te voeren. Is op de volgende bijeenkomst geen twee-derde meerderheid aanwezig, dan kan men in de daaropvolgende vergadering de beslissing nemen.

Uit het jaarverslag over 1953 bleek, dat de federatie per 31 December 781 leden telde. De balans wees in totaal *f* 12,610,81 aan; *f* 10,295,49 gaat naar de reserve. De exploitatierekening vermeldde een voordelig saldo van *f* 2385,44 en bedroeg in totaal *f* 8929.60.

Voorts werd nog medegedeeld, dat het bestuur besloten heeft, de huidige prijsregeling voor de consumptiemelk en voor de zuivelproducten te handhaven. Indien de zuivelwaarde van de melk zou dalen, zal men de prijsregeling opnieuw onder de loep nemen, waarbij dan een verlaging van het tegenwoordige prijspeil moet worden overwogen.

Melkfederatie Zeeland Buiten Walcheren

Vlissingse Courant, 1937-12-02

BEKENDMAKING.

Door belanghebbenden bij de consumptiemelkproductie en -afzet in alle gemeenten van Zeeland zijn in oprichting:

De Vereenigingen van belanghebbenden bij de productie van en den handel in consumptiemelk in Walcheren en in Zeeland buiten Walcheren, gevestigd te Middelburg, welke zich ten doel stellen, na de intrekking van de desbetreffende bemoeienis der Nederlandsche Zuivercentrale, maatregelen te treffen ter verkrijging eener goede melkvoorziening; een en ander onder voorbehoud, dat de ten deze vereischte erkenning door Zijne Excellentie den Minister van Economische Zaken wordt verkregen.

Bezwaren tegen het treffen van maatregelen, op de wijze als bovenbedoeld, kunnen vóór den 15den December worden ingediend ten buree van den Heer Regeeringscommissaris voor den Akkerbouw en de Veehouderij, Lange Voorhout 1-3 te 's-Gravenhage.

Inzage van de concept-Statuten, alsmede inlichtingen omtrent doel en werkwijze der op te richten vereeniging zijn te bekomen bij den heer C. Zwagerman, Rijkszuivelconsulent te Middelburg.

Voor het voorloopig Bestuur der
Vereeniging voornoemd,
C. ZWAGERMAN.

Om aan te geven dat er al - veel - was!!

**Melkfederatie voor Zeeland buiten
Walcheren.**

Aan het dagelijksch bestuur werd ter goedkeuring voorgelegd een ontwerp-schrijven van den voorzitter van de melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren, gericht aan den Minister van Economische Zaken. In dit schrijven wordt den Minister verzocht sanctie te verleenen aan de ordningsplannen voor de productie en de distributie van consumptiemelk voor Zeeland buiten Walcheren.

Het dagelijksch bestuur besloot hieraan zijn goedkeuring te verleenen.

POORTVLIET. Dinsdagavond hield de Melkfederatie afd. Poortvliet in het hotel de Gouden Leeuw een algemeene ledenvergadering. Voorzitter de heer W. de Rijke Az. Benoeming 2 bestuursleden, daar aftredend waren D. H. Uijl en M. van As, die beiden weer werden herkozen. Hierop volgde benoeming voor twee afgevaardigden naar de algemeene ledenvergadering, waarvoor werden gekozen H. Niemantsverdriet en M. van As. Verder werden nog behandeld voorkomende zaken, waarop de rondvraag volgde en over werd gegaan tot sluiting.

Crisis-Publicatiën.

BESTUURSBESLUIT No. 1.

De besturen van de Melkfederatie Walcheren en van die voor Zeeland buiten Walcheren hebben ter vergadering van 7 en 8 Maart 1938 besloten :

Met ingang van 28 Maart 1938 toe te laten als leden der vereenigingen allen die op 1 December 1937 in het werkgebied der vereenigingen, uitgezonderd de gemeenten, gelegen in Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen, hun bedrijf uitoefenden en in het bezit waren van de door de Nederlandsche Zuivel-Centrale vereischte vergunningen voor den verkoop van consumptiemelk, benevens de krachtens het Melkbesluit 1929 vereischte vergunningen en dat ze op dien datum den handel daadwerkelijk uitoefenden ;

verder allen, die tot genoegen van het bestuur aantoonen dat zij in het jaar 1937 melk hebben geleverd aan bovenbedoelde personen.

Voor het bestuur,
C. ZWAGERMAN, voorzitter.
C. ZEE, secr.-adm.

BESTUURSBESLUIT No. 2.

De besturen van de Melkfederatie Walcheren en van die voor Zeeland buiten Walcheren hebben ter vergadering van 7 en 8 Maart 1938 besloten :

Met ingang van 28 Maart 1938 de verkoopprijzen van losse consumptiemelk voor alle gemeenten in :

Tholen en St. Philipsland, Zuid- en Noord-Beveland, Oostelijk Zeeuwsch Vlaanderen en Walcheren vast te stellen op tien cent per liter.

Voor het bestuur,
C. ZWAGERMAN, voorzitter.
C. ZEE, secr.-adm.

MELKFEDERATIE VOOR ZEELAND.

Vergadering van de afdeling Goes.

GOES: De afdeling Goes e.o, van de Melkfederatie voor Zeeland hield haar algemeene jaarvergadering in Melksalon „*De Landbouw*” onder voorzitterschap van ir. J. Versteeg.

Na een kort openingswoord van den voorzitter, bracht de secretaris-penningmeester de hr. G. M. Timmerman, zijn jaarverslagen uit Spr. herinnerde aan gehouden vergaderingen, samenstelling bestuur, en memoreerde dan de verhooging van den melkprijs, van 10 op 12 ct. per liter, die 30 October 1939 inging.

Hsindhaving op 12 ct.

Deze prijs aldus spr., zal mogelijk, dezen zomer worden gehandhaafd. In enkele gevallen kwam het bestuur ter oore dat beneden den door den minister vastgestellten prijs werd verkocht. Na een schrijven aan de betreffende personen, waarin gewezen werd op de overtreding der reglementen en de daarop staande boete werd van verkoop beneden den vastgestellten prijs echter niets meer vernomen. Het bestuur zal voorts gaarne worden ingelicht over gevallen waarbij men meent, dat de voorschriften worden overtreden.

De consumptie-melkregeling waarborgt, bij een vastgestellten straatprijs een zekere winstmarge voor den slijter. Voor de gevallen dat aan den boer een te lagen prijs werd betaald, is vanwege de melkfederatie te Middelburg, op grond van het reglement der federatie, het afsluiten van een contract tusschen de partijen verplichtend gesteld. In den loop van het verslagjaar zijn deze opgesteld en door partijen geteekend. In enkele gevallen, dat moeilijkheden tusschen boer en slijter rezen, trad het bestuur adviseerend op. Kon geen bevredigende oplossing verkregen worden, dan deed de Federatie te Middelburg uitspraak.

Spr. herinnerde verder aan de propaganda-avond, welke Nov. 1939 te Goes gegeven werd, en den gegeven cursus in de Rijkslandbouwwinterschool, voor welke 27 deelnemers zich opgaven. Ook voor de huishoudelijke cursussen voor vrouwen in de vakschool gegeven, bestond groote belangstelling. Het bestuur acht het gewenscht dat met het geven van deze cursussen, indien er belangstelling voor bestaat, word Voortgegaan.

Tenslotte concludeerde spr, dat de consumptie-melkregeling gunstig heeft gewerkt. Het is wel het belang van boer als slijter, dat de regeling wordt bestendigd. Hierdoor wordt voorkomen, dat ongewenschte toestanden op melkgebied, als in het verleden voorkwamen, die in het na-deel van beide partijen zijn, weer optreden.

Het financieel verslag, dat de hr. Timmerman vervolgens uitbracht, toonde een batig saldo en een gezonden toestand der financiën. Het was door de hrn. I. P. Catsman en G. Geschiere gecontroleerd en in orde bevonden. Beide verslagen werden onder woorden van dank aan den secretaris als ingediend vastgesteld.

Bij de bestuursverkiezing werden de aftredende leden, de hrn C. Karelse en J. de Klerk, herkozen. Als afgevaardigden na de kringvergadering werden benoemd de hrn. J. Oele en J. de Klerk. Tot leden der kascommissie werden gekozen de hrn. J. Oele en P. M. Barends. Voorts werden nog enkele kwesties van meer huishoudelijken aard behandeld.

voor 1946 nog uitzoeken en plaatsen

Vrije Stemmen, 18/01/1946; p. 2/2

**MELKFEDERATIE
VOOR ZEELAND BUITEN WALCHEREN**

Melkvechouders, melkslijters en fabrieken, bezoekt
in Uw gebied de vergadering van den Kring:

Schouwen en Duiveland op Maandag 21 Januari, 14 uur,
in „Het Huis van Nassau“, te Zierikzee.

Tholen en St. Philipsland op Dinsdag 22 Januari, 14 uur,
in „De Gouden Leeuw“, (Nelisse) te St. Maartensdijk.

Noord-Beveland op Woensdag 23 Januari, 14 uur, in het
café van den heer De Regt te Kortgene.

West-Zeeuwsch-Vlaanderen op Donderdag 24 Januari, 14
uur in het café van den heer De Vuyst te Oostburg.

Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen op Vrijdag 25 Januari, 14 uur,
in „Het Centrum“ te Axel.

Behandeld zullen o.a. worden de voorstellen der Afdeling
omtrent melkprijsverhooging, winstmargeverhooging en uit-
keering toelag op melk. 01199

HET BESTUUR.

Alles betreft *Melkfederatie Schouwen-Duiveland*
bevind zich in de speciale MAP Schouwen-Duive-
land.

Ook de knipsels en gegevens van de in 1948 opge-
richte C.M.M.C. (Coöp. Melk- en Melkproducten
afzet Centrale)

Vrije Stemmen van Schouwen-Duiveland, 03/11/1945; p. 2/4

Melkfederatie

Afd. Zierikzee

ALGEMEENE
LEDENVERGADERING
op Woensdag 12 December,
's avonds 8 uur, in het „Huis
van Nassau“

1. Verkiezing bestuursl. afd.
2. Verkiezing 2 afgev.
3. Vraagstuk melkprijsregeling

Opkomst gewenscht

Het Bestuur:
S. J. bij de Vaate, voorz.
G. A. Kloet, secr.

1951 Melkafzetorganisatie voor Zuid-Beveland

Provinciale Zeeuwse Courant, 1951-02-15; p. 31

Plan voor melk-afzetorganisatie voor Zuid-Beveland.

Bij de Zeeuwse Melkfederatie bestaan plannen om, bij voldoende belangstelling van de melkveehouders voor Zuid-Beveland te komen tot vorming van een melk-afzetorganisatie, zoals deze reeds sedert 1933 op Walcheren en na de oorlog op Schouwen en Tholen bestaat.

Daar men afhankelijk is van de mogelijkheden voor de zuivelexport, het binnenlandse, consumptiemelkverbruik terugloopt en tevens het gevaar van doorvoering van de melkstandaardisatie op Zuid-Beveland nog steeds dreigt, wordt het wenselijk geacht dat de boer door een afzetorganisatie medezeggenschap krijgt over de prijs. In andere gebieden heeft een dergelijke regeling geleid tot een betere melkprijs. Deze mededelingen deed de heer C. Zee van de Melkfederatie in een Woensdag gehouden algemene vergadering van de Kring West. Zuid-Beveland der Z.L.M., waarvoor deze plannen bij de aanwezigen veel interesse bleek te bestaan.

De vergadering stond onder leiding van de voorzitter, de heer J. M. Klompe uit Wolfaartsdijk, die een terugblik gaf over het afgelopen jaar en een beschouwing over de toekomst voor de landbouw.

Hierna werden de huishoudelijke zaken afgehandeld. De rekening van de secretaris-penningmeester, ir. A. E. Bruijning, gaf over het afgelopen jaar een saldo van f 60,60 te zien. Bij de bestuursverkiezing werd in de vacature D. A. Timmerman voorzien door de benoeming van de heer F. de Groene te Wilhelminadorp. Tot hoofdbestuursleden werden herbenoemd de heren J. M. Klompe en Jac. van 't Westeinde en benoemd de heer F. de Groene.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1951-02-28;

Melkafzet op Zuid-Beveland.

GOES: Dinsdagmiddag werd in „*De Prins van Oranje*” te Goes een vergadering belegd met de Zuid-Bevelandse melkveehouders van de C.B.T.B. ter bespreking van de plannen tot vorming van een melkafzetorganisatie in Zuid Beveland.

Ditmaal was het de heer G Kwaak procuratiehouder van de C.M.C. uit Den Haag die de noodzaak en het nut van de melkorganisaties uiteenzette, terwijl de heer C. Zee uit Middelburg, administrateur van de Zeeuwse Melkfederatie de praktische organisatie schetste, zoals men die zich voor Zuid-Beveland heeft gedacht.

Evenals op vorige soortgelijke vergaderingen bleek men over het algemeen niet afwijzend te staan tegenover de plannen.

KRINGVERGADERING TE GOES POGINGEN OM MELKFEDERATIE AF TE BREKEN ZIJN MISLUKT

GOES: Dinsdag laatste poging tot compromis in strijd tussen federatie en vakgroep. De activiteit van de Zeeuwse Melkfederatie heeft zich in het afgelopen jaar voor een groot deel moeten bepalen tot het vinden van een oplossing voor de strijd tussen Vakgroep en Melkfederatie. Enkele malen scheen een compromis te zijn gevonden, doch telkens liep dit op niets uit. Dinsdag zou Ir. M. A. Geuze een laatste poging ondernemen om te trachten de zaak te regelen. Dit deelde de heer C. Zee, secretaris Van de Melkfederatie, Dinsdagmiddag mede op de in de „Prins van Oranje” te Goes gehouden vergadering van de kring Zuid-Beveland.

De heer Zee gaf een uitvoerig overzicht van het verloop der besprekingen. De Melkfederatie richtte zich persoonlijk tot minister Mansholt met de vraag of deze organisatie ten gunste van de vakgroep opzij geschoven moest worden. De minister heeft daarop het hoofd van het Bedrijfschap Zuivel opdracht gegeven om na te gaan of een compromis mogelijk was. Toen men het bij de besprekingen vrijwel eens was, begon de vakgroep zich op het vakonderwijs te werpen, terwijl bepaald was, dat de Melkfederatie dit zou verzorgen. De na 1951 door de Melkfederatie uitgegeven diploma's wilde men niet meer als geldig verklaren. Opnieuw volgden besprekingen, doch deze leverden geen resultaat op.

Een lichtpunt noemde spr. het, dat de vakgroepen beslist gaan verdwijnen. Van de 986 zijn er reeds 51 geliquideerd. De pogingen om de Melkfederatie af te breken, zijn volkomen mislukt. Van de leden-melkslijters hebben er slechts 13% voor de Melkfederatie bedankt.

Maandag zal voor het scheidsgerecht te Den Haag de eerste zaak over de rechtsgeldigheid van het diploma der Melkfederatie behandeld, worden.

T.a.v. de melkprijs die thans voor de consument 21 cent bedraagt, doch zonder toeslag ongeveer 25 cent zou zijn, is de federatie voorstandster van een slechts geleidelijke opheffing van de toeslag. Wat betreft de melkafzetorganisatie op Zuid-Beveland, kon de heer Zee mededelen, dat midden December een grote „start” vergadering wordt gehouden. De boeren hebben geen invloed op de prijzen welke door de fabrieken worden uitbetaald. De afzetorganisatie zal trachten hierin verbetering te brengen.

Verhoging winstmarge

Met de *Stichting van de Landbouw* en het *Bedrijfschap voor Zuivel* zijn besprekingen gaande om te komen tot verhoging van de winstmarge op de zgn. boerenmelk en/of verhoging van de melkophaalvergoeding voor de melkslijters: Nu de slag om de standaardisatie in eerste instantie is gewonnen, moet ook de meest economische weg van de boerderij naar de consument worden gevolgd. Dit moet mogelijk zijn door meer boerenmelk af te venten. Ter stimulering dienen de slijters een hogere winstmarge, of een hogere ophaalvergoeding te krijgen.

Dit gaat niet ten koste van de boer, doch kan gevonden worden door besparing op de kosten voor het vervoer van en naar de fabrieken. De vergadering kon er mee instemmen, dat het bestuur tracht in deze richting iets te bereiken.

Nadat de heer Zee de in de volgende vergadering aftredende kringvoorzitter en hoofdbestuurder, de heer C. Karelse, dank had gebracht voor het vele werk, volgde nog een candidaatsstelling ter voorziening in deze vacature. In het kringbestuur werden benoemd de heren J. Trimpe, Yerseke en M. de Dreu, Goes.

MEER ZEGGENSCHAP IN DE PRIJSVORMING EEN MELKAFZETORGANISATIE VOOR ZUID-BEVELAND ? Mogelijkheden tot stichting onderzocht

GOES: „Een melkafzetorganisatie in Zuid-Beveland kan alleen kans van slagen hebben, wanneer elke melkveehouder in dit gebied zich er bij aansluit. De boeren zullen moeten bedenken, dat zij zonder organisatie altijd afhankelijk blijven van de fabrieken, die immers vrij zijn in het vaststellen van de prijs van de melk, die de boeren leveren.⁶ In het belang van de boeren zelf kunnen zij via de melkafzetorganisatie zeggenschap krijgen in de prijsvorming van de industriemelk en de consumptiemelk. Deze organisatie beoogt eveneens het welzijn van het boerenbedrijf te verbeteren door de melk van de melkveehouders op te kopen en weer te verkopen voor een zo hoog mogelijke prijs”.

Met deze woorden besloot ir. W. L. Harmsen, Rijkszuivel- en veeteeltconsulent,⁷ zijn rede tijdens de bijeenkomst van melkveehouders Vrijdagmiddag in het *Schuttershof* te Goes, welke was belegd door de drie landbouworganisaties op Zuid-Beveland, te weten de Chr. Boeren- en Tuindersbond, de R.K. Diocesane Landen Tuinbouwbond en de Zeeuwse Landbouwmaatschappij, met het doel de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot de stichting van een melkafzetorganisatie in Zuid-Beveland.

De heer E. Zwaan, voorzitter van de voorlopige commissie tot vorming van deze organisatie, memoreerde het reeds in zijn openingswoord, waarin hij in het bijzonder welkom had geheten de Provinciale Voedselcommissaris, ir. J. D. Drost, de directeur van de Provinciale Gezondheidsdienst, dr. G. Wagenaar, en vertegenwoordigers van de Stichting van de Landbouw in Zeeland en de verschillende landbouwscholen. Spr. zeide, dat de boeren zich in deze organisatie een bestaansmogelijkheid kunnen verschaffen, zodat de afzet der melkproducten gewaarborgd wordt.

Ir. Harmsen deelde verder mede, dat Zuid-Beveland een gebied is met een schommelende veestapel, waar ongeveer 1100 melkveehouders zijn. Van deze 1100 zijn er 600 met 4 of meer melkkoeien. De gemiddelde productie van het melkvee op Zuid-Beveland bedraagt 18 miljoen kg melk, waarvan 4 miljoen kg voor eigen gebruik op de boerderij bestemd is. Van het overige quantum gaat bijna 6 miljoen kg rechtstreeks in de consumptie, terwijl door de fabrieken 8 á 9 miljoen wordt aangetrokken, waarvan nog 2 á 3 miljoen kg. aan fabrieksmelk in consumptie wordt gebracht.⁸ Door de toename van het gebruik van flessenmelk, liep de vraag naar zuivere „boerenmelk” terug, zodat de boeren met de melk bleven zitten. Als oplossing voor deze toestand, zag spr. de melkafzetorganisatie.

De heer B. van der Heide, directeur van de Coöperatieve Melk Centrale (C.M.C.) in Zuid-Holland, juichte het initiatief van de melkveeboeren op Zuid-Beveland toe en verklaarde, dat juist in het melkafzetbedrijf een organisatie die voor geregelde afzet zorgt, op zijn plaats is, omdat de melk een product is, dat zeer spoedig aan bederf onderhevig is.

---

6 Merk op dat er melk geleverd werd aan een ontvangsstation te GOES, van het particuliere *Hollandia* en aan een Coöperatief fabriekje *Het Hart* in Wemeldinge (1951 1,9 Mln. kg. melk)

7 Stond ir. W. L. Manders, zie verder in de tekst! (ZHN.)

8 Cijfers aangepast op correctie van ir. Harmsen in PZC van 17-12-1951

Na de toespraken werd nog de geluidsfilm „*In eigen handen*” vertoond, die in opdracht van de Kon. Ned. Zuivelbond werd vervaardigd.

Merk op uit onderstaande knipsel dat er in Goes af een afdeling was van de Melkfederatie (-Buiten Walcheren) Zie ook PZC, 1951-11-21;

Provinciale Zeeuwse Courant 1951-12-19;

De melkorganisatie voor Zuid-Beveland

Om misverstand te voorkomen geven wij nog even de letterlijke tekst van de conclusie, die ir. W. L. Harmsen trok in de rede, die hij Vrijdag te Goes hield in de vergadering van melkveehouders (zie P. Z. Ct. van 15 Dec. pag. 2). De heer Harmsen zeide:

Het is de taak van alle veehouders meer stabiliteit te verkrijgen bij de melkafzet en zeggenschap over de prijsvorming. Dit kan door zich te verenigen in een eigen organisatie, zoals bijvoorbeeld op Tholen en in Schouwen en Duiveland, waar het zeer goed loopt.

De besturen der landbouworganisaties en de Melkfederatie trachten dit streven krachtig te steunen. Een commissie van 9 leden is reeds benoemd en door het houden der zgn, dorpsvergaderingen in Januari zal men trachten alle melkveehouders op Zuid-Beveland er in te betrekken. Het wordt een zuivere belangengemeenschap, waarvan de leden of aangeslotenen zelf de vorm van samenwerking, hetzij als een coöperatie, een vereniging of een stichting, kunnen bepalen, waarbij tenslotte de risico's minimaal worden. Bedenk wel dat eendracht macht maakt, ook om zaken te doen.

VERGADERING CONSUMPTIEMELKVERENIGING.

WEMELDINGE: In het Even. Zondagsschoollokaal te Wemeldinge vergaderde de plaatselijke *consumptiemelkvereniging* onder voorzitterschap van de heer J. Juissen. Na een openingswoord door de voorzitter, bracht de secretaris, de heer Jac. Burger, verslag uit over het afgelopen jaar. Het ledental bleek te zijn teruggelopen tot 19.

Uit het verslag van de penningmeester bleek, dat de ontvangsten over 1951 bedroegen *f*206,93. De uitgaven waren *f*206,71, zodat er een batig saldo was van *f*0,32. Voorts was er nog een tegoed op de bank van *f*10,02. De aftredende bestuursleden, de heren G. van Vliet, Joh. Hamelink en Adr. Haan. werden bij acclamatie herkozen. Voor afvaardiging naar kringvergadering werden aangewezen de heren G. van Vliet en Joh. Lomverens. Deze laatste werd bovendien voor de tijd van een jaar als bode herkozen. Vervolgens bracht de voorzitter verslag uit over de te Goes gehouden algemene vergadering. Er was daar druk gediscussieerd over opheffing van de de vakgroep of federatie. Verder was er voorgesteld zich aan te sluiten bij de bedrijfsorganisatie voor Zeeland. Men was er echter niet tot een definitief besluit geraakt. Aan het slot van de vergadering werden nog enkele punten van ondergeschikt belang behandeld.

De coöp. roomboterfabriek „*Het Hart*” te Wemeldinge en de coöp. melkinrichting „*Walcheren*” te Middelburg, hebben in principe besloten een fusie aan te gaan. De Wemeldingse coöperatie zegt in een circulaire aan haar leden, dat tot deze stap is overgegaan, om financieel krachtig te staan en de Bevelandse melkveehouders medezeggenschap over de afzet en de prijs van de melkproducten te verzekeren.

Zoals bekend maakt de afzet van de melk, waarbij de boer wil meespreken over de prijs welke hij hiervoor ontvangt, sinds ruim een jaar een punt van bespreking op Zuid-Beveland uit. Uit dit overleg is een coöp. melkafzetorganisatie geboren. Deze wil de melk van haar leden „*en bloc*” aan een bepaalde fabriek leveren. Eerst is hier over onderhandeld met het particuliere bedrijf „*Hollandia*”, dat een melkontvangst-station te Goes heeft. Deze N.V. meende echter, dat zij niet kon voldoen aan het verlangen om de boeren te laten „*meepraten*” over de uit te betalen melkprijs. Hierop heeft de melkafzetorganisatie een contract aangegaan voor een jaar met de melkinrichting „*Walcheren*”, die de te leveren melk zal doen verwerken in de fabriek te Wemeldinge.

Aan de Bevelandse veehouders zal dezelfde melkprijs als op Walcheren worden uitbetaald. Hoewel een en ander zich nog in een stadium van voorbereiding bevindt, doen reeds verschillende geruchten de ronde. Deze fusie zou o.m. tot gevolg hebben, dat een gedeelte van het personeel van „*Het Hart*” zou worden ontslagen. Naar men ons verzekerde, is inkrimping van de personeelsbezetting nog geen punt van bespreking geweest. Voor het overige is de sociale positie van het personeel bij de coöperaties goed verzekerd.

IN PRINCIPE BESLOTEN TOT FUSIE TUSSEN COÖPERATIES „HET HART” EN „WALCHEREN”

Inkrimping van personeelsbezetting nog geen punt van bespreking.

De coöp. roomboterfabriek „*Het Hart*” te Wemeldinge en de coöp. Melkinrichting „*Walcheren*” te Middelburg, hebben in principe besloten een fusie aan te gaan. De Wemeldingse coöperatie zegt in een circulaire aan haar leden, dat tot deze stap is overgegaan, om financieel krachtig te staan en de Bevelandse melkveehouders medezeggenschap over de afzet en de prijs van de melkproducten te verzekeren.

Zoals bekend maakt de afzet van de melk, waarbij de boer wil meespreken over de prijs welke hij hiervoor ontvangt, sinds ruim een jaar een punt van bespreking op Zuid-Beveland uit. Uit dit overleg is een coöp. melkafzetorganisatie geboren. BMC⁹ Deze wil de melk van haar leden „en bloc” aan een bepaalde fabriek leveren. Eerst is hier over onderhandeld met het particuliere bedrijf „*Hollandia*”, dat een melkontvangst-station te Goes heeft. Deze N.V. meende echter, dat zij niet kon voldoen aan het verlangen om de boeren te laten „meepraten” over de uit te betalen melkprijs. Hierop heeft de melkafzetorganisatie een contract aangegaan voor een jaar met de melkinrichting „*Walcheren*”, die de te leveren melk zal doen verwerken in de fabriek te Wemeldinge.

Aan de Bevelandse veehouders zal dezelfde melkprijs als op Walcheren worden uitbetaald. Hoewel een en ander zich nog in een stadium van voorbereiding bevindt, doen reeds verschillende geruchten de ronde. Deze fusie zou o.m. tot gevolg hebben, dat een gedeelte van het personeel van „*Het Hart*” zou worden ontslagen. Naar men ons verzekerde, is inkrimping van de personeelsbezetting nog geen punt van bespreking geweest. Voor het overige is de sociale positie van het personeel bij de coöperaties goed verzekerd.

Provinciale Zeeuwse Courant, 13/12/1952; p
..... Tussen de
coöperatieve melkfabriek in Middel-
burg en de coöp. roomboterfabriek in
Wemeldinge zal een fusie tot stand
komen, ten einde de medezeggen-
schap van de boeren over hun melk
te versterken. De boeren in Zuid-Be-
veland voeren een soort oorlogje met
het particuliere melkstation te Goes.

9 Bevelandse Melkcoöperatie - BMC

KWALITEITSCONTROLE OP BEVELAND.

Consumenten-subsidie op de melk gaat verdwijnen

Volgende week in Zuid-Beveland, Middelburg en St. Laurens melk één cent duurder

GOES: Volgend jaar April zullen er belangrijke wijzigingen in de melkprijs komen. Aan de tot dusver door de Regering uit het *Landbouw Egalisatiefonds* en het *Zuivelfonds* aan de consument verleende subsidie van gemiddeld 8 á 9 ct. per liter zal een eind gemaakt worden. Opdat de daardoor noodzakelijke verhoging van de prijs geleidelijk geschiedt, zal voorlopig nog f70 miljoen uit het *Zuivelfonds* beschikbaar worden gesteld.

Wegens het betrekken van zgn. aanvullingsmelk, zal voor Zuid-Beveland, Middelburg en St. Laurens volgende week reeds de melkprijs voor de consument met 1 ct. stijgen. Deze mededelingen deed de heer C. Zee, secretaris van de *Melkfederatie voor Zeeland* buiten Walcheren, in de Donderdagmiddag in „de Prins van Oranje” te Goes gehouden ledenvergadering van de Kring Zuid-Beveland.

Wegens ziekte van de voorzitter, de heer C. Zwagerman, berustte de leiding van deze matig bezochte vergadering bij de heer Zee, die uitvoerig de talrijke problemen rond de melkprijs besprak. Vorig jaar werd nog f150 miljoen subsidie aan de consument op de melk verstrekt. Bij deze subsidie profiteert de Zeeuwse consument er bovendien van, dat hier volle melk van plm. 3.7 % vet wordt ontvangen, terwijl de melk in overig Nederland gestandaardiseerd is. De zaak zit nu echter hopeloos vast. Daarom heeft de ministerraad besloten per April 1953 de maximum consumentenprijs, alle aanvullende regelingen en de vaste detaillistenprijs op te heffen. Er wordt dan een volledige vrije bestemming aan de melk gegeven.

Wanneer echter alle regelingen nu reeds afgeschaft waren, zou de melk 37 cent voor de consument moeten kosten. Daarom zal voor een geleidelijke aanpassing nog f70 miljoen uit het *Zuivelfonds* verstrekt worden. Daar de kosten van de fabrieks-consumptiemelk hoger zijn dan van de boerenconsumptiemelk, voorzag spreker, dat bij het wegvallen van de toeslagen uit het *Landbouw Egalisatiefonds* aan de fabrieken, mogelijk een concurrentiestrijd tussen de fabrieks- en de boerenmelk zal ontstaan.

Ten aanzien van de melkhandelaarsvergunningen deelde de heer Zee mede, dat thans in de hoogste regionen de zaak aanhangig is over het uitsluiten van de *Melkfederatie*, voor het geven van advies bij het uitreiken van dergelijke vergunningen.

Hoewel de koe in Zeeland goed kan concurreren tegen de akkerbouw, is het melken op Zaterdag-middag en Zondag, hetgeen veelal door de boeren zelf moet gebeuren, een van de oorzaken dat er regelmatig minder melkkoeien in de Zeeuwse stallen komen.

Na nog op de in verhouding van voor de oorlog, mindere winstmarge voor de slijters (4.4 ct. tegen voorheen 2¾ ct.) te hebben gewezen en de sanering - er zijn thans 50 % minder detaillisten - een noodzaak te hebben genoemd, merkte de heer Zee verder op, dat bij een daling van de melkprijs zeer moeilijke tijden voor de fabrieken zouden kunnen aanbreken, daar deze op hoge lasten zitten.

Hierna kwamen in bespreking de gevolgen van de door de regering in uitzicht gestelde wijzigingen van het melkprijsbeleid. De *Federatie* zal binnen enige maanden met een vrijwillige

regeling ter tafel komen, waarbij zowel de boeren, de detaillisten en de fabrieken gebaat kunnen zijn, o.a. met een vaste prijs voor de consument.

Bij de verkiezing van een kringbestuurslid in de vacature E. Zwaan, stelde ir. J. Minderhoud uit Wilhelminadorp zich voorlopig beschikbaar.

KWALITEITSCONTROLE OOK OP BEVELAND.

Na kandidaten te hebben aangewezen voor het hoofdbestuur, werden tenslotte nog maatregelen ter verbetering van de kwaliteit der melk in uitzicht besproken. Evenals op Schouwen en Walcheren reeds geschiedt, wil men wellicht volgend jaar starten met een vrijwillige kwaliteitscontrole op Zuid-Beveland. Zulks in samenwerking met de fabrieken, terwijl het rijkszuivelconsulentschap de controle uitoefent. De boer wordt dan met een premie- en een kortingsstelsel gestimuleerd een goede kwaliteit te leveren. Hierbij kunnen prijsverschillen van 1½ -2 ct. optreden, terwijl tot op heden voor alle melk dezelfde prijs wordt ontvangen.

Zeeuwsch Dagblad, 1952-11-28; - II

ALS MAXIMUM-CONSUMPTIEPRIJS WORDT OPGEHEVEN

Zeeuwsche Melkfederatie wacht belangrijke taak

Maatregelen tot kwaliteitsverbetering op Zuid-Beveland

GOES: ER BESTAAT bij de melkslijters over het algemeen maar weinig belangstelling voor het regeringsbeleid inzake de melkprijzen. Tenminste op de algemene ledenvergadering van de *Kring Zuid-Beveland van de Zeeuwse Melkfederatie*, die gisteren te Goes werd gehouden was maar een handjevol leden aanwezig, hoewel de onderwerpen, die er besproken werden, toch belangrijk genoeg waren. Men hoorde allerwege de opmerking, „dat men wel zou zien waar het op uit draaide”.

Het voornaamste punt van bespreking vormde de in April te verwachten opheffing van de maximum-consumentenprijs van losse melk en enige consumptiemelk-producten, de opheffing van de vaste detaillistenprijzen met 'n vrije marge voor de handel en de opheffing van de fabrieksaanvullingmelkregelingen.

De secretaris van de Zeeuwse Melkfederatie, de heer C. Zee, wees er met nadruk op, dat de federatie met haar 4100 leden hier een taak te vervullen heeft, want de omzet van de melkhandel kan er gemakkelijk door teruglopen. Men zal derhalve een regeling moeten zoeken die een vaste prijs voor de consumenten en de slijters garandeert.

150 MILLIOEN SUBSIDIE.

Voordien heeft de heer Zee een uiteenzetting gegeven over het melkprijsbeleid 1951-52, waarbij hij vertelde, in het afgelopen melkjaar een totaal aan subsidie uit het *Landbouw Egalisatiefonds* en het *Zuivelfonds* is gegeven van 150 miljoen gulden waarvan de helft door de boeren is opgebracht. De boeren hebben hier geen bezwaar tegen want ze verdienen behoorlijk, doch ze vragen wel van de regering de garantie, dat deze, als de export misloopt, het tekort op zal vangen.

De heer Zee vertelde ook, dat Zeeland wat de melkvoorziening betreft, een vooraanstaande plaats inneemt want het is volle melkgebied, d.w.z. men koopt er melk met 3,7 procent vetgehalte, terwijl elders in het land het vetgehalte wordt verlaagd tot 2,5 procent. Voor de Zeeuwse bevolking is dit een uitermate belangrijk voordeel gebleken.

KWALITEIT OMHOOG.¹⁰

Een andere belangrijke mededeling was, dat er waarschijnlijk ook op Zd.Beveland een vrijwillige regeling zal komen voor verbetering van de kwaliteit der melk. In overleg met de *Hollandia* en de fusie *Walcheren-Wemeldinge* zal 't Rijkszuivelconsulentschap de melk onderzoeken op vuilgraad, houdbaarheid, geur enz. Er zullen dan ook premies worden betaald voor betere melk en minder betaald worden voor slechte melk. Dat kan voor de boeren 1,5 tot 2 cent per liter verschil uitmaken in de prijs. In andere delen van Zeeland - Walcheren en Schouwen - heeft deze regeling reeds succes opgeleverd.

Zeeuwsch Dagblad, 17/12/1952; p. 4/6

Door het melkontvangbedrijf van Hollandia te Goes werd per 1 October j.l., na een inlooperperiode van drie maanden kwaliteitscontrôle, een begin gemaakt met de uitbetaling naar kwaliteit van de in Zuid-Beveland ontvangen melk, overeenkomstig het op Walcheren toegepaste stelsel. Momenteel wordt dus de prijs van alle melk van de veehouders in Walcheren en Zuid-Beveland, die rechtstreeks aan de genoemde melkinrichtingen wordt geleverd, mede bepaald op grond van het eenmaal per veertien dagen uitgevoerde kwaliteitsonderzoek op de fabriek.

In MAP SD / CMMC - 1953-01-29 - verslag van een lezing secretaris C. van Zee over de ingewikkelde regeling voor de melkprijvaststelling.....

1 op 2 februari 1953 stormramp over ons land Zeeland en Zuid-Hollandse eilanden zwaar getroffen

---

¹⁰ Meer hier over in MAP Walcheren Coöperatie

NA HET VRIJGEVEN VAN DE MELKPRIJZEN.

Consumptiemelk in Zeeland wordt Maandag duurder Hoofdbestuur der Melkfederatie neemt vandaag de beslissing.

Nu de prijzen van de consumptiemelk met ingang van Maandag 20 April worden vrijgegeven, laat het zich aanzien, dat de melk en de melkproducten in Zeeland met ingang van Maandag a.s. duurder zullen worden. Aan de hand van een ontwerp-prijsregeling voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten zal het hoofdbestuur van de Zeeuwse Melkfederatie vandaag over de prijzen beslissen. Aan dit ontwerp-prijsregeling, dat nog vastgesteld moet worden, ontlenuen we, dat 1 liter consumptiemelk op Schouwen-Duiveland, St. Philipsland, Noord- en Zuid-Beveland en Zeeuwsch-Vlaanderen van 22 ct. per liter gebracht wordt op 24 et. Voor Tholen zal deze prijs waarschijnlijk zijn 23 ct. en voor Walcheren 22 ct. Dezelfde prijzen zijn voorgesteld voor de losse gepasteuriseerde fabrieksmelk.

Voor de gesteriliseerde flessenmelk is voor Walcheren voorgesteld 29 ct., voor Tholen 30 ct. en voor overig Zeeland 31 ct. Verder wordt de prijs voor melkyogurt voor geheel Zeeland met één cent verhoogd. De slagroom voor de verwerkende bedrijven zal wellicht in prijs dalen. Gisterenmiddag werden in de „Prins van Oranje” te Goes de leden van de Melkfederatie op Z.-Beveland gehoord over de door het hoofdbestuur voorgestelde prijsverhogingen. De vergadering ging in principe accoord met het voorstel om zich aan de bindende prijsregeling van het hoofdbestuur te houden. Het hoofdbestuur zal maatregelen nemen tegen leden en niet-leden, die zich niet aan de prijsvoorschriften houden.

GOES IS TEGEN.

Ter vergadering bleek, dat vooral de Goese melkhandelaren tegen de verhoging van 2 ct. per liter waren. Gepleit werd om het bedrag van 22 ct. per liter te handhaven. Ook had men er ernstige bezwaren tegen, dat de melk op Walcheren 2 ct. per liter goedkoper was dan op Zuid-Beveland. Ook anderen hadden bezwaren tegen de prijsverhoging.

Tevoren had de heer C. Zee uit Middelburg college gegeven over de ingewikkelde berekening van de melkprijs. Hij zette uiteen, dat nu de prijzen zijn vrij gegeven, het Bedrijfsschap voor Zuivel de bevoegdheid heeft gekregen, om bij het optreden van excessen prijsregelend op te treden. Zo wordt de consument beschermd tegen te hoge prijzen. Ook wordt er ingegrepen, als de boeren minder dan 20 ct. per liter krijgen. Tegen lage prijzen voor de consument wordt niet opgetreden.

De subsidies van de regering en uit het zuivelfonds voor melkproducten blijven gehandhaafd. De toeslagen, gebaseerd op de tekortkomende-gebieden-regeling verdwijnt. Hiervoor is een onbevredigende regeling in de plaats gekomen, aldus de heer Zee.

Als oorzaak van de verhoogde melkprijzen noemde de heer Zee de hoge vervoerskosten in Zeeland. Zeeland is geen melkveegebied. In Friesland bedragen de afhaalkosten van de melk 0.4 ct per kg. en in Zeeland 1.5 ct. per kg. De Melkfederatie heeft het vrij geven van de consumptieprijzen van melk dankbaar als gelegenheid aangegrepen om de prijzen te verhogen.

De Melkfederatie, zo zei de heer Zee tenslotte, tracht te komen tot een bindende prijsregeling voor de leden. Dit streven moet lukken, want anders komen er te veel economische winddraaiingen, die nadelig zijn voor iedereen, behalve voor de consument

In de vergadering, die werd geleid door ir. Minderhoud, werd nog een krachtig pleidooi gehouden om de eenheid te bewaren.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1953-07-03; p. 218

ZEEUWSE MELKFEDERATIE W en B-W. BIJEEN

In enkele gemeenten willen, de melkslijters hogere melkprijs Hoofdbestuur ontried echter deze maatregel

In de kring Sas van Gent en Westdorpe van de Zeeuwse Melkfederatie zijn stemmen opgegaan om de melkprijs voor de consument met één cent te doen verhogen ten gerieve van de boer, wiens arbeid men onvoldoende beloond acht. Deze kwestie kwam ter sprake op de Donderdagmiddag in „*De Prins van Oranje*” te Goes gehouden algemene vergadering van de Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren.

Het hoofdbestuur achtte een dergelijke verhoging, gezien de ervaringen in West-Nederland, niet verstandig. Er ontspan zich over een en ander een breedvoerige bespreking, waarbij van de zijde der Goesse slijters ook het verlangen naar een kleine verhoging van de winstmarge naar voren kwam.

Hoewel de Zeeuwsch-Vlaamse afgevaardigde geen toezegging kon doen te zullen wachten met het nemen van eigen maatregelen tot verhoging in zijn kring, werd besloten, dat het bestuur na bespreking met het bedrijfschap, op korte termijn met de kringbesturen over deze kwestie zal beraadslagen.

In het Schuttershof te Middelburg vergaderde de „*Walcherense Melkfederatie*” en daarbij kwam eveneens de wens naar voren om de melkprijs met één cent per liter te verhogen. Een halve cent zou dan ten goede moeten komen aan de melkhandelaren, de andere helft zou gestort moeten worden in een reservefonds voor slechtere tijden.

Over deze kwestie en ook over de subsidie, welke het Rijk thans nog verleent ten gunste van de consument, maar waarvan men verwacht, dat deze eind 1953 zal aflopen, werd uitvoerig van gedachten gewisseld. Het voorstel van de Vlissingse slijters zal door deze leden nog nader worden uitgewerkt en gestaafd met berekeningen, aan het bestuur van de Federatie worden voorgelegd.

De vergaderingen stonden voor het eerst onder leiding van de nieuwe voorzitter, ir. J. D. Dorst, die bij de opening waarderende woorden sprak aan het adres van zijn voorganger, de heer C. Zwagerman, de geestelijke vader van de melkfederatië. Besloten werd zowel in Goes als in Middelburg de heer Zwagerman, die thans ernstig ziek is, een waarderend schrijven en een bloemstuk te zenden.¹¹

Verder deed ir. Dorst een beroep op de leden, om te trachten door samenwerking elkaar te vinden.

Vervolgens gaf de secretaris, de heer C. Zee, een overzicht van de huidige melk- en zuivelpositie. Hoewel de vooruitzichten momenteel niet rooskleurig zijn, ziet men de toestand toch ook niet somber in. Sedert 19 April heeft de overheid onder enig voorbehoud, het bedrijfsleven de vrijheid ten opzichte van de prijzen van consumptiemelk en -producten hergeven. Wanneer de prijs echter te veel stijgt, heeft de overheid het recht regulerend op te treden. In het W-ten is dit reeds geschied. Een verhoging van één cent werd daar voor boer en slijter ongedaan gemaakt, door deze verhoging als heffing weer in te nemen.

Het gerucht, dat een winstmarge van 6,4 cent voor Zeeland zou zijn goedgekeurd door de overheid, berust volgens de heer Zee op een misverstand. Er worden n.l. geen winstmarges voorgeschreven.

Verder deelde de heer Zee nog mede, dat het bestuur besloten heeft, nu de slijter niet meer verplicht is de toeslagen aan de melkveehouders door te betalen, deze toeslagen voortaan rechtstreeks aan de boer uit te keren.

Financiële zaken.

De exploitatierekeningen van de Federatie buiten Walcheren over 1951 en 1952 sloten resp. met een nadelig saldo van *f*2157 en *f*2628. Deze tekorten werden uit de reserve gedekt. De balans over deze jaren gaven een reserve van resp. circa *f*16.000 en *f*14.000 aan.

De statuten zullen worden gewijzigd. Als bestuursleden werden te Goes herkozen de heren J. W. de Wilde, Sint-Maartensdijk, W. de Klerk, Kloetinge, G. A. Kloet, Zierikzee, J. B. Ruben, Terneuzen en P. Scheele, Hoek. Tot nieuwe bestuursleden werden gekozen de heren J. P. Plasschaert, Sluis en ir. J. Minderhoud, Wilhelminadorp. Besloten werd, zolang de statutenwijzigingen niet zijn goedgekeurd, de heren Tj. -isser, Vlissingen. en M. A. van Varik, Middelburg als adviseurs aan het bestuur toe te voegen.

De exploitatierekeningen van Walcheren over 1951 en 1952 toonden resp. een batig saldo van *f*2158,08 en *f*1915,07. Het kapitaal op de balansen van beide genoemde jaren bedroeg resp. *f*5994,98 en *f*7910,05.

Het belangrijkste agendapunt te Middelburg, 't verkiezen van 32 stemgerechtigde vertegenwoordigers voor de diverse aangesloten verenigingen, moest vrijwel in zijn geheel worden verdaagd omdat niet genoeg leden aanwezig waren om de voorgeschreven stemmingen statutair geldig te doen zijn. Voor de Coöperatie „*Walcheren*” werden in het bestuur gekozen de

---

¹¹ Enkele dagen later zou de heer Zwagerman, 69 jaar oud - overlijden (ZHN.)

heren A. W. Cevaal te Grijpskerke, A. Poppe te Grijpskerke, S. Simonse te Sint Laurens en M. A. van Varik te Middelburg. Voor de „*Koena*” te Vlissingen kregen zitting, de heren P. Florisse te Souburg en Tj. Visser te Vlissingen. De overige kandidaten zullen nog worden aangeschreven.

Van de rondvraag te Middelburg maakte de Rijksveeteeltconsulent, ir. W. L. Harmsen, gebruik om de Federatie zijn gelukwensen aan te bieden met de gekozen nieuwe voorzitter,, de heer Dorst, en om zowel leden als voorzitter, voor de toekomst succes te wensen.

Toevoeging

In het verslag in het Zeeuwsch Dagblad – zelfde datum - van een Melkfederatie-vergadering gehouden in Goes staat dat: tijdens de vergadering meerdere momenten ontstonden waaruit de tegenstrijdige belangen van slijters en melkveehouders, in deze, naar voren kwamen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 20/07/1953; p

Melk in Zeeuwsch-Vlaanderen één cent duurder

Door het bestuur van de Zeeuwse Melkfederatie is besloten met ingang van 26 Juli a.s. de prijs voor losse consumptiemelk in Zeeuwsch Vlaanderen met 1 cent per liter te verhogen en te brengen op 24 cent per liter. Voor overig Zeeland wordt de thans geldende consumptieprijs gehandhaafd.

De prijsverhoging voor Zeeuwsch-Vlaanderen houdt verband met de in dit gebied veel geringere melkdichtheid en consumptiedichtheid per ha cultuurgrond en de hogere distributiekosten, welke de hoogste zijn voor Zeeland.

Provinciale Zeeuwse Courant, 16/10/1953; p

Melk in Zeeland duurder

Naar wij vernemen zal de melkprijs op Walcheren met ingang van 18 October a.s. met 1 cent en voor overig Zeeland met 2 cent per liter losse melk worden verhoogd. De consumptiemelk-producten stijgen met 1 cent per literfles in de gehele provincie.

De Zeeuwse Melkfederatie tekent hierbij aan, dat wegens de geringe melkproductie en bevolkingsdichtheid per ha. cultuurgrond in Zeeland en als gevolg van de kostbare veren de kosten per eenheid melk tot aan de detailist in Zeeland belangrijk hoger liggen dan in de andere provincies van ons land. Deze hogere kosten, alsmede het feit, dat de overheid geen vergoeding meer verstrekt voor het melktransport, maken het noodzakelijk de consumenten-prijzen van melk en consumptiemelk-producten in Zeeland te verhogen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 15/01/1954

ZEEUWSE MELKFEDERATIE VAKONDERWIJS

Degenen, die het vakonderwijs — opleiding voor het vakdiploma melkhandelaar in consumptiemelk, zuivelproducten en eieren — wensen te volgen, worden vriendelijk verzocht zich vóór 1 Februari 1954 bij het secretariaat dezer federatie, Londense Kaai 27 te Middelburg op te geven.

Voorzitter :
Ir J. D. DORST.

Secretaris :
C. ZEE.

**BEVELANDSE MELKFEDERATIE BIJEEN
VOLDOENING OVER REGELING ZEEUWSE MELKSANERING
Eén federatie voor geheel Zeeland**

GOES: In de „*Prins van Oranje*” te Goes vergaderde Woensdag de melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren, kring Beveland. Na een openingswoord van de voorzitter, ir. J. Minderhoud, gaf de secretaris, de heer C. Zee, een kort overzicht van de gebeurtenissen op zuivelgebied in het afgelopen jaar. Hierbij wees hij op het vrijgeven der melkprijzen door de overheid, waardoor de winstmarges weer tot het normale peil konden worden teruggebracht.

Vervolgens werden enkele statutenwijzigingen behandeld, die ten doel hadden te komen tot één gemeenschappelijke federatie voor geheel Zeeland en een betere regeling beoogden inzake bestuursaangelegenheden. Teneinde de afstand tussen leden en hoofdbestuur te verkleinen, en de leden meer directe invloed te geven, zou worden overgegaan tot opheffing der afdelingen

Voorts zal iedere kring, mits het hoofdbestuur hieraan zijn goedkeuring hecht, zijn eigen prijzen kunnen vaststellen. Dit hoofdbestuur zal bestaan uit een onpartijdige voorzitter en 17 leden, die door de kringen worden afgevaardigd.

Geen slijters boycot.

Wat betreft de slijters, die geen lid zijn van de federatie verklaarde de heer Zee, dat door persoonlijk bezoek getracht zal worden hen over te halen, zich alsnog aan te sluiten. Een eventuele boycot zou pas ná overleg met de Officier van Justitie genomen worden.

Aangaande de melksanering verklaarde de heer Zee met nadruk, dat deze ook grote voordelen heeft voor het publiek; de melk komt eerder bij de consument en is daardoor verser. Het bestuur voorzag geen wijzigingen in de prijs van de melk voor de nabije toekomst.

De heer Zee verklaarde, dat de melksanering in Zeeland kennelijk tot genoegen van de verbruikers was geregeld: op de onlangs gehouden voorlichtingsdagen was van de zijde der huisvrouwen geen enkele klacht over dit onderwerp geuit. Dit is ook voornamelijk te danken aan het feit, dat de huisvrouw tenminste uit drie slijters haar keuze kan bepalen. De heer Zee zei voorts, dat ook in Goes dergelijke voorlichtingsdagen voor de huisvrouwen zullen worden gehouden. Voorts bepleitte hij sterk de aansluiting van de niet georganiseerden bij de federatie, in de eerste plaats met het oog op de funeste gevolgen van een eventuele melkoorlog.

In verband met de statutenwijziging werd de kandidaat der melkveehouders voor het kringbestuur, bij acclamatie herkozen.

Ir. Minderhoud sloot met een dankwoord aan de secretaris de bijeenkomst.

Melklederatie buiten Walcheren

Naar één melkfederatie voor geheel Zeeland

Tot een besluit kwam men niet

GOES, 25 Mei - Leden van de *Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren* hebben vanmiddag een belangrijke reorganisatie besproken, die een samensmelting beoogt van deze federatie met die van Walcheren. De nieuwe federatie zal genoemd worden „*Zeeuwse Melkfederatie*” en gevestigd worden te Middelburg.

Men kon het echter niet eens worden met de concept-statuten, welke ondermeer de opheffing beogen van de plaatselijke afdelingen en de uitbreiding van de kringbesturen. Aangezien bovendien het vereiste ledental niet aanwezig was kon niet gestemd worden en derhalve zal binnen een maand een nieuwe vergadering moeten volgen, waarin het bestuur met nieuwe concept-statuten zal komen, die dan aangepast zullen zijn aan de wensen der leden.

Ondanks het feit, dat de conceptstatuten van A-Z werden voorgelezen, verslaptte de aandacht niet. Het bleek, dat in de ene plaats de afdeling in de dut is geraakt, doch dat in andere plaatsen nog genoeg leven zit. De moeilijkheid was nu hoe men aan de wensen van de leden tegemoet kon komen en aangezien men toch wel begreep, dat de belangen van beide organisaties parallel lopen, ging men er volkomen mee accoord, een mogelijkheid open te laten om afdelingen te stichten in kringverband.

De vergadering, die geleid werd door Ir J. D. Dorst - deze herdacht de bij de ramp om het leven gekomen leden en de heren Van Iwaarden en Zwagerman - nam met belangstelling kennis van hetgeen in het afgelopen jaar is geschied. Het was een rustig jaar in vergelijking met andere delen van het land waar de melksanering de gemoederen nogal in beweging heeft gebracht. Overigens schijnt de pap - om in melkfederatieve termen te blijven - niet zo heet gegeten te worden als ze wordt opgediend. De sanering achtte men in grote lijnen hier wel geslaagd en men zal maar rustig afwachten hoe de zaken zich zullen ontwikkelen. De exploitatierekening over 1953 vertoonde een batig slot van f967,75 en de balans sloot op een totaalbedrag van f93.781,80.

De heer Dees van Zaamslag bepleitte betere afdracht van contributie aan de afdelingen; die nu zonder middelen zitten en zo niet tot leven kunnen komen. Bovendien vroeg hij zich af, waarom een boer in een bepaald gebied (Z.-Vlaanderen) meer geld voor zijn melk krijgt dan bijvoorbeeld in Walcheren. Dit ligt echter, zo vertelde de secretaris, de heer C. Zee, aan het feit, dat in Zeeland de kosten in de onderscheidene gebieden zo verschillend zijn.

De heren J. P. Plasschaert te Sluiskil en D. Verburg te Kamperland werden herkozen. Medegedeeld werd, dat de voorlichtingsvergaderingen te Middelburg, Vlissingen, Souburg en Goes een goed resultaat gehad hebben. Het melkverbruik nam er door toe. In totaal trok men 9000 belangstellenden.

Voorts vernam men met belangstelling, dat de melkwinningswet dit jaar nog door de Tweede Kamer zal worden behandeld. Ze houdt in, dat de melk naar kwaliteit zal worden uitbetaald. Thans reeds worden in Zeeland kwaliteitsproeven gehouden, die uitstekend verlopen. In de rondvraag informeerde men bezorgd naar de juistheid van de berichten dat ook in Zeeland de melkstandarisatie zal worden doorgevoerd. Deze berichten werden echter pertinent ontkend.

REORGANISATIEPLANNEN

Streven naar één melkfederatie voor gehele provincie

Algemene vergaderingen in Goes en Middelburg

Goes

De jaarlijkse algemene vergadering van de Melkfederatie voor Zeeland, buiten Walcheren, welke Dinsdag-middag In „De Prins van Oranje” te Goes werd gehouden, was voornamelijk gewijd aan de bespreking van een ingrijpende statutenwijziging. Daar door het bestaan van de Walcherense Melkfederatie naast de Zeeuwse federatie, veel extra werk moest worden gedaan, werd voorgesteld de Walcherse federatie bij de Melkfederatie voor Zeeland onder te brengen, waardoor één Zeeuwse Melkfederatie wordt verkregen.

Voorts was de studiec commissie, welke de concept-statuten voor de nieuwe federatie samenstelde, van mening, dat het beter was de afdelingen op te heffen, daar deze over het algemeen geen activiteit vertonen.

Tegen deze maatregel werd van verschillende zijden uit de vergadering, o.a. door de heer Kuyper van Ouwerkerk, bezwaar gemaakt, Besloten werd daarom alsnog te trachten in de statuten de mogelijkheid open te laten om afdelingen te vormen. Voorts wil men de kringbesturen uitbreiden met vertegenwoordigers der fabrieken en melkcombinaties en aan de kringen en hun bestuur grotere zelfstandigheid en meer bevoegdheden verlenen, Uitvoerig werd een en ander besproken, doch daar de vereiste meerderheid niet ter vergadering aanwezig was, zal binnen een maand nogmaals een vergadering worden belegd, ter vaststelling van deze nieuwe statuten.

Bij de opening der vergadering herinnerde de voorzitter, ir J. D. Dorst, aan de ramp, welke ook in de kring van de federatie slachtoffers heeft gevraagd. Staande werden de overleden oprichter, de heer C. Zwagerman, alsmede het bestuurslid, de heer Van Iwaarden, herdacht.

In zijn terugblik over het afgelopen jaar stelde de voorzitter vast, dat na het loslaten van de prijzen de federatie ook getoond heeft de belangen van veehouders, slijters en fabrieken te behartigen. Er is in Zeeland rust geweest rondom de prijzen. In andere delen van Nederland was er onrust over de melksanering. Hoewel deze sanering in deze provincie over het algemeen bevredigend werkt, moet de onrust elders ook voor hier een teken aan de wand zijn. Men zal er rekening mee moeten houden bij zijn verdere handelingen.

Bij de behandeling van de exploitatierekening, welke sloot met een voordelig saldo van f 967,75, werden o.a. uit Zaamslag bezwaren geuit tegen de gewijzigde contributie-regeling. De balans werd goedgekeurd met In totaalcijfer van f 93.1781,80.

Het jaarverslag van de secretaris, de heer C. Zee, ontlokte uit de vergadering de vraag, waarom niet in alle delen van Zeeland dezelfde melkprijs aan de veehouders wordt uitbetaald. De kosten, welke op de melk drukken, zijn in de verschillende gebieden van de provincie zo verschillend, dat het niet mogelijk is, een zelfde prijs uit te betalen.

Als bestuursleden werden herkozen de heren J. P. Plasschaert, Sluis en D. Verburg, Kamperland.

De secretaris deed daarop nog enkele mededelingen over de voorlichtingsbijeenkomsten voor de consumenten, welke tot dusver in Vlissingen, Middelburg, Oost- en West-Souburg en Goes werden gehouden en een groot succes werden.

Momenteel wordt in Goes en omgeving een proef genomen met de kwaliteitsbepaling voor de boerenmelk. In dit verband deelde de heer Zee mede, dat waarschijnlijk nog dit jaar een Melkwinningswet aan de Tweede Kamer zal worden voorgelegd. In deze wet zal de overheid de uitbetaling naar kwaliteit verplichtend gaan voorschrijven.

Op een desbetreffende vraag verklaarde de voorzitter, dat het bestuur de melkprijzen voor de consument voorlopig ongewijzigd wil laten. Voorts wordt niet verwacht dat tot standaardisatie van de melk in Zeeland zal worden overgegaan.

Op Walcheren

De Walcherens Melkfederatie kwam gisteravond in een der zalen van het Middelburgse Schuttershof in algemene vergadering bijeen ter bespreking van hetzelfde onderwerp. Het bestuursvoorstel dat hier ter tafel kwam, bedoelde de Walcherense Melk, federatie als kring onder te brengen bij de Vereniging van belanghebbenden bij de productie en de handel in consumptiemelk in Zeeland, buiten Walcheren. Zodoende ontstaat een lichaam, namelijk de Zeeuwse Melkfederatie. Het voorstel werd door de voorzitter, ir J. D. Dorst, en de secretaris, de heer C. Zee, toegelicht. Behoudens ten aanzien van enkele details ontmoette de voorgenomen wijziging weinig kritiek. Ir Dorst kon tot slot van de discussie dan ook de conclusie trekken, dat men in principe het voorstel steunde.

Een statutenwijziging dient echter ook hier met een twee-derde meerderheid van het aantal leden te worden genomen. Er zal dus nog minstens één vergadering nodig zijn om de wijziging door te voeren. Is op de volgende bijeenkomst geen twee-derde meerderheid aanwezig, dan kan men in de daaropvolgende vergadering de beslissing nemen.

Uit het jaarverslag over 1953 bleek, dat de federatie per 31 December 761 leden telde. De balans wees in totaal f 12.610,81 aan; f 10.295,49 gaat naar de reserve. De exploitatierekening vermeldde een voordelig saldo van f 2385,44 en bedroeg in totaal f 8929,60.

Voorts werd nog medegedeeld, dat het bestuur besloten heeft, de huidige prijsregeling voor de consumptiemelk en voor de zuivelproducten te handhaven. Indien de zuivelwaarde van de melk zou dalen; zal men de prijsregeling opnieuw onder de loupe nemen, waarbij dan een verlaging van het tegenwoordige prijspeil moet worden overwogen.

Ingezonden-I

Waarom melksanering?,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het verslag, opgenomen in de P.Z.C., d.d. 26 Mei 1954, van de vergadering van de *Walcherse Melkfederatie*, gehouden te Middelburg (op 25 Mei J.1.?) Daarin staat:

„De studiecommissie wil het publiek op de hoogte brengen, dat het binnen deze kringen kan kiezen tussen dit aantal slijters (5 á 6) hetgeen uiteraard een grotere vrijheid voor de consument betekent. De heer Abrahamse vreesde, dat door deze maatregel de melksanering, die in Zeeland goed voldoet, stuk zou gaan, doordat vele consumenten van handelaar zouden veranderen, met name in de buitenkringen”.

Hieruit valt te lezen:

1e de bevolking is niet vrij in de door de melksanering getroffen gebieden;

2e de melksanering voldoet voor de melkslijters goed;

3e de melksanering voldoet voor de bevolking in het geheel niet, immers, anders zou de heer Abrahamse geen vrees behoeven te koesteren, dat vele consumenten van handelaar zullen veranderen en de melksanering stuk zal gaan, indien de consument een grotere vrijheid wordt gegeven.

Ik vraag mij af: „Is de melksanering een algemeen belang of is het ‘n slijtersbelang? (Na de sanering is de bediening er niet beter op geworden voor het publiek en de melkprijs niet verlaagd). Zijn de melkslijters er voor het publiek of is het publiek er voor de melkslijters? Is melksanering niet een gedeeltelijke onder curatele stelling van het publiek? Wordt door de melksanering niet aan een ieder die over de nodige vakdiploma's beschikt, de mogelijkheid ontnomen zich een bestaan op te bouwen in de kleinhandel van melk?

Is er onlangs te Vlissingen een gedeelte van de stad verkocht voor de melkleverantie voor f 10.000 (tien duizend gulden) en nog een bedrag voor de inventaris? Wordt dit nog beschouwd als het over doen van de „*Goodwill*”, zoals dit vroeger genoemd werd? Wat moet een arme drommel beginnen, die wel over een goed stel hersens beschikt? Voor wie is de bevolkingstoename? Beschouwen de melkslijters de bevolking niet min of meer als hun eigendom, omdat er toch niemand anders tussen kan komen? Hebben alle Vlissingse melkslijters uit vrije wil het saneringscontract getekend?

Wordt de bevolking niet voldoende ontwikkeld geacht zich een leverancier te kiezen? Wat zal er van komen als de andere neringdoenden het voorbeeld volgen van de melkslijters? Wordt er dan van tijd tot tijd een groep consumenten in het openbaar geveild? Waarom wordt er bij de kleinhandel in melk niet dezelfde regel gevolgd als de „*Vestigingswet Kleinbedrijf 1937*” voorschrijft en aan ieder die vakbekwaamheid enz. bezit een vestigingsvergunning afgegeven? Deze wet geeft toch de mening te kennen van de Staten Generaal?”

Het bovenstaande overwegende kom ik tot één conclusie: Opheffing van de melksanering en verstrekking van een vestigingsvergunning, zonder maximum, aan ieder die de daarvoor vereiste diploma's bezit, is dringend nodig. Wie zal het tegendeel bewijzen op gronden aan het algemeen belang ontleend?

J. MINDERHOUD, Vlissingen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1954-06-12;

Ingezonden-II

Melksanering

Het ingezonden schrijven van de heer Minderhoud te Vlissingen in de P.Z.C. is mij en ook vele anderen uit het hart gegerepen; het is gelukkig dat de melksanering in diverse plaatsen van ons (vrije?) Nederland mislukt is.

Was deze manier van zakendoen gelukt, dan hadden wij straks hetzelfde systeem gekregen met alle mogelijke branches; het uitschakelen van concurrentie is in het nadeel van de consument, is beknotten van onze vrijheid en anti-democratisch; het voordeel ligt alleen aan de zijde van de leverancier die daarom en ook daarom alleen tracht het systeem te handhaven.

Daarom ook in Zeeland: Weg met die gehate dwang; laat de consument vrij bij wie hij koopt; ook op dit gebied is vrijheid ons hoogste goed. Middelburg

J. POPPE

Provinciale Zeeuwse Courant 1954-06-16;

Ingezonden

Nogmaals melksanering

Vrijheid en Democratie zijn te grote begrippen om te worden misbruikt om de melksanering in een kwaad daglicht te stellen, waarde heer Poppe. U weet net zo goed als ieder ander, dat voor de sanering de melkslijter in vele gevallen pas diep in de middag aan de deur kwam, waardoor de kwaliteit van het product veel had geleden. Bovendien moet men bedenken, dat ook 'n melkslijter recht heeft om 's avonds op een behoorlijke tijd met zijn werk klaar te zijn.

Wie nu de melkslijter eens gade slaat, zal spoedig tot de ontdekking komen, dat het met de vrije tijd van deze mensen nog wel losloopt. Het zal meer na zes uur 's avonds dan voor 6 uur zijn, eer de melkhandelaar zijn arbeid beëindigd. Een vergelijking maken met andere branches gaat hier niet op Melk is een gestandariseerd product en dus precies van dezelfde kwaliteit of men bij slijter A dan wel bij slijter B betreft.

Maak toch eerst, geachte heer Poppe, eens een studie van het probleem voordat men naar de pen grijpt. En ook met de dwang valt het heus wel mee. U spreekt toch waarschijnlijk ook niet van dwang wanneer U ter wille van de veiligheid aan de rechterzijde van de weg moet rijden? Vrijheid in gebondenheid, dat is de ware vrijheid, waarde schrijver. Laat men door de gemeentelijke autoriteiten eens een referendum onder de Middelburgse bevolking houden om zich uit te spreken vóór of tegen de melksanering. Over de uitslag hiervan maak ik mij, als voorstander van de sanering, geen zorgen

G. J. RIJNTEN.

Provinciale Zeeuwse Courant, 16/06/1954; p
De pogingen, die in Zeeland worden aangewend om tot de vorming van een enkele melkfederatie voor de gehele provincie te komen kregen principiële goedkeuring en worden verder afgewerkt.

Zeeuwse Melkfederatie te Goes bijeen. **Nog 11 cent subsidie op iedere liter melk.**

GOES: De Melkfederatie voor Zeeland bulten Walcheren kwam Donderdagmiddag in algemene najaarskringvergadering bijeen in „*De Prins van Oranje*” te Goes. Na een openingswoord van de voorzitter, ir. J. Minderhoud, deed de secretaris, de heer C. Zee mededelingen over enkele bij de regering in bespreking zijnde maatregelen. Inzake de garantieprijs voor consumptiemelk verklaarde spr., dat deze van weinig betekenis was geweest, daar de industrieprijs steeds hoger heeft gelegen.

Voor het komende seizoen, van 1 November 1954 tot 1 November 1955, heeft het Landbouw Economisch Instituut voorgesteld de nieuwe garantieprijs te stellen op 24.8 cent per liter. Door het afschaffen van een serie toeslagen en de toenemende kosten voor boeren, slijters en fabriek is de prijs in het afgelopen jaar met 5 cent per liter gestegen. Allerwege is men van mening, dat de melkprijzen in de toekomst belangrijk verhoogd zullen moeten worden. Een der oorzaken hiervan is, dat het Ministerie tot afschaffing van de subsidie op consumptiemelk wil komen.

Deze subsidie bedraagt momenteel 11 cent per liter. Spreker vond het begrijpelijk, dat door de loonsverhogingen en de stijging van sociale en materiële kosten de huidige prijzen niet toereikend zijn.

Het Ministerie overweegt tevens om in het voorjaar consumptiemelk in de handel te brengen met 2.5 pct. en 3.5 pct. vet. Tegen deze plannen is het bedrijfsleven echter ten zeerste gekant, daar dit voor de slijters vele moeilijkheden met zich mee brengt. Voorts gaf de heer Zee een uiteenzetting over het gevoerde en te voeren melkprijsbeleid door het bestuur der Melkfederatie. Tenslotte werden enkele geluidsfilms over melkhygiëne e.d. vertoond.

Zeeuwse Melkfederatie

Nog niets over juiste datum samengaan
Provinciale Zeeuwse Courant 1955-05-05; p. 2/8

ZEEUWSE MELKFEDERATIE BIJEEN FLESSENMELK IN ZEELAND WORDT GOEDKOPER

De losse melk blijft dezelfde prijs behouden

Met ingang van 15 Mei zal de consumptieprijs voor flessenmelk in Zeeland met één cent per liter worden verlaagd; In Zeeuwsch-Vlaanderen en Noord-Beveland zal men per literfles twee cent minder behoeven te betalen. Ook de karnemelk in flessen wordt goedkoper in Zeeland en wel drie cent per liter; in Zeeuwsch-Vlaanderen en Noord-Beveland zal men voor karnemelk in flessen vier cent minder gaan betalen. De met melk en karnemelk bereide pappen worden eveneens een cent goedkoper, de losse melk blijft dezelfde prijs houden.

Deze nieuwe prijsregeling is Dinsdagmiddag bekend gemaakt tijdens de algemene ledenvergadering van de Zeeuwse Melkfederatie. De literprijs van de losse volle-boerenmelk en de losse volle-gepasteuriseerde melk blijft op Wadcheren 29 cent, op Zuid-Beveland, Tholen en St. Philipsland dertig cent en op Schouwen-Duiveland 31 cent, De flessenmelk wordt per liter op Walcheren, Zuid-Beveland, Tholen en St. Philipsland en in Zeeuwsch-Vlaanderen, Schouwen-Duiveland en Noord-Beveland 37 cent.

In zijn openingswoord sprak de voorzitter, ir J. D. Dorst, een speciaal welkomswoord tot ir. W. L. Harmsen, Rijksveeteeltconsulent. Met grote intemming van de vergadering richtte het bestuurslid de heer S. Simonse, zich met een persoonlijk woord tot de heer Dorst, waarbij hij namens de federatie de gelukwensen aanbood in verband met de koninklijke onderscheiding, welke de heer Dorst ten deel is gevallen. De exploitatierekening 1954 en de balans per 31 December 1954 werden vastgesteld. Uit het jaarverslag bleek, dat door een gedeeltelijk herstel van de rundveestapel in de rampgebieden de totale melkproductie in vergelijking met 1953 is gestegen.

In het laatst van December bedroeg het aantal leden der Walcherse Melkfederatie 765 en van de melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren, zonder de melkcombinaties, 1900 leden. Volgens de rundveetelling van December 1954 bedroeg het aantal melk- en kalfkoeien in Zeeland 2048, terwijl de gehele Zeeuwse rundveestapel 81405 dieren bedraagt.

De totale melkproductie bedroeg 79 miljoen kilogram. Voorts werd in 1954 19.704.522 liter boerenmelk in consumptie gebracht terwijl de Zeeuwse melkvergunninghouders 44.303.519 liter consumptiemelk en consumptiemelkproducten aan de verbruikers afleverden. De Zeeuwse fabrieken leverden in totaal ongeveer 24½, miljoen liter aan consumptiemelk en consumptiemelkproducten af waaronder ongeveer 10 miljoen liter in flessen.

De balans per 31 December 1954 toonde een eindbedrag groot f 159.119,71. De exploitatierekening over 1954 van de Zeeuwse melkfederatie sluit met een voordelig saldo van f 1482,86 op f 37.295,50.

De secretaris, de heer C. Zee, wijdde tenslotte een korte bespreking aan de basis, die gebruikt is om de melkprijzen in Zeeland vast te stellen.

Zeeuwsch Dagblad, 13/04/1956; p. 2/10

Zeeuwse melkfederatie kring Zuid-Beveland

GOES, 12 april — Onder voorzitterschap van ir. J. Minderhoud werd vanavond in „De Prins van Oranje” een vergadering gehouden van de kring Zuid-Beveland van de Zeeuwse melkfederatie. Tijdens deze bijeenkomst werden besprekingen gewijd aan het melkprijsbeleid van de regering en van de melkfederatie en ook werden de werkzaamheden van de federatie besproken.

Bij de bestuursverkiezingen werden de heren J. Hamelink te Wemeldinge en W. de Klerk te Goes herkozen. In de vacature M. de Dreu, Goes, werd gekozen de heer L. Verdurmen

Provinciale Zeeuwse Courant, 31/05/1956; p

Melkfederatie komt bijeen

De Zeeuwse Melkfederatie zal maandag 4 juni a.s. in de „Prins van Oranje” te Goes haar algemene ledenvergadering houden. Tijdens deze bijeenkomst zullen o.a. exploitatierekening, balans en jaarverslag over 1955 worden vastgesteld. De bestuursleden Chr. Hoek, St. Maartensdijk, M. J. Inghels, Biervliet, D. Janse, Middelburg, W. de Klerk, Kloetinge en G. A. Kloet, Zierikzee zijn aftredend en allen herkiesbaar. Ten slotte zal drs. J. J. van IJssel, directeur van de Keuringsdienst voor Waren uit Goes, een causerie houden over „Enkele grepen uit het Melkbesluit”.

KLACHTEN OVER „CONCURRENTIE” MELKFEDERATIE BEVORDERDE GEORDENDE MELKVOORZIENING

Pleidooi voor zorgvuldige behandeling van de melk.

GOES; De *Zeeuwse Melkfederatie*, waarin melkveehouders, fabrieken en slijters gezamenlijk streven naar een gezonde melkvoorziening, kan over het afgelopen jaar tevreden zijn. Er heeft onder de verschillende groepen onrust geheerst, en men heeft het grote belang van een geordende melkvoorziening begrepen. De verhoging van de melkprijs voor de consument was redelijk, gezien de stijging van de kosten.

Intussen blijft melk nog een der goedkoopste vloeistoffen, die men kan drinken, aldus merkte de voorzitter van de Melkfederatie, ir. J. D. Dorst, maandagmiddag in zijn openingswoord voor de algemene ledenvergadering in „*de Prins van Oranje*” te Goes op.

De behandeling van de jaarstukken nam niet veel tijd in beslag. De exploitatierekening over 1955 werd vastgesteld met een voordelig saldo van *f* 1335,51, terwijl de balans per 31 december j.l. een eindcijfer van *f* 8901,55 aangaf.

De bestuursverkiezing moest worden uitgesteld, daar de statuten niet duidelijk voorschreven hoe de stemming dient te geschieden, terwijl als leden van de kascommissie voor 1956 werden benoemd de heren A. Hage, Zierikzee, L. Scheele, Axel en W. de Buck, Colijnsplaat.

„*VALSE CONCURRENTIE*”

Bij de rondvraag kwam een kwestie aan de orde over slijters die hun melk aan grootverbruikers leveren beneden de door de Melkfederatie geadviseerde prijs. Een slijter uit Tholen, die deze kwestie aansneed, noemde het een „valse concurrentie”, dat een zijner collega’s uit deze gemeente de melk voor 28 ct - d.i. 3 cent beneden de adviesprijs - aan het rusthuis voor ouden van dagen levert. Iemand uit Kruiningen deelde mee, dat men daar bij de leverantie aan het Ambonezenkamp met de prijs nog verder zou zijn gegaan, want een aanbieding van 25 cent per liter zou nog te hoog zijn geweest.

Uit het antwoord van de voorzitter bleek, dat het bestuur van de Zeeuwse melkfederatie heeft geadviseerd aan grootverbruikers een zekere korting - van 1 tot 2 cent naar gelang van het verbruik - te geven. Geadviseerd werd in de betrokken kringen van slijters hierover onderling overleg te plegen.

Na afhandeling van de huishoudelijke zaken hield de directeur van de *Keuringsdienst van Waren* te Goes, drs. J. J. van IJssel een causerie, waarin hij enkele artikelen van het Melkbesluit behandelde, in het bijzonder met betrekking tot de hygiëne bij de melkwinning, de bewaring en het vervoer. Hij liet daarbij uitkomen, hoe met inachtneming van vrij eenvoudige voorzorgen, een produkt van behoorlijke hoedanigheid geleverd kan worden. In de praktijk blijkt, dat er aan het melken en bewaren vaak nogal eens wat ontbreekt.

Bij de slijters laat het uitventmateriaal nogal eens wat te wensen over. Soms is het matenbakje vuil en de aftapkraan bijna dichtgegroeid. Bovendien is het voor de kwaliteit van de melk niet

bevorderlijk om de gehele voorraad een ganse morgen mee te sjouwen. Ook noemde spreker het een „ingekankerde gewoonte” om de melk van bovenuit de bus te scheppen.

Er zal een nieuwe bepaling worden ingevoerd, waarbij de inwerking van direct daglicht op de melk zal worden tegengegaan. De melkbussen zullen dan in een afgesloten wagen of iets dergelijks vervoerd moeten worden. Spr. merkte op, dat na de inwerkingtreding van deze bepaling zijn dienst nauwlettend zal gaan toezien.

In zijn causerie wees drs. Van IJssel voorts op het euvel van het langs de weg zetten van bussen melk, waarmee de hygiëne niet in de hand gewerkt wordt. Ook besprak hij de verwerking van de melk in de fabriek. Spreker drong in het algemeen aan op een nauwgezet behandelen van het produkt. In het bijzonder vroeg hij nog de aandacht voor de karnemelk, die z.i. vaak nog te veel als „veevoer” wordt gezien en door de slordige behandeling in tal van gevallen aan geen enkele hygiënische eis voldoet.

Nadat deze causerie tot een vrij uitvoerige gedachtenwisseling had geleid, deelde de voorzitter aan het slot in antwoord op een desbetreffende vraag mede, dat men tracht te komen tot een hogere beloning voor de melk van betere kwaliteit. Er is hierover reeds een rapport opgesteld. Er zitten aan dit vraagstuk echter vergaande consequenties, want deze controle zal ook betaald moeten worden, hetgeen zou leiden tot een hogere melkprijs voor de verbruiker.

Waarschuwend rapport naar Den Haag Zeeuwse melkprijs zal tot 40 ct. Stijgen als rijkssubsidie wordt ingetrokken Zeeuwse Melkfederatie richt zich tot Produktschap Zuivel

GOES, 13 febr. - Wordt de overheidssubsidie (L.E.I.) afgeschaft en treedt geen verandering op in alle andere melkprijsbepalende factoren, dan moet de melkprijs voor de consument in Zeeland met eenzelfde bedrag per liter, als de grootte van de afgeschafte subsidie bedraagt worden verhoogd. Dit betekent voor de Zeeuwse consumenten (voor melk met 3,70 pCt vet) een verhoging van 9 cent van de fabrieksmelk en van 5 of 6 cent per liter van de boerenmelk.

Aldus zegt het bestuur der *Zeeuwse Melkfederatie* in haar rapport over de gevolgen van het eventueel niet meer verstrekken van de overheidssubsidie, welke maatregel momenteel bij onze regering in behandeling is. Waaraan door het Zeeuwse federatiebestuur wordt toegevoegd, dat het onverantwoord is twee verschillende prijzen voor losse consumptiemelk, nl. een voor fabrieksmelk (bijv. 40 ct. p, liter) en een voor boerenmelk (36 of 37 cent per liter).

Er zijn drie maatregelen ter oplossing van dit probleem mogelijk, waarvan de *Zeeuwse Melkfederatie* een melkprijsegalisatie voor Zeeland als de beste en meest juiste aanmerkt. Zij wijst er daarbij uitdrukkelijk op, dat - wil het bedrijfsleven Zeeland als vollemelkgebied handhaven - dan op de boerenmelk een heffing dient te worden gelegd, ten bate van de door de fabrieken in de consumptie gebrachte losse melk.

HOUDEKIJ EN HANDEL

De *Zeeuwse Melkfederatie* begint het rapport met een uitvoerige schildering van het specifieke karakter van de melkveehouderij en de melkhandel in Zeeland. De melkveehouderij vormt in onze akkerbouwprovincie een hoofdmiddel van bestaan (slechts 17 pct is weiland). Zeeland heeft van alle provincies het kleinst aantal melkkoeien, houdt per melkkoe het grootst aantal andere runderen en heeft de laagste fabrieksmelkdichtheid per h.a. cultuurgrond.

De melkveestapel in Zeeland houdt verband met de conjunctuur. Zodra de melk-, vee- en vleesprijzen rendabel zijn en in opbrengst kunnen concurreren met andere belangrijke agrarische produkten, dan wordt er meer rundvee gehouden, vooral op de kleine en middelgrote bedrijven, waar het vee met eigen personeel kan worden verzorgd.

Deze en meerdere factoren hebben ertoe geleid, dat het aantal melkkoeien in Zeeland is teruggelopen. Ook bevorderde dit de liquidatie van 14 melkfabriekjes op Schouwen (3), Tholen (2), Zuid-Beveland (3) en ZeeuwschVlaanderen (6).

Deze omstandigheden hebben ertoe geleid, dat de consumptiemelk in Zeeland niet wordt gestandaardiseerd, dat melkveehouders melk mogen verkopen en dat melkhandelaren niet verplicht zijn de melk van een fabriek te onttrekken. Daarom wordt Zeeland „vollemelkgebied” genoemd. Walcheren neemt daarbij een bijzondere plaats in, door zijn grotere bevolkingsdichtheid en grotere weideoppervlak. Hier circuleert het grootste deel der consumptiemelk via een fabriek.

HET BELEID

Vervolgens gaat de *Zeeuwse Melkfederatie* in haar rapport het door de overheid gevoerde melkprijsbeleid na, en behandelt successievelijk de diverse subsidies, toeslagen en heffingen.

Momenteel bedraagt de overheidssubsidie voor Zuid-Holland en een deel van Utrecht en N.-Holland 3,3 cent per liter (gestand. melk, 2,5 -pct vet), voor het westelijk consumptiemelkgebied (gestand. 2,5 pct vet) 4,05 cent, en voor Zeeland (3,7 pct vet) resp. 9 cent (fabrieksmelk) en 5,53 pct (boerenmelk).

Wordt deze subsidie afgeschaft, zoals schijnbaar in de bedoeling ligt, dan zullen de melkprijzen voor de Zeeuwse huismoeders met dezelfde bedragen, dus met resp. 9 en 6 cent per liter worden verhoogd.

MAATREGELEN

De *Zeeuwse Melkfederatie* noemt drie maatregelen, die ter oplossing overwogen kunnen worden.

*De eerste mogelijkheid is een prijsverhoging van 12 cent per liter voor de consument, van 30 cent dus naar 42 cent. De *Zeeuwse Melkfederatie* acht deze sprong in eenmaal onverantwoord.

*Dan is er de mogelijkheid van melkprijsegalisatie voor Zeeland. Het meerdere vet boven 2,5 pct in de volle consumptiemelk, dat sinds jaren door het L.E.I. wordt betaald, zal - bij afschaffing van de overheidssubsidie - dan door de consument moeten worden betaald.

*Als derde mogelijkheid is er dan de standaardisatie van de melk. Invoering hiervan heeft tot gevolg, aldus het Zeeuwse rapport, dat de melkvoorziening ernstig wordt ontwricht. Immers, 458 bedrijven die melkkoeien houden zullen daardoor worden stilgelegd en de 313 Zeeuwse melkslijters kunnen onmogelijk de gehele provincie van melk voorzien. Ook zou dit clandestiene melkverkoop in de plattelandsgemeenten veroorzaken tengevolge van het prijsverschil. Standaardisatie heeft tevens tot gevolg, dat de slijtprijs van deze melk (op 2,5 pct vet) wordt verlaagd in vergelijking met die van de volle melk.

1957-02-13

Melkfederatie

Rapport over afschaffing overheidssubsidie plus gegevens

Zeeland is een volle melkgebied 3,7 %

Er zijn twee melkprijzen:

Fabrieksconsumptiemelk 40 cnt./L

Boeren-consumptiemelk 36 á 37 cnt./L

Bij standaardisatie, betekend dat:

- a) er 458 bedrijven die rechtstreeks melk verkopen aan consumenten
- b) 313 melkslijters kunnen niet meer leveren

In 1866 waren er 15% meer melkkoeien dan in 1957, terwijl deze in heel Nederland 70 % was toegenomen.

Fabrieksmatige verwerking der melk in Zeeland is geen stimulans geweest voor het houden van meer melkkoeien.

In Zeeland zijn in het verleden 14 melkverwerkende fabriekjes geliquideerd

3 op Schouwen en Duiveland, 2 op Tholen, 3 op Zuid-Beveland en 6 op Zeeuwsch-Vlaanderen.*

Walcheren neemt in Zeeland een bijzondere plaats in, hier is bevolkingsdichtheid 3 maal zo hoog als in de rest van Zeeland.

* In 1957 bestaan:

- SD: Zierikzee;
- WA: Middelburg, Vlissingen;
- ZB: Wemeldinge;
- ZV: Aardenburg, IJzendijke, Kloosterzande.

OP WALCHEREN EN ZUID-BEVELAND STANDAARDISATIE IN- EN VERKOOP CONSUMPTIEMELK

Koena Vlissingen en BMC trekken zich terug

Met ingang van maandag 16 september aanstaande zal worden overgegaan tot standaardisatie van de in- en verkoop van de consumptiemelk op Walcheren en Zuid-Beveland. In het algemeen is overeengekomen, dat „*Hollandia*” afdeling „*Koene*”, tot nu toe in Vlissingen gevestigd zich met ingang van 15 september aanstaande zal terugtrekken van Walcheren. De Coöperatieve melkinrichting en Zuivelfabriek *Walcheren*, gevestigd te Middelburg en de coöperatieve vereniging *Bevelandse Melkcoöperatie* (de BMC) zullen met ingang van dezelfde datum geen boerenmelk meer ontvangen van en consumptiemelk afleveren aan Zuid-Beveland.

Zoals bekend, beraamde de overheid reeds plannen om op korte termijn ook in Zeeland over te gaan tot standaardisatie van de consumptiemelk. Het gevolg van de uitvoering van deze plannen zou dus zijn dat er zowel in de aanvoer van boerenmelk als in de afvoer van consumptiemelk belangrijke wijzigingen nodig zouden zijn.

Teneinde dit vervoer zo economisch mogelijk te kunnen doen, is deze week overleg gepleegd met de beide bedrijven, die op Walcheren de boerenmelk verwerken. Er is thans een overeenkomst tot stand gekomen, die geheel tot bevrediging van beide partijen is.

Zowel de afdeling „*Koena*” van „*Hollandia*” te Vlissingen, als de BMC in Wemeldinge houden dus op met de ontvangst en aflevering der melk. Op Beveland zal dit dus geschieden door het melkontvangststation „*Hollandia*” N.V. te Goes, terwijl dit op Walcheren geschiedt door de Coöperatieve Melkinrichting „*Walcheren*” te Middelburg.

Het is gebleken, dat de vroegere regeling te duur was, omdat produkten van Beveland naar Middelburg en produkten van Walcheren naar Goes vervoerd moesten worden. Voor Vlissingen werden de kosten zelfs nog hoger. Deze standaardisatie zal dus er rationeler verwerking en een beter, distributie van de melk tot gevolg hebben.

Coördinatie melklevering op Walcheren en Z.-Beveland.

Ander emplooi voor arbeiders.

In aansluiting op het dinsdag gepubliceerde bericht over „standaardisatie” van melk op Walcheren en Zuid -Beveland vernemen wij nader, dat er voorlopig alleen sprake is van een coördinatie in de levering van de consumptiemelk. Ook standaardisatie wordt echter op korte termijn verwacht.

De coördinatie betekent o.m., dat de afdeling „*Koena*” van *Hollandia* in Vlissingen gesloten zal worden. Voor een tiental werknemers wordt op het ogenblik nog ander emplooi gezocht. Een aantal arbeidskrachten kon reeds naar andere bedrijven worden overgeplaatst. Voor de gebouwen is nog geen bestemming gevonden.

Naar men ons van de zijde der coöp. vereniging „*Bevelandse Melkcoöperatie*” te Wemeldinge verzekerde, zullen vermoedelijk geen arbeidskrachten ontslagen worden. Voor het tiental werknemers verwacht men eveneens emplooi te kunnen vinden in andere bedrijven. Zoals gemeld houden zowel de „*Koena*” te Vlissingen als de B.M.C. in Wemeldinge op met het afleveren van melk, hoewel over een definitieve sluiting van het bedrijf in Wemeldinge nog geen beslissing is gevallen. Deze wordt evenwel deze week verwacht.¹²

Wel zal het B.M.C: station in Goes gesloten worden.

---

12 Niets over gevonden ZHN

BIJ ZILVERE, JUBILEUM

Zeeuwse melkfederatie huldiging de heer C. Zee

Middelburg

Tijdens bijeenkomst in Middelburg
Op 4 april 1933 trad de heer C. Zee te Middelburg in dienst bij de Walcherse melkfederatie. Vandaag (vrijdag) is het 25 jaar geleden, dat hij als 21-jarige jongeman uit de Friese gemeente Abbekerk¹³ naar de Zeeuwse hoofdstad kwam, „gehaald” door de toenmalige rijksveeteelt- en zuivelconsulent, wijlen de heer C. Zwagerman.

Donderdagavond is de heer C. Zee, thans secretaris van de Zeeuwse melkfederatie, ter gelegenheid van dit jubileum hartelijk gehuldigd tijdens een bijeenkomst in het „Nederlands Koffiehuis”. Talrijke sprekers gewaagden die avond van hun grote waardering voor het werk, dat de „centrumfiguur” van de Zeeuwse melkfederatie in zijn 25-jarige loopbaan verricht heeft,

De heer J. K. Voogd, de voorzitter van de kring Walcheren der Zeeuwse melkfederatie, sprak een welkomstwoord, speciaal tot de bijna voltallige familie Zee. Verder waren aanwezig vertegenwoordigers op het gebied van de zuivel uit geheel Zeeland.

De *Walcherse melkfederatie* is opgericht in 1932, op initiatief van de heer Zwagerman. De *Melkfederatie voor Zeeland* bestond toen nog niet en is pas opgericht in 1937. Ook hiervan werd de heer Zee secretaris, nadat hij deze functie ook in het bestuur van de kring Walcheren bekleedde. In 1956 fuseerden beide verenigingen tot de *Zeeuwse melkfederatie*.

Uitvoerig ging de heer Voogd in op het omvangrijke werk, dat de heer Zee in dienst van de melkfederatie verricht heeft. In het begin bestond dat uit het bezoeken van de Walcherse veehouders: het nemen van monsters en het kweken van saamhorigheid. Vooral op dit laatste legde de heer Voogd de nadruk, omdat de „stukken er in het begin nog wel eens afvlogen”, aldus spreker.

„U bent doelbewust een bepaalde weg gegaan en wie de toestanden van 25 Jaar geleden vergelijkt met die van thans moet wel tot de overtuiging komen, dat er veel veranderd is. Daarvoor heeft ook de heer Zee zich met inzet van alle krachten gegeven”, aldus de voorzitter, die de heer Zee namens het bestuur van de kring Walcheren daarvoor hartelijk dankte. De heer Voogd liet het niet alleen bij woorden: namens de kring ontving de heer Zee een radiotoestel.

Grote ijver

Een respectabel aantal sprekers beklom daarna het spreekgestoelte om zijn waardering uit te spreken voor de jubilaris, die zij of als collega of als vriend veelvuldig ontmoetten. De voor-

13 Abbekerk is naar ik weet West-Friesland.....NoordHolland! (ZHN.)

zitter van de Zeeuwse melkfederatie, ir. J. D. Drost, kenschetste dhr. Zee als een man, die met bekwaamheid en grote ijver gewerkt heeft voor allen die bij het werk van de Zeeuwse melkfederatie betrokken zijn. „Zonder de „*motorische*” figuur van de heer Zee waren wij nooit gekomen op de plaats, waar we nu zijn”, zwaaide de heer Dorst de jubilaris lof toe. Met grote waardering getuigde spreker ook van het stimulerende werk van de heer Zwagerman, de leermeester van de heer Zee. Ir. Dorst hoopte, dat de heer Zee in de volgende jaren op dezelfde weg mag voortgaan.

Het hoofd van het produktschap voor het zuiden, de heer Van Opstelten uit Tilburg, stipte aan, dat de samenwerking met de heer Zee als collega immer van prettige aard is en op dezelfde wijze gaf de rijksveeteelt en zuivelconsulent, Ir. W. L. Harmsen van zijn waardering blijkt. Speciaal memoreerde Ir. Harmsen de „lange adem” van de heer Zee wanneer het er om gaat iets te bereiken.

Verdere sprekers

Verder voerden het woord de heren D. Eveleens, de voorzitter van de C.M.M.C, op Schouwen-Duiveland, S. Simonse, voorzitter van het bestuur van de coöp. zuivelfabriek en melkrichting „*Walcheren*” te Middelburg, Van Leeuwen, uit Rotterdam, namens de Verenigde Zuivelbewerkers, ir. A. E. Bruijning, namens de kring Zuid-Beveland van de Zeeuwse melkfederatie, Sanderse, met wie de heer Zee vele jaren samenwerkte, Karelse, namens de melkslijters uit Goes, S. Abrahamse, namens de melkslijters uit Middelburg en Dekker, namens het personeel. De heer Zee sprak hierna zijn bijzondere erkentelijkheid uit voor deze huldiging en dankte de sprekers voor de waarderende woorden.

KLAS WERD „MILKBAR”

Ruim achthonderd Zierikzeese kinderen kregen voor het eerst melk op school. Officiële start vond plaats aan de o.l.-school

ZIERIKZEE, 28-4. Achthonderd en zestien Zierikzeese kinderen hebben vanmorgen in schoolverband voor het eerst melk gedronken. Zierikzee als tweede plaats in Zeeland (na Wemeldinge) is officieel met de schoolmelkvoorziening gestart. Heel wat voorbereiding is er voor nodig geweest uitvoering te geven aan een eerste circulaire, die vier jaar geleden de schoolhoofden bereikte, maar vanmorgen was op alle lagere scholen In de gemeente het „moment suprême" aangebroken en staken de kinderen hun rietje in de volle melkfles en was het zuigen „geblazen”.

In de klas van meester P. ten Haaf van de o.l. school in de Nieuwe Boogerdstraat ging het heel officieel toe, want daar vond de primeur plaats van. de schoolmelkdrinkerij, in aanezigheid van het gemeentebestuur en verschillende andere autoriteiten.

Burgemeester mr. Dijkmeester huldigde het principe: „eerst drinken en dan naar toespraken luisteren", want nauwelijks was het officiële gezelschap in de klas gearriveerd of de melkkratten werden aangesproken. Met een vriendelijk gebaar overhandigde de burgemeester het eerste meisje een flesje melk, dat zij met een lichte blos van verlegenheid in ontvangst nam Kort nadien was de klas van meester ten Haaf in een echte „milkbar" herschapen en werd er ijverig gezogen.

Beter dan oorlam

In zijn toespraak noemde de burgemeester al die kinderen met hun melkflesjes een inspirerend gezicht en hij gaf uiting aan de vreugde van het gemeentebestuur, dat de schoolmelkvoorziening er eindelijk van gekomen is, want het was werkelijk niet ineens voor elkaar. Er waren verschillende moeilijkheden van financiële en praktische aard. Van groot belang echter is deze re- • gelmatige melkvoorziening Vroeger werd de dagelijkse „oorlam" populair, maar spr. was er van overtuigd dat van deze melkgift heel wat beters te zeggen valt, omdat melk nu eenmaal een gunstige invloed heeft op de menselijke gezondheidstoestand. De verschillende stoffen in de melk zijn vooral voor kinderen onontbeerlijk en spr. was het Centrale Schoolcomité dankbaar voor het bereikte resultaat te Zierikzee. Spr. betrok in zijn dankwoord ook het onderwijzend personeel, want zonder Zijn medewerking zou het met de schoolmelkvoorziening niets geworden zijn. Ook het plaa"lijk comité komt woorden van dank toe.

De melkvoorziening op de lagere scholen is een proef. Gezien zal worden naar de bevindingen, waarna gepoogd zal worden andere scholen in de voorziening te betrekken, , met voorop de kleuterscholen. Spr. I meende dat een belangrijke stap in het belang van de volksgezondheid ia gedaan en hoopte, dat Zierikzee tot voorbeeld zal mogen straecken voor andere gemeenten.

De directeur van het Centrale Comité Schoolmelkvoorziening, de heer H. C. Meijer, borduurde voort op het thema: „melk is goed voor elk" en wees de kinderen er op, hoe vanaf de prilste jeugd de melk een belangrijke rol speelt bij de voeding. In Zeeland was het een grote toer om op gang te komen, aldus vervolgde spr. en hij hoopte dat de andere gemeenten op het eiland op korte termijn zullen volgen en dat melkdrinkerij dan zal overslaan naar de andere eilanden.

I

Woorden van dank

De heer ten Haaf dankte het gemeentebestuur en het plaatselijk comité voor de vriendelijke geste zijn klas de melkprimeur te gunnen en hij vond het een interessant ogenblik voor de jeugd, dat getuige was (en deel nam) aan deze ceremonie.

Ook het hoofd der school de heer G. H. Breetveld sprak woorden van dank. Aanvankelijk werd gesteld, dat de schoolmelkvoorziening niet mocht gaan ten koste van de onderwijstijd, maar een compromis werd gevonden door de speeltijd met een kwartier te verlengen. Spr. dankte Inzonderheid de wethouder van onderwijs de heer A. M. den Boer, die zonder twijfel de schoolmelkvoorziening tot zijn goede bestuurlijke daden rekenen kan. Spr. deelde nog mede, dat alleen op de 01.-school 370 van de 420 leerlingen aan de schoolmelkvoorziening deelnemen en hij hoopte dat het er spoedig 420 zullen worden. Het schoolhoofd vroeg daarop de jeugd hoe de melk smaakte. Unaniem reageerde de klas: „lekker!" Toen hij nog eens aandrang echter gingen er energiek vier vingers de hoogte in van kinderen, die het maar zo zo vonden. „Weet je wat jullie moeten doen?", vroeg het schoolhoofd, „in het vervolg twee flesjes drinken". Met deze vrolijke noot vond de opwekkende plechtigheid een einde.

De eerste officiële schoolmelkuitreiking werd verder bijgewoond door de directeur van de V.Z. ir. Franken, de directeur van de zuivelfabriek de heer T. Smalheer, de secretaris van de Zeeuwse Melkfederatie de heer C. Zee, de directeur van de Keuringsdienst van Waren te Goes, wethouder M. C. Verheijen, de gemeentesecretaris de heer R. van Ommeren en de heer M. A. Sweere. Tussen de middag bood de V.Z.-directie de autoriteiten een maaltijd aan, na bezichtiging van de zuivelfabriek.

Belangstelling voor vettere melk niet groot Op Walcheren veel meer vraag dan op de Bevelanden

AFGAANDE OP DE eerste reacties van vele huismoeders over de vettere melk, die met ingang van maandag in de handel is gebracht, krijgt men - hoewel officieel nog geen cijfers bekend zijn - de indruk dat de toekomst van deze melk niet bepaald rooskleurig is.

In de meeste steden in het westen van het land kwamen de slijters, die maandag de vettere melk voor het eerst aan hun klanten presenteerden, met het overgrote deel van hun voorraad terug en gisteren namen zij reeds veel minder mee uit de fabrieken.

Invloed van prijsverschil

Wat Zeeland betreft, is het opmerkelijk dat op Walcheren veel meer belangstelling bleek te bestaan voor de vettere melk, dan op Noord- en Zuid-Beveland.

Informaties bij huismoeders in Goes gaven ons de indruk, dat slechts een gering percentage van de Goese klanten de melk met 3% procent vet heeft afgenomen.

Het is bepaald niet zo, dat maandag en gisteren de melkslijters in Goes door tal van vrouwen zijn, bestormd met het verzoek: „*melkboer, vette melk alstublieft*”.

BEVELANDEN

Er is op de Bevelanden wel over de melk gesproken, doch dan het meest over de prijs. Er is namelijk vrij veel verschil in prijs. De „naoorlogse” melk zoals men die in het westen van het land reeds lang en in Zeeland sedert kort kende, kost in z.g.n. losse verkoop 37 cent per liter. Men heeft dan melk met een vetpercentage van 2,5. De vettere melk (3% %) kost in flessen van een liter 57 cent, een aanzienlijk verschil dus en in dat prijsverschil zal de oorzaak wel liggen voor de vrij geringe belangstelling van de afnemers op Noord- en Zuid-Beveland. In plaatsen, waar op school melk wordt verstrekt, o.a. in Wemeldinge, was de belangstelling van de moeders voor de vettere melk nog geringer dan in de andere plaatsen.

WALCHEREN

Men kan uiteraard op de resultaten van twee dagen niet afgaan voor het stellen van een gefundeerde conclusie, doch opmerkelijk is het wel dat op Walcheren de belangstelling voor de vettere melk veel groter blijkt te zijn dan op Noord- en Zuid-Beveland. De directie van de Coöp Zuivelfabriek „Walcheren” te Middelburg was althans thans gisteren allerminst pessimistisch gestemd wat betref de verkoop van melk met 3% procent vet. „Het is mij, bijzonder meegevallen”, verklaarde deze zuiveldirecteur ons.

Hij meende dat dit o.a. een gevolg is van het feit, dat men tot voor kort op Walcheren ook vettere melk had. Onlangs moest, i.v.m. een beslissing van de minister de melk worden gestandaardiseerd op 2,5 procent. Veel Walcherse moeders hebben dus in de afgelopen dagen te kennen gegeven dat zij de vettere melk, ook al kost die een paar dubbeltjes per liter meer dan de sterk afgeroomde, sterk prefereen.

Maar de moeders op de Bevelanden dan? Die hebben toch ook, tot voor kort vettere melk dan de laatste weken het geval was, van hun slijters betrokken. Deze vraag is moeilijk te beantwoorden. De opmerking is gemaakt dat in het verleden - en dat zou dan al voor de oorlog zijn - de melk op Walcheren steeds vetter is geweest dan op de Bevelanden, omdat op Walcheren de rundveefokkerij intensiever werd beoefend dan op Noord- en Zuid-Beveland en daar meer stamboekkoeien waren, waarvan melk met een vetgehalte van 3,7 heel gewoon was,

terwijl op de Bevelanden veel koeien indertijd melk met omstreeks 3 procent vet gaven, doch dikwijls ook met 2,7 procent. De Bevelandse vrouwen zouden dus een verschil van ongeveer 0,2 procent niet zo erg vinden, want, zoals men weet heeft de „gewone” gestandaardiseerde melk een vetpercentage van 2,5.

Of deze Bevelandse moeders zich dat nog herinneren van voor de oorlog? Het is een onderwerp, waar men heel lang over zou kunnen redetwisten. Een voorzichtige conclusie ligt thans echter wel voor de hand: in westelijk Nederland en op de Bevelanden valt de interesse voor de vettere melk tegen, maar op Walcheren valt over deze belangstelling niet te klagen.

MELKSTANDAARDISATIE IN ZEELAND IS MEEGEVALLEN

Dr. J. J. van IJssel tot voorzitter gekozen

Het afgelopen jaar was een belangrijk jaar voor de *Zeeuwse Melkfederatie* en de invoering van de melkstandaardisatie in Zeeland als laatste deel van Nederland heeft vele voorbereidingen gevegd. Hoewel de meningen aanvankelijk sterk verdeeld waren, is de uitvoering van de standaardisatie over het algemeen wel meegevallen. Er hebben zich geen onoverkomenlijke moeilijkheden voorgedaan. Dit deelde de voorzitter van de *Zeeuwse Melkfederatie*, ir. J. D. Dorst uit Goes, mede tijdens de dinsdagmiddag lu „De Prins van Oranje” te Goes gehouden vergadering.

De heer Dorst herinnerde er in zijn openingswoord aan, dat in mei van het vorig jaar de prijsstop van consumptiemelk werd opgeheven. Theoretisch was de melkprijs vrij, maar in de praktijk bleken de zaken toch wel enigszins anders te liggen, aldus de voorzitter. De werkzaamheden van de federatie op het gebied van de prijsstelling zijn goed verlopen. Wel moeten we waken voor overdrijving ten aanzien van de prijzen, zei ir. Drost. Voor bevordering van het melkgebruik is op verschillende plaatsen propaganda gevoerd. De voorzitter verklaarde, dat melk een produkt is geworden, waarover thans het meest wordt gesproken, zowel op nationaal als op internationaal niveau. Terwijl de prijs van zuivelprodukten op de wereldmarkt is gedaald, stijgt de produktie in ons land, aldus ir. Dorst. Spreker was daarbij van oordeel, dat het z.i. uitermate bezwaarlijk zal blijken te zijn het percentage van 2½ pet. vet van gestandaardiseerde melk te handhaven.

Sprekende over de kwaliteit van de melk wees hij erop, dat men in Nederland niet met zulke beste melk bij de consument komt. Wil men de produktie verhogen, dan zal men voor een smakelijk produkt moeten zorgen, aldus spreker. Elk procent melk, dat méér wordt gebruikt, bespaart de overheid twee miljoen gulden.

BELEID

De secretaris, de heer C. Zee te Middelburg, deed vervolgens enkele interessante mededelingen over het melk- en zuivelbeleid, alsmede over de prijzen, heffingen en toeslagen op consumptiemelk en het vestigingsbeleid ten aanzien van melk- en zuivelzaken. Zo bleek o.a. uit zijn woorden, dat ten gevolge van de daling der prijzen op de wereldmarkt de inleveringsprijs van 1 kilo melk van 3,7 pct. vet 14 cent bedraagt, hetgeen geen niet de helft van de kostprijs van 28.9 cent is. De consument betaalt een belangrijk deel van de heffing. De winstmarge voor de melkhandel lag volgens spreker op een te smal niveau. Sprekende over het vestigingsbeleid zei de heer Zee, dat de vestigingswet 1958 momenteel in behandeling is.

Na deze mededelingen van de heer Zee, werden enkele agendapunten vlot afgewerkt. De exploitatierekening, de balans en het jaarverslag over 1957 werden vastgesteld. Het voorstel tot wijziging der statuten - nodig door de standaardisatie, waardoor de groep van melkveehouderslijter is uitgevallen - werd aangehouden, omdat het aantal benodigde stemmen niet kon worden gehaald. Binnen een maand zal een nieuwe algemene vergadering worden uitgeschreven.

De heffing op de melk en melkprodukten voor 1958 werd ingevolge een wijziging in de statuten vastgesteld op f0,10 per 100 liter. Nadat de rondvraag was gehouden, werd overgegaan

tot verkiezing van een nieuwe voorzitter. Ir. Dorst was namelijk aftredend en niet herkiesbaar. In zijn plaats werd met algemene stemmen benoemd, drs. J. J. van IJssel te Goes.

Vakorganisaties in Zeeuwse melkfederatie? .

Van een onzer verslaggevers

GOES. - De Zeeuwse Melkfederatie, afdeling Zuid-Beveland heeft gistermiddag in een vergadering te Goes de organisatorische vorm van de federatie besproken. De afdeling Tholen had zich positief uitgesproken voor belangrijke inmenging van de drie melkslijtersorganisaties. De afdeling Walcheren had zich reeds over deze kwestie uitgesproken, en verklaard dat de tijd hiervoor nog niet rijp is.

In zijn inleiding tot de bespreking van deze zaak zei de voorzitter, ir. J. Minderhoud, dat hij vreesde, dat door inmenging van de vakorganisaties ook het Zeeuwse melkbeleid in het politieke vlak zou worden getrokken, terwijl thans het overleg zuiver op het technische vlak ligt

Vanuit de vergadering kwam een stem, die verklaarde voor invloed van de vakorganisaties in de melkfederatie te zijn. Hij verweet de *Zeeuwse Melkfederatie*, dat de landelijke bonden weinig medewerking van haar zijde hadden ondervonden. De vakorganisaties hebben veel leden gewonnen, zo betoogde het lid, en veel melkslijters hebben geen interesse meer voor de melkfederatie. De voorzitter antwoordde hierop, dat de geringe mate van samenwerking, waarover het lid sprak, te wijten was aan het gedrag van de landelijke bonden. Hij zei voorts, niet te geloven dat er van de zijde der melkslijters meer interesse voor de federatie zou gaan groeien, wanneer de vakorganisaties invloed zouden gaan uitoefenen.

De secretaris, de heer C. Zee, meende dat de vakorganisaties zich onmisbaar willen maken, maar zei, dat wel de mogelijkheid bestaat, dat vertegenwoordigers van deze lichamen als rechtspersonen deel uitmaken van de melkfederatie. Hij waarschuwde tegen verdeeldheid onder veehouders, fabrieken en melkslijters, omdat deze groepen samen moeten trachten, de regering te bewegen tot het nemen van gunstige besluiten.

Aangezien de voorzitter, ir. J. Minderhoud, wegens drukke werkzaamheden zijn functie wilde neerleggen, werd ter voorziening in de vacature, een verkiezing gehouden. Het bestuur had een aanbeveling opgemaakt, waarop als de eerste werd genoemd ir. A. E. Bruyning, die met grote meerderheid van stemmen werd gekozen. De verkiezing van vertegenwoordigers in het bestuur van de verschillende ledengroepen werd uitgesteld, om de groepen gelegenheid te geven, een aanbeveling op te stellen.

De heer Zee dankte de aftredende voorzitter, die gedurende zes jaar deze functie heeft waargenomen.

Aan het begin van de vergadering had de heer Zee een uiteenzetting gegeven over het melkprobleem. De winstmarge van de melkhandel noemde hij buitengewoon laag.

De samenwerking tussen veehouders, melkfabriek en slijters op Zuid-Beveland noemde hij goed. Ook merkte hij op, dat de sanering in Goes en omliggende plaatsen voldoet.

„M-actie" wordt niet doeltreffend geacht

MELK VERBRUIK DAALDE IN ZEELAND AANZIENLIJK

Garantieprijs geeft geen garantie meer

GOES - Het melkverbruik in het gebied van de Zeeuwse melkfederatie, waarbij ook veehouders en slijters van Goeree-Overflakkee zich hebben aangesloten, is in de laatste jaren aanzienlijk gedaald. Wel liep in het gehele land het melkverbruik sterk terug, maar in Zeeland deed zich dit verschijnsel sterker gelden. Van 1954 tot 1958 daalde het landelijk verbruik met ongeveer zes procent, het Zeeuws verbruik, echter met ongeveer tien procent.

Dit deelde de voorzitter van de Zeeuwse melkfederatie, drs. J. J. IJssel mede op de dinsdagmiddag in „*De Prins van Oranje*” te Goes gehouden jaarlijkse algemene ledenvergadering. Als oorzaken voor de daling van het verbruik noemde de voorzitter de aanzienlijke prijsstijging die het produkt heeft ondergaan en de grotere gevarieerdheid van het voedsel, die in de genoemde jaren niet meer onderhevig was aan de na-invloeden van de tweede wereldoorlog.

De kwaliteit van de melk is, ondanks de zorg die aan het produkt wordt besteed, nog steeds voor grote verbeteringen vatbaar, zo voegde drs. IJssel hier aan toe. Een doorlopende koeling van de melk, vanaf het melken tot aan de consumptie, die nu nog utopie schijnt, doch wellicht weldra zal worden verwerkelijkt, zou een oplossing vormen.

Het gebruik van gepasteuriseerde melk daalt, dat van gecondenseerde melk echter stijgt. De kaasproduktie was in het afgelopen jaar groter, doch de boterproduktie kleiner. Hiertegenover staat echter een stijging van de boterprijs.

Vermoedelijk door de aanhoudende warmte, is de teruggang van het gebruik van consumptiemelk in 1959 gestuit. Vooral zure melkprodukten vonden veel aftrek. Van de droogte is in de melkproduktie, landelijk gezien, nog niet veel te merken, al doen zich hier en daar gevallen van teruggang voor.

De garantieprijs ging in 1958-1959 omlaag. Minder melk komt voor garantie in aanmerking. De melkveehouder leert het marktrisico kennen, van garantieprijs, zo merkte de voorzitter op, kan nauwelijks meer worden gesproken.

„De winstmarge van de melkslijter is „gemillimeterd”, verklaarde drs. IJssel die vervolgens in ging op de extra moeiten en kosten die het vervoer van de melk in het waterrijke gebied van de Zeeuwse melkfederatie met zich meebrengen.

In het komende seizoen gaat de federatie voorlichting geven aan de slijters, die daardoor in staat zullen worden gesteld, hun service tegenover de consument te verhogen. Over de actie „M” bestond in de vergadering niet veel geestdrift. Liever zag men propaganda, die meer met het produkt zelf te maken heeft.

Van Zeeuws-Vlaamse zijde maakt men zich ongerust over de heffing, die in de detaillistenprijs en de consumentenprijs zal worden doorberekend. Deze bedraagt evenals vorig jaar tien cent per 600 liter. Zeeuws-Vlaamse melkslijters vrezen voor dit bedrag alleen op te moeten draaien, nu melkfabrieken zich uit de federatie hebben teruggetrokken.

Nieuwe regeling melkbezorging ¹⁴

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG. - De rationalisatie van de melkbezorging komt in een nieuwe fase. In Utrecht zal het bestuur van het bedrijfschap detailhandel in melk en melk- en zuivelprodukten zich donderdag over een ontwerpverordening uitspreken, waarin enkele nieuwe bepalingen voor de gerationaliseerde melkbezorging zijn opgenomen.

De belangrijkste punten uit het ontwerp:

- De consument moet uit tenminstem drie leveranciers kunnen kiezen, een aanlooptijd van zes maanden daargelaten. De staatssecretaris heeft vorig jaar reeds laten blijken, dat hij deze
- aanlooptijd voor de gebieden buiten de grote steden wel wat lang vindt, maar de commissie melksanering van het bedrijfschap houdt op dit punt voet bij stuk; Bezorging aan huis mag niet worden verboden, de deelnemende melkdetailisten zijn vrij in de keuze van hun leverancier en omgekeerd mogen de leveranciers ook aan niet-deelnemers leveren;
- Vertrouwenscommissies - in hoofdzaak bestaande uit consumenten - zullen op de naleving van deze bepalingen moeten letten. Voor het hanteren van de verordening zal bovendien een afzonderlijke commissie met een daaraan verbonden adviescollege worden ingesteld.

Vorig jaar was reeds een verordening voor de melkbezorging vastgesteld. Die regeling stuitte echter af op bezwaren van de staatssecretaris. In het nieuwe ontwerp wordt aan deze bezwaren tegemoet gekomen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 30/05/1960; p. 2/12

Vakdiploma melkhandelaar in Middelburg uitgereikt

In Middelburg werden de diploma's vakbekwaamheid melkhandelaar aan de geslaagden van deze cursus uitgereikt. Bij afwezigheid van Ir. W. L. Harmsen, gewestelijk directeur van de stichting vakopleiding melk- en zuiveldetailhandel in Zeeland, werd deze uitreiking verzorgd door diens hoofdassistent, de heer J. H. Lantinga.

In een toespraak tot de geslaagden onderstreepte de heer Lantinga het belang van de vakopleiding. Hij wees op de taak van de melkhandelaar in het dagelijks leven. Met een toepasselijk woord, daarbij steeds de nadruk leggende op het feit, dat de melkhandelaar ook verkoper moet zijn, reikte hij vervolgens de diploma's uit. Een uitgeloopte boekenbon werd gewonnen door de cursist L. P. Poleij uit Hansweert. Bijzonder prettig werd het voorts genoemd, dat geen enkele kandidaat van de cursus Middelburg behoefde te worden afgewezen. Na de overhandiging van de diploma's sprak de heer Voogd van de Zeeuwse Melkfederatie de geslaagden toe. Hij belichtte het werk van deze federatie. De heer Boone van het Bedrijfschap Melk bracht nog eens de hygiëne, kwaliteit en de service onder de aandacht van de aanwezigen, waarna de heer Polderman van de prot. christelijke bond van melkhandelaren, de basis (de vrije organisaties in de melkhandel), waarop de Stichting vakopleiding voor de melk- en zuivelhandel rust, toelichtte. Vervolgens sprak de heer Zee van de Zeeuwse Melkfederatie over de verkoop van gepasteuriseerde melk en melkprodukten.

Namens de cursisten dankte mevr. Hillebrand—Hirdes de examenleiding en de leraren en bood hen een roker-tje aan. De gediplomeerden zijn: L. van den Berge Souburg; A. Bommeijé, Koudekerke; W. Bos-schaart, Koudekerke; A. Corstjanje, 's-Heer Hendrikskinderen; L. A. Cij-souw, Vlissingen; C. J. Daniëlse, Kloetinge; N. H. Geschiere, Heinkenszand Mevr. J. L. Hillebrand—Hirdes, Rilland-Bath; G. L. Joosse, Middelburg; L. Joziasse, Vlissingen; J. Lourense, Middelburg; P. Nagelkerke, Krabbendijke; J. W. C. Noordhoek, Kamperland; L. P. Poleij, Hansweert; J. E. Reinhoudt, Wolfaartsdijk; P. Schouwenaar, Kruiningen; W. Wiele-maker, Middelburg; W. J. Zweedijk, 's Heer Hendrikskinderen.

14 Wat gaat dit betekenen voor Zeeland ? (ZHN.)

RUIM 6500 RUNDEREN MEER MAAR TOCH:

Zeeuwse melkveestapel in twee jaar niet uitgebreid

Melkfederatie kwam in Goes bijeen

GOES: Tijdens de woensdagmiddag in „de Prins van Oranje” te Goes gehouden vergadering van de Zeeuwse Melkfederatie, heeft de voorzitter, drs. J. J. van IJssel te Goes, een overzicht gegeven van de stand van zaken in de melkveehouderij. Eind 1959 werden op 6200 bedrijven in Zeeland 97.000 runderen gehouden, hetgeen ruim 6500 stuks of 6½ procent meer was dan eind 1958. Over beide jaren bleef het aantal melkkoeien echter vrijwel gelijk: 19.200. In Zeeland is de verhouding melkkoe ten opzichte van het andere rundvee 1 op 4 tegen een landelijke verhouding van 1 op 1, aldus deelde drs. Van IJssel mede.

De prijs per kg melk met een vetgehalte van 3,7 % was voor de melkveehouders in 1958-1959 lager dan de door het L.E.I. berekende kostprijs. Dit betekende voor hen een nadeel van 0,8 cent per kg, melk of circa f 33,- per melkkoe per jaar. Dit nadeel wordt voor 1959-1960 geschat op f 80,- per koe, aldus de voorzitter van de Zeeuwse Melkfederatie. Een en ander is mede een gevolg van de door de regering gevoerde melkpolitiek.

De produktiekosten per kg melk met 3,7 % vet zijn van 1949 tot eind 1959 gestegen van 18 tot 29 cent, terwijl daarentegen de netto opbrengst van de melk voor de boer slechts steeg van 19 tot 24½ cent. In vergelijking met de kostprijs was in het melkjaar 1949-1950 de netto-opbrengst ¾ cent hoger en in 1958-1959 liefst 4,7 cent lager per kg melk, verklaarde drs. Van IJssel.

Stijging produktie

Ondanks de droge zomer van 1959 is de melkproduktie in Nederland met 4 % gestegen ten opzichte van 1958. Het gemiddelde vetgehalte van de melk was voor het eerst sedert 1945 iets geringer: namelijk 3,74%. Voor het eerst sinds jaren steeg het consumptiemelkgebruik met 2 % maar per hoofd der bevolking loopt het melkgebruik achteruit.

Drie factoren zijn oorzaak van een dalend melkgebruik, te weten de sterk gestegen prijs, de grote verscheidenheid van het voedselpakket en de kwaliteit van de drinkmelk. Vooral dit laatste zal volgens drs. Van IJssel verbeterd dienen te worden. Vlak na de Tweede Wereldoorlog bedroeg het melkgebruik per hoofd der bevolking 225 kg. Dat is inmiddels al gedaald tot 188 kg.

Drs. Van IJssel verklaarde voorts dat in 1959 voor f 870 miljoen aan zuivelprodukten is geëxporteerd. Dat is 18 % van de agrarische export en 6,3 % van de totale Nederlandse export. Het merendeel van de geëxporteerde produkten ging naar landen buiten de E.E.G.

Drs. Van IJssel roerde in zijn toe spraak ook de „*melkkwestie*” Zeeuwsch-Vlaanderen aan. Zoals bekend zijn eind 1958 de fabrieken en degenen, die de consumptiemelk afleveren uit de Melkfederatie getreden. Toen is een sterke onderlinge concurrentiestrijd begonnen. De voorzitter wees er op, dat de kostprijs van de melk in Zeeuwsch-Vlaanderen gemiddeld 5 cent hoger ligt dan bijvoorbeeld op Walcheren. De prijsverlaging van 2 cent voor losse melk en van 3 cent voor flessemelk, die een ondernemer onlangs heeft ingevoerd in enkele Zeeuws-Vlaamse gemeenten, achtte hij onverantwoord. Vast staat, dat de melkveehouders de strijd financieren in de vorm van verlaagde melkprijs voor hun produkten, aldus drs. Van IJssel.

Nadat enkele huishoudelijke punten waren afgewerkt hebben deskundigen van het Nederlands Zuivelbureau in woord en beeld laten horen en zien op welke wijze en met welke middelen men de afzet van de melk en de melkprodukten in ons land kan verhogen. Medegedeeld werd, dat in het zuiden des lands een propaganda-actie zal worden gevoerd. In tal van plaatsen zullen voorlichtingsavonden worden gehouden. Tenslotte werd vertoond de film: „Holland Cum Laude”.

1960-12-30

Afscheid van voorzitter drs. J. J. van IJssel – was directeur keuringsdienst in Goes – en van de heer van Varik – directeur Melkinrichting Walcheren te Middelburg

Zeeuwsch Dagblad, 30/12/1960; p. 3/8

Melkfederatie nam afscheid van twee bestuursleden

GOES — De heer drs. J. J. van IJssel, directeur van de keuringsdienst van waren in het district Goes, die met ingang van 1 jan. a.s. is benoemd tot directeur van de keuringsdienst in het gebied Utrecht heeft gisteren afscheid genomen als voorzitter van de Zeeuwse melkfederatie en is namens de federatie hartelijk gehuldigd. De heer Van IJssel werd twee jaar geleden voorzitter, juist in de moeilijke periode van het begin van de standaardisatie. De heer G. Rokx, vice-voorzitter van de federatie, merkte op dat het in belang-

rijke mate aan de heer Van IJssel te danken is geweest dat de aanvankelijke moeilijkheden spoedig konden worden overwonnen.

Deze woorden van dank gingen vergezeld van de aanbieding van een moderne boekenkast.

Voorts werd afscheid genomen van de Zeeuwse melkfederatie.

De heer Rokx sprak hartelijke woorden van dank tot de heer Van Varik, en bood hem een hoogtezon aan.

Deze bijeenkomst werd gehouden in hotel De Korenbeurs.

Zeeuwsch Dagblad, 08/09/1961; p. 8/8

Begin oktober zullen — bij voldoende deelname — in elk gebied van Zeeland cursussen worden gehouden ter opleiding voor het

Vakdiploma melkhandelaar en zuivelhandelaar

Aanmelding tot 22 september bij de gew. adviseur van het vakonderwijs Landbouwcentrum Zeeland - Westsingel 58 - Goes - kamer 09 en de Zeeuwse Melkfederatie - Londense Kaai 27 - Middelburg.
Op deze adressen worden alle gewenste inlichtingen over de opleiding verstrekt.

N.-Beveland nog 5 jaar „vollemelkgebied” **Produktiekosten zijnrelatief zeer hoog**

(Van onze Haagse redactie)

Het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* heeft woensdag zonder hoofdelijke stemming een conceptverordening verworpen tot wijziging van de „zuivelverordening 1958, levering van melk door veehouders aan fabrieken”. Deze wijziging beoogde schrapping van Noord-Beveland met ingang van 5 november a.s., het begin van het nieuwe melkprijsjaar, als „vollemelkgebied”.

Dit zou hebben betekend, dat de veehouders op Noord-Beveland hun melk niet meer direct of indirect in consumptie zouden mogen brengen of zouden mogen verkarnen, maar dat zij zouden worden verplicht de melk af te leveren aan een zuivelfabriek. Het produktschap besloot Noord-Beveland nog vijf jaar „vollemelkgebied” te laten.

Van de zijde van het *kringbestuur Noord-Beveland van de Zeeuwse Melkfederatie* was een brief ontvangen, waarin werd gevraagd de bestaande regeling voor Noord-Beveland te handhaven of voor dit gebied dezelfde gedragslijn te volgen als voor Vlieland en Marken („vollemelkgebied” maar geen verrekening van heffingen en toeslagen op de in consumptie gebrachte volle melk, die niet aan een zuivelfabriek wordt geleverd). Daarvoor wordt aangevoerd, dat invoering van de standaardisatie voor de veehouder zou leiden tot een lagere geldelijke opbrengst van de melk, hetgeen temeer een bezwaar is omdat de produktiekosten in dit gebied relatief zeer hoog zijn. Voorts wordt in de brief gewezen op de hoge vervoerskosten van de boerenmelk van Noord-Beveland naar de daarvoor in aanmerking komende (elders gelegen) zuivelfabrieken.

Na ampele discussie besloot het bestuur van het produktschap Noord-Beveland nog vijf jaar als „vollemelkgebied” te handhaven en tevens de financiële en als gevolg daarvan ook de administratieve bemoeienis met de melk op Noord-Beveland, die niet aan een zuivelfabriek wordt geleverd, te doen vervallen. Deze vereenvoudiging levert voor het zuivelfonds en het landbouw-egalisatiefonds te zamen in principe een klein nadeel op, namelijk het verschil tussen de verrekenprijs en de garantieprijs over de in consumptie gebrachte volle melk.

IN DE „PRINS VAN ORANJE” TE GOES **ZEEUWSE MELKFEDERATIE KRITIEK OP PRIJSBELEID**

Economisch gezonde prijs voor goede voorziening

GOES: „Het bestuur van de Zeeuwse Melkfederatie krijgt steeds meer het gevoel, dat de regering met het door haar gevoerde melkprijsbeleid een zo laag mogelijk prijsindexcijfer van de kosten van levensonderhoud nastreeft en dit belangrijker acht, dan een kwalitatief zo verantwoord mogelijke consumptiemelkvoorziening. Deze voorziening is alleen bij een economisch gezonde prijs voor melk- en melkprodukten bestaanbaar”. Dit verklaarde de vice-voorzitter van de federatie, de heer G. Rockx tijdens de donderdagmiddag in de „Prins van Oranje” te Goes gehouden algemene vergadering.

De federatie ziet verder als één van haar belangrijkste taken het verbeteren van de melkkwaliteit en het zoveel mogelijk handhaven van die kwaliteit gedurende de tijd, die verloopt tussen het afleveren door de fabriek aan de handelaar en door de handelaar aan de verbruiker. Momenteel zijn verschillende maatregelen, die een hygiënischer melkwinning en -behandeling omvatten, in studie. Meer aandacht zal worden besteed aan de smaak van de consumptiemelk en -melkprodukten. Invoering van een koelketen en volledige afsluiting van licht worden overwogen”, aldus de heer Rockx.

Hij verklaarde verder, dat per jaar aan de melkveehouders in Zeeland ongeveer 18 miljoen gulden aan melkgeld wordt uitbetaald. Voor Walcheren betekent dit ongeveer f 6650,- per melkveehoudersbedrijf. Totaal kost de melkverwerking en -distributie ongeveer 6,6 miljoen gulden per jaar.

De heer Rockx klaagde verder over de geringe dichtheid van de Zeeuwse veren. Deze is er de oorzaak van dat in deze provincie de melk en melkprodukten duurder zijn dan elders in ons land.

Eind december 1960 bedroeg het aantal leden van de Zeeuwse Melkfederatie 2433.

Melkkoeien

Het aantal melkkoeien steeg van 19.186 in 1959 tot 19.546 in 1960. De produktie per koe bleef gehandhaafd op 4000 kg. Het gemiddelde vetgehalte steeg van 3,76 procent in 1959 tot 3,80 procent in 1960. De totale melkproduktie steeg van 76,1 miljoen kg in 1959 tot 78,1 miljoen kg. Hiervan werd 63,3 miljoen kg afgeleverd aan de fabrieken.

De exploitatierekening over 1960 sluit met een nadelig saldo van f 4.297,76.

De heffing op melk en melkprodukten blijft voor 1961 gehandhaafd op 10 cent per 100 liter.

Na het huishoudelijk gedeelte hield drs. C. Timmer, secretaris van de *Algemene Vereniging voor Melkvoorziening* van Zuid-Holland, Utrecht en een deel van Noord-Holland, een causerie over „Ondernemers en melkprijzen in de moderne economie”. Hij gaf hierin een overzicht van de achtergronden van het huidige prijsstabilisatiebeleid en schetste de moeilijkheden bij de vorming van een redelijke prijs. Spreker memoreerde verder het feit, dat de opbrengst van de melk sinds 1955 onder de kostprijs is gebleven. „Onder deze omstandigheden is het niet makkelijk de prijs vast te stellen, aldus drs. Timmer. Drs. Timmer was tenslotte van mening, dat het prijsstabilisatiebeleid niet zonder meer op de melksector kan worden toegepast.

VEEBOER HEEFT GEEN DEEL IN WELVAART

Melk wordt een politiek drankje

GOES. - De heer G. Rockx, vicevoorzitter der Zeeuwse melkfederatie, donderdagmiddag in algemene vergadering bijeen in de *Prins van Oranje*, heeft in zijn openingsrede benadrukt dat de melkveehouderij nog steeds geen deel heeft in de stijgende welvaart. Ook de inleider van deze vergadering, de heer drs. C. Timmer, secretaris van de Algemene vereniging voor melkvoorziening van Zuid-Holland en Utrecht, wees er in zijn causerie op dat de boeren er bekaaid af komen omdat de melk „een politiek drankje” is geworden.

De heer Rockx zette uiteen dat de melkproductie in ons land zich nog steeds in een stijgende lijn beweegt maar juist deze produktiestijging van melk en zuivelprodukten de verkoop tegen lonende prijzen onmogelijk heeft gemaakt.

Voorals sinds november 1955 brengt de melk voor de boer belangrijk minder op dan de kostprijs bedraagt. In het jaar 1950-1951 was op basis van de melkprijs voor de boer nog een overschot van 1,53 cent per kg. melk aanwezig. Dit overschot was in het melkjaar 1959-1960 al omgeslagen in een tekort ten bedrage van 6,66 cent per kg melk. Een tekort dat grotendeels door het landbouwegalisatiefonds werd opgevangen.

Pessimistisch

Deze conclusie is derhalve verre van optimistisch. Sinds jaren wordt door de organisaties van de melkveehouders gepoogd, zo mogelijk met steun van onze regering, hier in gunstige zin verandering in aan te brengen, zei spreker. Onze regering en wij kunnen dit niet alleen. Zolang de samenwerking tussen de West-Europesche landen zo blijft, zoals deze in de afgelopen jaren was, dan zijn onze verwachtingen niet hoopvol. Ook wij zijn hieraan debet.

Ook wij exporteren produkten, met name boter, kaas en gecondenseerd ver beneden kostprijs, hetgeen in wezen inhoudt dat onze regering deze produkten subsidieert ten bate van de landen, waar de bevolking ze consumeert. Tengevolge van het tot heden gevoerde beleid, met zijn vele ingewikkelde en dikwijls moeilijk uitvoerbare en altijd kostbare voorschriften, is het op dit ogenblik zo, dat: de consument in ons land voor de consumptiemelk en consumptiemelkprodukten de kostprijs betaalt, een kostprijs, die belangrijk hoger ligt dan de marktwaarde der melk bedraagt; de consument in ons land voor kaas en boter veel minder betaalt dan de kostprijs van deze zuivelprodukten bedraagt; wij vele uit melk gefabriceerde produkten ver beneden kostprijs exporteren, aldus de heer Rockx.

De balans over 1960 werd vastgesteld op 27.706,63 gulden en de exploitatierekening op 37.271,58 gulden. De heffing op melk en melkprodukten, welke heffing in de detaillistenprijs en consumentenprijs is verdisconteerd op 10 cent per 100 liter werd voor 1961 onveranderd vastgesteld. Voor 1961 worden als kascommissieleden aangewezen de heren S. Simonse, St. Laurens, J. Simonse, Heinkenszand en A. Oldenhof, Kloosterzande. Na behandeling der huishoudelijke zaken hield drs. C. Timmer een causerie over de melkpreizen in de moderne econoinie.

Uit het jaarverslag van de Zeeuwse melkfederatie blijkt o.m. dat het aantal melkkoeien in Zeeland in 1960 19.546 stuks bedroeg, terwijl het er in 1959 19.186 stuks waren.

Slijters ontevreden over hoge melkprijs op Zuid-Beveland

GOES. - In een gisteravond gehouden vergadering van de kring Z-Beveland der *Zeeuwse melkfederatie* zijn enkele Goese melkslijters in de bres gesprongen voor hun clientèle met betrekking tot de hoge melkprijs op Zuid-Beveland. Met name de heer J. Schipper uit 's-Heer Hendrikskinderen had kritiek op het beleid van de *Zeeuwse melkfederatie*, die verantwoordelijk is voor de prijsstelling van de melkproducten op Zuid-Beveland, die hoger is dan in andere delen van Zeeland. Hij vond het zeer onbevredigend, dat de consument hier drie cent per liter meer moet betalen. De heer Karelse merkte vervolgens op, dat de fabriek waarvan men op Zuid-Beveland de producten betreft enkele centen meer per fles verlangt dan elders.

De heer C. Zee, algemeen secretaris van de Z. M., trachtte deze kritiek te weerleggen door te zeggen, dat de prijs van de melk afhankelijk is van twee factoren, nl. de melkproductiedichtheid en de bevolkingsdichtheid per vierkante kilometer. Deze factoren liggen op Zuid-Beveland zeer ongunstig. Voor de eerste factor bedraagt het minder dan de helft en voor de tweede een vijfde gedeelte slechts. Op Walcheren zijn deze omstandigheden veel gunstiger. Hierdoor is de prijs van losse melk 1 cent goedkoper dan op Zuid-Beveland. Op gesteriliseerde flessen melk bedraagt dit verschil twee cent.

In deze vergadering heeft de heer C. Zee een uiteenzetting gegeven over de huidige melkpolitiek der regering en over de moeilijkheden die zich voordoen bij de binnenlandse afzet.

Zeeuwse Melkfederatie vergaderde

Melkproduktie is groter dan normaal in Zeeland

Strijd om een cent

GOES. - De melkveehouderij in Zeeland wordt gestaag uitgebreid. Het was dan ook geen wonder, dat de waarnemend voorzitter van de *Zeeuwse Melkfederatie*, de heer J. Lampert uit Middelburg, in de gistermiddag in de Prins van Oranje gehouden algemene vergadering kon meedelen, dat de melkproduktie in de eerste helft van dit jaar zeer groot is geweest. Voor Zeeland is de stijging zelfs 10-15 pct. meer dan in voorgaande jaren, terwijl landelijk gezien een stijging viel te constateren van 6 à 7 pct.

Bovendien is het opmerkelijk, dat de afzet van de consumptiemelk in Zeeland minder daalt dan in de andere gewesten. Het groeiend toerisme in onze provincie speelt hierbij een hartig woordje mee en bovendien is er meer vraag naar vaste produkten (flessenmelk).

Verhoging

Intussen is er heel wat te doen over de verhoging van een cent van de consumptiemelkgoederen zoals yoghurt, vla en karnemelksepap. Zoals bekend is per 1 januari jl. de melk met één cent per liter verhoogd. Daarbij werd door het bedrijfsleven tevens de prijs voor yoghurt e.d. eveneens met één cent verhoogd. Dit nu is voor het ministerie van economische zaken een onaanvaardbare zaak. Ook de *Zeeuwse Melkfederatie* heeft gemeend, deze ene cent verhoging te moeten toepassen. Met een keur van argumenten werd deze kwestie aanhangig gemaakt bij het *Produktschap voor Zuivel*, Het Produktschap adviseerde gunstig, maar desondanks meende de minister, dat deze verhoging niet noodzakelijk is.

Hij heeft het voorstel gedaan vrijwillig de prijs te verlagen tot het niveau van 15 december 1961. En, indien dit niet gebeurt, zo vertelde de minister er bij, zal per 1 juli de verlaging verplicht worden gesteld door middel van een prijzenbeschikking. Daarna heeft het Produktschap overleg gepleegd met het bedrijfsleven, waarbij duidelijk naar voren kwam, dat het standpunt van de verhoging met-één cent gehandhaafd moest worden. Het Produktschap, dat vandaag in openbare vergadering bijeenkomt, zit in een moeilijk parket en vol spanning wordt afgewacht welke beslissing de minister uiteindelijk zal nemen.

Voorzitter Lampert heeft voor de weinige aanwezige leden van de *Zeeuwse Melkfederatie* uitvoerig verslag uitgebracht over deze gang van zaken.

In zijn openingswoord blikte hij nog even terug in het jaar 1961. Hij verklaarde, dat het prijsverloop rustig is geweest en dat er een grote melkaanvoer is geweest. Toch kan niet gesproken worden van grote voorraden zuivelprodukten, waarvoor geen afzetgebied was te vinden.

Voorts memoreerde hij het feit, dat de beide coöperatieve melkfabrieken in Zeeuwch-Vlaanderen weer zijn toegetroten tot de Zeeuwse Melkfederatie.

Prijsopbouw

Tijdens de vergadering van gistermiddag werd ook het jaarverslag besproken. In 1961 heeft de Melkfederatie veel aandacht geschonken aan de prijsopbouw van consumptiemelk- en produkten, Op grond van de produktiekosten van de melk, aanvoer- verwerkings- en afvoerkosten van de melk, alsmede de distributiekosten is meermalen aangetoond, dat de huidige door de regering ingevoerde stringente prijsbewaking aan de fabrieken en melkhandelaren onvol-

doende armslag geeft voor de uitvoering, research en de mede daaruit voortvloeiende aanpassing van de bedrijfsinrichting.

„Wij krijgen steeds meer het gevoel, dat onze regering met het door haar gevoerde melkprijsbeleid een zo laag mogelijk prijsindexcijfer van de kosten van levensonderhoud nastreeft en dat belangrijker acht dan een kwalitatief zo verantwoord mogelijke consumptiemelkvoorziening. Deze voorziening is alleen bij een economische gezonde prijs voor melk- en melkprodukten bestaanbaar” zo staat er te lezen in het jaarverslag.

Eind december bedroeg het aantal leden van de *Zeeuwse Melkfederatie* 2408. Volgens de rundveetelling van december 1961 telde de Zeelandse rundveestapel 92.052 stuks vee, verdeeld over 5016 bedrijven.

De totale melkproductie bedroeg in 1961 81,1 miljoen kg tegen 78,1 miljoen kg in 1960. Het aantal melkkoeien bedroeg 20.290 met een gemiddelde produktie per koe van 4000 kg. De winstmarge der melkslijters en op consumptiemelk, zowel als op consumptiemelkgoederen kon in 1961 door het gevoerde regeringsbeleid slechts weinig worden verhoogd.

Met ingang van 5 november 1901 werd door het Produktschap Zuivel Noord-Beveland als vollemelkgebied gehandhaafd voor de duur van vijf jaar. Dit hield in, dat vanaf die datum alle toeslagen en heffingen kwamen te vervallen. In verband hiermee is in overleg met de veehouders en melkhandelaren daar een zgn. melkpreisegalisatieregeling ontworpen. In Serooskerke en in Rilland werd de melksanering ingevoerd.

Provinciale Zeeuwse Courant, 15/09/1962; p. 8/16

**STICHTING VAKOPLEIDING
MELKDETAILHANDEL EN
ZUIVELDETAILHANDEL**

Zo spoedig mogelijk zullen in Zeeland, bij voldoende deelname, een of meer cursussen ter opleiding voor het

**vakdiploma melkhandelaar en
zuivelhandelaar**

worden georganiseerd.

Aanmeldingen dienen vóór 1 oktober a.s. plaats te vinden bij:

de gewestelijke adviseur van de Stichting Vakopleiding, de heer ir. W. L. Harmsen, Westsingel 58 te Goes (tel. no. 0 1100 - 6440 toeste 121) of de Zeeuwse Melkfederatie, Londense Kaai 27 te Middelburg (tel. no. 0 1180 - 2855) of Bedrijfschap MeZ, Oude Vlissingeweg 2 te Middelburg (tel. no. 0 1180 - 2289) waar U tevens nadere inlichtingen kunt verkrijgen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1963-06-28;

Melkfederatie vergaderde te Goes

MELKAANVOER PROCENTUEEL IN ZEELAND HET MEEST GESTEGEN

Noord-Brabant komt op tweede plaats

GOES: „Procentueel is de melkaanvoer in 1962 het meest gestegen in Zeeland. Namelijk 10,6 procent meer dan in 1961”. Dit deelde de heer C. Zee, algemeen secretaris van de *Zeeuwse melkfederatie* woensdagmiddag mee tijdens een algemene jaarvergadering in „*De Prins van Oranje*” te Goes.

De totale melkaanvoer bedroeg in 1962 in Nederland 6.479.192 ton en het jaar daarvoor 6.151.514 ton. Procentueel betekent dat een toename van 5,3 procent. Voor Zeeland liggen deze cijfers als volgt: van 57.098 in 1961 tot 63.143 in 1962. Na Zeeland volgt Noord-Brabant (9,5 procent), Groningen (7,7 procent) en Drenthe (7,5 procent).

Als oorzaak voor het feit, dat de melkproductie in Zeeland procentueel het meest is gestegen, noemde de heer Zee de vlucht van de akkerbouw in de melkveehouderij wegens meerdere goede financiële uitkomsten, de werking van allerlei veeverbeteringsmaatregelen, de slechte financiële uitkomsten van de vetmesterij en de komst van de melkmachine, die het de boeren mogelijk maakt meer melkkoeien per bedrijf te houden.

Het jaarverslag meldt voorts, dat de melkproductie in 1962 - in vergelijking met 1961 - met bijna 4 procent steeg, de verwerkte melk met bijna 5 procent steeg en de op de boerderijen achtergebleven hoeveelheid melk met 4 procent daalde. Volgens de rundveetelling van december 1962 bedroeg de grootte van de Zeeuwse rundveestapel totaal 96.181 stuks tegen 92.052 stuks in december 1961. Na een zevental jaren kan men in het jaarverslag eindelijk weer melding maken van een voordelig saldo ten bedrage van f 3743,58.

Lichtpunten

De heer C. Zee vatte zijn toelichting op het jaarverslag als volgt samen: „Als lichtpunten kunnen we aanmerken, dat het melkvet in financiële waarde zal gaan stijgen en dat het consumptiemelkverbruik wordt opgevoerd. Knelpunten blijven de melkprijzen voor de boeren en de winstmarges voor de melkhandelaren”.

Na de melkyoghurtactie van het vorig jaar zal dit jaar een actie voor chocolade- en vanillevla op touw worden gezet, zo werd meegedeeld tijdens de algemene vergadering, die tijdelijk onder voorzitterschap stond van de heer A. W. Cevaal uit Grijskerke. De datum van deze actie is vastgesteld op 15 september.

De huishoudelijke agendapunten leverden weinig moeilijkheden op. Besloten werd de heffing op melk- en melkprodukten op 12 cent per 100 liter voor 1963 te handhaven. De algemeen secretaris zag voor de toekomst nog graag eens de aandacht gevestigd op het terrein van de verkoop. Er leven naar zijn mening nog vele nijpende vraagstukken, waarbij hij alleen al het probleem van de vrije zaterdag, de dubbele dag voor de melkhandel, aanstipte. Ter bevordering van het contact tussen fabriek en melkhandel zullen de komende winter diaavonden worden gehouden.

In jaarverslag over 1963

MELKFEDERATIE GEEFT CIJFERS OVER ZEEUWSE RUNDVEESTAPEL

In één jaar met 22 pct. gedaald

De Zeeuwse rundveestapel is in de periode van mei 1963 tot december 1963 aanzienlijk geslonken. Waren er in mei nog 96.181 stuks rundvee, in december lag dat aantal op 74.967. Dat is een teruggang met 22 procent. Het is ook aanzienlijk lager dan in mei 1939: 81.265 runderen telde Zeeland toen.

Deze cijfers geeft het jaarverslag van de *Zeeuwse Melkfederatie*, dat woensdagmiddag op een algemene ledenvergadering in Goes aan de orde werd gesteld. Het aantal melkkoeien nam in 1962 en 1963 in Zeeland af van 22.318 tot 20.381. De produktie per koe bleef de laatste drie jaar stabiel op 4000 kg melk per jaar. Het gemiddelde vetgehalte ging iets naar boven.

De rundveestapel werd vooral in Zeeuwsch-Vlaanderen kleiner: van december 1963 met 27 procent. In Walcheren daalde het aantal stuks rundvee met 14 procent, op de beide Bevelanden met 24 procent, op Schouwen-Duiveland met 17 procent en op Tholen-St-Philipsland met 18 procent. De totale melkproduktie per jaar was in 1962 89,3 miljoen kg, voor Zeeland althans, en in 1963 81,5 miljoen kg.

Het was een dichte serie cijfers, die de leden van de *Zeeuwse Melkfederatie* woensdagmiddag in de Prins van Oranje te Goes konden bekijken. Er bestond voor de vergadering overigens weinig belangstelling: er gaf slechts een tiental leden acte de présence. Bij de behandeling van het jaaroverzicht kregen zij ook een beeld van verschillende activiteiten en vergaderingen van de federatie. Zo werden onder meer de - bevredigende - resultaten van de bedrijfsinspecties in Zeeland gememoreerd.

Met voorzitter J. Lampert kon secretaris C. Zee in zijn toelichting op dit punt verklaren, dat Zeeland uitstekend voor de dag komt met zijn melkbedrijven. „Zowel wat de inrichting van en de opslag in de lokaliteiten betreft als het ventapparaat staat de provincie praktisch bovenaan”, verklaarde de heer Zee. Hij schreef dit toe aan vernieuwingen, die na de oorlog en de ramp hun beslag gekregen hebben.

De heer Zee wees de bezoekers ook op de verwachtingen, die er zijn voor de verkoop van losse melk in de toekomst. „Het ziet er naar uit, dat in de stadsgebieden de „losse melk” in 1971 geschiedenis zal zijn”, zo zei hij. „De verkoop ervan is daar nu nog 17 tot 18 procent van het hele melkpakket. Op het platteland wordt de melk nog voor 35 tot 40 procent los verkocht.

De vergadering besloot op voorstel van het bestuur de heffing op melk en melk-produkten voor 1964 op hetzelfde peil te houden als vorig jaar: 12 cent per 100 liter.

Indien geen akkoord: dan een landelijke actie

ZEEUWSE MELKFEDERATIE DISTANTIEERT ZICH VAN VERHOOGDE PRIJZEN

Maar wél boos over het beleid van economische zaken

VLISSINGEN - De *Zeeuwse Melkfederatie* distantieert zich van de verhoogde prijzen, die de Zeeuwse melkhandelaren hebben vastgesteld voor de melk en melkprodukten. Die prijzen variëren nog al. Diverse detailhandelaren hebben hun prijzen verhoogd. Zoals bekend hebben de ministers van economische zaken en van landbouw en visserij een prijzenbeschikking voor melk en melkprodukten afgekondigd, mede omdat in Zeeland de per 4 april jl toegestane prijsverhogingen voor consumptiemelk en melkprodukten in een aantal plaatsen met één cent per liter zijn overschreden. Die prijsverhogingen betreffen vooral de losse melk bij handelaren in Zuid-Beveland (Goes en omstreken), alsmede in Zeeuwsch-Vlaanderen

De Zeeuwse Melkfederatie heeft zich dan wel gedistantieerd van deze prijsverhogingen („wij betreuren het, dat de zaak wat uit de hand is gelopen”, aldus zei ons gisteravond secretaris C. Zee in Middelburg), maar men begrijpt, dat de ‘melkhandel heeft getracht zich veilig te stellen’. ‘Wij zijn ook boos over het beleid van economische zaken’, aldus zei ons de heer Zee. De heer J. Lampert, vice-voorzitter van de Z.M.F, directeur van de zuivelfabriek Walcheren, merkte eveneens op, dat men terecht ontevreden is over het beleid van de minister.

Landelijk is men bezig om één en ander ongedaan te maken. Als het, na alle democratische middelen te hebben gebruikt, niet anders kan, dan zal een landelijke actie worden gevoerd. Die landelijke actie zal dan inhouden een zelfstandige prijsregeling door het bedrijfsleven. Dat betekent een gematigde prijsverhoging door het bedrijfsleven zelf (directeur Lampert). De heer Zee noemde één cent.

Soulaas?

De hoop is echter op enig soulaas, hoop op een prijsverhoging in de eerste dagen van juli. Om aan de kostprijs te komen zal dan de melk- en melkproduktenprijs voor de bedrijven f 1,40 per 100 liter omhoog moeten en voor de detailhandel veertig cent per 100 liter.

De heer Zee: ‘Wij worden niet revolutionair, we zullen alle middelen gebruiken om tot een redelijke prijsverhoging te komen’. Hij merkte op, dat op reële gronden een kostenstijging is aangetoond, maar dat economische zaken geen gevolg geeft aan verantwoorde wensen. Landelijk is er daarom zeer veel ontstemming, die thans nog in de hand kan worden gehouden. Zij het dan met hier en daar al uitschieters naar individuele prijsverhogingen.

De heer Lampert vond het optreden van de detailhandel wel wat eigenmachtig, maar terecht. ‘Men is terecht ontevreden over de minister. Momenteel regeert, men in Den Haag bij prijsbeschikking, dat is de zwakte van deze regering. De eerste stap is niet een eigenmachtig optreden vóór 15 juli. Als er dan geen beslissing is genomen, die enig soulaas biedt, dan is de spanning in de Nederlandse bedrijven wel zó gestegen dat men iets zélf zal moeten gaan doen. Dan gaat het hard tegen hard. Maar we willen eerst tot het onderste toe gehoor vinden. Dán pas zal een gezamenlijk beleid worden vastgesteld. Van twee kwaden zal dan het beste moeten worden gekozen. We moeten thans echter landelijk eerst de goede sfeer behouden’.

INGEZONDEN STUKKEN

De Melkprijzen

Mijnheer de Redakteur.

Ons werd gevraagd enige commentaar te geven op het in uw blad van 29 mei '67 opgenomen ingezonden stuk, ondertekend door de heer J. H. Ranft te Renesse.

De verbruikersprijzen voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten hebben op Schouwen-Duiveland evenals in overig Zeeland van 19-4-'53 af tot 2-4-'67 gewogen gemiddeld per liter hoger gelegen dan in overig Nederland.

Tengevolge van de Prijzenbeschikking Melk en Melkproducten 1967, die 2 april jl. in werking trad, hebben wij de consumptieprijzen, die voordien in Zeeland golden, drastisch moeten verlagen. Deze verlaging was variërend, maar bedroeg voor het melkpakket 2-1 cent per liter. De consequentie hiervan was, dat de bij de melkproductie, -verwerking en -distributie betrokken ondernemingen hun rendement, dat toch reeds door de nog steeds stijgende ondernemingskosten kleiner wordt, in sterkere mate zien aangetast.

Onzerzijds is aangetoond dat voor Zeeland hogere consumentenprijzen voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten dan voor overig Nederland noodzakelijk zijn, wegens - summier weergegeven - :

- a) de buitengewoon geringe melkdichtheid per km². en dientengevolge hogere aanvoerkosten der melk van de boerderijen naar de fabrieken;
- b) de lage bezettingsgraad der fabrieken, waaruit hogere verwerkingskosten voortvloeien;
- c) de betrekkelijk lage bevolkingsdichtheid per km²., veren en brug, die de afvoerkosten der consumptiemelk en -producten alsmede de distributiekosten dezer melk en melkproducten sterk in verhogende zin beïnvloeden;
- d) het zeer grote aantal gasten dat Zeeland des zomers bezoekt (in 1966 4.500.000 overnachtingen; aantal inwoners Zeeland 294.000) hetgeen met zich meebrengt dat excessieve investeringen moeten worden gedaan.

Wij hadden liever gezien dat de heer Ranft te bevoegder plaatse had geïnformeerd, waarom Zeeland sedert jaren hogere verbruikersprijzen voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten heeft gehad. Wanneer hij of iemand anders daar prijs op stelt, zijn wij gaarne bereid te dezer zake nadere gegevens te verschaffen.

C. ZEE,
algemeen secretaris der
Zeeuwse Melkfederatie
te Middelburg.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1966-09-22; p. 2/14

Schouwse Melkhandelaren naar bijeenkomst Zeeuwse Melkfederatie te Middelburg

MIDDELBURG, 20-9. De voedingsgewoonten in Nederland zijn voortdurend in beweging. De huisvrouw in 1966 wil nu eenmaal haar gezin wat luxer en gemakkelijker voeden dan b.v. in 1938.

Men heeft daar ook wat voor over. Wil men nu een bepaalde actie doen slagen, dan moet men daarop inhaken. Dat was globaal de inhoud van een inleidend praatje dat de heer C. Zee, secretaris van de *Zeeuwsche Melkkfederatie* de melkhandelaren en hun huisgenoten voorschotelde op een bijeenkomst in Middelburg. Uit Schouwen en Duiveland en Walcheren waren zij naar de Zeeuwse hoofdstad gekomen.

Binnenkort volgen nog meerdere bijeenkomsten in andere delen der provincie. De yoghurtactie 1966 die op 3 oktober van start zal gaan werd in deze bijeenkomst nog eens heel even doorgenomen, zodat elke handelaar voldoende op de hoogte zou zijn van hetgeen er slaat te gebeuren. Zo'n actie heeft nog wel degelijk zin als men bemerkt dat de actie in 1965 een stijging van yoghurt te zien gaf van ongeveer 17 pct. er nog eens ter dege op gewezen dat Zuivelbureau heeft de aanwezigen er nog eens ter dege op gewezen dat zij zich niet blind moeten staren op de hogere winstmarge die de verkoop van „frisdranken” hun geeft. Het zuivelprodukt is nog steeds het produkt dat de melkhandelaar in contact brengt met de huisvrouw. „Benut deze kansen om een zo ruim mogelijke voorlichting te geven. De klant zal er u dankbaar voor zijn”, aldus de heer Cohen.

De komende actie die in alle dagbladen zal worden aangekondigd gaat aandacht vragen voor een ruimer gebruik van yoghurt op alle mogelijke tijdstippen van de dag. De yoghurtfles krijgt een kraag met natuurlijk verschillende recepten. Na acht weken heeft de gebruiker een kans mee te dingen naar flinke prijzen.

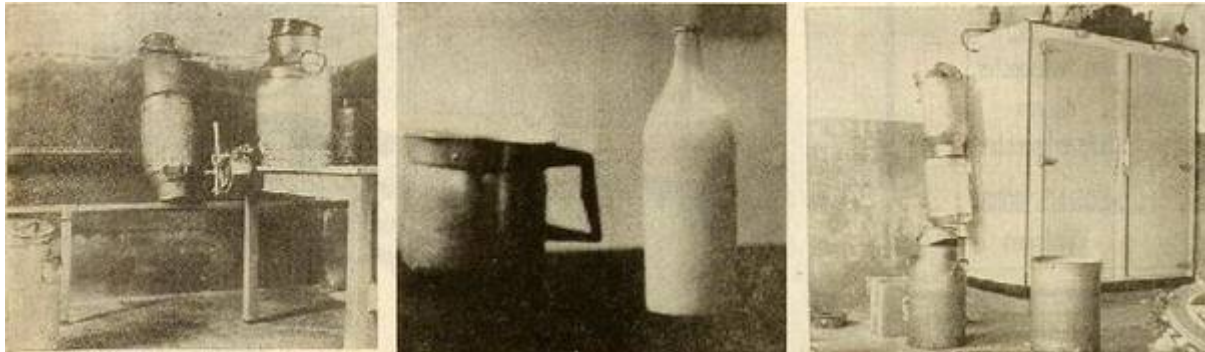
Inmiddels konden de bezoekers al kennis maken met een heerlijk yoghurt-produkt. In de pauze werd de kennis der aanwezigen getest, natuurlijk met vragen over melkprodukten. Maar het was niet al voedings- en reclameleer wat er op het menu stond. Het gezelschap W. v. d.

Graaf uit Middelburg zorgde voor de ontspanning, waarvan natuurlijk ook de slagzin „*Met melk meer mans*” een onderdeel vormde.

De voorzitter der federatie de heer J. Lamberts opende en sloot deze avond, daarbij de wens uitsprekend dat de opgezette actie aan zijn doel zou beantwoorden.

De losse melk verdwijnt, strubbelingen op Schouwen

„Nog één of twee jaar en dan is de verkoop van losse consumptiemelk geschiedenis”. De heer C. Zee, secretaris van de Zeeuwse Melkfederatie gelooft niet meer in de losse melk. In tien jaar tijds is de verkoop van losse melk hard achteruit gegaan en in sommige delen van Zeeland al stopgezet. Op Schouwen-Duiveland gaat dat ook gebeuren, over één, twee, hoogstens drie weken is het bekeken. Op sommige plaatsen stuit, het besluit nog op weerstand.

Die weerstand kwam bij monde van mevrouw N. Hattenbach tijdens een vergadering belegd door de CMMC (*coöp. melk- en melkprodukten centrale*), de Schouwse afdeling van de Zeeuwse melkfederatie en de MU-R (melkunie Rotterdam) te Zierikzee.

Mevrouw Hattenbach is presidente van de vrouwengroep in de PvdA te Zierikzee. Zij zegt: „In mijn vereniging zijn leden die altijd losse melk, en vrij veel, kopen. Dat scheelt hen zes cent per liter. Er zijn gezinnen die 30 liter per week gebruiken, dat zou een kostenverhoging van f 1,80 per week betekenen. De minst draagkrachtigen, die vaak juist om die prijs losse melk kopen, worden hierdoor weer het meest gedupeerd. Ik vind dat een onjuiste zaak waartegen ik stelling meende te moeten nemen”!

KONING KLANT ?

„De klant is geen koning meer”, verwijt mevrouw Hattenbach de melkhandelaren. De heer D. Eveleens, voorzitter van de CMMC, is het niet met haar eens. De huisvrouwen zelf zijn van de losse melk afgestapt. In 1958 was de afzet van losse melk 46 procent van het totale zuivelpakket; dit is teruggelopen tot ongeveer 12 procent. Het gevolg was uiteraard de grotere vraag naar flessemelk; daarvoor moet de melkslijter een koelcel hebben. De geschiktste plaats hiervoor is het spoellokaal de ruimte die voorheen werd gebruikt om de melkbussen te spoelen”. De heer Zee: „het is een algemene tendens, dat de verkoop van losse melk zo hard achteruitgaat. De luxe-produkten gaan hard vooruit. De omzet van slagroom bijvoorbeeld, een produkt dat niet goedkoop, noch goed voor de slanke lijn is en waar geen propaganda voor wordt gemaakt, is in tien jaar met 323 procent gestegen”.

De vergadering in Zierikzee werd belegd ter toelichting van het plan om de verkoop van losse melk te stoppen. Mevrouw Hattenbach had op zijn minst verwacht dat de uitgenodigde vrouwenverenigingen inspraak zouden hebben. Dat bleek niet het geval. Boven onze hoofden was de zaak al beklonken. Ook dat lijkt me niet juist. In die vergadering werd gezegd dat het gemiddelde verbruik per gezin plus minus elf liter per week bedraagt. Als er vier gezinnen zijn die geen losse melk kopen, betekent dat toch dat de vijfde veel meer losse melk koopt, en op

die komen er voor de melkhandelaar wel weer uit door de verkoop van enkeling komt dan de last neer. De extra kosten van de losse melk nevenartikelen. Het is wel degelijk een zaak van de consument, en niet alleen van de slijters. Wij zouden kunnen zeggen: we kopen uitsluitend en alleen de zuivelprodukten bij hen. De rest, want er is tegenwoordig overal een kleine supermarkt, kunnen we elders ook wel krijgen. En dat zal ik in mijn vrouwengroep ook wel stimuleren.

LEVE DE FLES

Wat beweegt de gemiddelde huisvrouw om de voorkeur aan flessemelk te geven: Het is veel makkelijker zo melk uit de fles te schenken; de melk hoeft, niet gekookt te worden; geen gezeur met aangebrande pannen meer en het lijkt de meeste huisvrouwen veel hygiënischer. Wat is er te zeggen voor de losse melk? Zes cent per liter lager in prijs is natuurlijk een aanzienlijk verschil. Een verschil dat men volgens de heer Zee kan compenseren met de kosten voor gasverbruik. Mevrouw Hattenbach voert aan dat de meeste melk toch wordt verwerkt en gekookt, voor de koffie, voor de pap. Pap die natuurlijk ook kant en klaar te koop is, maar veel duurder! „Ik geloof nog niet zo in die welvaart”, voegt ze er aan toe.

In Bruinisse ligt de verkoop van losse melk het hoogste van de hele provincie. In Oosterland blijkt ook nog altijd de helft van de melk los gekocht te worden. Naar de Zeeuwse melkfederatie meent ontloopt het gemiddelde op Schouwen-Duiveland het landelijk gemiddelde echter niet ver.

Voor de melkslijter is het: leve de fles! Door de omschakeling van de losse melkverkoop naar de verkoop van flessemelk zijn ze af van het schoonmaken van de bussen en hebben zij één zorg minder: het spoellokaal. Deze ruimte moet namelijk aan zeer strenge eisen voldoen, de keuringsdienst, voor waren houdt dat scherp in de gaten. In het spoellokaal wordt het gereedschap bewaard en schoongemaakt. De koelcellen die nodig zijn voor de flessemelk worden nu in de oude spoellokale geplaatst. Het voordeel van de cellen is dat de melk en de melkprodukten die gekoeld van de fabriek komen, ook bij de melkslijter weer direct in een goede koeling komen. Dit geeft dus een betere kwaliteit van de produkten.

En zo is dat besluit genomen: voor de melkhandelaren is het praktisch, voor een enkele huisvrouw zijn er financiële bezwaren. Er zal niets anders opzitten: na Tholen, Sint-Philipsland en West-Zeeuwsch-Vlaanderen zal ook Schouwen-Duiveland geen losse melk meer kennen. Het enige wat een melkhandelaar straks kan doen om zijn klanten tegemoet te komen is het voorbeeld volgen van een Walcherse collega: een fles leegschenken in de kokers van zijn klanten. Het komt - bij hoge uitzondering weliswaar - voor: de melkhandelaar houdt zijn tevreden klanten, de klant heeft de illusie toch losse melk te kopen.

LANDBOUW EN VEETEELT

Groeiend continent - Krimpens vollemelkgebied

DEN HAAG, 21-5. De tand der vooruitgang blijft knagen aan Nederlands vollemelkgebied. In het Zeeuwse eilandenrijk, dat door dammen en bruggen verandert in een geleed vasteland, vinden de zuivelfabrieken het nu niet erg meer hun auto's naar Noord-Beveland te sturen om er bij de veehouders de melk op te halen.

Twee jaar geleden voelden die fabrieken daar nog niet zo heel veel voor; Noord-Beveland mocht het aan zijn voormalige isolement ontleende privilege dat de verkoop van rauwe volle melk er toegestaan was, nog even houden. Nu echter heeft de Zeeuwse Melkfederatie, waarin veehouders, zuivelfabrieken en melkhandel samenwerken, haar aangesloten het consigne gegeven: boeren mogen geen melk meer verkopen aan melkhandelaren, melkhandelaren mogen geen rauwe volle melk meer verkopen.

Dat consigne geldt al sinds eind maart. Gisteren (woensdag) heeft het bestuur van het Produktschap voor Zuivel, dat in dezen de voor alle betrokkenen geldende regelen te stellen heeft, in principe besloten zijn

verordening bij de door de Zeeuwse Melkfederatie geschapen werkelijkheid aan te passen. Het definitieve besluit, Noord-Beveland, aan het vollemelkgebied te onttrekken kan over vier weken vallen. Dan ontkomt geen Noordbevelandse veehouder hoe ook georganiseerd, er meer aan: alle melk die hij verkoopt moet, net als vrijwel overal elders in Nederland gebeurt, de fabriek passeren om aldaar gestandaardiseerd te worden. Op een uitzondering na: een veehouder met vier koeien bij Colijnsplaat heeft, omdat hij de inkomsten niet kan missen, een burenplichtvergunning gevraagd om zijn vijftien klanten ter plaatse van volle melk te kunnen blijven voorzien; het ziet er naar uit dat hij die wel zal krijgen ook.

Nederlandse vollemelkgebied zal voortaan nog slechts bestaan uit de gemeente Marken en het eiland Vlieland. Hoe lang nog? Men schertste er in de produktschapsvergadering wat over. Wat Marken betreft zolang Sijtje Boes het wil, veronderstelde de voorzitter.

C . Zee op jaarvergadering:

,ZEEUWSE MELK IN ZOMER TWEE CENT DUURDER DAN ELDERS'

Daarom niet meemet landelijke prijsverhoging

ZIERIKZEE - ,In geheel Nederland met uitzondering van Zeeland, worden de prijzen voor melkprodukten maandag met een cent verhoogd. Dat in Zeeland niet met deze verhoging wordt meegedaan, is gelegen in het feit dat in de zomer reeds twee cent meer betaald moet worden dan elders in het land in verband met de hogere aan- en afvoerkosten en de buitengewone investeringen in het recreatieseizoen door de fabrieken'.

Dit deelde de heer C. Zee algemeen secretaris van de *Zeeuwse melkfederatie* mee tijdens de vergadering van de *coöperatieve melk- en melkproduktencentrale Schouwen- en Duiveland*, die woensdagavond in Zierikzee werd gehouden. 'De prijsverhoging is tegen de wettelijke voorschriften in. Het gebeurt op advies van de zuivelbond. Hiermee wordt duidelijk uiting gegeven aan de ontevredenheid die er bestaat over het gevoerde prijsbeleid. Wij worden tekort gedaan terwijl de Franse boerenbond een en een kwart cent per kilo melk subsidie krijgt uit de EEG pot. En dat zit ons hoog', aldus de heer Zee.

De heer A. F. Schoof, voorzitter van de C.M.M.C, constateerde in zijn jaarrede dat de rundveestapel op Schouwenen Duiveland in 1969 in vergelijking met het jaar daarvoor, met vier procent was afgenomen. Aan de MUR¹⁵, afdeling Zierikzee, werd ruim tien miljoen kilo melk geleverd en dat betekende ook al een teruggang van vier procent. Daar tegenover staat dat het aantal deelnemers aan de melkcontrole een lichte stijging onderging.

De resultaten van het kwaliteitsonderzoek in 1969 noemde de heer Schoof duidelijk beter dan in de voorgaande jaren. 80,6 procent der onderzochte melkmonsters kwam in de eerste klas. Vorige maand was dit percentage zelfs 04 pct. Vreemd vond de voorzitter van de C.M.M.C. het dat de afgelopen week slechts 64 procent van de melkmonsters goed werd bevonden voor de hoogste klas. Hij herinnerde eraan dat sinds 1 mei de melk ook op het eiwitgehalte wordt onderzocht Daar wordt de prijs naar bepaald.

STUNTMELK

De heer Schoof vond het verontrustend dat de verkoop van stuntmelk door grootwinkelbedrijven steeds toeneemt. In januari 1969 bedroeg het aantal verkooppunten, waar deze melk verkrijgbaar was 411, aan het eind van dit jaar was dat aantal vermeerderd tot 550. 'Gelukkig waren er in Zeeland slechts vijf, waaronder niet een op Schouwen- en Duiveland zo besloot hij.'

Ir N. M. Knotnerus hield tijdens de jaarvergadering een lezing over graslandverbetering.

.....niet over genomen

Tijdens de noodzakelijke verkiezingen werden de heren J. M. Lodewijk en J. van de Hoek in het bestuur- en S. Simonse en A. Vijverberg in de raad van commissarissen gekozen. Tevens werd aan 113 leden het CMMC-diploma voor hygiënisch melken uitgereikt.

---

15 MUR. = MelkUnie Rotterdam

ZEEUWSE MELKKFEDERATIE TEGEN STUNTVERKOOP WINKELBEDRIJVEN

GOES - Tijdens de algemene vergadering van de *Zeeuwse Melkfederatie* in *Slot Ostende* te Goed heeft de -waarnemend voorzitter van de federatie, J. Lampert, woensdagmiddag gewaarschuwd tegen de verkoop van melk voor lokprijzen door sommige grootwinkelbedrijven.

De heer Lampert maakte duidelijk, dat de huisvrouw, die zeer goedkope melk betreft van grootwinkelbedrijven, zichzelf daarmee in de vingers snijdt. Als deze wijze van melkverkoop ten koste van de straathandelaar sterk toeneemt, is de huis aan huisbezorging van melk en melkproducten op den duur niet meer rendabel en dus onmogelijk. Dit kan volgens de heer Lampert niet de bedoeling zijn, immers enquêtes hebben uitgewezen dat meer dan 80 procent van de huisvrouwen de melk graag thuisbezorgd krijgt.

De dumpverkoop door grootwinkelbedrijven loopt overigens in Zeeland nog niet zo'n vaart. Alleen in centra als de dubbelstad Vlissingen-Middelburg en in Goes zijn er wel eens problemen, volgens de heer Lampert. De melkhandel in Zeeland is over het geheel nog steeds gezond.

De georganiseerde melkbedrijven hebben zich gedistantieerd van de stuntverkoop. Zij leveren ook niet aan grootwinkelbedrijven. Sindsdien zijn er landelijk wel weer enkele bedrijven, die oorspronkelijk niets met melk te maken hebben, begonnen met het produceren van consumptiemelk speciaal voor grootwinkels.

De heer Lampert heeft er geen enkel bezwaar tegen, dat de melk in de winkel voor een of twee cent minder wordt verkocht dan op straat. Dat is volgens hem redelijke concurrentie, de winkels hebben immers geen bezorgkosten. Het wordt echter oneerlijke concurrentie, als de melk plotseling meer dan een dubbeltje goedkoper is. Op die manier wordt het allergrootste deel van de winstmarge er af gehaald.

Overigens breiden de melkhandelaren hun pakket ook uit. De meeste leveren nu ook bier en frisdranken. „We zoeken het in produkten met een grote omzetsnelheid en een hoog gewicht”, aldus de heer Lampert.

De melkprijzen

Door de Zeeuwse Melkfederatie wordt medgedeeld dat de prijzen voor consumptiemelk en consumptiemelkprodukten met ingang van heden, maandag 6 september, voor Zeeland zijn vastgesteld als volgt:

Gepasteuriseerde melk per literfles 71 cent; gepasteuriseerde melk per $\frac{1}{2}$ literfles 41 cent; Gesteriliseerde melk per literfles 74 cent; Gesteriliseerde melk per $\frac{1}{2}$ literfles 42 cent; Karnemelk per literfles 56 cent; Karnemelk per $\frac{1}{2}$ literfles 32 cent; Magere melk per $\frac{1}{2}$ literfles 33 cent; Melkyoghurt per literfles 83 cent; Melkyoghurt per $\frac{1}{2}$ literfles 47 cent; Magere yoghurt per $\frac{1}{2}$ literfles 39; Karnemelkse gort- of bloempap per literfles 68 cent; Havermoutpap per literfles 85 cent; Rijstpap per literfles 89 cent; Vanillevla per literfles 102 cent; Vanillevla per $\frac{1}{2}$ literfles 55 cent; Chocoladevla per literfles 107 cent; Chocoladevla per $\frac{1}{2}$ literfles 57 cent; Chocolademelk per literfles 111 cent; Chocolademelk per $\frac{1}{2}$ literfles 63 cent.

C. Zee vierde 40-jarig jubileum**VEEL HULDE VOOR SECRETARIS VAN
ZEEUWSE MELKFEDERATIE****„Baanbrekend werk zuiveldistributie”**

MIDDELBURG - Woensdag was het veertig jaar geleden dat de heer C. Zee, algemeen secretaris van de Zeeuwse Melkfederatie Middelburg, in dienst trad van de (toenmalige) Walcherse Melkfederatie. Zeer velen van het bestuur en uit de kringen van de veehouderij en de melkdetailhandel, alsmede vrienden kwamen de heer en mevrouw Zee met dit jubileum gelukwensen tijdens een receptie die hen werd aangeboden in hotel 'De Nieuwe Doelen' te Middelburg. Naast lovende woorden werden het echtpaar Zee, ook veel geschenken aangeboden, waaronder een groot aantal bloemstukken.

De heer J. Lampert, waarnemend voorzitter van de federatie en directeur van de Melkinrichting 'Walcheren', bood de jubilaris tijdens deze receptie namens het bestuur een geschenk 'in natura' aan, bestaande uit een pick-up met radio en stereoboxen. „U hebt in de loop van de afgelopen veertig jaar al zoveel verschillende geluiden gehoord uit de kringen van de veehouderij en de melkhandelaren dat u nu wel eens een ander geluid zult willen horen”, aldus de heer Lampert. Van de Coöperatieve Melkinkoopvereniging 'Samenwerking' te Middelburg ontving de heer Zee een envelop met inhoud.

Een van de eersten die de heer Zee kwam gelukwensen was de 90-jarige heer M. Sanderse die een pionier was op het gebied van deze organisatie. 's Avonds was er een diner waaraan aanzaten de heer en mevrouw Zee met hun kinderen en de leden van het bestuur met hun dames.

Tijdens dit diner richtte de heer Lampert het woord tot de heer Zee waarbij hij ook uitvoering op diens levensloop. Hij vermeldde daarbij dat de heer Zee op 4 mei 1933, in de crisisjaren, als 22-jarige in dienst trad bij de heer C. Zwagerman, de rijkszuivelconsulent.

In 1933 kwam een overeenkomst tot stand tussen de vereniging van melkveehouders op Walcheren en de Walcherse melkhandelaren, waarbij de Walcherse Melkfederatie een feit werd. In 1938 volgde de oprichting, van de Melkfederatie voor Walcheren en de dag daarop werd een federatie gesticht voor de rest van Zeeland. De heer Zee werd van beide federaties secretaris. Deze twee federaties zijn in 1954 geïntegreerd en voortgezet onder de naam 'Zeeuwse Melkfederatie'. In deze organisatie zijn veehouders, melkfabrieken en melkdetailisten verenigd.

De heer Lampert wees er op dat de jubilaris in 1933 al de basis heeft gelegd voor een melkprijsegalisatie. Hij noemde dat een uniek plan waarmee de heer Zee zijn tijd ver vooruit was en dat alom sterk de aandacht trok. „Dat was in de tijd toen men vocht om een fractie van een cent als het om de prijs van de melk ging”, aldus de voorzitter. „Eerst na de oorlog is dit plan voor geheel ons land gerealiseerd”.

Voorzitter Lampert schonk er ook aandacht aan dat de heer Zee van grote betekenis is geweest voor het vakonderwijs voor de melkdetailisten. Samen met de heer D. Boone uit Middelburg heeft hij een studieboek geschreven dat in gebruik werd genomen bij de opleiding van de melkhandelaren om hun vakbekwaamheid te vergroten.

Naar de voorzitter vertelde heeft de jubilaris ook baanbrekend werk verricht voor het omhoog brengen van de zuiveldistributie, waartoe hij 'ambtshalve' ook les gaf op vakcursussen en zitting had in examencommissies in geheel Zeeland. Hij schetste hem als iemand die, met voorbijzien van zichzelf, steeds klaar stond voor anderen, waarbij hem niets te veel was om hen te helpen. „In dit opzicht heeft hij veel meer gedaan dan redelijkerwijs van hem verwacht mocht worden”, oordeelde de heer Lampert.

In de loop van dit jaar, vermoedelijk op 1 juli, gaat de Zeeuwse Melkfederatie op in de Algemene Vereniging voor melkvoorziening in Zuid-Nederland (AVM Zuid-Nederland) die de drie zuidelijke provincies zal omvatten.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1973-06-07

MELKFEDERATIE FUSEERT MET AVM ZUID NEDERLAND

GOES - De Zeeuwse Melkfederatie heeft zichzelf opgeheven. De belangen van de melkhandelaren en -producenten in Zeeland zullen voortaan worden behartigd in de *Algemene Vereniging Melkvoorziening „Zuid-Nederland”*, een sinds twee maanden bestaand fusieresultaat van de Brabantse en Limburgse melkfederaties, waartoe nu ook Zeeland is toegetreden. De betreffende besluiten werden woensdagmiddag tijdens een bijzondere ledenvergadering in 'De Prins van Oranje' te Goes met algemene stemmen genomen.

De waarnemend voorzitter van de Zeeuwse Melkfederatie, de heer J. I. Lampert, wees er in zijn openingswoord op dat het steeds groter van eenheden een tendens is, die ook niet langer aan de Melkfederatie voorbij kan gaan. Hij bracht daarbij onder de aandacht dat een aantal Zeeuwse kringen reeds is samengegaan. „De Zeeuwse Melkfederatie”, aldus de heer Lampert, „heeft vergeleken met andere provincies een betrekkelijk geringe hoeveelheid consumptiemelk en daardoor een kleine omzet. Zeeland produceerde vorig jaar zo'n 35 miljoen liter tegen Brabant en Limburg 225 miljoen”.

Met het algemeen bestuur van de AVM is overeenstemming over de fusie bereikt, met dien verstande dat de statuten van de AVM nog gewijzigd moeten worden. De fusie betekent dat er goedkoper gewerkt kan worden. De belangen van secretaris C. Zee, die over ruim drie jaar met pensioen gaat, zijn veilig gesteld. De Melkfederatie is op 23 juni 1954 opgericht. Zeeland krijgt in het bestuur van de AVM, die is gevestigd in Berkel-Enschot, drie vertegenwoordigers: twee handelaren en één producent. Deze vertegenwoordigers zullen door de verschillende standorganisaties worden aangewezen.

	Melkfederatie in de Zuiveljaarboeken
1932	Melk-federatie is een vereniging uit de veehouders van Zuid-Holland die een betere melkprijs wenste te maken. Zij veilt de melk van haar leden in het veulingsgebouw van de Coöp. Tuinbouwveiling <i>De Zuid-Hollandsche Eilanden</i> te Rotterdam.
1935	Melkfederatie Bestuur: J. Biemondt Bleiswijk Voorz. A. P. L. v.d. Burg, Berkel, secr. E. Huijsman. Pijnacker, leider van het bureau Leden zijn Melkveilingen: 's Gravenhage; Leiden; Rotterdam; en Zuid-Hollandsche Eilanden – aantal leden ca 3500 (<i>Zeeland wordt niet genoemd!</i>)
1941	Melkfederatie is in zjb '41 veranderd in <i>De Gezamenlijke Melkveilingen</i> en onderdeel van de Consumptie-melk-centrale (C.M.C.) Voorburg. Een 2 dec. 1937 opgerichte organisatie van melkveeouders – 12.000 leden. De twee <i>Zeelandse melkfederatie's</i> waren hier geen lid van – dit was ook niet mogelijk omdat naast melkveeouders Slijters en Melkirichtingen / Zuivelfabrieken / lid van de Zeeuwse melkfederatie waren. Ze komen wel voor in een lijst van – 29 - erkende organisaties volgens de „Crisis-Melkbeschikking 1938”
1947	Onder de rubriek <u>Melkhandel</u> komen de <i>Melkfederaties voor Zeeland buiten Walcheren</i> en <i>Walcherense Melkfederatie</i> wel voor. Bestuur: C. Zwagerman, Middelburg, Voorzitter; C. Zee, Middelburg Secretaris, aantal leden: 3615
1949	Onder de rubriek <u>Melkhandel</u> – waar ook de nieuwe C.M.C. onder staat – Staat de Zeeuwse Melkfederaties . Walcherse Melkfederatie: Opgericht 1. november 1932 Melkfederatie voor Zeeland buiten Walcheren: Opgericht 7 maart 1938 Gevestigd: Londense Kaai 27, Middelburg, Bestuur: C. Zwagerman, Goes voorz. / C. Zee, Middelburg secr. Aantal leden op 31 dec. 1948: 3980
1951	Als 1949 – aantal leden 1 jan. 1951: 4100 – Orgaan: Ons Melk- en Zuivelblad.
1953	Als 1949 – aantal leden 1 dec. 1953: 2791 – Orgaan: ??? niet vermeld
1955	Als 1949 – aantal leden 31. 1954: 2665 – Voorz. Ir. J. D. Dost, Goes.
1957	Zeeuwse Melkfederatie. (ontstaan uit een fusie van de twee Zeeuwse melkfederaties) Vereniging van in Zeeland gevestigde zuivelfabrieken en melkinrichtingen, melkslijters en melkveeouders. Gevestigd: Londense Kaai 27, Middelburg, Bestuur: Ir. J. D. Dorst, Goes / C. Zee, Middelburg Aantal leden op 31 dec. 1956: 10 zuivelfabrieken en melkinrichtingen; 771 melkslijters; 1804 melkveeouders
1959	Als 1957 – Voorz. Drs. J. J. van IJssel, Goes. Aantal leden op 31 dec. 1957: 8 zuivelfabrieken en melkinrichtingen; 439 melkslijters; 2135 melkveeouders
1961	Als 1957 – Vice-Voorz. G. Rockx, Oud-Gastel. Aantal leden op 31 dec. 1957: 4 zuivelfabrieken en melkinrichtingen; 324 melkslijters; 2126 melkveeouders
1963	Als 1957 – Vice-Voorz. J. Lampert, Middelburg. Aantal leden op 1 jan. 1962: 5 zuivelfabrieken en melkinrichtingen; 273 melkslijters; 2130 melkveeouders
1965	Als 1957 – Vice-Voorz. J. Lampert, Middelburg. Aantal leden op 1 jan. 1962: 5 zuivelfabrieken en melkinrichtingen; 247 melkslijters; 2095 melkveeouders + 2 rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen.
1974	Trad de Zeeuwsche melkfederatie toe tot de AVM – uitzoeken Bron: 25 jr AVM Zuid-Nederland

Melksanering

Zierikzeesche Nieuwsbode, 19/08/1948;

Melkoorlog

In het Gooi, meer in het bijzonder in de plaatsen Naarden en Bussum, is een vinnige strijd ontbrand tussen enige honderden huisvrouwen en enige tientallen melkboeren, die kort geleden een zogenaamde melksanering hebben ingevoerd. Door deze regeling kregen de meeste huisvrouwen op zekere dag een haar onbekende melkboer aan de deur, doordat de melkboeren zelf de plaatsen Naarden en Bussum in andere wijken hadden verdeeld en deze wijken zonder overleg met de huisvrouwen gingen bedienen.

De protesterende huisvrouwen hebben zich thans in een organisatie verenigd met het doel haar

klachten aan minister Mansholt voor te leggen. Het is zeer waarschijnlijk, dat binnenkort aan de minister het verzoek zal worden gericht een deputatie van deze protesterende dames uit het Gooi te willen ontvangen.

Het merkwaardige van het geval is, dat de melkboeren, die de regeling maakten het ook niet met elkaar eens zijn. Er zijn melkboeren bij die verklaarden onder dwang te hebben moeten handelen. Er zijn tal van dames te Naarden en Bussum, die als protest tegen de nieuwe regeling de nieuw toegewezen melkboer niet wensen te ontvangen en de melk gaan halen bij de melkboer, die zij wensen.

Provinciale Zeeuwse Courant 19-01-1952; p. 15/18

Terneuzen

MELKSANERING TERNEUZEN. Zoals wij reeds gemeld hebben zal de melksanering voor Terneuzen en naaste omgeving met ingang van 21 Januari 1952 in werking treden.

Het initiatief tot deze sanering werd reeds geruime tijd geleden genomen; geleidelijk is een enorm stuk voorbereidend werk verzet. Nadat in het najaar 1951 tussen alle betrokken melkslijters volledig overeenstemming was verkregen werd de administratieve en juridische voorbereiding opgedragen aan een administratiekantoor te Terneuzen en enige dagen geleden kreeg de uiteindelijke saneringsovereenkomst definitief haar beslag.

In de loop dezer week hebben de melkslijters zich in een circulaire tot hun klanten gewend en daarmee de melksanering ingeleid. Kennisneming van de inhoud dier circulaire kan niet anders dan leiden tot de conclusie, dat er in de melkbezorging te Terneuzen en naaste omgeving - van bedrijfseconomisch standpunt bezien - inderdaad onmogelijke toestanden hebben geheerst en men vraagt zich af, hoe deze zich zo lang hebben kunnen handhaven.

Hoe dit zij: de betrokken melkslijters hebben ingezien, dat ook in hun branche voor individualisme geen plaats meer is en dat de huidige tijdsomstandigheden samenwerking vereisen.

De melkslijters hebben in de saneringsovereenkomst de richtlijnen vastgesteld, aan de hand waarvan een *Regelingscommissie Melksanering* de behartiging hunner gemeenschappelijke belangen zal nastreven. Voorts is een *Vertrouwenscommissie* ingesteld, die tot taak zal hebben de eventuele , klachten van afnemers inzake bediening e.d. op haar gegrondheid te beoordelen. In de *Vertrouwenscommissie* hebben uiteraard de consumenten de meerderheid. Zo volgt men thans in Terneuzen na wat elders in ons land reeds in verscheidene plaatsen in praktijk is gebracht.

De sanering zal voor de melkbezorgers een ernstig kostenprobleem tot oplossing brengen. Te oordelen naar de elders opgedane ervaringen zal ook de consument wel snel de goede zijde van de melksanering ondervinden door een regelmatige en vroegtijdig, bezorging en (vooral in de zomer) kwalitatief betere melkproducten in verband met het kortere vervoer.

Regering treedt op tegen melksanering¹⁶

Excessen geconstateerd

De regering zal hoogstwaarschijnlijk binnenkort een aantal maatregelen op het gebied van de melksanering ongedaan maken. Naar aanleiding van deze onderlinge afspraken van de melkslijters zijn namelijk een aantal klachten geuit over de monopolieposities, die in verschillende takken van de melkhandel zijn voortgekomen of dreigen te ontstaan en waardoor een normale concurrentie in vele gevallen onmogelijk wordt gemaakt.

De ministers van landbouw en economische zaken en de staatsecretaris voor middenstands-zaken zullen nog deze week de laatste besprekingen voeren over de vraag, in hoeverre de overheid moet optreden, om de belangen van de verbruiker te waarborgen. Verwacht wordt, dat in ieder geval tegen excessen zal worden opgetreden.

Tot nog toe is nergens door vermindering van het aantal slijters, de melkprijs verlaagd, terwijl toch de bezorgkosten aanmerkelijk daalden. waarschijnlijk zullen in de toekomst slechts saneringsregelingen worden geaccepteerd, die door het *Bedrijfschap voor Zuivel* zijn gecontroleerd en goedgekeurd.

¹⁶ Dit stuk heeft geen relatie met de melksanering in Terneuzen. Van de tientalle melksaneringen die er inmiddels in ons land hadden plaats gevonden waren er enkele die niet goed waren gegaan. Deze werden in de pers vaak uitvoerig besproken – zie verder

De melksanering

In de kantlijn van Zaterdag 27 Maart, (bovenstaande *knipse!*) wordt,-gesproken over de melksanering, die volgens de schrijver, dreigt te ontaarden in een dwangstelsel.

Het verzet daartegen, dat in hoofdzaak geleid wordt door het dagblad „*De Telegraaf*” en speciaal gericht is tegen de sanering de steden Utrecht en Dordrecht, gaat de vorm aannemen van een hetze. Ook de kantlijnschrijver, die anders zo rustig en gemotiveerd de dingen onder de loep neemt en ze van commentaar voorziet, speelt dit keer geen ongevaarlijk spel. Ik kan moeilijk aannemen dat het de roeping is van de pers, om onnodige onrust te verwekken.

Enkele dingen, door hem genoemd, vragen om een nadere toelichting en uiteenzetting. Wat de sanering in de hoofdstad onzer provincie betreft, mag gerust gezegd worden, dat deze reeds meer dan vijf jaar zonder mankeren functioneert, maar dat een sanering zonder een tikkeltje dwang onmogelijk is, is voor ieder duidelijk. Bij herverkaveling van de gronden is zelfs het dwangstelsel noodzakelijk. Wij hebben in Middelburg niet wijkindeling, maar de sector-indeling en juist deze waarborgt nog voldoende keuze voor het publiek. Dat wijkindeling tot spanningen leiden zou, was te voorzien.

Dat het voor het publiek niet gemakkelijk is om van leverancier te veranderen, geef ik toe, dat ging voor de sanering vlotter, maar dat de saneringscommissie hierover beslist, is niet juist. Dit behoort tot de competentie van de vertrouwenscommissie, die hier ter plaatse is samengesteld uit vijf leden. waarvan drie uit de burgerij. Dat de saneringscommissie haar best doet om de belangen van de slijters te behartigen, neemt niemand ze kwalijk, maar zij doet ook nog meer. Zij dringt er voortdurend op aan bij de leveranciers, dat zij op de meest juiste wijze hun cliënteel bedienen moeten en ik geloof vast, dat wij er door de sanering op vooruit gegaan zijn met de bediening. Tenslotte hoop ik dat de melkhandel niet te veel in de belangstelling staat van de kantlijnschrijver, want het fabeltje van het „*grote inkomen*” der slijters, doet nog steeds de ronde en is voor ons nu niet bepaald prettig.

J. PIETERSE,
secretaris sanerings-commissie en lid van de
vertrouwenscom., Middelburg.

Naschrift der Redactie. In de Kantlijn komen nationale en Zeeuwse problemen ter sprake en als de melksanering, die inderdaad in Middelburg reeds verscheidene jaren voor zover ons bekend goed werkt, niet alleen in „*De Telegraaf*”, maar ook in het parlement stof tot spreken levert, wordt daarmee dit probleem opnieuw actueel. Er is zelfs een ministerieel onderzoek aanstaande..... Het bedoelde fabeltje was afkomstig van de voorzitter van een melkslijtersorganisatie, die zijn eigen leden kapittelde. Niet in Zeeland overigens. En wat de sanering zelf betreft, zij is ons, helaas, niet sympathiek. Vanwege het dwangelement, dat staat tegenover de vraag of de sanering een algemeen belang of een slijtersbelang is.

OOK IN TERNEUZEN VERLOOPT DE MELKSANERING BEVREDIGEND

Coöperatie opent binnenkort ontvang- en uitgiftecentrale.

Evenals in de overige grotere gemeenten van Zeeland, is sinds ruim twee jaar ook in Terneuzen een melksanering doorgevoerd, al betreft het hier dan ook een zg, vrijwillige sanering. Dit laatste betekent, dat ofschoon de sanering in overleg met het bedrijfsschap Zuivel tot stand kwam, de Terneuzense slijters daarna, in tegenstelling met die in andere gemeenten, de sanering in eigen hand hielden. Wel werd enige maanden na de doorvoering der sanering vanwege het bedrijfsschap door middel van steekproeven bij de consumenten, controle uitgeoefend.

Daarbij bleek, dat er weinig steekhoudende klachten waren en dat de sanering over het algemeen tot tevredenheid der verbruikers werkte.

Ook thans blijken er, naar van de zijde der Terneuzense Vertrouwenscommissie werd medegedeeld, weinig klachten te bestaan, getuige het feit, dat er bijna anderhalf jaar verlopen zijn sinds deze commissie voor de laatste maal moest bijeenkomen. Wel voelt een belangrijk deel van het publiek het als een groot gemis aan, dat vrije keuze van een leveranciers ten enenmale uitgesloten is. Dit als gevolg van de omstandigheid, dat Terneuzen benevens een klein gedeelte van de aangrenzende gemeenten Hoek en Zaauslag (o.a. Boerengat en Othene) onderverdeeld is in 24 wijken met elk één slijter.

Het systeem van sectoren, bestaande uit enkele melkwijken, wordt hier niet toegepast. Behoudens zeer gegronde klachten, die aanleiding kunnen geven tot aanwijzing van een andere leverancier door de *Vertrouwenscommissie*, is men dus aan een bepaalde slijter gebonden. Zekere plaatselijke omstandigheden hebben er toe geleid, dat een sectorensysteem in Terneuzen niet werd doorgevoerd.

Nieuwe „centrale”.

Naast de melksanering in Terneuzen - en ten dele als gevolg ervan - is daar op 19 April 1953 opgericht de *Coöp. Melk- Melkproductencentrale „Vlaanderen”*, waarbij zijn aangesloten de 14 slijters en ruim 180 veehouders uit de omgeving van de stad. Deze centrale neemt binnenkort haar nieuw gebouwd ontvang- en uitgifte station met moderne koeling op het z.g. Klein Industrierrein aan de Baandijk in gebruik. Deze centrale, zo verzekerde men, komt de consument in grote mate ten goede. Niet alleen zal het straks daardoor mogelijk zijn kwaliteitscontrole toe te passen, doch eveneens zal men daardoor in de toekomst niet, zoals tot nu toe wél voorkwam, in het topseizoen verstoken zijn van melkproducten, als pappen, yoghurt enz.

In het nieuwe station zal eveneens de administratie van de Coöp. Centrale worden ondergebracht.

Melksanering leidde soms tot moeilijkheden

Onderlinge contracten hielden geen rekening met de belangen der consumenten

(Van onze speciale verslaggever)

DE MELKSANERING, op zichzelf ongetwijfeld een goede maatregel, mits zij verstandig en met voldoende inachtneming van de erbij betrokken belangen wordt toegepast, heeft de laatste tijd hier en daar tot moeilijkheden geleid, waarvoor naar een bevredigende oplossing gezocht wordt. Deze moeilijkheden dreigen de economisch verantwoorde reglementering van de verkoop van de thuisbezorgde melk in discredit te brengen, doch vastgesteld moet worden, dat de sanering in verscheidene plaatsen, dank zij een goede uitvoering, uitstekend werkt.

Kris-kras door elkaar

Vóór men ermede begon, liepen de zelfstandige melkhandelaren kris-kras door elkaar en gebeurde het, dat men in één — niet eens zo erg lange — straat zeven of acht of zelfs tien melkboeren zag, die elk slechts enkele klanten bedienden. Een kind kon begrijpen, dat dit een verspilling van kracht betekende. De melkslijters moesten om een voldoende aantal klanten te krijgen en dus aan een lonende omzet te komen een groot gebied aflopen. Met het gaan van de ene klant naar de andere was veel tijd gemoed, tijd die men beter aan de eigenlijke verkoop had kunnen besteden.

De melkhandelaren begrepen, dat het in hun eigen voordeel was om tot een zekere ordening te komen. Zij staken de hoofden bij elkaar en zo bereikte men inderdaad een rationalisatie van de bezorging.

Men verdeelde de stad in wijken en elke wijk kreeg in het begin één melkslijter aangewezen. Daarbij zorgde men ervoor, dat hij ongeveer dezelfde omzet hield als voorheen. Een enkele keer nam de omzet enigszins toe, doordat collega's werden uitgekocht.

Men verkreeg dus een economischer verkoop, doch ondervond hier en daar moeilijkheden van melkhandelaren, die aan deze van onderop ingevoerde sanering niet wilden meedoen. Het gelukte niet altijd de zaak goed op gang te krijgen. Enkele slijters immers kon-

den de ordening tegenhouden. Ook kwamen wel handelaren van buiten de plaats de regeling doorkruisen....

Medewerking

De betrokkenen wendden zich daarom tot het Bedrijfschap voor Zuivel met het verzoek om te helpen bij de oplossing van de moeilijkheden. Het Bedrijfschap verleende zijn medewerking; het sloot de plaats af voor infiltratie en dwong de onwillige slijters mee te doen. Doch deze dwang wilde het Bedrijfschap alleen toepassen, als er niet meer dan 10 procent onwilligen waren. Er bleef dus een grote mate van vrijwilligheid bestaan. Bovendien wenste het Bedrijfschap slechts zijn sanctie aan een regeling te hechten, als aan een aantal met name genoemde voorwaarden voldaan werd.

Spoedig kwam men tot de conclusie, dat het systeem, waarbij een wijk maar door één man bediend wordt, ondeugdelijk was. Die ene slijter voelde zich heer en meester, hetgeen niet zelden aan de bediening afbreuk deed. Beslist werd, dat in een bepaalde sector twee slijters zouden verkopen en thans is vastgesteld, dat het er minstens drie zullen zijn. In een gesaneerde plaats, waarvoor de sanctie van het Bedrijfschap voor Zuivel geldt, heeft de consument derhalve de keuze uit minstens drie melkboeren. Er is dus nog een zekere, nuttige concurrentie.

Narigheden

Inmiddels zijn de narigheden niet uitgebleven. In de praktijk hebben de melkhandelaren namelijk behalve de gemeenschappelijke regeling voor de bezorging, ook wel onderlinge contracten met rigoureuze bepalingen, die niet weinig het misnoegen van de consumenten hebben opgewekt.

Bovendien bestaat er een aantal saneringen zonder de sanctie van het Bedrijfschap en daar geldt veelal nog het éénman-systeem op grond van het onderlinge contract.

De melkhandel zelf begint echter te voelen, dat men zo op de verkeerde weg is en dat niet alleen het belang van de consumenten in het gedrang komt, maar dat men ook zelf voor hinderlijke consequenties staat. Het komt voor, dat in bepaalde saneringen in het onderlinge contract de bepaling opgenomen is, dat een slijter, die door de omvang van zijn wijk, van zijn klantenkring dus, meer verkoopt dan het vastgestelde contingent, zijn meerdere winst in een fonds moet storten, waaruit de slijters gesubsidieerd worden, die niet aan het hun toegewezen contingent toekomen.

Iets dergelijks gebeurt ook wel als er twee of drie slijters in een bepaalde sector werken. In zo'n geval voelt slijter A, die er een voormalige klant van slijter B, die toch al niet aan zijn winst toekwam, verkrijgt, er niet veel

voor deze klant te bedienen, omdat de winst, die de klant hem oplevert, toch in de grote pot gestort moet worden.

Matige service

Dit stelsel oefent een slechte invloed uit op de wijze, waarop de klanten bediend worden. De onderlinge contacten verminderen, met andere woorden, de lust voor een behoorlijke service. De sanering is er minder populair door geworden.

Nogmaals: in talrijke plaatsen werkt de sanering uitstekend. Doch daar waar zij door de veronachtzaming van een juiste afweging van alle erbij betrokken belangen tot moeilijkheden geleid heeft, hebben de bezwaren in sommige gevallen een zodanige omvang aangenomen, dat de minister van Economische Zaken, prof. Zijlstra, zich heeft afgevraagd, of het algemeen belang geen schade lijdt. Dit blijkt uit het verzoek, dat hij gericht heeft tot de commissie bedrijfsregelingen om advies over de vraag, of de sanering gewenst is en in welke vorm zij toelaatbaar geacht moet worden.

In afwachting van dit advies, zo blijkt thans, komen de melkhandelaren zelf al tot het besef, dat enige voorzichtigheid bij de invoering van door hen zelf ontworpen regelingen geboden is.

Leeuwarder Courant 1960-03-04

Bij melksanering keus uit 3 melkbezorgers

Het bedrijfsschap voor de detailhandel in melk en melk- en zuivelprodukten (M E Z) heeft tijdens zijn openbare vergadering in Utrecht een nieuwe verordening over de sanering van de melkbezorging vastgesteld. Volgens deze verordening moet de consument de keuze hebben uit tenminste drie leveranciers, terwijl zonodig aan een aan de regeling deelnemende leverancier een leveringsplicht kan worden opgelegd. Er is een „aanlooptijd” vastgesteld van zes maanden, gedurende welke de keuzevrijheid nog niet verplicht is. De verordening bepaalt tevens, dat bezorging aan de huisdeur niet zal worden mogen verboden.

Leeuwarder Courant 1961-01-02

Kontrole op melksanering bedrijfsschap melk

In het Staa:blad is opgenomen een koninklijk besluit tot wijziging van het instellingsbesluit van het bedrijfsschap voor de detailhandel in melk en melk- en zuivelprodukten. Door deze wijziging krijgt het bedrijfsschap ruimere bevoegdheden met betrekking tot overeenkomsten ter rationalisering van de wijkbezorging van melk. Het bedrijfsschap kon tot nu toe bij verordening eisen stellen waaraan de saneringsovereenkomsten moeten voldoen. Volgens de nieuwe regeling, die over acht maanden ingaat, zal het voorschriften kunnen uitvaardigen, die door de deelnemers aan zo'n overeenkomst in acht moeten worden genomen, zodat het controle kan uitoefenen op de feitelijke naleving der overeenkomsten.

CMMC naar MAP SD

Crisis-wet jr-30

Goessche Courant 1932-04-22; p. 1/8

Steun melkveehouders / Wetsontwerp ingediend

Ingediend is een wetsontwerp houdende tijdelijke maatregelen tot hulpverlening aan de melkveehouderij.

In de toelichting zet de regering de hoogst ongunstige toestand uiteen, waarin het veehoudersbedrijf verkeert tengevolge van een tot heden ongekende waardedaling van de opbrengst der melkproductie, waardoor het bedrijf aan algehele verarming is prijsgegeven. De regering heeft hierin aanleiding gevonden maatregelen te beramen, en advies ingewonnen van de Landbouwcrisis-commissie. De strekking van dit advies heeft zij aanvaard.

Het plan, waarvan de regering is uitgegaan, is als volgt overzichtelijk weer te geven:

- 1) voor zuivelproducten: gecontroleerde verkoop met mogelijkheid van prijsbeïnvloeding voor wat de binnenlandse markt betreft; fondsvorming door middel van de baten van dezen verkoop;
- 2) voor margarine: opneming in de margarines van een niet onbelangrijk percentage boter, welke te mengen boter tegen iets lageren prijs dan de boter in het algemeen centraal wordt geleverd;
- 3) Voor andere spijsvetten van plantaardige oorsprong: gecontroleerde verkoop met mogelijkheid van prijsbeïnvloeding.

Goessche courant 1932-04-25; p. 1/4

CRISIS - ZUIVELWET.

In ons laatste artikel hebben we er op gewezen, dat de Regering wel tot steun aan de veehouderij bereid bleek, doch daarbij, naar verluidde, niet zou overnemen het stelsel, waartoe de drie landelijke landbouw-centrales haar hebben geadviseerd. Deze willen een toeslag geven op de industriemelk, waarvoor de middelen zouden worden gevonden uit de opbrengst van een te heffen accijns op alle spijsvetten. De minister heeft wel „*dankbaar gebruik gemaakt van de rapporten dier organisaties*”, doch verkoos een eigen stelsel.

We hebben het op komst zijnde wetsontwerp een rasecht departementaal product genoemd, doch nu is uitgelekt, dat het toch niet rasecht is, want dat de particuliere zuivelindustrie de maakster ervan is. We zullen geen verder onderzoek naar het vaderschap instellen, nu het wetsontwerp vóór ons ligt en ons beperken tot een objectieve weergave daarvan.

Het is ondertekend door de ministers van *Binnenlandse Zaken en Landbouw en van Arbeid, Handel en Nijverheid*. Zoals gangbaar is geworden, beginnen de Excellenties te betogen, dat steun op dit terrein niet alleen nodig, maar ook gewettigd is. „*De toestand van het veehoudersbedrijf is tengevolge van een tot heden ongekende waardedaling van de opbrengst der melkproducten zó ongunstig geworden, dat de bevolking van het platteland, waarvoor de veehouderij een der voornaamste bronnen van inkomsten is, aan gevaar van economische ondergang van het bedrijf en derhalve algehele verarming is prijsgegeven.*”

Het gaat hier om een hoeveelheid van ruim 3 miljard K.G. melk. Deskundigen hebben de minister voorgerekend, dat tegen de tegenwoordige zuivelprijzen plm. 2 cents per K.G. melk verlies wordt geleden, oftewel een bedrag van f 60.000.000. Zeer terecht zegt de Regering, dat zonder overdrijving van een zeer ernstige ontwrichting van het veehoudersbedrijf kan worden gesproken, welke voor het gehele Nederlandse agrarisch bestel grote gevaren meebrengt.

Hierin heeft de Regering aanleiding gevonden, maatregelen tot hulp verlening te beramen. „Zij heeft daartoe het advies ingewonnen van de Landbouw-Crisis-Commissie; al heeft zij gemeend dat advies, wat de middelen tot bereiking van het doel betreft, niet in alle onderdelen te mogen volgen, de strekking ervan heeft ze tot de hare gemaakt.”

Inderdaad wordt het advies der landbouw-centrales in zoverre gevolgd, dat uit een te vormen fonds „aan hen, die melk hebben afgeleverd aan erkende zuivelproducenten een uitkering wordt gedaan.” Deze uitkering kan verschillend zijn, naarmate de melk tot verschillende zuivelproducten is verwerkt, en hangt ook nog samen met de wereldprijs van het zuivelproduct. De bedoeling is, een richtprijs voor de melk te waarborgen, die gelijk staat met de productieprijs. Winst wordt voor de veehouders totaal uitgesloten, immers art. 4 bepaalt, dat „de richtprijs van de melk de onmisbare productiekosten daarvan niet te boven zal gaan.”

Over het benodigde bedrag laat de minister zich als volgt uit:

In 1931 werd in Nederland in den vorm van gecontroleerde zuivelproducten 103 miljoen K.G. botervet geproduceerd, dat is, alles in boter omgerekend, 128.7 miljoen K.G. boter. Hiervan werd in dat jaar 47.6 miljoen K.G. botervet geëxporteerd, of, alles in boter omgerekend, 59.5 miljoen K.G. boter. In het binnenland bleef alzo 128.7 - 59.5 is 69.2 miljoen K.G. in boter omgerekend botervet. Aangenomen, dat de richtprijs voor de koemelk zodanig wordt berekend, dat de boter dienovereenkomstig moet opleveren f 1.20 per K.G., terwijl de wereldmarktprijs van de boter f 0,90 is, zo zal in totaal volgens de cijfers over het jaar 1931 dus $128.7 \times f 0,30$ is rond 38.6 miljoen gulden benodigd zijn. Dit bedrag moet opgebracht worden door de Nederlandse boterconsumenten.

De regering heeft zich de gang van zaken als volgt, gedacht: Een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, genaamd **crisis-zuivelcentrale**, zal de minister bij de uitvoering der wet behulpzaam zijn. Het vervoeren, verkopen, voorhanden hebben of afleveren van zuivelproducten zal verboden kunnen worden, als zij niet voorzien zijn van een bepaald merk. Deze merken zullen door de Crisiszuivelcentrale worden verkocht aan erkende zuivelproducenten en erkende importeurs van zuivelproducten. Uit de opbrengst van deze merken zullen de kosten van uitvoering der wet worden bestreden en zal een toeslag worden uitgekeerd op elke K.G. industriemelk.

Nu hebben we er al eerder op gewezen, dat een verhoogde boterprijs leidt tot een groter gebruik van margarine, waardoor het doel, met een verhoogde boterprijs beoogd, niet zou worden bereikt.

De V. D.-crisiscommissie wilde een bijzondere heffing op margarine en het bedrag, dat daardoor zou moeten worden opgebracht, langs een omweg teruggeven door verlaging van accijns op een ander volksvoedsel. De minister wil langs een anderen weg bereiken, dat de margarine-consument niet mee zal betalen, doch of hij daarin ten volle slaagt, moge uit het volgende blijken. Hij zal voorschrijven, dat de margarine een zeker percentage inheemse boter moet bevatten. Maximaal is dat percentage vastgelegd op 50 ten honderd. We zullen dus wel krijgen een margarinesoort, die voor de helft uit binnenlandse boter bestaat.

Voor die helft natuurboter moet de margarineconsument een verhoogden prijs betalen, zij het in mindere mate dan de consument van algehele natuurboter. De margarine in het mengsel wordt niet in prijs verhoogd, doch, die margarine is nu eenmaal niet te verorberen, zonder dat ook de boter wordt geconsumeerd! De margarine-consument van thans, die straks mélange zal eten, moge dus voortdurend bedenken: voor de margarine, die ik nu gebruik, betaal ik geen cent aan steun voor de veehouderij, dit laatste doe ik slechts voor de boter, die ik en passant tot me neem, en dat doe ik graag, omdat de boterprijs toch eigenlijk schandelijk laag is.

Natuurlijk zal de margarine duurder worden. Gaat dit de draagkracht van sommigen te boven, dan worden deze door de minister verwezen naar reuzel en spek, die tegen ongewoon lage prijzen beschikbaar blijven.

Hiervoor zagen we, dat de minister nodig acht een bedrag van 38.6 miljoen gulden. Een heffing van $43\frac{1}{2}$ cents per K.G. boter, die in het binnenland wordt geconsumeerd, zou opbrengen $69.200.000 \times f0,43\frac{1}{2}$ is rond 30.1 miljoen gulden. De boter, die in de margarine zal worden verwerkt, zal opbrengen $25.000.000 \times (0.8 \times f0,43\frac{1}{2})$ is 8.7 miljoen gulden. Op papier klopt dit als een bus, in de praktijk is de kans op misrekening groot!

Is nu de prijs van margarine 60 cents per K.G., dan wordt de prijs van een K.G. gemengde waar: 30 cents (de margarine verhoogt niet in prijs) plus 45 cents (de onverhoogde prijs van de boter) plus 17,4 cents (de verhoging van prijs voor de boter, n.l. 80 pct. van $(f0,43\frac{1}{2} : 2)$ is $f0,924$). Uit deze berekeningen weten de consumenten van boter en mélanges zo ongeveer waaraan zij toe zijn.

Slaagt de Regering langs deze uitgestippelde weg niet volledig, dan heeft zij nog een achterdeur door zich voor te behouden de mogelijkheid om een gebod tot verwerking van melk in brood vast te stellen. Daardoor zouden nog ongeveer 180 miljoen K.G. melk onder de regeeringsbemoeying betrokken worden.

W.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1932-06-17;

HULP AAN MELKVEEHOUDERS.

De minister van Economische Zaken en Arbeid heeft aan de gemeentebesturen een schrijven gericht inzake uitvoering van artikel 22 der CrisisZuivelwet, volgens hetwelk aan melkveehouders gedurende ten hoogste drie weken uitkeeringen kunnen worden verstrekt, berekend naar een bedrag van *f*0,75 per melkgevende koe per week (dus droogstaande dieren niet mede te rekenen).

Ten einde een zeer snelle afwikkeling van dezen maatregel te kunnen bevorderen, is de regeling als volgt opgezet:

Alle melkveehouders, die aanspraak maken op de in den aanhef bedoelde uitkeering, worden opgeroepen om ter secretarie opgaaf te doen van de op 15 Juni in hun bedrijf verzorgd wordende melkgevende koelen.

Onmiddellijk daarna kan de uitbetaling geschieden, die per koe *f*2,25 zal bedragen, althans wanneer de koe gedurende de drie weken gehouden werd. De minister machtigt de gemeentebesturen in alle gevallen, dat zij de toekenning van het geheele bedrag, in verband met deze omstandigheid gemotiveerd achten, tot die maximale uitbetaling over te gaan.

De Crisis-Zuivel-Centrale zorgt ten spoedigste voor de terugbetaling.

Crisis-zuivel-centrale.

Met ingang van 3 Juli as. zal de wet betreffende tijdelijke maatregelen tot hulpverlening aan de veehouderij (**Crisis-Zuivelwet 1932**) in werking treden, in verband daarmee worden de volgende inlichtingen ter kennis van de zelfkarnende en/of zelfkazende veehouders gebracht.

De wijze, waarop getracht zal worden het beoogde doel door middel van deze wet te bereiken, kan in hoofdtrekken als volgt worden omschreven. Van alle bereide boter, met uitzondering van de voor eigen gebruik benodigde hoeveelheid, zal een heffing plaats vinden, tegen betaling waarvan een speciaal merk, het crisis-botermerk, wordt verstrekt, dat op de boter dient te worden aangebracht. De boterproducenten komen, in verband daarmee, onder toezicht van de ambtenaren van de botercontrolestations. Het **crisisbotermerk** wordt gevormd door de letters CZC, met aan weerszijden een leeuw, terwijl daarboven en daaronder de woorden „boter voor het binnenland” voorkomen.

Het is de bedoeling, dat het bedrag der heffing op het merk bij verkoop van de boter in laatste instantie op de consument wordt verhaald, zodat de boterprijs met minstens het geheven bedrag stijgt. Onder meer uit de opbrengst dezer merken wordt een fonds gevormd, het **Crisis-Zuivel-Fonds**, waaruit uitkeringen kunnen plaats vinden, ten behoeve van het melkveehouders-bedrijf.

Bij de uitvoering van de Crisis-Zuivelwet wordt de regering bijgestaan door een lichaam, **Crisis-Zuivel-Centrale** genaamd, terwijl verder de medewerking van de Boter- en Kaascontrolestations is verkregen. Per 3 Juli as. zal het aan alle boterproducenten verboden zijn om boter te vervoeren, te verkopen, voorhanden te hebben of al te leveren, welke niet is voorzien van een crisisbotermerk. Dit merk moet voorkomen op alle boter, die de producenten afleveren, ook al geschiedt dit in kleine verpakking.

De crisismerken zullen worden beschikbaar gesteld voor hoeveelheden boter van resp. $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1, $2\frac{1}{2}$, 5, 10, 20, 25 en 50 K.G. De uitreiking zal geschieden door bemiddeling van de genoemde controlestations. Dientengevolge zullen, zoals reeds hier voor gezegd, *alle* boterproducenten, dus ook de melk-, room- of weiboter bereidende veehouders, onder toezicht der ambtenaren van een controlestation komen te staan; zulks in die mate, dat, de uitsluitend boterproducerende veehouders ingedeeld worden bij een botercontrolestation, terwijl op de boterbereiding van degenen, die tevens melk verkazen zal worden toegezien, door de ambtenaren van één der kaascontrolestations.

Uit het voorgaande volgt, dat alle veehouders, die boter voor verkoop produceren en die niet zijn aangesloten bij de boter- of kaascontrole, zich zonder uitzondering onverwijld bij het controlestation, waaronder zij behoren, dienen aan te melden, met verzoek om in het bezit der crisis-botermerken te worden gesteld.

Het botercontrolestation te Eindhoven omvat het ressort Noord-Brabant en Zeeland. Na de aanmelding zullen vanwege het betrokken controlestation aan de aanvragers instructies worden gegeven, ten behoeve van de bedrijfscontrole, welke zal worden uitgeoefend. Uitdrukkelijk zij er ten slotte nog de aandacht op gevestigd, dat deze vorm van toezicht door de controlestations geenerlei verband houdt met de bestaande boter- en kaascontrole onder rijkstoezicht. De hiervoren weergegeven regeling dient uitsluitend voor de uitvoering der Crisis-zuivelwet en zal met het vervallen van deze wet terstond worden beëindigd.

Crisis Zuivelwet.

De 5 grotere landbouworganisaties in Zeeland hebben in gemeenschappelijk overleg de *Bond van producten van Boerenboter in Zeeland* opgericht.

Op verzoek van de *Crisis-Zuivelcentrale* zal deze Bond en *niet* het Botercontrolestation te Eindhoven, zoals eerst de bedoeling was de uitvoering der Crisis-Zuivelwet ter hand nemen.

Thans staat vrijwel vast dat de wet met haar verplichtingen in werking treedt :

- a) Voor boerenproducenten op 24 Juli as.
- b) Voor fabrieken op 11 Juli as.
Na 24 Juli mag geen boerenboterproducent boter verkopen of vervoeren zonder crisis botermerken erop.

We kunnen in Zeeland onderscheiden:

1. Melkveehouders die zelf nooit boter maken;
2. Melkveehouders die geregeld of af en toe boter maken maar die al deze boter zelf gebruiken, dus nooit iets verkopen;
3. Boterhandelaren die zelf geen boter maken, alleen aangekochte boter omzetten.
Deze drie groepen blijven vrij van de bepalingen der wet. Ze behoeven dus geen maatregelen te nemen. Slechts moeten de boterhandelaren er voor zorgen na 24 Juli geen boter zonder crisis-merk erop te verkopen. Zij mogen behalve hun boerenboter ook boter in vaten bijkopen, deze in stukken van $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ en 1 KG. *uitspitten* en omzetten, zonder daarop een nieuw merk aan te brengen. In stukken boven 1 KG. mag echter geen ongemerkte boter in de handel komen. Wel mogen bijv. 20 aparte stukken ongemerkte boter van 1 KG. in één kist liggen.
4. Melkveehouders die boter maken (geregeld of af en toe), die deze eigen boter verkopen maar nooit boter van anderen bijkopen.
5. Melkslijters; die van de overmelk boter maken, deze boter verkopen maar nooit boter bijkopen.
6. Melkveehouders en melkslijters die niet alleen eigengemaakte maar ook bijgekochte boter verkopen.

De personen onder 4, 5 en 6 bedoeld, krijgen de volgende verplichtingen:

- A) Ze moeten zich als lid aanmelden bij de bond van Zeeuwsche boerenboterproducenten. Zeer spoedig wordt voldoende bekend gemaakt hoe en waar men zich moet aanmelden (kosteloos).
- B) Ze moeten zorgen vóór 24 Juli in het bezit te zijn van crisis-botmerken. Nader wordt bekend gemaakt hoe en waar die te verkrijgen zijn.
- C) Ze moeten een eenvoudige boekhouding van boterbereiding en verkoop bijhouden. De boeken worden uitgegeven met de merken.
- D) Ze moeten op gezette tijden een klein uittreksel uit deze boekhouding inleveren bij Districtscontroleurs in de buurt. De adressen worden nader bekend gemaakt.

De personen onder 6 genoemd mogen geen bijgekochte boter uitspitten of ompakken. Ze mogen alleen bijgekochte boter met crisismerk erop verhandelen.

De Crisis-Zuivelwet wil de veehouders steunen door dein het binnenland gebruikte zuivel- en margarine-producten te belasten. Om dit te bereiken zullen de veehouders zich aan bepaalde

verplichtingen moeten onderwerpen. De wet kwam tot stand op verzoek van belanghebbenden zelf. Ieder draagt daarom door vlotte medewerking tot het welslagen bij.

De Voorzitter B. v. B. in Zeeland,
C. Zwagerman¹⁷

Goessche Courant, 1932-07-15; p.2/6

CRISIS-MERKEN VOOR BOERENBOTER.

Na 1 Aug. gemerkt.

De heer C. Zwagerman schrijft ons:

De organisatie voor de uitvoering der crisiszuivelwet in Zeeland is thans zo ver gevorderd, dat nadere mededelingen kunnen worden gedaan.

Vast staat nu dat de boerenboter ,vanaf 1 Aug. gemerkt moet zijn.

Zeeland is verdeeld in 9 districten. In elk district worden maatregelen uitgevoerd door een commissie van 3 personen aangewezen door de Landbouworganisaties en een districtscontroleur. Voorlopig is het voornaamste werk te zorgen, dat elke bereider van boerenboter op een voor hem gemakkelijke manier voor 1 Augustus in het bezit komt der merken en enige toelichting ontvangt omtrent de opzet en de bedoeling der wet. Dit zal als volgt geschieden. In elk district zal de commissie met de controleur op vrijwel alle gemeenten zitting houden gedurende 1 of 2 - uren. Daar wordt de wet toegelicht, tekent men zijn lidmaatschapskaart voor de *Bond van Boerenboterproducenten* en ontvangt men de merken en het materiaal voor de boekhouding.

Het is van het hoogste belang, dat alle bereiders van boerenboter hier verschijnen.

Men wordt verzocht een bedrag van minstens f 6 mee te nemen, omdat de merken alleen tegen directe betaling worden uitgereikt. De prijs staat nu nog niet vast.

Dagen en uren voor de zittingen worden bekend gemaakt door middel van aanplakking in de dorpen, kennisgeving aan de plaatselijke Landbouwverenigingen, voor zover mogelijk door advertenties. Ieder lette hier op?

De zitdagen zullen in ieder geval vastgesteld worden tussen Woensdag 20 Juli en Vrijdag 29 Juli.

---

¹⁷ Was in deze courant niet ondertekend, wel in zelfde tekst in de Ierseksche en Tholensche Courant - ZHN

DE CRISISWET EN HAAR VOORLOOPIGE RESULTATEN.

Door C. ZWAGERMAN (Middelburg).

Van alle kanten bereiken ons klachten omtrent de tot heden „zo teleurstellende” resultaten van de *Crisiszuivelwet*. De boerenboterproducenten behouden na betaling van accijns een netto-boterprijs over die nog belangrijk beneden de rentabiliteitsgrens ligt. De leveranciers aan zuivelfabrieken moeten, de steun inbegrepen, genoegen nemen met melkprijzen van 3½ à 3¾ cent. En als gevolg van dit alles zijn vooral in de grotere gemeenten, ook de consumptiemelkprijzen abnormaal laag. Van de richtprijs van 5 cent per kg melk blijft men overal ver af. Velen menen dat de crisiszuivelwet volkomen mislukt is; anderen denken dat zij hun rechtmatig deel niet krijgen; weer anderen veronderstellen dat hun groep uitgebuit wordt ten bate van anderen. Hoe zit dat ?

Zoals bekend is, wordt sedert 10 Juli accijns geheven van margarine, boter, kaas en melkpoeder die in ons land gebruikt worden. In voorbereiding is tevens een heffing op andere spijsvetten. En dit geld komt niet in de schatkist maar het komt de melkproducenten ten goede.

Deze heffing bedraagt thans per kg voor onvermengde margarine f 0.32, voor vermengde margarine f 0.40, voor fabrieksboter f 0.65, voor boerenboter f 0.25 voor vette kaas ongeveer f 0.35 enz. Dit geld komt in de z.g.n. Crisiszuivelpot. Het wordt gebruikt om de export te steunen van zuivelproducten, die met verlies naar het buitenland gaan (vooral boter en kaas), om boter in koelhuizen te laten opslaan (verlichting van de markt in tijden van overvloed) en om toeslag te geven op de melkprijzen, voor zover de melk tot zuivelproducten verwerkt wordt. Van 10 Juli tot 27 Augustus is 8½ mill. gulden ontvangen, waarvan f 850.000 als exportsteun diende, f 750.000 voor koelhuisboter, f 100.000 voor onkosten en 6.8 mill. gulden als toeslag op de melk.

Dat het tot heden niet gelukt is om met behulp van de Crisis zuivelwet de melkprijzen op een behoorlijk peil te brengen, zit niet in een onvoldoende uitvoering dezer wet. Natuurlijk hapert er hier en daar wel iets en komt er de volle 100 pct. nog niet uit, maar deze tekortkomingen zijn niet van ernstige aard. De grondoorzaak van de geringe resultaten zit in de wanverhouding tussen vraag en aanbod, Onze productie van melk en zuivel gaat verre uit boven onze eigen nationale behoefte. Van boter produceren we 40 miljoen kg méér dan ons volk gewoonlijk verbruikt. En nu proberen we wel in de tijden van grote productie een deel in de koelhuizen op te bergen en een ander deel in de margarine aan de man te brengen, maar toch blijft nog een flinke hoeveelheid over, die we moeten exporteren. Die exportboter bracht de laatste maanden slechts 65 tot 85 cent per kg op.

Onze kaasproductie bedraagt ongeveer 135 mill. Kg per jaar. Daarvan moeten we normaal ongeveer 90 mill. Kg per jaar exporteren. Die export hapert ernstig en de prijzen zijn bedroevend laag. Ten slotte moeten we nog ongeveer 260 mill. kg melkproducten per jaar exporteren. Ook deze afzet gaat moeilijk en tegen lage prijzen.

Het laat zich begrijpen dat, waar we het niet in onze macht hebben het buitenlandse prijspeil te verhogen, waar bovendien de productie die voor steun in aanmerking komt zo ontzettend groot is het niet mogelijk is uit het crisiszuivelfonds, *dat door de binnenlandse consumenten wordt opgebracht*, zoveel bijslag te geven op de melk, dat een lonende prijs ontstaat. Als we

dit punt zullen bereiken, moet óf de melkproductie in ons land sterk verminderen óf de afzet van de overvloed naar het buitenland tegen behoorlijke prijzen weer mogelijk worden. De laatste oplossing zou de meest gewenste zijn.

DE CRISISWET EN HAAR VOORLOOPIGE RESULTATEN.

II.

In het tweede artikeltje nog een beschouwing over de Zeeuwsche toestanden. Voor de boterfabrieken was de toestand tot heden als volgt:

Van	tot	heffing per kg boter	toeslag per kg boter	te betalen door de fabrieken per kg boter.
10 Juli-	31 Juli	42 ct.	35 ct.	7 ct.
31 Juli-	28 Aug.	55 ct.	35 ct.	20 ct.
Na 28 Aug.		65 ct.	42 ct.	23 ct.

Voor de boterfabrieken is de toestand dus nu zó, dat ze, na aftrek van de steun, 23 cent per kg boter belasting betalen.

Velen menen dat het dan maar beter ware geweest dat de crisiszuivelwet nooit aangenomen was. Dat is echter onjuist. De fabrieken kunnen hun boter nu, dank zij de invloed van deze wet, verkopen voor ongeveer *f* 1.43 per kg. in de groothandel.

In het buitenland is de prijs thans 80 cent per kg. Als er geen maatregelen genomen waren zou deze prijs zeker ook in ons land gelden. Het voordeel dat de wet bracht is dus, dat de fabrieken nu in plaats van *f* 0.80 voor de boter *f* 1.45 min *f* 0.23 is *f* 1.22 ontvangen. Op deze prijsbasis van *f* 1.22 per kg boter, waarbij de steun dus inbegrepen is, kunnen de fabrieken hun leveranciers uitbetalen.

Voor iemand die 100 kg melk met 3.20 % vet levert, kan nu de volgende berekening opgezet. 100 kg melk met 3.20 % vet geven:

3.6 kg boter	à <i>f</i> 1.22	<i>f</i> 4.39
10 kg karnemelk	à <i>f</i> 0.02	<i>f</i> 0.20
86 kg ondermelk	à <i>f</i> 0.005	<u><i>f</i> 0.43</u>
Bruto		<i>f</i> 5.02
Kosten melkvervoer in Zeeland pl.m		<u><i>f</i> 0.70</u>
		<i>f</i> 4.32
Verwerkings- en andere kosten pl.m		<u><i>f</i> 0.70</u>
Blijft netto.....		<i>f</i> 3.62

Men ziet dat dit nog bijna 1.5 onder de richtprijs blijft. Zonder crisiszuivelwet zou deze netto opbrengst echter dalen tot 2.1 cent.

Voor boerenboter hebben we tot heden den volgende toestand gehad.

Tot 1 Augustus was de boerenboter vrij van heffing. Men heeft 3 weken van hogere prijzen geprofiteerd zonder iets te offeren.

Van 1 Aug. tot 28 Aug. was de heffing 10 cent en nadien 25 cent per kg boter. Hieruit blijkt dat de boerenboter, die toch ook van de kunstmatige prijsverhoging profiteert, tot heden minder heffing moest opbrengen dan de fabrieksboter. Van een achterstellen is dus geen sprake.

De toestand is thans, dat de prijs der goede boerenboter in Zeeland wisselt tusschen f 1.20 en f 1.50 per kg. Het is duidelijk dat het niet meevalt hiervan nog f 0.25 belasting te betalen. Men bedenkt echter dat de fabrieken dat ook moeten en dat het een onmogelijkheid is en ook onbillijk zou wezen, de boerenboter te laten profiteren van een ontlaste en daardoor verhoogde markt, zonder mee bij te dragen tot de daarvoor nodige offers.

Wel is het nodig al het mogelijke te doen, opdat alle boerenboter van behoorlijke kwaliteit, de geldende markt opbrengt.

Daarvoor is het volgende nodig:

- 1) Zorgen voor goede kwaliteit.
- 2) Voorkomen dat de markt overvoerd wordt, doordat zij die daarvoor gunstig wonen de melk aan fabrieken leveren. De boerenboter is niet duurzaam genoeg om ze in koelhuizen op te slaan en de kwaliteit is te onregelmatig om ze b.v. voor menging met margarine op te kopen.
- 3) Door samenwerking van de landbouwers zorgen voor een behoorlijke prijszetting.

Waar veilingen zijn moeten de organisaties zorgen dat regelmatig niet te grote hoeveelheden boter, uitsluitend van prima kwaliteit, geveild worden. In dit geval geeft de veiling een goede prijsbasis. Laat men slechte boter, onregelmatige aanvoer of aanvoer door de handel toe, dan is de veiling een gevaarlijke prijsbasis.

In Middelburg kan de botermarkt nog als tamelijk veilige basis dienst doen, hoewel ook daar ongewenste toestanden heersen.

Elders is 't het best dat de landbouworganisaties betrouwbare noteringscommissies aanstellen die elke week een notering publiceren op basis: fabrieksboterprijs plus toestand van vraag en aanbod in de streek.

Allen die de uitvoering der Crisiszuivelwet in handen hebben, doen hun best daaruit voor de veehouderstand alle mogelijke voordelen te halen. Iedereen hoopt ook dat tegen de winter, als de productie gaat dalen, de resultaten gunstiger zullen worden. Men bedenke echter dat de macht der feiten sterker kan zijn dan de beste bedoelingen. En het is de macht der feiten die de resultaten der Crisiszuivelwet tot heden ver beneden de verwachtingen hield. Dat er resultaten zijn valt echter niet te loochenen. Ieder is verplicht er door trouwe en eerlijke medewerking toe bij te dragen dat het bereikbare ook bereikt wordt. Dat hebben we in onze hand. Dat de omstandigheden zich ten onzen gunste zullen wijzigen kunnen we slechts hopen.

LANDBOUW.

De crisiszuivelwet,

Donderdagavond hield de landbouwvereniging te S t. L a u r e n s een vergadering, onder voorzitterschap van de heer M. Francke. De heer Zwagerman, zuivelconsulent in Zeeland, gaf een uiteenzetting van de crisis-zuivelwet.

In brede trekken zette spreker het doel en de werkwijze van deze wet uiteen. Aan de hand van cijfers en van feiten toonde hij aan, dat er in ons land, dat op zuivelgebied op export is aange-
wezen, nog steeds een verbazend te veel aan melk, boter en kaas en hoe de uitvoer daarvan bijna onmogelijk wordt gemaakt of dat tot afbraakprijzen moet worden verkocht. Spreker toonde verder aan de nuttige werking der crisiszuivelwet en legde er de nadruk op, dat door samenwerking der veehouders op Walcheren een lonende prijs voor consumptiemelk zou kunnen worden bedongen.

De oplossing zal echter moeten worden gevonden in algehele coöperatie of federatie. Verschillende, vragen werden daarna nog door spr, beantwoord. De heer Zwagerman zei de landbouworganisaties op Walcheren bijeen te zullen roepen op een vergadering te Mid-
delburg, teneinde samenwerking te verkrijgen om daardoor te geraken tot een lonende prijs voor consumptiemelk.

Zie vervolg hier op in [Melkfederatie knipsel](#) Goessche Courant, 25-10-1932

Vergunning vereist voor de verkoop van consumptiemelk.

De Crisis-zuivel-centrale vestigt er de aandacht op, dat bij ministeriële beschikking van 16 maart 1933 is bepaald, dat in de gemeenten Aagtekerke, Arnemuiden, Biggekerke, Domburg, Grijskerke, Koudekerke, St. Laurens, Meliskerke, Middelburg, Nieuw- en St. Joosland, Oostkapelle, Ritthem, Serooskerke, Oost- en West-Souburg, Veere, Vlissingen, Vrouwepolder, Westkapelle, Zoutelande, met ingang van 26 maart 1933 voor het verkopen, vervoeren en afleveren van consumptiemelk en daarmee gelijk te stellen waren room, karnemelk, yoghurt enz.) een vergunning van de Crisis-zuivel-centrale vereist zal zijn.

Als consumptiemelk wordt ook beschouwd melk geleverd aan hotels, café's, restaurants, gestichten, kantoren, ziekenhuizen, bakkers, banketbakkers, bereiders van consumptie-ijs enz. Dit wil dus zeggen dat ieder grossier en handelaar in consumptiemelk, melkslijters, melkinrichtingen enz., die in bovengenoemde plaatsen hun bedrijf uitoefenen, hiervoor een vergunning moeten hebben, afgegeven door de Crisis-zuivel-centrale.

Aangezien hij, die op 26 Maart 1933 geen vergunning bezit, stagnatie in zijn bedrijf zou ondervinden, wordt belanghebbenden aangeraden, ten spoedigste de aanvraag voor een vergunning in te dienen. Deze aanvraag moet geschieden op een daarvoor vastgesteld formulier, welk formulier door ieder, die een vergunning wenst, zelfstandig schriftelijk moet worden aangevraagd bij de commissie van bijstand voor de **consumptiemelkregeling**, Oost-Indisch Huis te Middelburg. Deze formulieren kunnen daar ook worden afgehaald. Aan de bekende slijters worden ze per post toegezonden.

Uitdrukkelijk zij er op gewezen, dat boeren, die consumptiemelk aan melkinrichtingen, melkslijters, grossiers, enz. verkopen, geen vergunning behoeven aan te vragen. Wel is zulks nodig voor boeren, die de door hen gewonnen melk zelf aan verbruikers uitventen.

Nadere bijzonderheden omtrent de uitvoering van de consumptiemelkregeling zullen spoedig gepubliceerd worden.

Inlichtingen zijn verkrijgbaar op het kantoor van de rijkszuivelconsulent, Oost-Indisch Huis te Middelburg.

RECHTSZAKEN - I

Rechtbank te Middelburg.

Een andere Zuivelkwestie.

De Ambtenaar van het O.M. bij het Kantongerecht was in hoger beroep gekomen tegen de navolgende vonnissen door de Kantonrechter gewezen:

P. J. P., 39 jaar, landbouwer te Ossensisse; H. H. v.d. V., 49 jaar, landbouwer te Clinge; H. B., 56 jaar, landbouwer te Hontenisse; C. de P., 60 jaar, te St. Jansteen; R. F. v. H., 60 jaar, landbouwer te St. Jansteen; A. L., 63 jaar, landbouwer te Koewacht; H. P., 31 jaar, melkveehouder te St. Jansteen; A. R., 30 jaar, landbouwer te St. Jansteen; C. H. wed. E. de P., 63 jaar, te Clinge; K. L. de G., 37 jaar, landbouwer te St. Jansteen; A. S., 61 jaar, landbouwer te St. Jansteen.

Genoemde verdachten waren allen door de Kantonrechter vrijgesproken van de hun ten laste gelegde overtreding, nl. als boterproducenten niet nauwkeurig aantekening houden omtrent bedrijf en gebruik van de hun verstrekte merken overeenkomstig de door de Crisis Zuivel Centrale gezegde voorschriften.

De Kantonrechter overwoog destijds dat niet is bewezen dat verdachten waren „*erkend*” belanghebbende als boterproducenten, en dat voorschriften door de crisiscentrale werden gegeven in wettelijke vorm als bij de dagvaardingen is gesteld.

Verdachten waren geen van allen verschenen. De Officier van Justitie eist voor allen: Vernietiging van het vonnis waarvan beroep en veroordeling tot een geldboete van f 40 of 20 dagen hechtenis.

RECHTSZAKEN - II

Rechtbank te Middelburg.

- P. V., 34 jaar, landbouwer en melkslijter te Koudekerke, en A. K., 47 jaar, veerman te Arnhemuiden, waren in hoger beroep gekomen tegen een vonnis van den Kantonrechter te Middelburg waarbij zij wegens het vervoeren en afleveren van consumptiemelk zonder vergunning van de Crisis Zuivel Centrale, werden veroordeeld tot een geldboete van f 10 of 5 d. h.

Verdachten waren verschenen en erkenden de hun tenlaste gelegde feiten onder mededeling dat zij zich alsnog als lid hadden opgegeven doch dat hun dit was geweigerd.

Getuige Zwagerman, Zuivelconsulent te Middelburg verklaarde dat het worden van lid berust bij de Zuivelcentrale. Op een vraag waarom verdachte geen lid konden worden is get. van mening dat deze handelingen hebben verricht die de Zuivelcentrale wettigen te weigeren om lid te worden.

De president is van mening dat deze verdachten niets hebben misdreven.

De get. S. verklaarde dat er aanvankelijk 3 personen waren die geen lid wensten te worden, nl. in Arnhemuiden, Zoutelande en Vlissingen. Door de invloed van die mensen is de melkprijs gezakt op 7 à 8 cent de liter.

De President merkt op dat verdachte V. na 26 maart zijn verplichtingen heeft willen nakomen. De Officier van Justitie aan het woord komende, is van mening dat het vonnis van de Kantonrechter juist is geweest, verdachten mochten niet verkopen zonder vergunning. Spr. wil deze zaken in het juiste licht bezien, er is z.i. toch iets stuitends. Men heeft een regeling getroffen die niet inhoudt, dat men aan de prijs gebonden is, mits men afdraagt aan de Zuivelcentrale.

Spr, vindt dit misschien maatschappelijk sociaal niet wenselijk, doch men moet de vrijheid hebben.

Spr, wil dan ook de minimum boete eisen, en vraagt bevestiging van het vonnis waarvan hoger beroep met uitzondering van de straf f 0.50 of 1 d. h.

De verdediger van verdachten, mr. F. W. Adriaanse, zegt dat de Kantonrechter in de afgelopen week een soortgelijke zaak heeft behandeld en in deze zaak aan de verdachte geen straf heeft opgelegd.

Op een vraag van de President aan get. Z. of verdachte thans een vergunning kunnen krijgen deelt Z. mede, dat hij daarop niet afwijzend zal adviseren.

Vlissingse Courant, 28/06/1933; p. 1/6

Kring Walcheren der Z.L.M.

Maandagmiddag vergaderde bovengenoemde kring onder voorzitterschap van den heer mr. C. M. van der Minne in een der zalen van het café „de Eendracht” te Middelburg.

De voorzitter heette de aanwezigen welkom inzonderheid den heer Zwagerman.

De heer Zwagerman zette hierna in het kort uiteen wat de consumptiemelkregeling voor Walcheren beteekent. Hij wees er op, dat de wettelijke grondslagen om ontbindende krachten te bestrijden heel wat versterkt zijn en sprak met waardeering over den steun van regeeringscommissaris, rechterlijke macht en politie-autoriteiten om de afbrekers van deze nuttige regeling tot hun plichten te brengen.

Met algemeene stemmen besloot de vergadering aan den regeerings-commissaris der crisis zuivel-centrale te zenden :

„De kring Walcheren der Z.L.M. in algemeene vergadering bijeen dankt u hartelijk voor steun, welslagen der consumptiemelkregeling op Walcheren, die zegenrijke gevolgen heeft voor melkveehouders en melkhandel. Zij verzoekt u dringend krachtige onderdrukking van ontbindende krachten”.

CRISIS-ORGANISATIES.

‘s-GRAVENHAGE. (C.B.) Gelijk bekend is kort geleden centralisatie der provinciale crisisorganisaties tot stand gebracht. Daardoor zijn de afzonderlijke gewestelijke organisaties voor rundvee, varkens, aardappelen enz., in iedere provincie vereenigd. Bij de behandeling van de begroting van het landbouwcrisisfonds in de Tweede Kamer heeft de minister van economische zaken ad interim ook een centralisatie der landelijke crisisorganisaties aangekondigd.

De daarvoor noodige plannen zijn reeds in de vergadering der centrale landbouw crisiscommissie behandeld en door den minister goedgekeurd. Het is de bedoeling, dat het aantal regeeringscommissies wordt beperkt tot drie. Als zoodanig zullen fungeeren de heeren ir. S. L. Louwes voor den akkerbouw en de veehouderij, L. Bückmann voor den zuivel en F. V. Falstar voor den tuinbouw. Dit college zal staan onder voorzitterschap van den secretaris-generaal van economische zaken mr. dr. A. A. van Rhijn.

In het college zal verder zitting hebben den heer S. van Zwanenburgh als commercieel adviseur.

In verband daarmee zal de heer Van Zwanenburgh aftreden als directeur der rundvee- en varkens-centrales.

De taak van dit college zal zijn den minister bij de landbouwcrisispolitiek ter zijde te staan. Het aantal landelijke crisisorganisaties zal aanmerkelijk worden beperkt. Niet meer dan 8 landelijke centrales zullen worden ingesteld.

Omtrent de samenstelling van deze organisaties zal contact worden gezocht met de centrale landbouw-organisatie en den handel.

De Zeeuwsche Landbouwmaatschappij.

De Zeeuwsche Landbouwmaatschappij houdt deze en volgende week in tal van plaatsen in de verschillende delen van Zeeland vergaderingen over de crisismaatregelen der regering. Gisteren werden de eerste, nl. te Tholen en Zierikzee gehouden.

Mr. P. Dieleman, voorzitter der Z.L.M., verwelkomde de vele aanwezigen. Wat ook sommige consumenten en stedelingen mogen beweren, aldus spreker, de toestand van de landbouw is nog altijd hachelijk.

We worden de laatsten tijd overstroomd door crisismaatregelen, waarvan we soms de portee niet begrijpen. Daarom zijn vergaderingen als deze zo nodig. Spreker kan moeilijk enthousiast zijn over de positie, waarin de Z.L.M. door al deze crisismaatregelen gekomen is. Het leek wel alsof haar werk geheel ging bestaan in het uitvoeren van crisismaatregelen en de boeren, in plaats van vrije mannen regeeringsslaven zouden worden. Spreker heeft er dan ook ernstig over gedacht om te bedanken als voorzitter. Maar daarop is hij terug gekomen. Hij wil blijven strijden voor behoud van de landbouw als vrije stand in de maatschappij, en voor de opheffing van het platteland. Dat dit nog altijd wordt achtergesteld, zelfs bij de regering, blijkt uit de herclassificatie plannen.

Ook tegenover de crisisorganisaties moet de Z.L.M. een vrije en zelfstandige positie innemen. Volgens spreker zijn de centrale landhouworganisaties te gedwee tegenover de regeringsmaatregelen.

De heer C. Zwagerman, rijksveeteeltconsulent, zette daarna uiteen wat de regering voor de veehouderij, de varkensfokkerij en de zuivel deed.

De Zeeuwsche boeren moeten zich beperken tot het uiterste minimum dat niet gemist kan worden voor wat de varkens en het rundvee betreft, terwille van de arme zandboeren en de weidestrecken. Maar er is een grens, wil niet het Zeeuwsche bedrijf ontwricht worden. Er is iets dat moet worden gered. Spreker noemt de huisslachtingen, iets specifiek Zeeuwsch, de mogelijkheid voor de kleine bedrijven om enige biggen op te kweken en het behoud van het stamboekmateriaal.

Zeeland moet, terwille van anderen, zo weinig mogelijk kalveren aanhouden en het scheurbaare weiland scheuren. Aan Zeeland is maar toegewezen 60 % van de normale hoeveelheid kalveren, terwijl 6400 beesten, d.i. 40 % van de kalveren die vorig jaar zijn toegestaan, moeten worden geleverd. Maar verder moet men met de beperking ook niet gaan, wil men de bedrijven niet ontwrichten, want men moet bedenken dat de veestapel in Zeeland nu nog even sterk is als in 1910, terwijl die in Groningen bijv. 1½ maal zo groot geworden is.

Waar de regering voortaan maar 90 % van de melk gaat steunen is verzocht zich daarbij te baseren op het aantal koeien, teneinde de regeling zo eenvoudig mogelijk te maken.

De heer P. J. J. Dekker te Wemeldinge, voerde vervolgens het woord en meende dat men met de teeltregeling de varkenshouderij in stand zal kunnen houden. De varkensfokkerij zal in 1935 weer met 10 % in vergelijking met 1934 worden beperkt. De bedrijven van 8 HA. en groter met meer dan 20 % gesteunde gewassen zullen minder varkens toegewezen krijgen dan de andere. De beperking voor Zeeland bedraagt 20 %, dat is dus tweemaal het gemiddelde. De merken zullen naar billijkheid, gerekend met de aard der bedrijven worden verdeeld. De kleine bedrijven zullen zoveel mogelijk intact worden gelaten. Ook de stamboekfokkerij moet zo-

veel mogelijk worden behouden. Over de huisslachtingen is nog niets definitiefs te zeggen, evenals over de mesterijregeling. Spr. gelooft dat het wel zal lukken de huisslachtingen zo niet geheel dan toch gedeeltelijk te redden.

Wat het rundvee betreft zegt de heer Dekker, dat zoveel mogelijk drachtige vaarzen of pinken moeten worden geleverd. In totaal zullen over het gehele land 50 duizend schetsen minder worden uitgereikt dan in 1934.

De akkerbouwbedrijven krijgen de minste schetsen, de gemengde iets meer en de zuivere wei-
debedrijven de meeste schetsen.

Bij de beantwoording van verschillende vragen delen de heren Dekker en Zwagerman mee dat de stamboekhouders bijzondere gunsten krijgen.

Eenmaal gekalfde dieren kunnen vóór 15 December worden geleverd, mits niet afgewisseld. Gevraagd is de verplichte levering tot 1 Mei te doen duren. Het is de bedoeling in 1935 voor de geschetste dieren niet meer aan het gewicht vast te houden. Dit deed men alleen in 1934, toen men een teeltregeling had met terugwerkende kracht.

Als de heer Dekker zegt dat zij die een akkerbouwbedrijf hebben, er maar op rekenen moeten dat hun in 1935 al hun varkens, worden afgenomen, behalve voor eigen huisslachting, ontstaat er beweging in de zaal.

De heer Zwagerman adviseert ook de akkerbouwers met weinig onscheurbaar weiland zo weinig mogelijk kalveren aan te houden. Dan lopen ze zoo weinig mogelijk risico als straks de regeling voor 1935 bekend wordt.

Hierna sprak de heer ir. J. D. Dorst, secretaris der Z.L.M., over de maatregelen voor den akkerbouw.

De bedoeling van de steunmaatregelen is de prijzen van voor de oorlog te bereiken. Dit is voor de akkerbouwproducten zo ongeveer gelukt, maar niet voor het gehele bedrijf. Bovendien bedenke men dat de uitgaven veel groter zijn dan voor den oorlog.

Het is niet juist dat de steun het leven duur maakt. Dat is veel meer de schuld van het distributie-apparaat. De boer krijgt altijd nog maar een geringe vergoeding voor zijn arbeid.

Spreker waarschuwt tegen verhoging van koop- en pachtprizen. Dat er gevaar bestaat voor steunverlaging, bleek wel uit een onlangs gehouden persconferentie. Tal van aanvallen op de landbouwsteun worden ondernomen.

Spreker behandelt nu gewas voor gewas en merkt o.a. betreffende de aardappelsteun op dat door de heffing van f 1 ook de zandaardappelen worden gesteund en dat deze aardappelen door de denaturatietoeslag van de markt worden gehouden. Men zoekt nu naar een eenvoudiger aardappelregeling voor 1935.

Spreker is niet helemaal gerust dat de tarwesteun op hetzelfde bedrag zal blijven. Aan de vlas-teelt zal een belangrijke uitbreiding worden gegeven. Dit is van belang voor het scheuren van grasland. Hetzelfde geldt ook van de erwenteelt.

Spreker hoopt dat de scherpe kantjes van het bevroeringssysteem t.o.v. de suikerbieten zullen worden weggenomen.

Bij de bespreking drong de voorzitter er op aan dat hogere prijzen dan voor de oorlog aan de boeren zullen worden uitbetaald, omdat de lasten ook zijn gestegen en de positie der arbeiders ook moet worden verbeterd. Niet alleen steunend en beschermend, maar ook regelend moet worden opgetreden.

De heer Dorst acht dit praktisch onmogelijk. We moeten allen naar een lager levenspeil. De voorzitter antwoordde hierop dat de tegenstelling tussen de lonen in de stad en ten plattelande veel te groot is. Dit beaamde de heer Dorst.

Nadat de heer Zwagerman had opgewekt tot het eten van melkbrood, sloot de voorzitter de vergadering.

KRING WALCHEREN Z.L.M.

Druk bezochte crisisvergadering

In de bovenzaal van de sociëteit „*de Vergenoeging*” te Middelburg had gistermiddag de laatste kringcrisisvergadering der Z.L.M., plaats, die zeer druk bezocht was, er was geen plaatsje open in de zaal.

De algemene voorzitter, de heer mr. P. Dieleman, hoopte, dat deze vergadering een even rustig verloop zou hebben als die in de 5 andere kringen. Spreker wees er op, dat het niet waar is, dat de Z.L.M. een verlengstuk is van de regering, zij is geen crisis-organisatie en wil haar zelfstandigheid niet kwijt raken, evenmin als de andere landbouwmaatschappijen.

.....
Spreker haalt de woorden van de Commissaris der Koningin te Kruiningen aan, die zei waarom zijn niet tienduizenden lid der Z.L.M. Het dagelijks bestuur heeft besloten te streven naar een betere regeling voor de landbouwbedrijven van 1 tot 5 ha. en de kleinere tuinbouwbedrijven van 1 tot 2 ha. Van de 11.245 landbouwbedrijven in Zeeland zijn 5407 kleine landbouwbedrijven; in geheel het land zijn de cijfers resp. 1.105.000 en 234.000. Het is nu niet de tijd om onderlinge verschillen op te wekken en ook niet voor federatief samenwerken, maar allen moeten samenwerken in één organisatie. Nu is het soms een schijn-leven en dat is nog erger dan schijn-dood.

De eerste inleider was de heer J. M. van Bommel van Vloten, die als voorzitter der centrale in Zeeland een uiteenzetting gaf als hij reeds te Goes deed en o.a. zei dat de provinciale crisis-organisaties alleen uitvoeringsplichten hebben van hetgeen de regeringsinstanties voorschrijven.

.....
Hierna kreeg de heer C. Zwagerman het woord, die zei dat in een groot deel van Walcheren de veehouderij gelijk of wellicht nog van meer betekenis is dan de akkerbouw en men daarom moeite heeft het hoofd boven water te houden.

Inzake de varkens zei spreker, dat die kwestie in 1932 geheel mis liep en dat de Z.L.M. er op heeft aangedrongen de huisslachten intact te laten, wat men in Den Haag ook wel voelt; verder om de gemengde bedrijven in de gelegenheid te laten varkens voor eigen bevolking te fokken en om het Deensche materiaal wat te ontzien. In heel Nederland is van 1910 tot 1932 het aantal varkens verdubbeld, doch in Zeeland slechts niet 25 % toegenomen.

De rundveehouderij is van betekenis op Walcheren en in de zak van Zuid-Beveland. Er is een belangrijke vermindering ingevoerd en daarom is het de plicht der akkerbouwers om de veehouderij aan anderen over te laten en is het goed dat de afdelingen het scheuren van weilanden bestuderen. Vooral is voor Walcheren een nadeel, het beperken van de veestapel omdat hier zoveel jong vee werd opgekweekt. Het gedwongen leveren van vee heeft veel bezwaren ook voor de weiden en het afval. Inzake de 2½ cent bijslag per liter melk zei spreker dat het mogelijk is, dat dit maar meer voor 90 % van de melk zal worden gegeven.

Hoe dit geregeld zal worden staat nog niet vast, maar het zal gaan volgens het aantal koeien. Inzake het gewenste gebruik van melkbrood, zei spreker, dat de akkerbouwers, die voor hun tarwe behoorlijke steun krijgen, in deze een goed voorbeeld kunnen geven om de veehouders

te helpen. Als er alleen melkbrood gebakken mag worden, zal dit een weg aanwijzen om van 200 miljoen liter melk af te komen of tweemaal zoveel als Zeeland produceert. Spreker vreest niet dat het brood er veel duurder door worden zal en het broodverbruik er door zal verminderen. Alles wat gedaan wordt voor de bestrijding van de gevolgen van de crisis wordt gedaan met goede bedoeling, maar de uitvoerders zijn ook maar mensen en kunnen fouten maken.

Noord-Bevelands Nieuws- en advertentieblad, 26/09/1936; p. 1/4

PERSBERICHT.

De Nederlandse Zuivel-Centrale maakt bekend, dat ingevolge besluit van het Dagelijks Bestuur der Afdeling Zuivelsteun, voor de hiernage-noemde door den Minister van Landbouw en Visserij aangewezen gemeenten, met ingang van de 20ste September 1936 tot een nader te bepalen datum de navolgende minimumprijzen voor de verkoop van consumptiemelk gelden:

ZEELAND.

Alle gemeenten op het eiland Walcheren 10 cent per liter;
Axel, Hulst, St. Jansteen, Graauw en Langendam, Hontenisse, Ossensisse en Hoek 9 cent per liter;

Goes en Kloetinge 9 cent per liter;

Heinkenszand, Kruiningen, Hansweert, Schore en Ierseke
8 cent per liter;

St. Maartensdijk 8 cent per liter;

Zierikzee 9 cent per liter;

Nieuwerkerk, Brouwershaven, Noordwelle, Haamstede, Renesse en Burgh
8 cent per liter.

Bovengenoemde prijzen gelden niet voor de verkoop van melk aan wederverkopers en aan degenen, die tenminste 100 liter melk of een zodanige hoeveelheid melk en room, als overeenstemt met tenminste 100 liter melk, per week afnemen (z.g. groot-verbruikers).

Voor de omrekening van room in melk wordt 14 liter koffieroom of 7 liter slagroom gelijk gesteld met 100 liter melk.

De Nederlandse Zuivel-Centrale vestigt er nadrukkelijk de aandacht van belanghebbende op, dat niet, evenals voorheen bij de uitvoering der z.g. half-vrijwillige consumptiemelkregeling de overtreders van het prijzenvoorschrift herhaaldelijk zullen worden gewaarschuwd alvorens strafmaatregelen worden getroffen.

Bij het constateren van overtreding van bovengenoemde minimumverkooprijzen voor consumptiemelk, gepleegd door bij de Nederlandse Zuivel-Centrale georganiseerde melkvergunninghouders, zal onmiddellijk tot tuchtrechtelijke vervolging worden overgegaan, waardoor ongeacht eventuele andere op te leggen straffen een verdere ongestoorde uitoefening van het bedrijf der overtreders in gevaar wordt gebracht.

's Gravenhage, 17 September 1936.

Crisis-Publicatiën

MINIMUM PRIJS CONSUMPTIEMELK.

De *Nederlandsche Zuivel-Centrale* maakt bekend, dat ingevolge besluit van het Dagelijks Bestuur der Afdeling Zuivelsteun, voor de hiernagenoemde door de Minister van Landbouw en Visscherij aangewezen gemeenten, met ingang van de 27sten september 1936 tot een nader te bepalen datum de navolgende minimumprijs voor de verkoop van consumptiemelk geldt :

Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen.

Terneuzen, Westdorpe, Philippine, Overslag, Zuiddorpe, Sas van Gent, Zaamslag, Boschkapelle, Stoppeldijk, Clinge, Koewacht, Hengstdijk.

9 cent per Liter

Zodat nu dus voor geheel Oost Zeeuwsch Vlaanderen met inbegrip van Philippine deze minimumprijs geldt.

Bovengenoemde prijs geldt niet voor de verkoop van melk aan wederverkopers en aan degenen, die ten minste 100 Liter melk of een zodanige hoeveelheid melk en room, als overeenstemt met tenminste 100 Liter melk, per week afnemen (zgn. groot-verbruikers).

Voor de omrekening van room in melk wordt 14 Liter koffieroom of 7 Liter slagroom gelijk gesteld met 100 Liter melk.

De Nederlandsche Zuivel-Centrale vestigt er nadrukkelijk de aandacht van belanghebbenden op, dat niet, evenals voorheen bij de uitvoering der zgn. half vrijwillige consumptiemelkrege-ling de overtreders van het prijzenvoorschrift herhaaldelijk zullen worden gewaarschuwd alvorens strafmaatregelen worden getroffen.

Bij het constateren van overtreding van bovengenoemde minimum-verkoopprijzen voor consumptiemelk, gepleegd door bij de Nederlandsche Zuivel-Centrale georganiseerde melkvergunninghouders, zal onmiddellijk tot tuchtrechtelijke vervolging worden overgegaan, waardoor - ongeacht eventuele andere op te leggen straffen – een verdere ongestoorde uitoefening van het bedrijf der overtreders in gevaar wordt gebracht.

's-Gravenhage, 26 september 1936

DE REGELING VOOR DE CONSUMPTIE-MELK

Zij wordt met ingang van 1 April ingetrokken en gedeeltelijk door een nieuwe, welke minder ingrijpend is, vervangen.

Men deelt ons van bevoegde zijde mede, dat bij den minister van landbouw en visscherij ten aanzien van het vraagstuk der regeeringsbemoelingen met de consumptiemelk belangrijke beslissingen in overweging zijn.

Van verschillende zijden waren bezwaren gerezen tegen het huidige stelsel, uit den aard der zaak het meest tegen het stelsel, zooals dit thans in het zg. westelijk consumptiemelkgebied het Westen des lands, omvattende het gebied der groote consumptiecentra, geldt, wijl daaraan zulke vergaande bepalingen zijn verbonden op het gebied van de zg. taxerechten, minimumprijzen en de bevroezing van den melkhandel. Niet alleen echter de in het Westen des lands bestaande regeling, doch ook de in de overge deelen des lands getroffen prijsregelingen ten aanzien van consumptiemelk zijn dikwijls onderwerp van critiek geweest.

Na overweging der verschillende inzichten - o.m. werd over deze materie een uitvoerig bespreking gehouden met vertegenwoordigers van belanghebbende landbouw- en zuivelorganisaties, bonden van melkveehouders, alsmede vereenigingen van melkgrossiers en melkhandelaren - worden ten aanzien van de voor 't Westen des lands te treffen voorzieningen de volgende regelingen voorbereid.

De thans bestaande regeling der minimumprijzen voor consumptiemelk en aanverwante producten wordt 1 Apl 1937 ingetrokken. Voorts wordt de bevroezing van den melkhandel, zooals deze thans wordt toegepast (nl, dat in het algemeen geen erkenning als melkvergunninghouder wordt verstrekt, wanneer de betrokkene niet tenminste van 1 Januari 1935 af ononderbroken den melkhandel had uitgeoefend) weggenomen, in dien zin, dat erkenningen in ruimere mate zullen worden verstrekt, met name aan degenen, van wie blijkt, dat zij zich met ernst op den melkhandel willen toeleggen.

Overigens zal worden bepaald, dat alle melkveehouders, die hun melk in bedoeld gebied voor de consumptie wenschen af te leveren, aangesloten dienen te zijn bij een organisatie van melkveehouders.

Omtrent het. aantal dezer organisaties en de wijze, waarop zij zullen worden ingericht zal zoo spoedig mogelijk overleg worden gepleegd met de betrokken landbouw- en speciaal melkveehoudersorganisaties en de Ned. Zuivelcentrale, Het voornemen bestaat, deze organisaties voor de berokken veehouders al hun melk te doen verkoopen, zoowel de industrie- als consumptiemelk. Degenen, die melk als consumptiemelk in het genoemd gebied in den handel wenschen te brengen, hetzij melkhandelaren, grossiers, of venters, dienen deze melk te betrekken van een dezer organisaties. Aan deze organisaties moet ook de melk worden betaald, zoodat de veehouder zijn melkgelden via deze instellingen zal ontvangen.

Moch,de tijdsduur, vereischt voor de vorming dezer organisaties, zulks noodzakelijk maken, dan zal met het tegenwoordige stelsel een overgangsmaatregel worden getroffen.

Gelijk bekend, werd de thans in het Westen des lands bestaande consumptiemelkregeling dienstbaar gemaakt aan de kwaliteits-verbetering der melk. Aan deze verbetering zal ook onder de nieuwe regeling zoo streng mogelijk de hand worden gehouden.

Verder kan worden medegedeeld, dat de thans bestaande afsluiting van het wettelijk gebied voorloopig zal blijven gehandhaafd. Zoodra echter na verloop van enkele jaren de in te stellen organisaties den melkafzet in het betrokken gebied voldoende hebben geregeld, zal deze afsluiting kunnen vervallen en mag worden verwacht, dat de geheele regeling zonder eenige regeeringsinmenging, behalve wat betreft het toezicht op de kwaliteit, zal kunnen werken.

Wat betreft de in de overige deelen des lands (de z.g. buitenwettelijke gebieden) bestaande prijsregelingen, ligt 't in het voornemen van den minister deze eveneens en wel uiterlijk 1 Apr. 1937 in te trekken. Daarmede zal ook de bevrozing in deze gebieden geheel verdwijnen.

Nader zal worden onderzocht, of reeds een eerdere intrekking mogelijk is. In uitzonderlijke gevallen zal, wanneer de noodzakelijkheid daarvan mocht blijken, in deze gebieden een regeling worden getroffen. Dit zal voorts gelden voor die gebieden, waarin de afzet van de melk op andere wijze moeilijkheden kan baren. In het algemeen ligt het niet in de bedoeling deze uitzonderingen op ruime schaal toe te staan.

Middelburgsche Courant, 1937-03-01

Consumptiemelkregeling,

De commissie uit de landbouworganisaties en bonden van melkveehouders heeft aan den regeeringscommissaris voor den akkerbouw en veeteelt aangeboden voorstellen tot wijziging der consumptiemelkregeling in het wettelijk gebied van genoemde commissie.

De commissie heeft bij haar voorstellen den gedachtengang gevolgd, dat de leveranciers van consumptiemelk aan bepaalde verplichtingen zullen hebben te voldoen, inzonderheid inzake:

- 1e de kwaliteit van de te leveren melk,
- 2e de stalinrichting en melkwinning,
- 3e de t.b.c. bestrijding onder rundvee,

Zij is van oordeel, dat een regeling in dezen geest voor het wettelijk gebied onontbeerlijk is, indien men een ideale consumptiemelk-voorziening in het Westen des lands wil benaderen.

Het rapport door de commissie uitgebracht, zegt o.m. het volgende:

Aan de producenten van deze consumptiemelk zullen eischen moeten worden gesteld, doch daartegenover is het noodzakelijk, dat deze eischen in een hooger prijs worden vergoed. De eenige weg hier iets blijvendste bereiken is gelegen in het geven van een hooger prijs, als prikkel aan de bijzondere vereischten te voldoen,

Er zal dus een verschil moeten blijven tusschen industrie- en consumptiemelkprijs. Daarnaast meent de commissie, dat de toekomstige consumptiemelkregeling zich ook bezig zal moeten houden met de distributie der consumptiemelk en wel in dezen zin, dat hier door medewerking der rechtstreeks belanghebbenden saneerend moet worden opgetreden.

De voorstellen van de commissie zijn gebaseerd op den gedachtengang, dat men voorloopig zal werken met behulp van de landbouw-crisiswet.

CONSUPPTIEMELKREGELING WETTELIJK GEBIED.

In aansluiting op de reeds van bevoegd= e zijde verschenen publicatie wordt ons door de uit de betrokken bedrijven gevormde organisaties nog het volgende medegedeeld : Gelijk bekend heeft de minister van economische zaken aanleiding gevonden goed te keuren dat de overheidsbemoeiingen met de consumptiemelk met ingang van het per 3 April a.s. aanvangende melkjaar geheel zullen vervallen en dat op dien datum door organisaties van belanghebbenden zelf een nieuwe consumptiemelkregeling ter hand wordt genomen. Deze organisaties zijn de consumptiemelk-centrale en de algemeene vereeniging voor melkvoorziening. Leden van de eerstgenoemde vereeniging zijn de in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht bestaande bonden van melkveehouders, alsmede de in deze gebieden werkzame organisaties, behoorende tot de driecentrale landbouw-organisaties, benevens de melkveilingen. In de tweede vereeniging zijn vertegenwoordigd de verschillende algemeene organisaties van den melkhandel, nl. de melkinrichtingen, de melkcentrales, de melkslijters, de melkgrossiers en de industrie, welke zuivel- en melkproducten bereidt.

De nieuwe consumptiemelkregeling komt in hoofdzaak hierop neer, dat melkveehouders, die hun melk afleveren voor de consumptie in het z.g. wettelijk gebied en handelaren in consumptiemelk en nevenproducten in dit gebied voor de uitoefening van hun bedrijf toestemming dienen te hebben van hun hierboven vermelde organisaties. Voorts zal een belangrijk punt der nieuwe regeling hierin bestaan, dat de z.g. regeeringscontracten, zooals deze bij de regeling der zuivelcentrale bestaan, zullen komen te vervallen en dat de regeling, volgens welke het mogelijk was z.g. industriemelk tegen betaling van een afdracht in consumptie te brengen, eveneens zal verdwijnen.

Evenals onder de zuivelcentrale zal ook thans een regeling der betaling van de melk naar kwaliteit worden getroffen. Het stelsel der toekenning van t.b.c.-premies en de regeling der bedrijfsinspecties en erkende consumptiemelkbedrijven zullen gehandhaafd blijven en waar mogelijk verder worden uitgebreid. Ook op het terrein van den melkhandel zal aan kwaliteit en hygiëne verscherpte aandacht worden geschonken. De uitvoering van de materie wordt opgedragen aan de door de beide genoemde organisaties te erkennen melkeontrôlestations. Wat betreft den omvang van het z.g. wettelijk gebied waarvoor deze regeling geldt, kan worden medegedeeld, dat de thans wettelijk aangewezen gemeenten waarschijnlijk met eenige zullen worden uitgebreid, waar de overgrootste meerderheid van belanghebbenden zich voor aansluiting bij de nieuwe regeling heeft verklaard.

Het is derhalve voor de bij den melkhandel in het wettelijk gebied betrokken personen noodzakelijk, willen zij na 3 April a.s. in staat zijn hun bedrijf te blijven uitoefenen, dat zij zich ten spoedigste tot de A.V.M., 2e Schuytstraat 332, Den Haag wenden - voor zoover zulks althans nog niet is geschied - ten einde de vereischte toestemming dezer vereeniging te verkrijgen.

Hetzelfde geldt voor de veehouders, die hun melk voor consumptiedoeleinden in bedoeld gebied willen leveren en blijven leveren met betrekking tot de consumptie melk-centrale, welke is gevestigd Amaliastraat 7, Den Haag. Bij genoemde vereenigingen zijn tevens alle verdere gewenschte inlichtingen te verkrijgen. Ten slotte zij er de aandacht van belanghebbenden op gevestigd, dat de minister te kennen heeft gegeven, dat het vermoedelijk niet in zijn voornemen ligt om over te gaan tot goedkeuring van z.g. buitenwettelijke

consumptiemelkregelingen, welke zijn, of eventueel worden voorgesteld door andere vereenigingen voor gemeenten, liggende binnen het in de statuten der consumptiemelkcentrale omschreven werkgebied van laatstgenoemde vereeniging.

Ierseksche en Thoolsche Courant
08/07/1938; p. 3/3

Betaling industriemelk.

De regeering is voornemens, meldt het Hbl., om met ingang van 1 Januari a.s. aan alle zuiveflabrieken bindend voor te schrijven, alle industriemelk in den vervolge uit te betalen op basis van het vetgehalte, dat dan zal moeten worden bepaald volgens één uniforme methode en onder contrôle van de overheid. Het is de bedoeling, deze regeling te doen steunen op de Landbouwcrisiswet—1933.

Door dezen maatregel wil men een einde maken aan den toestand, dat met de bepaling van het vetgehalte soms wordt „gesmokkeld”, zooals is gebleken in het geval eener Friesche coöp. zuivelfabriek. Meestentijds blijken deze methoden niet naar buiten.

Ten aanzien van het doen uitbetalen der industriemelk mede op grond der hygiënische kwaliteit — hetgeen in voorbereiding — werd nog geen definitieve beslissing genomen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 30/08/1938; p. 3/4

Verhooging melkprijs met 1 cent

Naar ons van bevoegde zijde wordt medegedeeld, worden door de Algemeene Vereeniging voor Melkvoorziening (AVM) en de Consumptie Melk Centrale (CMC) de instanties welke thans de consumptiemelkregeling in het westen des lands

uitvoeren, bij de verantwoordelijke regeeringsinstanties stappen ondernomen om met ingang van 11 September a.s. te geraken tot een verhooging van den melkprijs met één cent per liter.

VERHOOGING INKOOPPRIJS VAN DE MELK.

De „consumptie-melk-centrale” en de algemeene vereeniging voor melkvoorziening, welke de consumptiemelk-regeling in het westen des lands uitvoeren, deelen mede, dat met ingang van Zondag 23 October a.s. het gedeelte van den prijs, dat de veehouder rechtstreeks van den koper der melk ontvangt, wordt verhoogd met $\frac{1}{2}$ cent per liter melk.

De prijs voor 2e klasse melk wordt hierdoor 6.25 cent per liter, terwijl voor 1e klasse en 3e klasse melk een premie resp. een korting van 0.25 cent per liter melk wordt toegepast.

Slijters vereniging Samenwerking Middelburg

Flissingse Courant, 29/06/1921; p. 4/4

Bekendmaking.

Ondergeteekenden maken bekend, dat met ingang van 1 JULI 1921 de **MELKPRIJS** is verhoogd met **2 cent** per Liter en aldus is gebracht op 18 cent per L.

Bond van Melkveehouders.
Coö. Zuivelfabriek „Walcheren”.
Bond van Melkslijters.

MIDDELBURG, 28 Juni 1921.

Middelburgsche Courant, 11/04/1924; p. 3/6

Met ingang van 14 April a. s. hebben wij den straatprijs VOLLE MELK gesteld op **12 cent** per Liter.

Bond van Melkveehouders:
Coöp. Melkinrichting „Walcheren”, Wal.
J. L. A. de Lange, Melkinrichting Hofplein.
Bond van Melkslijters, Middelburg.

Middelburgsche Courant, 12/02/1925; p.

Onze prima ROOMBOTER

kost slechts f 1.15 per pond.

Slijters-Melkinrichting „SAMENWERKING”, Hofplein.
Wederverkoopers genieten reductie.

eerste van regelmatig geplaatste adv.

Middelburgsche Courant, 27/02/1925; p.

— K A A S. —

Vanaf heden is aan de Slijtersmelkinrichting „SAMENWERKING”, Hofplein, verkrijgbaar:

Jonge en Oude Witte Kaas à f 0.18 en f 0.24 per ons.

Leidsche Kaas f 0.12 per ons.

Ook gesneden.

Prima kwaliteit.

De Directeur.

H. A. GUTTELING.

volgens ZJB. '26 werd deze kaas in eigen fabriek gemaakt

Middelburgsche Courant, 31/12/1925; p.

Het **BESTUUR** der
SLIJTERS-MELKINRICHTING en
STOOM-ZUIVELFABRIEK
„**SAMENWERKING**”

Hofplein D 76, Telef. 466, M'burg,
wenscht met de intrede van 1926
hare geachte cliëntèle en begunstigers
veel heil en zegen.

C. J. POLDERMAN,
Bedrijfsleider.

H.H. VEEHOUDERS

VEEVOEDER TE KOOP
voor elk aannemelijk bod.
Slijtersmelkinrichting en Stoom-
zuivelfabriek „Samenwerking”.
Hofplein D 76 — Telefoon 466
MIDDELBURG.

Huismoeders

doel Uw voordeel en vraagt Uw melkslijter om de
PRIMA Roomboter der Slijtersmelkinrichting en Stoom
zuivelfabriek „Samenwerking”, Hofplein D 76. Tel. 466.
Ze kost slechts f 1.10 per pond en wordt ook gaarne
— zonder prijsverhoging aan huis bezorgd. —
Beleeft aanbevelend C. J. POLDERMAN, Bedrijfsleider.

BEKENDMAKINGEN.

HINDERWET.

Burg en Weth. van Middelburg maken bekend dat bij hun besluit van heden aan J. J. MULDER'S q.q. N. V, Melkinrichting en Zuivelfabriek „Samenwerking” te Middelburg en hare rechtverkrijgende voorwaardelijk vergunning is verleend tot het veranderen en uitbreiden der inrichting in perceel, kadastraal bekend gemeente Middelburg In Sectie A no. 1806, plaatselijk gemerkt wijk D no. 76, gelegen aan het Hofplein alhier;

N.V. Zuivelfabriek „Samenwerking“ te Middelburg.

In de Dinsdag gehouden derde algemeene vergadering van bovengenoemde N.V. bleek, dat de exploitatie zich sterk uitbreidt, waardoor aan bestuur, directie en personeel in 1927 hooge eischen werden gesteld. Het bleek, dat de technische leiding in goede handen berust. De uitbreiding had groote kosten van vernieuwing en verbetering der machines en inrichting tengevolge, alle maatregelen zijn getroffen voor een hechte financieele basis.

In plaats van den heer B. Leijnse, die bedankte, werd tot commissaris gekozen de heer C. Daniëlse, de overige bestuursleden werden herkozen.

De balans en de verlies- en winstrekening werden goedgekeurd en het dividend evenals verleden jaar bepaald op 5 pet.

De ontwikkeling der fabriek blijkt uit het stijgen van de aangevoerde melk van 1.423.592 L. in 1926 tot 2.086.819 Liter in 1927. Verkocht werd: 965.267 L. volle melk, 58.297 L. karnemelk, 890.663 Liter afgeroomde melk, 1065 L. room, 29.4483 Liter pap, 614 Liter chocola, 41.615 K.G. boter.

BELANGEN GEMEENSCHAP

Hiermede berichten wij onze geachte Clientèle, dat tusschen de Coöperatieve Melkinrichting en Zuivelfabriek „WALCHEREN“ en de N.V. Slijters Melkinrichting „SAMENWERKING“

EEN BELANGENGEMEENSCHAP IS AANGEGAAN.

Dientengevolge wordt vanaf Maandag 28 November a.s. het Filiaal op den Wal **OPGEHEVEN** en zijn vanaf dien datum de producten der Coöperatie „Walcheren“ ook verkrijgbaar bij de Slijtersmelkinrichting „Samenwerking“, Hofplein D 76, Telefoon 466.

Beleefd aanbevelend,

Het Bestuur van „Walcheren“ Coöp.
Middelburg, November 1932. Het Bestuur van „Samenwerking“ N.V.

Goessche Courant, 31/12/1932:

Het BESTUUR der N. V.
SLIJTERS-MELKINRICHTING en
STOOM-ZUIVELFABRIEK

„SAMENWERKING”

Hofplein D 76, Telef. 466, M'burg,
wenscht met de intrede van 1933
hare geachte cliëntèle en begunstigers
veel heil en zegen.

C. J. POLDERMAN,
Directeur.

HET BESTUUR DER N. V.
SLIJTERS-MELKINRICHTING
EN STOOMZUIVELFABRIEK
„SAMENWERKING”,

Hofplein D 76, Tel. 466, M'burg,
wenscht haar geachte Melkleveranciers
in 1933 een gezegend jaar.

C. J. POLDERMAN,
Directeur.

Provinciale Zeeuwse Courant, 24/04/1952; p

Melkboeren te Middelburg in uniform

Met het oog op de eisen van zindelijkheid en netheid, die de consument terecht aan zijn leverancier kan stellen, zijn de melkhandelaren in Middelburg er toe overgegaan een uniform te dragen, dat speciaal voor hen is gemaakt. Het bestaat uit khaki jas en broek met bijpassend overhemd en een donkergroene das en aldus uitgedost maken de melkverkopers inderdaad een keurige indruk. Voor zover bekend is Middelburg de eerste gemeente in Zeeland, waar de melkhandel tot het dragen van uniformen heeft besloten.

Herinneringssteen in hal van nieuwbouw „Samenwerking W.A.”

Aan de Walensingel te Middelburg heeft voorzitter J. Ludikhuize van de melkinkoopvereniging „Samenwerking W.A.” in de hal van het in aanbouw zijnde complex een herinneringssteen ingemetseld. Dat geschiedde in aanwezigheid van leden, adjunct-directeur H. Mooibroek van gemeentewerken, vertegenwoordigers van de coöperatieve melkrichting en zuivelfabriek Walcheren en van de Zeeuwse melkfederatie.

In de steen, die de heer Ludikhuize met vaardige hand inmetselde, is onder meer een melkmaat en een melkbus gebeiteld. Bij deze plechtigheid wees de heer Ludikhuize op de bestaande behuizing op het Hofplein en de mogelijkheden, die de nieuwbouw aan de Walensingel in de naaste toekomst te bieden heeft. Verder spraken de heer Mooibroek, de heer Poppe van „Walcheren” en secretaris Zee van de melkfederatie.

De werkzaamheden op het terrein aan de Walensingel verlopen naar wens, al zit men wel krap met het werkschema. De stortingen zijn achter de rug. Op dit moment is men al volop bezig met het metselwerk. „We zijn thans op de helft. Als alles meeloopt is het complex begin april volgend jaar klaar” zo vertelde ons directeur J. Acda.

Via Google

Archieven zeeland:

<http://www.zeeuwsarchief.nl/zoeken/?q=Zuivelfabriek&tab=archive>

Coöperatieve Melkinkoopvereniging *Samenwerking*, Middelburg

Uitgepakt:

De eerste vergadering van de Coöperatieve Melkinkoopvereniging Samenwerking WA vond plaats op 22 oktober 1947 in de Bogardzaal te Middelburg. Daarbij werd gememoreerd aan een eerdere vereniging die in 1921 was opgericht, de Slijters Melkinrichting en Stoomzuivelfabriek Samenwerking, gevestigd aan het Hofplein in Middelburg. Na de opening van de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Walcheren aan de Poelendaelesingel in 1924 namen de activiteiten van de melkfabriek aan het Hofplein na een aantal jaren af en uiteindelijk was er na de Tweede Wereldoorlog alleen nog sprake van een melk distributiecentrum waar de melkslijters hun melk en andere zuivelproducten ophaalden.

In 1965 verhuisde de melkinkoopvereniging van het Hofplein naar de Walensingel. Kort na de sluiting van de melkfabriek van de Coöperatieve Zuivelfabriek Walcheren in 1979 werd ook de melkinkoopvereniging ontbonden.

Het archief van de vereniging werd in 2003 door W. Janse uit Middelburg, voormalig voorzitter van de vereniging, geschonken aan het Zeeuws Archief (Aanwinst 2003.94). Het archief bevat een schat aan gegevens betreffende Middelburgse melkslijters.

Vroege Nederlandse Melkinrichtingen

Of we deze eerste melkinrichting onder de zuivelindustrie moeten plaatsen is twijfelachtig. Eerder onder de rubriek Melkslijters met melksalon! Toch ging het in het begin niet hard met de melkinrichtingen.

1869 Amsterdam

Middelburgsche Courant, 04/02/1869; p. 2/4

Gemengde berichten.

Te Amsterdam wordt eene melkinrichting geopend, waar zuivere onvervalschte koemelk, tegen 8 cent per Ned. kan, te koop wordt gesteld.

1896-02-04_Middelburgsche Courant

Goessche Courant, 30/05/1878; p. 2/4

— Ook te Amsterdam bestaat weder het voornemen een melkinrichting tot stand te brengen, die goedkoop en onder streng toezicht zal trachten den ingezetenen melk te verschaffen.

Middelburgsche Courant, 30/05/1878; p. 2/4

— Ook te Amsterdam en te Arnhem worden plannen ontworpen voor het oprichten eener melk-inrichting, in den trant van die welke aanvankelijk te Utrecht met zoo goed gevolg in werking is.

1878-08-31 Middelburgsche Courant

Amsterdam

Middelburgsche Courant, 05/09/1878; p. 2/4

— Bij de opening van de Amsterdamsche melkinrichting hebben de melkboeren wraak genomen over de wijze, waarop men hun een eerlijke concurrentie aandoet. Zij wierpen nl. vuil naar binnen en maakten het den bedienden zoo lastig, dat de inrichting dadelijk weer moest gesloten worden. Wel een bewijs dat de melk goed moet zijn! (Vad.)

Middelburgsche Courant, 09/10/1878; p. 2/4

— De melkinrichting te Amsterdam heeft voor de ingezetenen reeds het nut opgeleverd, dat ook andere melkverkoopers aldaar hunne emmers van deksels hebben voorzien. Tot nu toe was daartoe bijna geen enkele te bewegen. Ook verneemt men, dat over het algemeen betere melk dan vroeger geleverd wordt. 't Is dus hoogst wenschelijk, in het algemeen belang, dat de melkinrichting zich moge staande houden.

1878-10-09 Middelburgsche Courant

Middelburgsche Courant, 13/12/1878; p. 2/4

— De Amsterdamsche melkinrichting verkoopt in het gebouw zelf de melk — goede, ongewaschen melk, zooals men weet, — tegen 5 cent per glas. Ook dezen winter zal zij daarmede voortgaan, maar dan warme melk leveren. Met genoegen vernemen wij dat reeds menig werkman daar zijn glas melk gebruikt; de inrichting is dus in meer dan één opzicht een weldaad voor de stad. (N. v. d. D.)

Het Zuiden, 06/03/1879

Door de bestuurders der Amsterdamsche Melkinrichting, is eenigen tijd geleden aanvraag gedaan om op verschillende plaatsen in de hoofdstad drinkhuisjes te mogen plaatsen, waar tegen een geringen prijs versche melk van de beste hoedanigheid per glas zal verkrijgbaar gesteld worden.

Middelburgsche Courant, 10/03/1879; p. 5/6

— Burg. en weth. van Amsterdam hebben aan den gemeenteraad voorgesteld, aan de eigenaars der Amsterdamsche melkinrichting vergunning te verleenen tot het stellen van gebouwtjes, uitsluitend bestemd tot verkoop van melk bij het glas, op den Dam, het Jonas Daniël Meijerplein, het Thorbeckeplein, het Frederiksplein, in het Plantsoen aan de Weteringschans tegenover de Nieuwe Vijzelstraat, op de Nieuwmarkt en het Kattenburgerplein, en voorts op zoodanige andere plaatsen, als daartoe door burg. en weth. zullen worden aangewezen. Voor elk gebouwtje zal eene jaarlijksche retributie aan de gemeentekas worden betaald van / 15 per M² ingenomen grondvlakte.

Middelburgsche Courant, 18/07/1879; p. 3/4

— Van heden af zal op verzoek van de Amsterdamsche afdeling van het *Multiplicationsbond* door de *Amsterdamsche Melk-Inrichting* een proef worden genomen met den verkoop van melk op straat per glas van $\frac{1}{2}$ liter a vier cent. Daartoe zal een met een paard bespannen wagen op zekere uren — ook des morgens vroeg — door de stad rijden.

Middelburgsche Courant, 05/09/1882; p. 2/4

Vóór eenigen tijd werd door ons, in een opstel over de melk en het water te Parijs, aangetoond door welke middelen de eerstgenoemde drank in de wereldstad dun gemaakt wordt, zonder dat de melkboeren met de politie-verordeningen tegen het vervalschen van levensmiddelen in botsing geraken. Ze vervalschen de vloeistof namelijk niet buiten, maar *in* het lichaam der koeien. Uit een ingezonden stuk van den heer J. A. Hoeufft, eigenaar eener melkinrichting en roomboterfabriek te Amsterdam, blijkt dat juist diezelfde kwade praktijken door de Noordhollandsche melkboeren in den omtrek onzer hoofdstad worden toegepast.

»In den winter, — schrijft hij, — worden de koeien van de boeren bij Amsterdam gevoederd met schillen, rijstemeel, afval van tarwe, zemelen, borstel en moutkiem uit de brouwerijen, pulp uit de suikertabriecken enz.

»Door dit voedsel geven de koeien wel veel melk, maar ze is dun, waterig en van laag specifiek gewicht, met weinig vetgehalte en dikwijls niet goed van smaak.

»Daar ik voor mijne melkinrichting en roomboterfabriek betere melk noodig heb, dan op die wijze verkregen kan worden, heb ik dan ook in mijne contracten met de melkleveranciers de bepaling opgenomen, dat zij hunne koeien niet anders mogen voederen dan met best hooi, lijnkoeken, mais of grondnotenkoeken.

»Gedurende de twee winters dat ik melk ontvangen heb, is die dan ook altijd even zwaar geweest als in den zomer als de koeien in de weide loopen.

»De invloed van het slechte, doch veel melk drijvende voer doet zich geruimen tijd gevoelen wanneer de koeien weer in de weide gedaan zijn."

Vlissingse Courant, 11/10/1883; p. 2/4

AMSTERDAMSCH E KOUT.*(Eigen correspondentie.)*

Met verontwaardiging heeft men zeker het bericht gelezen, voorkomende in dit blad van 7 Oct., van het geknoei alhier met de melk. Deze handel is al sedert jaren op allerlei knoeierige wijze gedreven. De boeren(?) die hier in vuile, donkere straatjes en stegen wonen, brengen de melk vaak des ochtends warm bij hunne klanten en dan heet het, dat ze zóó pas van de koe komt, doch de meeste onzer boertjes hebben alleen een koe van verre wel eens op het land gezien en nooit zelf gemolken. De warmte aan de melk toegebracht is eenvoudig wat warm of liever *veel* warm water bij de echte melk gegoten. De kerels zien er over het algemeen onbehagelijk uit en niet het minst geschikt voor een koopwaar, dat door frisheid en reinheid moet uitmunten. De goedige Amsterdammers lieten maar met zich sollen, dronken de melk bij thee en koffie, gaven het hunne kinderen en wendde het aan ter versterking. Hoe meer zij van het verdunde vocht dronken, des te prettiger gevoelden de boeren of liever de melk-knoeiers zich. Eindelijk kwam er een verandering ten gunste. Drie of vier jaren ge-

leden werd door eenige heeren een Amsterdamsche melkinrichting in het leven geroepen en op het oogenblik kan men zuivere waar krijgen, want de melk wordt elken ochtend streng onderzocht. Gelukkig neemt genoemde inrichting voortdurend in bloei toe. Zij heeft verschillende winkels geopend, waar men voor vijf cent een groot glas heerlijke melk krijgen kan, en een bewijs dat de Amsterdammers nog niet allen smaak voor het echte natuurproduct verloren hebben, is stellig het overgroot bezoek dat deze depôts ten deel valt. In den zomer is de drank koel en des winters verwarmd zoo men dit begeert. Ook kan men daar ten allen tijde een groote kop waterchocolade krijgen tegen betaling van 12 cents. Een ieder zal dadelijk begrijpen dat een dergelijke verwarming des winters vooral zeer welkom is en een weldaad voor velen, die door de besneeuwde straten moeten baggeren. Het is te hopen dat de melkverknociers spoedig zullen verdwijnen, want niet alleen is deze wijze van handeldrijven ongeoorloofd, doch schadelijk tevens. Hoe vele moeders toch hebben hunne zwakke kinderen gevoed met melk, die vooraf met vuil water aangengend en met wellicht schadelijke stoffen gekleurd was?

Middelburgsche Courant, 18/07/1887; p. 5/6

Kijkjes op de tentoonstelling van Voedingsmiddelen te Amsterdam.

Amsterdam, 15 Juli 1887.

VII.

Als laatste groep van voor het levensonderhoud noodzakelijk voedingsmateriaal noemde ik de vetten.

In tegenstelling met de eiwitstoffen zijn de vetten voor het grootste deel scheikundig nauwkeurig bekend, bij ontleding geven zij glycerine, oleïne en twee of meer zuren. (De soorten van was maken hierop eene uitzondering). Ontelbaar is het aantal vetten dat bestaat; ik noem slechts runder en schapenvet, reuzel, kokos- en palmolie, lijn-, raap-, olijf-, amandel-, papaverolie enz.

De mensch gebruikt vetten (gemiddeld volgens Forster 88,4 Gr.) in den vorm van rundervet: te zamen met vleesch, als boter, als kaas; onder den naam spek, dat ook bijna uitsluitend uit vet bestaat; als schapenkaas, en als melk. Melk is wel een van die voedingsmiddelen, die het meest gebruikt worden, doch helaas ook een van die, welke het meest aan vervalsching onderhevig zijn. Dat dit vervalschen geen uitvinding van jongen datum is, doch dat men in den „goeden ouden tijd” ook reeds „water in de melk” deed, dat leert ons een 17^e eeuwsch versje, dat ik aan Ter Gouw ontleen:

In Amsteldam, die groote stad,
Daar ziet men zoo van alles wat,
Daar komt de karnemelks vloot
Met troebel water uit de sloot
Tot ergernis der Koeien
Wier goede naam verloren gaat
Daar de boer met volle maat
Het water maar laat vloeien.

Zoals het in Amsterdam was, zal het elders ook wel geweest zijn.

Niettemin is tegenwoordig ook zuivere melk gemakkelijk te verkrijgen; en de verdienste daartoe veel bijgedragen te hebben, komt aan de melkinrichtingen toe.

Het allereerst is hier ter stede de *Amsterdamsche Melkinrichting* ontstaan, en dat zij werkelijk in een lang gevoelde behoefte voorzag bleek door

de groote afname, waarin zij zich weldra mocht verheugen en die tengevolge had, niet alleen dat zij weldra haar zaken belangrijk moest uitbreiden, maar ook dat naast haar vele dergelijke inrichtingen werden opgericht. De provincie-steden volgden spoedig dat voorbeeld, zoo ook Middelburg. 't Spreekt van zelf dat op het marktplein een verkoophuis der *Amsteldamsche Melkinrichting* prijkt, waar men, behalve natuurlijk melk, ook zure room en dergelijke spijzen kan verkrijgen.

Iets verder op bevindt zich nog een melkhandel die u met de woorden:

Komt hyer vry in tzy vrouwen, mans of maegen,
Vrou Beths slyt mellick hyer nae elcks welbehaegen.

tot binnentreden noodigt.

Sinds enkele jaren wordt ook melk tot bewaren geschikt gemaakt; en waar men vroeger op passagiersschepen een melkkoe aan boord had, wordt tegenwoordig algemeen de geconserveerde melk gebruikt.

Ook in dit artikel kan ons vaderland met het buitenland wedijveren, en de Hollandsche fabriek van melkproducten *Hollandia* te Vlaardingen, doet met haar sierlijk geëtaleerde inzending van gecondenseerde melk met en zonder suiker, dito room, melksuiker, kumijs, kefir, boter en kaas, noch voor de *Swiss-milk-Company* te St Gallen, die ook melk in bussen zond, onder, noch voor de *Norwegian Patent Milk Company* te Drammen, die het zelfde artikel tentoonstelt.

Wellicht weten sommige lezers niet wat Kumijs en Kefir is, dat zijn melksoorten die, vooral uit Rusland komen, en voor geneeskundige doeleinden bestemd zijn.

Het natuurlijk gevolg van de vele melk vervalschingen is, dat er een groot aantal toestellen zijn uitgedacht om melk op haar vet-gehalte te onderzoeken, en zonder nu daarvan de somtijds vrij onwelluidende namen te noemen, vermeld ik slechts dat het bureau voor scheikundige onderzoekingen van dr P. F. van Hamel Roos, het scheikundig laboratorium der Amsterdamsche gemeentevereniging en Edward Ahlborn te Hildesheim daarvan eenige soorten hebben ingezonden.

Goessche Courant, 19/09/1893; p. 1/4

— De heer G. Van N o u h u y s, gepensioneerd kolonel der infanterie, vroeger garnizoens-kommandant te Middelburg, is benoemd tot directeur van een zuivelfabriek te Amsterdam.

Amsterdam Melkcrisis ook Bond v Melkveehouders
ook nog enkele knipsels over melkoorlog 1919 1920

Missingse Courant, 09/10/1915:

— Dure melk. — Ook te Amsterdam dreigt een melkcrisis. Naar het „Volk“ meldt, en van andere zijden wordt bevestigd, hebben de boeren die aan de melkhandelsverenigingen levereren, 1 October j.l. verklaard, dat zij wel melk wilden leveren, maar voor 8 cent per L., en niet langer dan tot 30 October a.s. In den loop van deze maand zou men dan opnieuw over den prijs onderhandelen.

Die onderhandelingen zijn inmiddels begonnen. Er zijn vijf personen aangewezen door den Bond van Melkveehouders, die met 5 vertegenwoordigers der groote melkinrichtingen de besprekingen voeren. Er moet nog een onpartijdige voorzitter worden benoemd. voordat men officieel aan het werk kan gaan, maar de boeren hebben reeds meegedeeld, dat zij onverbiddelijk een verhooging van den melkprijs zullen eischen tot 11 ct. per liter.

Krijgen de boeren hun zin — en zij zijn vast besloten dien door te drijven — dan zal men te Amsterdam met ingang van 1 November in plaats van 12 en 13 cents per liter hebben te betalen: 15 cent voor de rauwe en 16 cent voor de gepasteuriseerde melk.

1878 Arnhem

Middelburgsche Courant, 30/05/1878; p. 2/4

— Ook te Amsterdam en te Arnhem worden plannen ontworpen voor het oprichten eener melk-inrichting, in den trant van die welke aanvankelijk te Utrecht met zoo goed gevolg in werking is.

Middelburgsche Courant, 03/09/1878; p. 2/4

— De „zuiverem elk-beweging” neemt in ons land nog steeds toe. Ook te Arnhem is men bezig eene inrichting tot het leveren van zuivere melk, onder leiding van den heer E. Rutgers, tot stand te brengen. Een kapitaal van f 10,000 wordt er voor vereischt in aandeelen van f 250, waarvan vooreerst 10 pct., en vermoedelijk in het geheel 50 pct. zal behoeven te worden gestort.

In een huis in het middelgebied der stad, zal de inrichting worden gevestigd. Een man en vrouw uit den landbouwenden stand, met het bedrijf bekend, zullen door een vijftal knechts worden bijgestaan, die tweemaal daags de melk aan de huizen zullen bezorgen, terwijl in het huis zelf gelegenheid zal worden aangeboden om melk te gebruiken. De levering zal geschieden in tonnetjes, terwijl bij vaste levering van groote hoeveelheden gesloten bussen zullen worden gebezigd. Tweemaal daags zal de melk physisch, tweemaal 's weeks chemisch onderzocht worden, terwijl de heer Rutgers bereid is belangeloos eene standaardkoe te houden, waarvan de melk tot maatstaf voor de van elders ontvangen melk wordt gebruikt. De overschietende melk moet worden gekarnd en daarvan boter worden gemaakt. De berekening is gemaakt op een debiet van 1000 kan melk per dag.

De winst, die bij toenemenden omzet zal worden verkregen, zal niet ten bate komen van hen die het kapitaal samenbrachten. Al wat meer ontvangen wordt dan voor rente en onkosten noodig is, zal strekken tot vermindering van den melk-prijs.

Arnhem

Middelburgsche Courant, 19/09/1878; p. 1/4

Aan de ingezetenen van Arnhem is thans de circulaire rondgezonden, waarbij hun kennis gegeven wordt van het tot stand komen der melkinrichting, en hun de gelegenheid wordt aangeboden om als melkverbruiker daarbij toe te treden.

Met deze inrichting wordt geenszins eene concurrentie met de melkboeren beoogd voor zooveel den prijs betreft. Deze zal minstens dezelfde zijn als nu betaald wordt. Alleen kan de verbruiker zeker wezen dat hij zuivere, onvervalschte en niet aangelengde melk erlangt.

De prijs der melk is nog niet bepaald, daar deze afhangt van het verbruik en daarvoor eerst eene berekening kan worden gemaakt, wanneer uit de teruggezonden circulaire de deelneming blijkt.

Middelburgsche Courant, 11/11/1878; p. 2/4

— In een vergadering van aandeelhouders in de Arnhemsche melkinrichting zijn de ontwerpstatuten goedgekeurd en is het bestuur gekozen. Op voorstel van het bestuur is besloten tot aankoop van een huis met daarachter gelegen grooten tuin, voor de in het aanstaande voorjaar te openen melkinrichting.

Middelburgsche Courant, 22/07/1880; p. 1/4

De uitkomsten van het onderzoek van ruim honderd twintig melkverkoopers te en in den omtrek van Arnhem zijn door dr. Meijeringh en de gezondheids-commissie aldaar in een boekje openbaar gemaakt. Ieder Arnhemmer kan nu nazien wat voor waar zijn melkboer verkoopt. De *Melk-inrichting* staat er zeer gunstig in aangeeteekend, doch ook sommige andere verkoopers leveren zuivere melk.

Middelburgsche Courant, 01/03/1881; p. 2/6

— De te Arnhem gevestigde melkinrichting heeft in het afgelopen jaar zeer gunstig gewerkt. Na aftrek van vrij aanzienlijke afschrijvingen op vaste en roerende goederen, kan den aandeelhouders 9 percent worden uitgekeerd.

1879 's-Gravenhage

Middelburgsche Courant, 25/01/1879; p. 2/4

— Met Mei a. zal te 's Gravenhage een inrichting tot het leveren van zuivere melk geopend worden, indien althans de deelneming daartoe voldoende wordt bevonden. De onderneming is op touw gezet door de heeren Blaauw te Rijswijk, dr. Mouton, dr. Pareau, Nanning en v. d. Putten te 's Hage, en wordt gesteund door alle Haagsche geneesheeren, alsmede door de *Vereeniging tot verbetering van den gezondheidstoestand*. De klanten zullen 's morgens en 's avonds aan huis worden bediend; men ontvangt de melk in gesloten bussen, die waarborgen geven tegen vervalsching bij 't vervoer en aan de inrichting zelf zal de melk dagelijks worden onderzocht. Het uitzicht bestaat dat weldra ook karnemelk en boter van onvervalscht gehalte zal worden verkregen.

Middelburgsche Courant, 10/02/1879; p. 2/4

— Tot het oprichten der melk-inrichting te 's Gravenhage is thans besloten. Ze zal met 1 Mei a. geopend worden en onvervalschte melk aan huis leveren voor 8 a 9 cent per kan des zomers en 9 a 10 cent des winters.

1878 Leiden

Vlissingse Courant, 07/11/1878;

Gisteren is te Leiden aanbesteed het maken van de gebouwen en inrichtingen voor de Leidsche melkinrichting. De laagste inschrijver was de heer A. Rijnveld, te Zoeterwoude, voor f35. 139.

Vlissingse Courant, 22/06/1879; p. 2/4

De Leidsche melkinrichting heeft vergunning gevraagd tot het plaatsen van een melk-kiosk op de openbare straat te Leiden.

Goessche Courant, 18/09/1883; p. 3/4

— In de laatste twee dagen hebben zich bij onderscheidene familiën te Leiden, zoowel bij volwassenen als kinderen, ziekteverschijnselen voorgedaan, als braken en diarrhée. Daar al de aangetasten melk gebruikten van de Leidsche melkinrichting, zoo bestaat het vermoeden dat in deze aan melkvergiftiging te denken valt, te meer daar bij éene familie ook katten, welke van die melk gedronken hadden, ongesteld werden.

Zierikzeesche Courant, 22/09/1883;

Het is gebleken, dat de koe, van welke melk onderscheidene volwassenen en kinderen te Leiden ziek zijn geworden, aan miltvuur leed, waaraan het beest ook gestorven is. De eigenaar der koe, iemand te Leiderdorp, mag geen melk meer aan de melkinrichting leveren en er zijn door den directeur dier inrichting strenge maatregelen genomen om voor 't vervolg zulke gevallen te voorkomen. De betrokken melkboer had de melk der zieke koe onder de andere melk gemengd en bovendien verzwegen, dat hij een ziek beest onder zijn stapel had.

1878 Rotterdam

Middelburgsche Courant, 07/08/1878; p. 3/4

— Op 8 Augustus zal te Rotterdam, op de Rechter Rottekade no. 7b, eene inrichting voor onvervalschte melk worden geopend, onder toezicht van de heeren Schalkwijk en Pennink, als scheikundigen en W. Snijders als plaatsvervangend districts-veearts. Het Utrechtsche systeem zal zooveel mogelijk worden gevolgd. De melk zal in gesloten vaten verkrijgbaar zijn en rondgebracht worden tegen 9 centen per liter; wenscht men die in gesloten bussen te ontvangen, dan is de prijs 1 cent per liter hooger.

1878 Utrecht

Zierikzeesche Courant, 27/03/1878; p. 2/6

De dezer dagen te Utrecht gestichte inrichting tot het leveren van zuiver melk, levert de koemelk à 9 cts. de Liter en thuis bezorgd à 10 cts. De melkinrichting, waarvan de heer J. Roseboom de stichter is, levert alle waarborgen op dat de gebruikers echte onvervalschte waar zullen ontvangen.

Middelburgsche Courant, 08/05/1878; p. 2/4

— Het schoone weder, dat Zondag duizenden op de been bracht, lokte ook velen uit om eens een kijkje en proefje te nemen in de Utrechtsche melkinrichting. Het was daar meer dan vol en honderde glazen werden meermalen volgeschonken met onvervalschte melk. De bediening was proper en net. De melk werd uit nette kannetjes door zindelijke vrouwelijke bedienden rondgebracht, en scheen, vooral aan de jeugd, bijzonder te bevallen.

Middelburgsche Courant, 10/05/1878; p. 2/4

Gemengde Berichten.

Na het tot stand komen van de melkinrichting te Utrecht, verkoopen sommige melkverkoo- pers aldaar thans betere melk dan vroeger; zij hebben dit echter te laat gedaan, daar vele hunner klanten reeds bij de melkinrichting zich hebben laten inschrijven en daarbij nu wel blijven zullen, in de veronderstelling, dat, mocht de melkinrichting eens niet in stand blijven, de melk ook wel weer dun zou worden.

Middelburgsche Courant, 27/05/1878; p. 2/4

— Niet alleen dat de melk-inrichting te Utrecht nitmunt door hare onvervalschte melk en zindelijke bediening, maar zij biedt ook voor de wandelaars en vreemdelingen een uitspannings- en verkwikkingsplaats aan. Op de bekende uren dat de melk van de boerderijen wordt verwacht, ziet men een tal van dames en kinderen zich daarheen begeven, om, in den grooten, onmiddellijk daarachter gelegen tuin, die zeer smaakvol is ingericht, van de gelegenheid te profiteeren.

Als een staaltje dat die inrichting ook invloed uitoefent op de melkverkoopers langs de straat, dient, dat toen eene oplettende huisvrouw aan haar melkboer zeide, dat zijn melk tegenwoordig beter was dan vroeger, zij daarop ten antwoord kreeg: „ja! je bent tegenwoordig door die melk-inrichting wel genoodzaakt goede melk te geven.”

In andere plaatsen zal deze uitstekende inrichting wel spoedig navolging vinden. (N. v. d. D.)

Middelburgsche Courant, 24/07/1878; p. 2/4

— Het volgende in deze warme dagen zeer belangwekkende bericht vinden wij in het *Utrechtsch Dagblad*.

„Eene belangrijke proef werd alhier aan de *Utrechtsche melkinrichting* genomen met Lawrence's melkkoeler. Dit werktuig, onlangs uit Duitschland in ons land ingevoerd om de boterbereiding volgens Deensche wijze in te richten naar het beginsel, dat de boter zich bij zeer lage temperatuur het best afscheidt, moet aan onze melkinrichting dienen om de melk, die bij het vervoer van den veehouder naar de inrichting in warme zomerdagen een buitengewoon hooge temperatuur aanneemt, weder af te koelen, zoodat ze niet alleen aangenaam frisch smaakt, maar ook langer bewaard kan worden zonder zuur te worden.

Het werktuig bestaat uit een slang van horizontaal onder elkander liggende vertind koperen buizen, waardoor men welwater laat loopen, terwijl men de melk er door laat stroomen. De melk bevindt zich daartoe in een vertind zinken vat en wordt met een kraan over de buizen geleid; de directeur der inrichting liet een zinken waterbak maken in verbinding met de buisleiding, zoodat het werktuig nu geregeld elken middag van 5—6 uur in werking bezichtigd kan worden.

Bij de proeve, daarmede aan de melkinrichting genomen, daalde de temperatuur der melk, die bij aankomst 32°—34° C. was, onmiddellijk tot 14° a 16° C., nagenoeg overeenkomende met het welwater, dat eene konstante temperatuur van 12° C. heeft, dus verre beneden den warmtegraad waarbij de melk stremt. Door die afkoeling worden de zoogenaamde kaasbolletjes onmiddellijk gecondenseerd (verdicht) en wordt de oorzaak van den overgang van melksuiker in melkzuur voorkomen.

1879 's Gravenhage

Middelburgsche Courant, 10/02/1879; p. 2/4

— Tot het oprichten der melk-inrichting te 's Gravenhage is thans besloten. Ze zal met 1 Mei a. geopend worden en onvervalschte melk aan huis leveren voor 8 a 9 cent per kan des zomers en 9 a 10 cent des winters.

Middelburgsche Courant, 21/02/1879; p. 1/4

De nog niet geopende melk-inrichting te 's Gravenhage heeft natuurlijk met den tegenstand te worstelen van de melkverkoopers en hunne vrienden. Met kracht van redenen toonen zij o. a. aan:

- 1°. dat door deze inrichting vele „eerlijke industrielen” met ondergang worden bedreigd;
- 2°. dat evenwel de inrichting nooit goede zaken kan maken en dus haar gewissen ondergang te gemoet gaat;
- 3°. dat de meeste der tegenwoordige melkverkoopers zich onderscheiden door het leveren van zuivere, lekkere melk, zonder overdreven winst;
- 4°. dat het geheele publiek, zoodra de melk-inrichting geopend is, daarheen zal snellen en alle brave, nijvere melkboeren zonder klanten zal laten zitten.

Deze verschillende beweringen met elkander overeen te brengen, is niet onze taak. Wij knippen slechts het een en ander, uit hetgeen de ingezonden stukken in de Haagsche bladen daarover in de laatste dagen te lezen gaven.

Heden hebben de melkboeren echter een bondgenoot gekregen, die inderdaad niet gering te achten is. Deze heeft op de circulaire der melk-inrichting als antwoord geschreven:

„Als alle melkverkoopers zulke goede melk leveren als die, welke ons sedert jaren bedienen, dan is deze inrichting volstrekt overbodig.”

Dit antwoord maakt hij heden in het *Dagblad* wereldkundig. En om het in zijn volle kracht te doen uitkomen, onderteekent hij het onbeschroomd met een . . . . . H!

Rotterdam

Middelburgsche Courant, 07/08/1878; p. 3/4

— Op 8 Augustus zal te Rotterdam, op de Rechter Rottekade no. 7b, eene inrichting voor onvervalschte melk worden geopend, onder toezicht van de heeren Schalkwijk en Pennink, als scheikundigen en W. Snijders als plaatsvervangend districts-veearts. Het Utrechtsche systeem zal zooveel mogelijk worden gevolgd. De melk zal in gesloten vaten verkrijgbaar zijn en rondgebracht worden tegen 9 centen per liter; wenscht men die in gesloten bussen te ontvangen, dan is de prijs 1 cent per liter hooger.